

Кавсар Турдиева

САЙЛАНМА

Тошкент

2007

*Ватан у нимадир? Қалбим сўроқлар
Юрагим бойланган
Яқин йироқлар.
Ватан вужудимнинг
Туғилган жойи,
Ўлкамнинг қуёши
Юртимнинг ойи.
Ватаним жисмида
Мен ҳам бир бўлак,
Ватаним менгаю
Мен унга керак.*

Ватан - бахт демак

Ватан- у қайдадир?
Ватаним қайда?
Юрагим заминдан
Тафт олган жойда.
Ўзбекча куйласа
Дарё жаранги,
Атлас деб ўйласанг,
Камалак рангин,
Онам алласидан
Хапқирса юрак,
Бу она заминдир-
Ватан-ЮРТ демак.

Сабоси онамдек
Бошим силаса,
Қуёши отамдек
Меҳр тиласа
Оғамдек тоғлари
Суяса таним,
Сўзи қўриқласа
Дуодек мени,
Остонам изимдан
Кўз тикса илҳақ,
Бу она заминдир
Ватан-УЙ демак.

Тиллақоши бўлса,
Тоғлар безаги,
Пахтанинг расмини
Чизса кузаги,
Тарихи кўп минглаб
Йилга қадалса,
Ўзбекнинг номидан

Номи аталса,
Хумоси бахт дея
Билдирса тилак,
Бу она заминдир
Ватан -БАХТ демак.
Ватан у нимадир?
Қалбим сўроқлар
Юрагим бойланган
Яқин йироқлар.
Ватан вужудимнинг
Туғилган жойи,
Ўлкамнинг қуёши
Юртимнинг оyi.
Ватаним жисмида
Мен ҳам бир бўлак,
Ватаним менгаю
Мен унга керак.

Дунёни сақлар болалар

Кўзлар билан, дўстлар билан,
Сизлар билан диллашайлик.
Меҳр билан, соғинч билан,
қувонч билан бирлашайлик.
Бу бирликни, аҳилликни,
Бузай деманг оворалар.
Ватан бўйлаб куйлаб-куйлаб,
Ҳаётни сақлар болалар.

Нақорат:
Дунёни сақлар болалар,
Ишончни оқлар болалар.
Тинчликни ёқлар болалар,
қувончни хоҳлар болалар.

Ишонган боғлар - болалар,
Суянган тоғлар -болалар.
Келажакнинг ипларига,
Умидни боғлар болалар.

II.

Эшит замин, эшит замин,
Бизнинг куйни элтсин наво.
Меҳр билан туташса қалб,
Бошимизга қўнар ҳумо.
Ҳумо қушин, само қушин,
қутлар гуллар, фавворалар.
Юртга шодлик ва ободлик,
Келтирар кимлар? болалар?
Нақорат:

Дунёда қанча болалар

Дунёда қанча, қанча, қанча болалар,
Дунёда анча, анча, анча болалар.
Уларда дук-дук, дук-дук урар юраклар,
Уларда кўп-кўп, кўп-кўп орзу тилаклар.
Ранглари турли, турли, турли болалар
Йўллари нурли, нурли, нурли болалар.
Орзуси мўлдир, мўлдир, мўлдир болалар,
Бирлашса зўрдир, зўрдир, зўрдир болалар.

Ватан иқбол кутар

Файрат бўлиб, шиддат бўлиб
Асов ҳаёт тошар,
Дарё бўлиб, зиё бўлиб

Шошил тоғлар оша,
Жумбоқларга жавоб бўлиб
Мозий хикмат айтар,
Хикмат бўлиб, қудрат бўлиб
Сен ҳам шуни қайтар

Нақорат

Сенда, менда, бизда,
Ҳар бир йигит қизда
Ягонадир Ватан,
Асра уни ҳар дам
Сендан, мандан, биздан
Барча йигит қиздан
Ватан иқбол кутар,
Бизга имкон тутар

II

Ғунча бўлиб, кучга тўлиб
Ўйнаб кулиб яша,
Илм сари, билим сари
Интил бўлиб ташна,
Юртинг шонин, порлоқ номин
Тугдек баланд илгин
Жаҳон билсин, ҳавас қилсин
Сен ҳам шуни билгин

Нақорат

Сенда, менда, бизда
Ҳар бир йигит қизда
Ягонадир Ватан
Асра уни ҳар дам
Сендан, мандан, биздан

Барча йигит қиздан
Ватан иқбол кутар,
Бизга имкон тутар.

III

Йиллар ичра, йўллар ичра ғаниматдир хаёт
Озод юртни, обод юртни
Биздан олсин авлод
Аждодларнинг руҳи
Нажот сўзин айтар
Ни доларин, садоларин
Йўриқ қилиб қайтар.
Нақорат

Сеҳргар

То мавжуд экан,
Қадимдан башар.
Унда ажойиб
Сеҳргар яшар.
Бутун ер юзи,
Жонли харита
Сеҳргар эса
Бордир хар ерда.
Тарих шитоб-ла
Ўтар кўзимдан,
Ўша сеҳргар
Ҳар бир тузумдан.
Кийим кийдиб
Кўнглин яйратиб
Яратувчилик
қилади ҳажеб
Келар қадимдан,

Улуғвор беҳад.
Бу сеҳргарнинг
Номидир меҳнат.
Унинг сеҳрини
Инсонлар туяр.
Меҳнатни турли
Рангларга бўяр.
То мавжуд экан,
Қадимдан башар.
Унда ажойиб
Сеҳргар яшар.
Яшар ҳар қачон
Буюк, улуғвор!
Унинг ягона
Бир мақсади бор!
Жуда истар у
Қилган ишидан
Уялмасликни
Ҳеч бир кишидан.

Қуёшли кун

Чакмоқ чақди чақиндан
Чопарлардек чопдик биз,
Ёмғир ёғди ёғинидан
Ёпинчиғлар ёпдик биз.

Соябоннинг четларидан
Аста-секин бўйлаймиз
Қуёш ҳақда, қуёш ҳақда
Қуёш ҳақда ўйлаймиз.

Оймомодек, юлдузлардек
Қуёш олам нақшидир

Қуёшли кун, қуёшли кун
Ҳамма кундан яхшидир

Булутлардан қуёш бўйлар
Сўзлар ташлаб қадамлар
Қуёшлидир барча кун ҳам
Бўлса яхши одамлар.

Қуёшли қалб, қуёшли қалб
Ҳамма қалбдан яхшидир
У инсоннинг, у замоннинг
У жаҳоннинг нақшидир.

Қуёшлидир, қуёшлидир
Кунларимиз барчаси
Қалбимизда ёнса басдур
Қуёшнинг бир парчаси.

*Хар кун ўйнаб борамиз
Бор ўрнимиз, токчамиз
Ўйинчоқлар кўп унда
-Нимадир бу?
-Богчамиз!*

Тозалик –гўзаллик

Баходирвой бунча исқирт
Вой-вой-вой.
Юзлари ҳам,
Қўллари ҳам
Лой-лой-лой.
Бунча лой, бунча лой,
Вой-вой-вой.
Кириб келди
Хўрозчамиз
ку-ку-ку.
Деди: -Бундай
Исқирт юриш уят-ку!
Кир бўлибди,
Лой бўлибди
Пайпоғинг.
Қора рангга
Бўялибди
Оёғинг.
Ўсиб кетган
Сочларинг-у тирноғинг.
Шошиб келди
Оқ кучукча
Вов-вов-вов.
Хўроз гапин тасдиқлади
У дарров:
Қайчилаймиз

Сочларингни биз калта.
Тирноғинг ҳам
Олинади албатта.
Сўнг кучукча
Чақирди-ю лайчани,
Олиб келгин деб
Буюрди қайчини.
Шундай исқирт бола
Бўлиш уят-да,
Ювинтириб кўямиз.
Биз албатта!
Кейин кулиб
Қараб кўйиб
У, у, у,
Олиб келди
Челакчада
Сув-сув-сув.
Деди:чўмил,
Сувга кўмил,
Сен дарров.
Исқиртлингинг
Кўриб қолмасин биров.
Сувнинг ҳар бир
Шу беғубор томчиси
Ифлосликни ҳайдайдиган
Қамчиси.
Мана сенга
Атирсовун
Вов-вов-вов.
Энди эса
Тезроқ ювин,
Вов-вов-вов.
Бузоқ бўлиб кўп овора
Мў-мў-мў.
Олиб келди у тоғора

Мў-мў-мў.
Баходирвой сувга тушди
Зўр-зўр-зўр.
Қандай тоза бола бўлди
Кўр-кўр-кўр.
Кириб келди оқ кўзичок
Бе-бе-бе.
Келтирди у сочиқ шу чоқ.
Бе-бе-бе.
Бунда энди тортинмасанг,
Бе-бе-бе.
Бўлмас энди артинмасанг,
Бе-бе-бе
Тозалик бу - гўзалликдир
Бўлакча.
Мендан сенга совға
Янги кўйлакча.
Ўйин бўлди, кулги бўлди
Ушбу чоғ.
Бе-бе дея
Қўшиқ айтди кўзичок.
Ўйнаб кетди хўрозча
Билан бузоқ
Давом этди ўйин- кулги
Кўп узок.
Уст-бошингни
Баходирвой қилма лой
Шунда сени дейди ҳамма
-Ширинтой.
Ҳар кун тонгда
Кўзгуга сен
Бир қара,
Сочларингни силлиқ
Қилиб бир тара.
Онам билан китоб ўқиб

Қолдик биз.
Бу китобдан анча сабоқ
Олдик биз.
Тозаликка кўп нарсалар
Боғлиқдир.
Энг аввало у-гўзаллик
Соғлиқдир.

Содик дўст

Алишайлик, оғайни,
Сенга берай қайиқни.
Сен-чи, менга берасан,
Хув, ўйинчоқ айиқни.

Оғайним-чи, норози,
Сўзлайди-ю, кулмади:
«Айиқ дўстим. Дўстларни
Алмаштириб бўлмади».

Қизик одам (Барбасдан)

Кўрдим қизик одамни,
Еди бир қоп бодомни.
Ичди ярим челақ сут,
Сўнг туширди ўнта торт.
Ярим вагон колбаса,
Йўқ бўлибди, қарасак.
Шундайликка-ку, шундоқ,
Ундан мушукча Бароқ
Тилаб ололмас увоқ.

Қизғанчик

Қизғанчик, чиқ, чиқ
Ўйинчоқларингни йиғ!
Олгин қалам, айикни,
Қўғирчоқни, қайикни.
Коптокни ҳам олавер,
Ёлғиз ўзинг қолавер.
Қизғанчик, чиқ, чиқ!
Даврамиздан чиқ, чиқ!
Ўйнаймиз қувлашмачоқ
Ўйнаймиз бекинмачоқ.
Ўйнаймиз кўзбойлағич,
Сен бўлақол пойлоғич,
Бир уюм ўйинчоққа:
Кўзичоқ, қўғирчоққа,
Самолётга, қайиққа,
Коптокка ва айиққа.
Кўлингда бўёқ қалам
Дўстларсиз қилар алам!
Алам!
Алам!

Чакмачақар

Чакмачақар
Олов ёқар,
Кимни чақсам
Дея боқар.
Чақди мени,
Чақди уни
Бугун, кеча
Ўтган куни.
-Чақмачақар,

Олов ёқма,
Ҳадеб, ҳадеб
Бизни чакма.
Чаққин писта,
Чаққин ёнғоқ,
Чақсам чақай,
Беринг тезроқ.

Аяжоним алласи

Алла, алла, аллажон,
Уйқунг келсин, болажон.
Бешигингни аллалар,
Юлдузчалар - болалар.
Алла айтар оймомо,
Оқ шуълага бой момо.
Атрин сепар шабода
Тонгда тиниқ ҳавода.
Қушлар қўшиқ куйлашар.
Бешигингда бўйлашар.
Кўзларинг қорамунчок
Ўсиб улғай, кўзичок.
Сени асрасин доим,
Паноҳида худойим.
Алла, алла, аллажон.
Ширин ухла, болажон!

Уйқу амаки

Бизларнинг боғчамизда
Яшар уйқу амаки
У жуда ҳам беозор,
Чекмас сира тамаки.

Эҳтиёткор қария,
Кўзга сира кўринмас.
Болаларни аллалаб
Ухлатишга уринмас.
Парми, пахта ё момиқ,
Унинг сирли ковуши.
Эшитилмас юганда
/ичир-ғичир товуши.
Ҳар бир бола ёнига
Келар - у секин-аста,
Киприкларин елимлаб
/ойиб бўлар бирпасда.
Тушликдан сўнг ҳар куни
Бизлар уни йўқлаймиз.
Амакининг «елими»
Қуригунча ухлаймиз.

Шамшод ҳозир олтида

Шамшод ҳозир олтида
Еганлари олдида
Емагани кетида
Нима еса бетида.
Яласа мушук тўяр,
Мамнун жилмайиб қўяр:
Яхшиям бордир Шамшод-
Қорин тўк, кўнглимиз шод.

Боғчадаги санама

Бир, икки, уч
Ухламаган пуч,
Ухламайдиган бола

Юзи бўлади қора.
Эснаб оғзи очилар,
Куч- қуввати сочилар.
Икки, уч, тўрт
Ухламаган мўрт.
Мен ётиб дам оламан,
Дарров ухлаб қоламан.
Фақат бўлмангиз хафа
Уйкум келмаса, опа!
Шундай вақтда қаттиқроқ
Юмиб оламан кўзим.
Ўнта ўнни санагач,
Ухлаб қоламан ўзим.

Танидингми, боғчажон?

Қошинга келдим бу он,
Танидингми, боғчажон?
Танидингми, ўйинчоқ,
Қадрдоним кўғирчоқ
Боғча опам эса шод,
Қилиқларим эслар ёд.
Айланай деб қизимдан
Ўпар икки юзимдан.

Отим

Отим, отим, жон отим
Йўқдир сенинг қанотинг
Аммо қушдай учасан
Манзилларни кучасан
Чух! Чух! Чух!

Анча юргач толасан
Бир пас дам ҳам оласан
Чарчамасдан ишлайсан
Ёлғиз қолсанг кишнайсан
Ээ-Ээ-Ээ!

Ўн юмуш

Ишсиз юрмаймиз,
Бекор турмаймиз.
Ишлар яроқли,
Бари санокли.
Бир-турамиз тонг
Соат урмай бонг.
Кўп фойдаку-я,
Бадантарбия.
Бўлмайдим чакки,
Санаймиз -икки.
Кўтармай бурун
Уч-ийғдик ўрин.
Қаранг қанча иш,
Тўрт -ювамиз тиш.
Совуқ сув маза,
Беш-бўлдик тоза.
Олтинчи-калом,
Ҳаммага салом!
Бу иш ҳам кетди,
Навбатда-етти.
Ёздик дастурхон,
Олинг патир нон.
Келинг, ширмойга
Ва ширин чойга.
Баридан бай-бай,
Иштаҳам карнай.

Саккизинчи иш-
Келтирмай ташвиш,
Турамиз бир вақт,
Айтамиз: «Раҳмат!»
Булутдир осмон,
Керак соябон,
Бу бўлар-тўққиз.
Сўнгра ҳаммамиз:
Ойим ва дадам,
Акам, мен бардам
Тушамиз йўлга,
Қараб ўнг-сўлга.
Катталар-ишга,
Акам-ўқишга.
Мен сенга томон
Чопдим, боғчажон!
Санаш осон, жўн
Бу иш бўлди-ўн.
Кун шундай ўтар,
Бизларни кутар,
Ҳар кун ёзу-қиш
Яна қанча иш.

Нўхатполвон кутар меҳмон

Нўхатполвон кутар меҳмон,
Чопар кетди турли томон.
Қачон келар уйга меҳмон,
душанбада бўлди эълон.
Сешанбада келмас ҳамон,
Чоршанбада келди дарак,
Пайшанбада борса керак.
Жума куни йиғилишди,
Анча-мунча сиқилишди.

Шанба куни бўлди сайил,
Якшанбада дея хайр.
Тарқалдилар турли томон,
Яна қачон келар меҳмон.

Қайдан олган бунча ранг?

Камалакка бир қаранг,
Қайдан олган бунча ранг?
Яшил рангни ўтлоқдан,
Жигаррангни тупроқдан.
Кўм-кўк рангни осмондан,
Сариқ рангни сомондан.
Қорани қаламқошдан,
Қизил рангни қуёшдан.
Шу гап ёлғон ёки рост,
Қайси ранг нимага хос?

Сайрга чиқайлик

Боғча опа (болаларга дейди):
-Юринг сайрга, болалар,
Чиқайлик-чи отланиб
Хўш, нимада борамиз
кўл ушлашиб, шодланиб.

Болалар: Пиёда!
-Кетдик!
(Боғча опа ва болалар жойида юра бошлашади)
-Энг яхшиси дунёда
Сайр қилмоқ пиёда.
-Юринг сайрга отланиб
Чиқайлик-чи отланиб

Хўш, нимада борамиз
кўл ушлашиб, шодланиб.

Болалар: Поездда!
-Кетдик!

Юрамиз темир изда
Бизлар бирга поездда.
Пиш-пиш-пиш.

(Боғча опа бошчилигида паровоз ва вагон
харакатларини қилади).
М ҳарфи қаршимизда
Поездлар чопар изда
Метро ҳаммага таниш
Мазза унда отланиш.

Чак-чак чопар вагонлар
Тақ-тақ ўйнар ғилдирак.
Шундай ажиб саёҳатдан
Бошқа бизга не керак?
Уч дақиқадан кейин
Манзил бўлади тайин
Чопаяпти вагонлар
/илдираклар айланар.
«Пахтакор» бекатига
Тўхташ учун шайланар.
Эшик очилар дарҳол.
Келдик: бекат «Пахтакор».
Қаршингизда стадион
Бўлинг у ерда меҳмон
Ўйнаймиз бирга футбол
Рақибга урамиз гол.
Саёҳатга чиқамиз
Бизлар бирга отланиб

Хўш, нимада борамиз
кўл ушлашиб, шодланиб
Болалар: Самолётда!

-Учдик!

Бизни кутар кўплаб йўл
Олдинда манзиллар мўл.

(Боғча опа ва болалар учиш ҳаракатини
қиладилар).

Боғча опа:

Самолётда учамиз,
Осмонларни қучамиз,
Булут гўё оппоқ қор
Тр-тр! Тириллар мотор
Қийналмай, ботмай терга
кўниб олдик биз ерга.

-Саёҳатга чиқамиз

Бизлар бирга отланиб
Хўш, нимада борамиз
кўл ушлашиб, шодланиб
-Автобусда!

-Ура!

(Боғча опа ва болалар рулни айлантиришади).

Боғча опа:

Шу пайт чопқиллаб виз-виз
Етиб келди автобус
Баҳор, қиш. ёзу, кузда
Юрамиз автобусда.

қандай яхшидир сайр
Дегимиз келмас хайр
Сайр бўлмас зиёда
Бизлар юрдик пиёда.
Ҳатто учдик ҳавода
Метрода -темир изда.

Автобусда, поездда
Учдик, юрдик, дам олдик.
Боғчага етиб олдик.
Хормай-толмай сен томон
Қайтдик боғча-боғчажон.

Туғилган кунда айтиладиган қўшиқ

Ҳар йил бир марта ўтар,
Уни орзиқиб кутар.
Дилнавоз, Олим, Зафар
Михаил, Нил ва Жаъфар.
Шундай кунда албатта
Даврани олиб катта,
қувнаб, бир овоз бўлиб
Тилак айтамыз тўлиб.

Шохтуроннинг бугун туғилган куни.
Давра қуриб табриклаймиз биз уни.
Бўйи ўссин бунақа (қўли баланд кўтариб
кўрсатади).
Ақли бўлсин бунақа (қўли билан катта деб
кўрсатади).
Кулиб турсин шунақа, шунақа.
қизлар қўйлагини четини ушлаб, болалар
қўлини белига қўйиб, кулиб туриб айтишади.
Туғилган кун зўр байрам,
қатнашинг унда сиз ҳам
Учиб келиб қалдирғоч
Дер: Эшигинг тезроқ оч.
Булбул қўшиғин айтар
кутлаб, уйига қайтар.
Учар шарда куёнвой
Сабзи келтирар вой-вой

Улар бир овоз бўлиб
Тилак айтишар тўлиб.

Шохтуроннинг бугун туғилган куни.
Чапак чалиб табриклаймиз биз уни (чапак
чалишади).
Ўйнаб турсин бунақа (ўйнаб кўрсатади)
қандин урсин бунақа (гердайиб кўрсатади)
Йигит бўлсин шунақа (аъло деб кўрсатишади)

куёш ҳам кўк осмондан,
Жуда олис томондан
Жилмайиб тилак тилар
Нури бошимиз силар.
Меҳмон бўлар нонвойлар
Олиб келар ширмойлар.
Қандолатчидан беҳад
Катта совға-хўрозқанд
Тикувчи тикар кўйлак
Ва бари айтар тилак.

Шохтуроннинг бугун туғилган куни.
Гуллар тутиб табриклаймиз биз уни (гул тутган
кўринишини беради).
Тўрга ўтсин бунақа (кўл билан кўрсатади).
Бизни кутсин бунақа (таъзим қилиб кўрсатади)
Гуллар тутсин шунақа (гуллар тутиб туради)

Эшлар дарахт шохи
«Табриклаймиз, қароғим»
Дер: Барингиз келинлар
Ва мевамдан теринглар.
Ясатинглар дастурхон
Сўнг ўйнаб кулинг шодон.
Болажонлар келинлар

Мевалардан теринглар.
Улар бир овоз бўлиб
Тилак айтишар тўлиб.

Шохтуроннинг бугун туғилган куни.
Ўйнаб туриб табриклаймиз биз уни (хамма
ўйнайди)
Бўйи ўссин бунақа (қўли баланд кўтариб
кўрсатади).
Ақли бўлсин бунақа (қўли билан катта деб
кўрсатади).
Ўйигит бўлсин шунақа, шунақа (аъло деб
кўрсатишади)

Биз ақлли боламиз

Биз ақлли боламиз
Бизлар чапак чаламиз,
Чаламиз, чаламиз.
Жуда яхши чаламиз.
(Болалар шеър айтилиши давомида чапак
чалишади)
Энди эса ўртоқлар
Ўйнасин-чи бармоқлар
Ўйнасин, ўйнасин
(Болалар қўлларини ўйнатиб ана шундай
ўйнасин деб ҳаракатга келтиришади).
Болға билан урамиз
Қушларга ин қурамиз
Қурамиз, қурамиз.
қушларга ин қурамиз.
(Болалар болғача билан урган ҳаракатларни
бажарадилар).

Биз қўшиқчи бўламиз
Дуторни ҳам чаламиз
Чаламиз, чаламиз
Ана шундай чаламиз.
(Болалар қўллари билан дутор чалиш
ҳаракатини қиладилар).

Бизлар қувноқ боламиз
Энди сурнай чаламиз
Чаламиз, чаламиз
Бизлар сурнай чаламиз.
(Болалар қўллари билан сурнай чалишни
кўрсатишади).

Биз ақлли боламиз
Энди дам ҳам оламиз
Жимгина ўтириб
Бирпас дам оламиз.
(Болалар жимгина стулчаларида тўғри
ўтиришади).

Биз биламиз ўзимиз

Биз биламиз ўзимиз
Қайда икки кўзимиз
(Болалар икки кўзини кўрсатади).
Чап, чап, чап
(Болалар чап кўзини кўрсатади).
Ўнг, ўнг, ўнг
(Болалар ўнг кўзини кўрсатади).
Мана икки кўзимиз
(Болалар икки кўзини кўрсатади).
Вой айтганча шошибмиз
Бордир икки қошимиз

Чап, чап, чап
(Болалар чап қошини кўрсатади).
Ўнг, ўнг, ўнг
(Болалар ўнг қошини кўрсатади).
Мана икки қошимиз
(Болалар икки қошини кўрсатади).

Жим ўтиринг ўринга
Энди навбат бурунга
У якка, у якка
(Болалар бурунларини кўрсатишади).
Ҳид билувчи бурунга

Яна нима ёлғиздир
Ҳа, албатта оғиздир
(Болалар оғизларини кўрсатишади).
Еювчи, деювчи
У ҳам битта ёлғиздир

Дейди: «Чайнаш ишимиз
Бизнинг оппоқ тишимиз
(Болалар тишларини кўрсатишади).
Бўлса жуда ҳам кам
Бизнинг оппоқ тишимиз».

Айтайлик-чи ўзимиз
Қайда икки юзимиз?
(Болалар 2 юзларини кўрсатишади).
Ширмойдек ва ойдек
Бизнинг икки юзимиз
Чап, чап, чап
(Болалар чап юзларини кўрсатишади).
Ўнг, ўнг, ўнг
(Болалар ўнг юзларини кўрсатишади).
Бизнинг икки юзимиз.

Қайрилмоқда ўйинга
Демак навбат бўйинга
(Болалар бўйинларини кўрсатишади).

Ҳа, ҳа, ҳа қайрилар
Демак навбат бўйинга.
Гўё учкур сайёҳлар
Бизнинг икки оёқлар
Ўнг, ўнг, ўнг
(Болалар ўнг оёқларини кўрсатишади).
Чап, чап, чап
(Болалар чап оёқларини кўрсатишади).

Бизнинг икки оёқлар
Анча кучга тўлибмиз
Қаранг кучли қўлимиз
Ўнг, ўнг, ўнг
(Болалар ўнг қўлларини кўрсатишади).
Чап, чап, чап
(Болалар чап қўлларини кўрсатишади).

Бизнинг икки қўлимиз.
Энди сизга ўртоқлар
Хайр дейди бармоқлар.

Ўнг қўлда
Ўнг қўлда

Ўйин – топишмоқ

-Ухланг!- деди опамиз
Бизлар дедик: йўк, йўк
-Унда ўйин топамиз.
Бизлар дедик: хўп, хўп
Ўйнамаймиз қийиндир
Бизлар дедик: йўк, йўк

-Савол-жавоб ўйиндир.
Бизлар дедик: -хўп, хўп

Унда бошладик:

-Темирўлнинг устида
Юраётган нимадир?

-Сизга айтсам, болалар,
Бу албатта кемадир.

-Йўқ!

-Унда нима?

-Поезд!

-Жуда тўғри!

-Осмон узра чараклар
Ҳар тонг ўтдек яраклар
Совуқликдан йироқдир
Бу лампочка-чироқдир.

-Йўқ! Йўқ!

-Унда нима?

-Бу қуёш!

-Тўппа-тўғри!

-Ҳар бир қўлда биз учун
Жуда азиз ўртоқлар.

Бешта-бешта жойлашган
Нимадир бу- қармоқлар?

-Йўқ! Йўқ!

-Унда нима?

-Бармоқлар!

-Жуда тўғри!

-Осмондан ёғар пахта.

Паға-паға парчалар

Қишда совуқ муз бўлиб,

Нимадир бу: арчалар.

-Йўқ! Эй!

-Унда нима?
-Қор парчалар!
-Жуда яхши!

Қанотлари рангобаранг
Учиб юрар бир жонзот.
Гулдан гулга қўнади
Нимадир бу? Буми -от.
-Йўқ! Эй!
-Унда нима?
-Капалак!
-Тўғри!

-Ҳар кун ўйнаб борамиз
Бор ўрнимиз, токчамиз.
Ўйинчоқлар кўп унда
-Нимадир бу?
-Боғчамиз!
-Тўғри!

Бадантарбия (харакатли ўйин)

Бизлар бўлмаймиз
Нимжон, нортуя.
Ҳар кун қиламиз
Бадантарбия.
Бир, икки, уч
Бадантарбия.
Сира бўлмаймиз
Нимжон, нортуя.

Ҳавас қилишсин
Ўртоқларимиз

Шахдам босади
Оёқларимиз.
Бир, икки, уч
Ўртоқларимиз.
Шахдам босади
Оёқларимиз.

Машқ бажарамиз
кувноқ, берилиб,
қўлни кўтариб,
Гўё керилиб.
Бир, икки, уч
қўлни кўтариб,
кувноқ, берилиб
Гўё керилиб.

Энди-чи туриб
Ўтирамиз биз.
Барча дардлардан
кутиламиз биз.
Бир, икки, уч
Ўтирамиз биз.
Барча дардлардан
кутиламиз биз.

Бажарамиз биз
Бадантарбия.
Билсак, бизга у
Кўп фойдаку-я
Бир, икки, уч
Бадантарбия.
Билсак, бизга у
Кўп фойдаку-я.

Тандиримиз

Мана шундай тандириму бақалок, бақалок
Оғзи эса, оғзи эса думалок, думалок
(Болалар кўллари билан тандир кўринишини
кўрсатишади)

Хамирларни, хамирларни ясашга шошамиз.
(Болалар хамир ясаётган ҳаракатларни
бажарадилар)

Хамирлар дер , хамирлар дер ошамиз, ошамиз.
Зувалалар, зувалалар узамиз, узамиз.
(Болалар зувалаларни узиш ҳаракатини
бажарадилар)

КИМ чакқонроқ, сизлардан ҳам ўзамиз, ўзамиз.
Ясаймиз биз, ясаймиз биз

Кулчалар, кулчалар
(Болалар кулча ясаш ҳаракатларини
бажарадилар)

Чиройлидир, кулчалар

Шунчалар, шунчалар
(Болалар кулчаларни кўз-кўз қилиш ҳаракатини
бажарадилар)

Энди эса чакичларни урамиз, урамиз
(Болалар чакич уриш ҳаракатини бажарадилар)

Устига сўнг ёғларни ҳам сурамиз, сурамиз
(Болалар кулчага ёғларни суриш ҳаракатини
бажарадилар)

Тандирларга оловни ҳам қалаймиз, қалаймиз.
(Болалар тандирнинг оловини қалаш
ҳаракатини бажарадилар)

Нон ёпишга кўринг-чи биз қалаймиз, қалаймиз
(Болалар ўзларини кўз-кўз қилиш
ҳаракатларини бажарадилар)

Энди эса қизаряпти кулчалар, кулчалар,
Чиройлидир кулчалар, кулчалар.

Энди эса кулчаларни оламиз, оламиз,
Кулчаларни саватларга соламиз, соламиз.
(Болалар кулчаларни узиб саватларга солиш
харакатини бажарадилар)
Кеп қолинглар, кулчамиздан еб кетинг, еб
кетинг,
Ҳаммамизга катта раҳмат деб кетинг, деб
кетинг.
(Болалар чакич уриш ҳаракатини бажарадилар)

Бош

Бўлсанг ҳам неча ёшда,
Дейдилар : Ақл бошда.
Яхши ишларга бошлар,
Ақлли, доно бошлар.
Ақл кирмаса бошга,
Бош урилади тошга.
Амал қилиб бир нақлга,
Бошинг тўлсин ақлга.

Юз

Баъзан сўзлашар қизик,
Истарасидир иссиқ.
Очиқ юз бўлсак бизлар,
Меҳрга тўлар юзлар.
Меҳр уфуриб турар.
Қачонки юзлар кулар.

Оғиз

Оғиз, Оғиз, Кўп ема!
Оғиз, оғиз, кўп дема

Ишинг сўзга бўлсин мос,
Оғиз, оғиз, гапир рост

Бурун

Хамма гапга беўрин,
Суқулаверма, бурун.
Сен сезасан турли хид,
Сенда бордир катта дид.
Қачон акса урган чоғ,
Сенга деймиз: «Бўлинг соғ».

Кўзлар

Гўё кўзгудек кўзлар,
Атроф ҳақида сўзлар.
Улар кўрар оламни,
Яхши, ёмон одамни.
Сени, мени дунёни,
Қоронғуни , зиёни.

Қулоқ

Қулоққа кирар сўзлар,
Сўзлар эгасин излар.
Бошқа кулоқдан бироқ,
Сўз чиқмаса яхшироқ.
Баъзан уялган чоғинг,
Қизаради кулоғинг.

Бармоқлар

2 қўлда ўн ўртоқ,
Бешта-бештадан бармоқ.
Гоҳ қўлқопга қамалар,

Гоҳ ўнгача саналар.
Баъзан кўрсаткич бармоқ,
Тўғри юргин дер ўртоқ.

Оёқ

Доим иш топар,
Жаҳон кезса оёқлар.
Бизни дерлар сайёҳлар
Юрсанг қанча пиёда
Умринг бўлар зиёда
Дейдилар: юрган дарё
Унга очилар дунё.

Лаб

Лабингни чўччайтирма,
Лабингни буриштирма
Илтимос одамларни
Ўзаро уриштирма.
Иш айтишса бесабаб,
Дарровгина бурма лаб
Жаҳлингдан ва қаҳрингдан.
Лабларинг қаримасин,
Табассум ва жилмайиш
Лабингдан аримасин.

Қўллар

Қўллар ҳар ишда,
Уйда юмушда
Дўстларни қўллар
Чўзилган қўллар
Бошинг силайди
Омад тилайди.

Тилаб оқ йўллар
Дуода кўллар.

*Бизнинг маҳалла ва кўй,
Ҳар бир хонадон ва уй.
Меҳрларга тўлмоқда
Шундан обод бўлмоқда.
Унда хар кўча, гузар,
Инсонлар билан гўзал.
Маҳаллам ажиб кўркам,
У ҳам бир кичик ўлкам.*

Обод маҳаллам кўчалари

Мустақиллик кўчаси

Менинг кўчам анча ёш,
Унинг тахтидир куёш.
Унинг бахтидир ҳумо,
Булутсиз ёруғ само.
Тинчлик менинг кўркимдир,
Пойдеворим-эркимдир.
Қалбда сўнмаса шиор,
Билим, виждон ҳамда ор.
Менинг номим яшайди,
Гўзаллаша бошлайди.

Амир Темури кўчаси

Номинг не деса ҳар он,
Дейман, Темури Кўрагон.
Ўйлаб кўринг-чи пича,
Саркарда ўтган неча?
Аммо кимга қай замон,
Тан берган бутун жаҳон
Жаҳонни қилган ҳайрон,

Бобомиз Соҳибқирон.
Руҳи кезар юрт бўйлаб,
Нажоткор сўзин сўйлаб.
Кўчамда унга хайкал,
Шаҳарга берган сайқал.

Тинчлик кўчаси

Менда сира сўлмас гуллар,
Қушлар яйрар чаманда.
Қизлар эса қўғирчоғин
Исмин қўяр Саманта.
Ватанимнинг барча-барча
Кўчасида ўзимман
Номим тинчлик бўлганидан,
Мағрурдирман ўзим ҳам
Тинчлик-хаёт пойдевори,
У орзу қай дилларда.
Шунинг учун такрор-такрор
Жаранглайди тилларда.

Халқлар дўстлиги кўчаси

Замин учун азиздир халқларнинг барчаси,
Ўзбекистон шу ернинг бир бўлаги, парчаси.
Эл бошига иш тушса, дўст синовдан ўтади,
Бизнинг дўстлик ҳамиша курашларда ютади.
ёвуз фашист халқларни не қийноққа дуч қилди.
Унинг қора ниятин метин дўстлик пуч қилди.
Дўстлик меҳр, сеҳрдир, қалбда нурдек жўшади,
Зилзилада ёрдамга югурган ҳам ўшадир.
Интилади барча халқ тотувликка, дўстликка,
Дўстлик эса ҳеч қачон йўл қўймас кам-
кўстликка.

Алишер Навоий кўчаси

Доно ва буюк бобом,
Жаҳонга суюк бобом.
Номи эл ардоғида,
Гўзал назм боғида.
Яратган ажиб бўстон,
Ва «Хамса»-бешта дoston.
Мероси нечук улкан,
Англир, ўқиган, билган.
Ҳар сўзи буюк сабоқ,
Юксакка этган сўқмоқ.

Алпомиш кўчаси

Бойчиборда худди қуш,
Учмаса-да, Алпомиш.
Аммо ҳар уйда бир алп,
Ва шиддаткор олов қалб.
Ботир улғаяр, ўсар,
Ёмонлик йўлин тўсар.
Енгар қандай бўлса ғов
Паҳлавон қолби олов.
Гўёки метин қоя,
Юртин қилар ҳимоя.

Космоновтлар шоҳ кўчаси

Меркурийдан ё Марсдан,
Келаяпсанми, Аҳмад?
Непундан Нор шошиб келди,
Олиб келди сенга хат.
Юпитердан хабар келди,
У ерга учар Захро.
Ой бекаси, ер бекаси

Кейинги бекат Зухро.
Ҳозирча бу орзудир,
Аммо олдда келажак.
Якин кунда барча инсон
Рост, фазогир бўлажак.
Космос бизнинг қўлимизга
Калитини тутуди.
Эвазига биздан меҳр
Эзгуликни кутуди.

Байрам кўчаси

Каттадир шаҳри азим,
Менда ўтади базм.
Ўтар шодликнинг сайли,
Бирор байрам туфайли:
Ўйлаб кўрсангиз сиз ҳам,
Юртимда кўпдир байрам.
Сенда не сабаб, ўртоқ,
Байрам деб қилманг сўроқ.
Бирор юракда ногоҳ,
Ёнса шодликдан чироқ.
Биз учун шудир байрам,
Қувонинг бирга сиз ҳам.

Мактаб кўчаси

Уйлар-билим ўчоғи,
Гўё мактаб даргоҳи.
Меҳмонларга биздан қарз,
Ўтиб бериш битта дарс.
Вов-вов-вов дея шу тоб,
Кучукча ўқир китоб.
Мушук ҳам туриб тикка
Ишлар математика.

Симёғочда куш тўла,
Нима дарс-бу ашула.
Меҳнат дарсидан ҳоли,
Бўлолмас ҳеч чумоли,
Норози фақат туя
Бор жисмония тарбия.

Парвона кўчаси

Бизга бўлса равона,
Ҳамма сенга парвона.
Оғримадими бошинг?
Совимадими ошинг?
Чарчамадингми боя?
Ўтгин, у ерда соя.
Ҳатто парвона кушлар,
Куй чалиб дилинг хушлар.
Эгилар дарахт шохи,
Мевамдан е қороғим.
Нотанишу, бегона,
Бир-бирига парвона.
Келганлар менга бир бор,
Соғиниб келар такрор.

Фаровон кўчаси

Мен ҳам оддий бир кўча,
Таърифим сўзлай пича.
Бизда ҳаёт фаровон,
Тўкин-сочин дастурхон.
Сутлар ариқдек тошар,
Қаймоқ кирғоқдан ошар.
Айтайин қайси бирин,
Фаровонликнинг сирин.
Сўради битта кўча.

Ўйланиб дедим пича.
Менда йўқ танбал, саёк
Меҳнатга зўр иштиёк.
Бахиллик топган завол,
Одамлар ўта ҳалол.
Сиримиз шудир холос,
Ишимиз сўзгадир мос.

Зиёли кўчаси

Кўчам зиёга тўла,
Гўё қуёш нур йўллар.
Бу қуёшмас келиб кўр,
Одамлар таратган нур.
Улар юрсалар ҳар чоғ.
Ёришади ҳамма ёқ.
Кўринар юксак тоғлар,
□атто бўлажак боғлар.
Билимли ва ҳаёли
Чунки улар зиёли.
Қалблари ёруғ дарча,
Унда қуёш бир парча.

Илтифот кўчаси

Нима сизни қилар шод?
Одамларда илтифот.
Мендан юриб кўрингчи,
Сиз ўтинг деб биринчи.
Дарров қилишар таъзим,
бизларда шундай расм.
Қўлда юк бўлса чошиб,
Сизни кўчадан топиб.
Бир илтифот этишар
Уйингизга элтишар.
Кўчадан ўтса виз-виз

Трамвай, хатто автобус.
Йўловчилари ҳар дам,
Ўтирганлар ҳам бирдан
Турганларга шу заҳот,
Кўрсатишар илтифот.
Жой берар қилиб таъзим,
Бизда шунақа расм.

Тўёна кўчаси

-Кетаяпсан қаён-а?
-Излаяпман тўйна.
Бизда ҳар кун, ҳар кун тўй.
-Қийналмагин, дўстим қўй.
Олим бўлса бер китоб,
Яхшига бўлсин офтоб.
Шоирга тунги чирок,
Қалам, қоғоз яхшироқ.
Фазогирга пўлат куш,
Уйқучига ширин туш.
Созандага рубоб, тор,
Қизғанчикқа қишда қор.

Ҳақиқат кўчаси

Биласиз шундай мақол,
Азал-азаллардан бор.
Эгилса ҳам ҳақиқат,
Синмас, синмайди фақат.
Кўчам-ботир, енгилмас,
Унда ҳақ сўз эгилмас.
Ўтса ҳам шунча замон,
Сўзламас ҳеч ким ёлғон.
Бизда ёлғон, хоинлик
Унга жазо тайинлик.

Саргузашт кўчаси

Кўнглингиз бўлмади ғаш
Ҳар қадамда саргузашт.
Саргузаштли бинолар
Саргузаштли кинолар
Саргузаштга мойлироқ,
Болалар ўйинқароқ.
Ҳатто қушлар, ҳайвонлар
Бизга келган меҳмонлар,
Уйқусида қолмас бўш.
Кўрар саргузаштли туш.

Чашма кўчаси

Кўчамизда чашмалар
Келинг сувга ташналар.
Ўтингу сўқмоқлардан
Симилинг булоқлардан.
Ким яна нега ташна?
Дўстлик номли бу чашма
Буниси меҳр, ишонч,
Камтарлик, вафо, қувонч
Барча ишларни қўйиб.
Ичинглар тўйиб-тўйиб.
Топмаяпсизми булоқ?
Қидиринглар яхшироқ.
Кўрмаяпсизми, демак,
Сизга кўзойнак керак.

Якдил кўчаси

Як дегани бир ахир
Дилларимиз бирлашган

Ёмонлар, ёлғонларга,
Қарши улар курашган
Демак, ҳамма юракда,
Бир хил бизнинг сўзимиз.
Дўстлик, тинчлик, қувонч деб
Курашамиз ўзимиз.

Фазо кўчаси

Ҳамманинг ақли расо,
Қўлимизда ер, фазо.
Яна ҳамма шерюрак
Фазогир бўлса керак.
Бу таксимас, нимадир
Ахир космик кемадир.
Не дейин сизга яна?
 Ҳар бир уй расадхона.

Пилла кўчаси

Қуримайди силламиз,
Кўп олсақда пилламиз.
Бир, икки, уч,... ўн қути.
-Қутиларнинг йўқ чўти.
Ҳамма ёқ кумуш тола,
Ҳар фасл ва ҳар палла.
Уйларда ҳар бир тўшак,
Фақат атлас ва ипак.
Бошқалар қилар ҳавас,
Ҳамма кияди атлас.

Бастакор кўчаси

Бизда ҳамма куйлайди,
Ва куй ҳақда ўйлайди.

Сўз кўшиқдек жаранглар
Ва мусиқа яралар.
Кушлару, шамол, япроқ.
Басталайди куй кувноқ.
Унга жўр бўлар янгроқ.
Ҳатто ариқ ва сўқмоқ.
Ҳар бир уйда бордир соз,
Ҳар бир кишида овоз.
Кўчамда бўлган пайдо
Кўшиққа бўлар шайдо.

Табассум кўчаси

Ойимга ҳам, дадамга ҳам
Доим кулиб боқаман.
Ойимга ҳам, дадамга ҳам
Шунда жуда ёқаман.
Кўчамиздан ўтганларга,
Салом бераман кулиб.
Қани ҳамма шундай қилса.
Юрмаса қовоқ уйиб.
Учрашганда бир-бирига,
Фақат кулиб қарашса,
Қандай яхши кимдир-кимга
Шодлигини улашса.

Чевар кўчаси

Ҳар бир уйда бир чевар,
Гўзалликни кўп севар.
Шундан кийсанг кўйлагинг,
Жуда келар ўйнагинг.
Бурмали ёқа ва енг,
Гоҳо тор ва гоҳо кенг.
Кўз-кўз қилгач кўзингга

Кийдиришар ўзингга....

Мусобақа кўчаси

Ким тезроқ тандир ёқар,
Ким чаққон пошна қоқар.
Ошпаз, этикдўз, чевар,
Ўйнашар мусобақа.
Мана тайёрдир кўйлак,
Бири зар, бири ипак.
Енглар патир, оби нон,
Этикни кийинг чаққон
Атроф шодликка тўлиқ,
Қувончга тўлган борлик.
Одамларнинг шодлиги,
Барчага энг зўр ёрлик.

Виждон кўчаси

Кўчамга босганинг он
Сенда уйғонар виждон.
Менга қадам ташлайсан,
Сўнгра ўйлай бошлайсан.
Хафа қилган кишингни,
Қилган ёмон ишингни.
Ўтган бўлса айб-қусур,
Бориб сўрайсан узр.
Хатто оғир бўлса ҳам,
Хатоларинг олганч тан
Виждонингни созлайсан
Сўнгра нафас ростлайсан.

Меҳмондўст кўчаси

Дейман ҳар бир инсонга,

Қўниб кетинг меҳмонга.
Кулфсиз эшик, дарвоза,
Шундан қилинг хулоса.
Бизда сизга ҳамма дўст,
Барча-барча меҳмондўст.
Бисотида неки бор,
Аямай сиздан зинҳор.
Дастурхонга сочади,
Қалб кўрини очади.
Меҳмон доимо тўрда,
Ахир хурмати зўрда.

Донишманд кўчаси

Бизларга ҳатто душман,
Тан бериш дер: «Донишманд»
Ақл тақдирга ёзик,
Ҳаммадир оғир, босик.
Аввал юзта ўйлайди,
Кейин битта сўзлайди.
Сўзлаганда ҳам аммо,
Қолмайди ҳеч муаммо.
Кўчам бошида навбат,
Ҳамма сўрар маслаҳат.
Гарчи дунё жуда кенг,
Доно сўз олтинга тенг.

Қалдирғоч кўчаси

Эшигингни тезроқ оч,
Меҳмон бўлсин қалдирғоч.
Ватани бизнинг кўча,
Ҳар шифтда битта уйча
Ҳар куни учиб келар,
Қанотда баҳор элар.

Бизда қаҳратон бекор
Шундан ҳамиша баҳор.

Мурувват кўчаси

Кундузи тинчдир кўчам,
Тунда қизик ҳол кечар.
Кимлар югуриб зир-зир,
Уйма-уй нарса ташир.
Яна олиб ярокни,
Қидирманглар қарокни.
Мухтожларга ун-у, мой
Қанд-қурс, кийим ва буғдой.
Улар ярим тун тобда
Ташлаб кетишар қопда.
Уларда йўқдир хоҳиш,
Ўзин қилмоқ намоиш.
Қолдирмас на из, на хат,
Миннатсиздир мурувват.

Қуёш кўчаси

Ҳар кун бизлар томонга
Қуёш тушар меҳмонга.
Унинг ёрқин нурлари,
Унинг узун қўллари.
Ҳар гиёҳга етади,
Силаб-сийпаб кетади.
Қишда олиб нуруни,
Ташлаб кетар қўруни.
Кўрпаларнинг қатига,
Печкаларнинг ортига.
Қулиб турган юзларга,
Қалбга, илиқ сўзларга.

Баҳор кўчаси

Билолмадим кўчамда,
Баҳор қачон бошланди.
Бирдан зумрад поёндоз,
Далаларга ташланди.
Ҳеч чарчамай ишлайди,
Унинг чаққон қўллари.
Бир кечада гиламга
Чатиб чикди гулларни.
Қалин, совуқ музларни
Эритолди ийдириб.
Сўнгра ҳар бир дарахтга
Чикди чопон кийдириб.

Шахмат кўчаси

Ҳар қадам битта савол,
Йўлларим шахмат мисол.
Сайқал топади ақл,
Шундан бизда йўқ бахил.
Қизларга эса ҳавас,
Киймоқлик шахмататлас
Шахмат шаклли эшик,
Устун-у, ҳатто бешик.
Чақалоқ киргач йўлга,
Фарзини олиб қулга
Сўнгра эса миниб от,
Дейди: шоҳни қилгум мот.

Меҳрибон кўчаси

Кўча чароғон,
Ҳамма меҳрибон
Меҳр чироғдан,

Порлар йироқлар.
Кундан илик сўз,
Шундан эрир муз.
Бизда ҳеч замон
Бўлмас қаҳратон.
Керакми меҳр?
Меҳрли сеҳр?
Мен томонга чоп,
Оқибатни топ.

Аҳиллик кўчаси

Ўртамиздан ўтмас қил,
Биз аҳилмиз, ҳа аҳил.
Бу ҳис-кундан кун ошар,
Бизда ҳар куни ҳашар.
Битмаяптими уйинг?
Бошланяптими тўйинг?
Дарсдан олдингми икки?
Ё бошқа ишинг чакки?
Яшаш зарурми варрак?
Ё бошқа кўмак керак?
Демак, бил шу он, шу дам,
Етиб келади ёрдам.
Барча-барча кўчалар,
Урушганлар нечалар.
Ҳавас билан қарашар,
Бизга келгач ярашар.

Чаман кўчаси

Кимга кенгман, кимга тор,
Қўйним тўладир гулзор.
Мен шунақа кўчаман,
Баҳор, ёз ва куз чаман.

Гуллар бир-бир тизилар,
Қишда расми чизилар.

Орзу кўчаси

Ҳамма кўчалар созу,
Аммо энг зўри орзу.
Бизга келдингми демак,
Айт бирор, орзу тилак.
Фақат эзгу бўлса бас,
Акс этса ойдин ҳавас.
Билмам қайси вақт, қачон,
Бир кун бўлади бажо.
Фақат шуни эсда тут,
Орзуингни қаттиқ кут.

Саломат кўчаси

Келсин десангиз омад,
Бўлинг доим саломат.
Соғлиқ энг катта бойлик,
Кўчам шундан чиройли.
Унда ҳамма бадавлат,
Ҳаммада бордир сиҳат.
Чарчамас, хормас-толмас,
Меҳнатсиз тура олмас.
Меҳнатни қилиб одат,
Бўлинг доим саломат.

Мулойимлик кўчаси

Сеҳргар тушиб пастга,
Нимадир деди аста.
Ўшандан буён доим,
менинг номим мулойим.

Бизда тузилган луғат,
Энг яхши сўздан фақат.
Ҳорманг, куллуқ, тасанно,
Кечирасиз, марҳабо.
Бизда ёмон сўзлашмас,
Ҳатто ёмон ўйлашмас.
Одамларнинг юзидан,
Табассум ҳеч аримас.
Қариилар минг йил яшар,
Ёшлар эса қаримас.

Табрик кўчаси

Табрик сўзи аслида,
Шу кўчадан олинган.
Кейин табрик хатлари,
Дунё бўйлаб ёйилган.
Ҳар кун табрик ёзамиз,
Етмас қоғоз, дафтарлар.
Қалб сўзларин барчага,
Элтар оппоқ каптарлар.

Пахта кўчаси

Паға-паға оқ булут,
Очилганда куз чоғлар.
Кўчам бўйлаб пахтадан,
Пайда бўлар сўқмоқлар.
Бу сўқмоқ пахталарни
Жаҳон бўйлаб элтади.
Кўрик учун ойга ҳам
Уни олиб кетади.

Янгилик кўчаси

Гоҳ майда, гоҳо йирик,
Менда кўпдир янгилик.
Ҳар уйда битта дўкон,
Унда янгилик хирмон.
Жаҳон ҳамда уйдаги,
Ҳатто кўча-куйдаги.
Кимга улар қай жойда,
Келтирса агар фойда.
Ўтказсин-у элакдан,
Олиб кетсин челақда.
Керагин олаверсин,
Қолгани қолаверсин.

Қурилиш кўчаси

Бизда йўқдир бурилиш,
Илдам кетар қурилиш
Кўп қаватли бинолар,
Кўргандайин кинолар.
Бирпасда ростлайди қад.
Ва ўсади сарбаланд.
Қурилар дўкон, раста,
Ҳатто мактаб бирпасда.
Сира йўқдир сурилиш
Чунки номим - қурилиш.

Фазилат кўчаси

Ҳар кимда бўлар албат,
Нуксон билан фазилат.
Биз нуксонни ўчирдик,
Фазилатни кўчирдик.
Анча чўзилди рўйхат,
Ахир кўпдир фазилат.
Меҳр, виждон, саҳоват,

Поклик, дўстлик, садокат
Рўйхати жуда узун,
Ўқисанг чарчар кўзинг.
Аммо кўнглим хотиржам,
Улар бари менда жам.

Билимдон кўчаси

Ҳар уйда минглаб китоб,
Уларни қилиб тавоф.
Ўқийди барча киши,
Билим олишдир иши.
Мендаги ҳар бир инсон,
Бўйласа қўшни томон.
Сўрамас элак, товоқ,
Бизда пул сўраш гуноҳ.
Улар китоб сўрашар,
Билим учун курашар.
Шундан барча бег-у хон,
Чунки улар билимдон.

Бинафша кўчаси

Ҳар ҳовли сендан равшан,
Бинафшажон, бинафша.
Ариқ бўйи гиламдек,
гуллар гулга уланди.
Кетсанг ҳамки йироққа,
Ҳиди урар димоққа.
Эслатадаи уйингни
Таниш ариқ бўйингни.

Интизом кўчаси

Ишлаб чиққанмиз низом,

Унда бош сўз-интизом.
Кўчага кеч тушган он,
Шумтака қолмас бирон.
Қуёш уйғонган чоғда,
Ҳамма чиқиб ётоқдан
Бадантарбия бошлар,
қорилар, кекса-ёшлар.
Ишга сира кеч бормас,
Ҳаттоки энг иш ёқмас.
Ҳамма иш ўз вақтида,
Бу хам менинг бахтимда.

Олмазор кўчасининг шикоят

Десаларда олмазор,
Олмаларга менман зор.
Ҳар бола бир туп кўчат,
Экса уйи ёнига,
Айланардим мен ҳозир
Олмаларнинг конига.

Бахт кўчаси

Сўрайсан: борми деб бахт?
Дўстим, сарфла озроқ вақт.
Фақат келмасин малол,
Сенга бераман савол.
Борми юртинг? Уй? Кўчанг?
Соғми, айтгин тўрт мучанг?
Борми меҳрибон кишинг?
Севимли касбинг, ишинг?
Суяйдиган боғларинг?
Устозинг? Ўртоқларинг?
Лабларинг «□а» деган вақт,
Билки сенда бордир бахт.

Ширин кўчаси

Менинг номимдир ширин,
Айтайми унинг сири.
Ошпазлар қилмас бирон,
Ширин бўлмаган таом.
Мазалидир ҳатто сув,
Кавсар суви каби у.
Бизда ширин ҳар бир сўз
Шундан ҳамма иноқ дўст.
Ҳаммада шириндир тил,
Оғримайди асло дил.
Уйлар ойнаси новвот,
Бизда шириндир ҳаёт.

Муҳаббат кўчаси

Кўчамда митти беҳад,
Уйғонибди муҳаббат.
Сўнгра тушиб дилларга,
Жаранглади тилларда.
Шундан улуғвор беҳад,
Оналарга муҳаббат.
Сўнгра Ватан, халқимга,
Қалбда бу хис балқиган.
Дўстларга, ёронларга,
Ва моҳи тобонларга.
Муҳаббат гўё нажот,
У бўлса ёруғ ҳаёт.

Обод маҳаллам бўйлаб

Бизнинг маҳалла ва кўй,
Ҳар бир хонадон ва уй.

Мехрларга тўлмоқда
Шундан обод бўлмоқда.
Унда хар бекат, гузар,
Инсонлар билан гўзал.
Гулларга тўлган раста,
Тутар сизга гулдаста.
Мана дўстлик сўқмоғи,
Яна мехр булоғи.
Заргарлар ва чеварлар,
Сизни жуда севарлар.
Нонвойлар тутар ширмой,
Дўкон ширинликка бой.
Этик тикса этикдўз,
Этигига йўқдир сўз.
Бизда доим қайнар иш,
Ҳар соатда ўзгариш.
Унда билим ўчоғи,
Кувноқ мактаб даргоҳи.
Маҳалла болалари
Тарқалиб турли ёққа
Ўйнашар кўзбойлоғич,
Бекинмачоқ ва соққа.
Маҳаллам ажиб кўркам,
У ҳам бир кичик ўлкам.

Маҳалла-иморат

Маҳалла-иморат,
Нимадан иборат?
Осмондан, қуёшдан, тупроқдан,
Отамдан, онамдан
Мен севган хонамдан,
Қошни-ю, энг содиқ ўртоқдан.
Кувончли кулгулар
Яшнатиб улгурар.

Хонамни, маҳаллам, оламни.
Эзгулик, ёрдамлар
Ишончга тўлдирар,
Одамни, одамни, одамни.
Маҳалла -иморат,
Ватандан иборат.
У тинчлик, у меҳнат хоҳлайди,
Ундаги одамлар
Ҳамиша бирдамлар,
Дўстликни, ёрдамни сақлайди.

Дўстлик сўқмоғи

Чўққига элтади сўқмоқлар, сўқмоқлар,
Яқинроқ кўринар йироқлар
Қуёшлар ҳамроҳлар, юлдузлар ҳамроҳлар,
Кўз очар беғубор булоқлар.
Дўстлик ҳам энг гўзал сўқмоқдир, сўқмоқдир,
Дўстларсиз ишимиз чатоқдир.
Сен менга ўртоқсан, мен сенга ўртоқман,
У эса бизларга ўртоқдир.
Дўст билан қайғулар, чилпарчин бўлинар,
Орзулар рўёбдек кўринар
Шодликлар шошади, тўлқиндек тошади,
Ғамларни ювишга уринар.
Дўстликнинг меҳри бор, дўстликнинг сеҳри
бор,
Дўстликнинг гашти бор ўзгача.
Дўсти бор қаримас, қувончли аримас,
Ва яшар юзгача, мингачча.
Дўстликнинг ипини маҳкамроқ боғлайлик
Юракнинг тубига жойлайлик
Кичикми у катта, бизни ҳар бекатда,
Дўстимиз соғинсин албатта.

Маҳаллам болаларининг тилаклари

Олтин сандиқ очилди
Ундан тилак сочилди.
Ҳаммага катта - кичик
Улашайлик яхшилик.
Ҳа яхши-ю, ҳа яхши,
Яхши сўзлар кўп яхши
Яхши сўзлар сўзлайлик,
Бир-биримиз ўйлайлик
Ойим биздан айлансин,
Бувим биздан айлансин
Уйимизга жуда кўп,
Ширинликлар жойлансин.
Тақ-тақ қилар пошналар,
Тилак айтинг ошналар.
Тилак айтинг дугона,
Бизларга йўқ бегона.
Тинчлик бизга ёр бўлсин,
Осмон беғубор бўлсин.
Мингга етсин ёшингиз,
Омон бўлсин бошингиз.
Кўз тегмасин сизларга,
Сизларга-ю, бизларга.
Кўпроқ тилак олинглар,
Хайр, яхши қолинглар.

Маҳалла ота-она

Маҳалла-ота-она,
Ҳар кўшни қилар таъна.
Биттаси дер: -Юрма кир,

Битгаси дер: Уйга кир.
Бири дейди: Қоқилма,
Бошқа бири: бақирма.
Бири: Тинч ўтир бирпас,
Бу сенга майдон эмас.
Бири: Мева қоқма дер,
Бири: гугурт чақма дер:
На йўлда юролмаيمان.
На копток суролмаيمان.
Юрардим, дилим вайрон,
Энди бир ҳолга ҳайрон.
Бўлиб турибман шу тоб,
Уч кун ётибман бетлб.
Ота-онам сингари
Шу қўшнилари бари,
Мендан олмоқда хабар
Баъзан кириб баробар,
Бири келтириб мева.
Дейди: -Емайман дема!
Бири дер: -рангинг сомон,
Еб олгин тансиқ таом.
Бири бериб ўйинчоқ,
Менинг вақтим қилар чоғ.
Бири келтириб дори,
Дер: -Яхшими аҳволи?
Қўшнилари борлиги рост,
Экан жуда, жуда соз.
Тўғри сўз дейман яна,
Маҳалланг-ота-она.

Маҳаллага қайтгач

Дам олишдан икки ойча бўлиб қайтди Нигора,
Қайтгач, маҳалласин таниш билан бўлди овора.

Боғга сепган гули ўсиб, нақ бўйига етибди,
Кўшнилари Адиба ҳам узатилиб кетибди.
Гапиришни билмас эди, ҳали унча Барчиной,
Энди эса булбул каби тинмай сайрар сўзга бой.
Узун кўчат қалин бўлиб, қуёш нурин тўсибди,
Шамшодвойнинг кемшик тиши, текис бўлиб
ўсибди.

Дугонаси Туронбека анча олға хатлабди,
Инглизчадан сабоқ олиб, юзта сўзни ёдлабди.
Дугонаси Паризодни чақирай деб қараса,
Эшиклари бошқачадир, бошқачадир дераза.
Бошқа уйга кирдимми деб, айланиб чикқач яна
Қарасаки, ўша кириш, ўша қават ва хона
Балконидан қуриб қолгач дугонасин кўйлагин,
Шундагина юрак ютиб, эшигидан бўйлади.
Уни кўриб Пари хурсанд, кетай деб хушидан
Нигорага айтди уч бор кўрганини тушида.
Кўзларнинг ҳам сўзларнинг ҳам тафти илик,
бўлакча,
Жуда таниш маҳалладан ўтган ҳар бир йўлакча
Узоқ жойга сафарлар ҳам баъзан фойда
қиларкан,
Атрофдаги ўзгаришни одам шунда биларкан.

Мен кимман?

Қани айтинг, кимман мен?
Ўйлаб туриб жимман мен.
Ойим, дадам эрталаб,
Ўғлим дейди эркалаб.
Бувим, бувамга қарар,
Мен уларга неvara.
Дўстимга - яқин ўртоқ,
Йўловчиларга ҳамроҳ.

Ақида-учун синфдош,
Қўшнимга маҳалладош.
Жиян-амма, холамга
Инсон-бутун оламга.

Мулойимлик кўчаси

Сени менга қилган дўст,
Яхши гапу, илик сўз.
Табассумлар яқин қилар йироқларни,
Ундан гулдек яшнар юз.
Эриб кетар кесак, муз.
Кўпайтирар дўстларни ва ўртоқларни
Мулойимлик кўчамиз.
Ёмон сўздан кечамиз.
Ўчирамиз қўлга олиб бўёқларни,
Яхши гаплар бичамиз.
Уришмаймиз ҳеч ҳам биз,
Тўғри йўлга киргизамиз саёқларни.

Маҳалламизда ҳашар

Маҳалламизда ҳашар,
Акамга деди Башар.
Мен ғиншидим Башарга
Мен ҳам борай ҳашарга.
У дер: Санжар қилар лой,
Ғишт қуяди Олимтой,
Лой узатади Абзор,
Шамшод кўтарар девор,
-Берайин қандай ишни
-Менга-жим ўтиришни.

Маҳалламиз бекати

Автобуслар ғизиллар,
Трамвайлар елади.
Маҳалла бекатига,
Тўхташ учун келади.
Ҳар кеч ундан тушаркан,
Маҳалладош одамлар.
Ишдан қайтар қўшнилар,
Ойилар ва дадамлар.
Ишдан қайтган пайтлари,
Дадамиз ва онамиз.
Нурга тўлиб кетади,
Маҳалламиз, хонамиз.

Маҳаллада тўй

Бугун ҳар кунгидан ёруғ,
Меҳмон тўла уйимиз.
Бугун менинг ва бобомнинг,
Бир асрлик тўйимиз.
Невара-ю, бобо мезбон,
Меҳмонларни кутяпмиз.
Дастурхонга таклиф қилиб,
Уларга чой тутяпмиз.
Меҳмонларнинг юзи гул-гул,
Табассумдан ёришар.
Бобомларга салом бериб,
Мендан алик олишар.
Ўхшаб кетар бобом юзи,
Умрбоқий куёшга
Бобом тўксон бешга кирди,
Мен-чи ,энди беш ёшга.

Иккимизнинг ёшимиз,
Бирга-бирга қўшиб бир
Бир асрлик тўйимизни,
Бугун нишонляяпмиз.

Маҳалламиз хунарамандлари

Қандолатчилар дўкони

Маҳаллада дўкон бор,
Ким кирса, кирар такрор.
Ажиб уйча ясалган,
Деворлари новвотдир
дераза-ю эшиги,
Ҳолвалардан ҳаётдир.
Мўрисининг устида,
Хўрозқандлар ростлар қад.
Шифтларнинг безаги,
Пашмаклару, рангли қанд.
Кўрган заҳот ҳар кимнинг,
Окиб кетар сўлаги
Менга насиб этсин деб.
Уйнинг бирор бўлаги.

Гулчилар растасида

Бу гулчилар растаси,
Тўлиқ гуллар дастаси.
Унда муҳаббат гули,
Бордир дўстлик гуллари.
Улар билар ҳар ғунча,
Ҳар барчанинг йўлларин.
Дерлар гуллар одамдек,
Чидамли ва чидамсиз.

Бири муҳтож ёрдамга,
Бири беғам, бири тез.
Қаранг дерлар гулларни,
Турли-туман товланар.
Ҳар дастадан қанчалар,
Шод кўнгиллар овланар.
Онангизга, ёрларга,
Ҳадя бўлсин гулингиз.
Шод бўлсалар ўшалар,
Керак эмас пулингиз.

Новвойлар мавзеси

Бу новвойлар мавзеси,
Маҳалланинг чиройи,
Бизда жуда таниқли,
Улар қилган ширмойи.
Нон бўлмаса ёзилмас,
Меҳмонларга дастурхон.
Дастурхонга энг аввал,
Не қўйилар? Иссиқ нон.
Бўрсилдоқми, ё патир,
Пиёзли ё жиззали.
Седанали, қатпатир,
Бари бирдек мазали.
Нондир асли инсоннинг
Йўллардаги ҳамроҳи
Жондан айри дейилмас,
Нондир жоннинг ўртоғи.
Айтингчи, қай пазанда,
Туради энг азонда?
Тўғри топдингиз новвой,
Усиз барча холи вой.

Заргарлар гузари

Биз ясаган тиллақош,
Тақса бирор қаламқош.
Хуснига кўшиб чирой,
Нур таратар гўё ой.
Раққосалар ўйнида,
Зебигардон бўйнида.
Куй оҳанги сирғалар,
Ялт-юлт қилар сирғалар.
Келинчаклар узуги,
Кўзсизи-ю, кўзлиги.
Турли -туман тақинчоқ,
Билакузук, зармунчоқ.
Билан тўлар растамиз,
Келиб танланг аста сиз.
Сиздангина ёқтириш,
Биздангина тақдириш.

Чеварлар уйи

Ким келса бу томонга,
Савол тушар меҳмонга.
Тикиб берайми кўйлақ?
Зар бўлсинми ё ипак?
Ёки оддий читданми?
Чўнтаги ҳам биттами?
Яна нималар керак,
Этаклари чирпирак.
Турфа боғич тасмалар,
Босилган гул босмалар.
Ёкам бўлсин кенг дейсиз,
Яна узун енг дейсиз.
Буюртмачи кечирмас.
Ўтиб кетса хатонгиз.
Нима қилсам етаркан,

Бу бичикка матонгиз.

Сартарош қўшиғи

Келинг, кўринг хунаримни
Хунаримдан унаримни
Сочингиз қилай турмак
Ё бўлмаса жингалак
Ё чиқсинми гул ҳолда
Қирқиб қўяйми калта
Узун кокил ташлайми
Патдек бўяй бошлайми?
Нима ёқади сизга?
Ўшани айтинг бизга.
Эртақда каби гўё
Орзу бўлар мухайё.

Этиқдўз қўшиғи

Мен этиқдўз, этиқдўз
Этигимга йўқдир сўз
Хавас қилинг, ошналар
Тақ-туқ қилар пошналар
Дўконимга киркоёқ
Кирди қўлида таёқ.
Танлади оёқ кийим
Шунча танлаш ҳам кийин
Қирқта этиқ оёққа
Бири-қўлтиқ таёққа.

Фаройиб фермер қўшиғи

Мендирман товукбоқар
Жўжалар менга ёқар
Улар бари терма-да

Мен ишлаган фермада.

Ку-ку-ку

Чип-чип-чип

От аравам менга Жип.

Ўзимдирман кўйбоқар

Қўзилар менга ёқар

Улари бари терма-да

Мен ишлаган фермада.

ба-ба-ба босдим газ

От-улов менга Дамас.

Ўзимдирман отбоқар

Тойчоқлар менга ёқар

Улар бари терма-да

Мен ишлаган фермада

Чух-чух отим

Чопгин тез

Мен ўзингсан

Мерседес.

Дурадгор кўшиғи

кўлга оламан михлар,

Михлар тахтани михлар

Сўнгра оламан болға

Болғага дейман «олға!»

Нақорат:

Тах-тах, тах-тах

тах-тах-та

Қулоққа тикинг пахта.

Сочилган оддий тахта
Бўлиб қолди хонтахта.
Тайёр бўлар ромларингиз
Қоқилади томларингиз.

Нақорат:

Мана кўринг тахта бор
Ундан чиқар рубоб, тор
У мусиқа чалади
Кўнглингизни олади

Нақорат:

Ҳозирча-чи тах-тах-та
кулоққа тикинг пахта.

Темирчи кўшиғи

Кўли йўғу ишлайди
Нима ерни тишлайди
Кўринг, қолманг армонда
Мен ясаган кетмон-да.
Темирчиман тўқ-тўқ-тўқ
Бекор вақтим йўқ-йўқ-йўқ.
Нима ёриб тўймайди
Ўтинларни кўймайди.
Кўринг, ялтироқ ҳолда
Кўлимдан чиқар болта.

Нақорат:

Нима лойга ботади
Томга тупроқ отади
Ер чопишга кўп керак

Мен ясаган белкурак.

Нақорат:

Тақаларим қоқаман,
қўшниларга ёқаман,
Човгумларни ямайман
Айтинг, дўстлар, қалайман.

Нақорат:

Маҳалла болаларининг ўйинлари

Менинг соққам

Менинг соққам,
Жуда чакқон,
Дўстларимга бирдек ёққан,
Чапдан ўтар,
Ўнгдан ўтар,
Мана қанча ёнғоқ ютар.
Келди Олим,
Келди Алиш.
Деди менга, соққонг алиш.
Мана сенга
Каптар, хакка
Менга зарур ўша соққа.
Ўйлаб, ўйлаб,
Ўйлаб, ўйлаб,
Дедим майли, туринг ўйнаб.
Учиб кетди,
Каптар, хаккам,
Тортиб олдим, ундан соққам.

Кўзбойлогич

Кўзбойлогич, кўзбойлогич,
Сен бўла қолгин пойлогич.
Сен ушлаб тургин такамни,
Мен ушлай Санжар акамни.
Ўйинбоши сайланади,
Кўзларимиз бойланади.
«Илик», «совук», «совук», «иссиқ»,
Ўйин жуда, жуда қизик,
Мана тутдим: Санжар ака,
Нимадир бу, буми-така.

Бекинмачоқ

Бекинмачоқ, бекинамиз,
Пана жойга чекинамиз.
Кимдир дарахт, биров томга,
Яна биров кирар жомга.
Пана жойни талашамиз,
Кийимимиз алмшамиз.
Келмадингиз анча йўқлаб,
Мен қолибман томда ухлаб...

Қувлашмачоқ

Қувлашмачоқ, қувлашмачоқ,
Бир тутувчи, ҳамма қочоқ.
Қани бизни қувлаб чопинг,
Ҳар томондан энди топинг.
Қувлашмачоқ, қувлашмачоқ,
Нор йиқилди, бурни пачоқ.
Ўтирмагин сен вой-войлаб,
Бурнингни қуямиз бойлаб.
Уйингизга тезроқ чопинг,
битта-битта рўмол топинг.
Ким ўйнаса қувлашмачоқ,

бурни бўлар экан пачок.
Қайтдик ўйин ўрнимизга,
Рўмол бойлаб бурнимизга.

Маҳаллада баъзан чироқ ўчади

Маҳаллада баъзан чироқ ўчади,
Шунда ҳамма тўлдирар зумда кўчани.
Кекса адиб, олимнинг раъйи бузилган,
Дер: Сўрадим, қайдадир симлар узилган.
Ойим эса чопкиллаб, тинмай хаспўшлар,
Эрир энди сариёғ, бузилар гўштлар.
Хонам ёруғ бўлсин деб, шамни ёқайми?
Ортикча шам йўкми деб, сўрар оғайним.
Акам дер: Урилмабди шимимга лазмол,
Қилгин эди, -дер опам, юрмай бемалол.
Дадам ишлаш умиди чиқади пучга,
Хонада компютери ҳайкалдек ўчган,
Укамда пайда бўлар умид куртаги,
Бошқа жойда кўраркан оқшом эртагин.
Сўрар нега узилар симлар сўроқсиз?
Қандай яшашган экан, аввал чироқсиз?
Биров дейди айтганмш кузатувчилар,
Ишляпти созловчи, тузатувчилар.
Ҳамма хурсанд ёнармиш, ёнармиш чироқ.
Муаммо ҳам ҳеч кимда қолмайди мутлоқ.
Қоронғуда шахмат ҳам бўлмайди ўйнаб,
Шунинг учун ётибман, жимгина ўйлаб.
Кўнглимни кўтараман, айтиб ашула,
Қарасам ойдан тушар уйимга шуъла.
Катта бўлсам, яратсам, шундайин тармоқ,
Одамлар ой нуридан олишса чироқ.
Сим ўрнида тўлқинлар сира узилмас,
Одамларнинг асаби шунда бузилмас.

Маҳалламиз биноси

Қувончли олам юрти,
Дафтар ва қалам юрти.
Ўқувчи устоз юрти,
Иши ўқиш, ёз юрти.
Қувноқ танаффус юрти,
Бир-бирингдан ўз юрти.
Уни сўзлашар мактаб,
Уни аташар мактаб.

*Айтинг, қачон нурга тўлар хонадон, хоналар?
Остонадан қадам қўйса унга азиз
оналар!*

*Сафаргами, шаҳаргами олисласак бир қадам.
Бизни дарров эслаган ким, излаган қайси одам?
Бу аядир, бу ойидир, бу бувидир, онадир,
Боласи деб, лоласи деб онажонлар ёнадир.*

Ойижонлар, оналар

Айтинг, қачон нурга тўлар хонадону, хоналар?
Остонадан қадам қўйса унга азиз оналар!
Сафаргами, шаҳаргами, олисласак бир қадам,
бизни дарров эслаган ким, излаган қайси одам?
Бу аядир, бу ойидир, бу бувидир, онадир,
Боласи деб, лоласи деб онажонлар ёнадир.

Болажонлар истаганда,
Ким куёшга айланар,
Юрагида кўринмас ип
Боласига бойланар,
Боласи деб, лоласи деб.
Ким дунёни кезади,
қоқилганин, йиқилганин
Кўрмаса ҳам сезади.

Нақорат:
Бу аядир, бу ойидир, бу бувидир, онадир,
Боласи деб, лоласи деб онажонлар ёнадир.

қани айтинг ким бизларга,
Суюклардан суюқдир.
Хонлардан ҳам беклардан ҳам,

Шоҳлардан ҳам буюқдир.
Улуғвордир, беғубордир,
У эришган матаба.
Такрорлайлик, такрорлайлик
Номин кўплаб мартаба.

Накорат:

Бу аядир, бу ойдир, бу бувидир, онадир,
Боласи деб, лоласи деб онажонлар ёнадир.

Саккизинчи март

Байрамда оингизга
Совғалар қиласизми?
Менинг совғамнинг эса
Нелигин биласизми?
Тоқат қилиб бир кунга,
Бугун сув, лой кечмайман.
Ранжимасин деб ойим,
Совуқ сувни ичмайман.
Ҳар кунгидай бақириб,
Укамни уйғотмайман.
Ечиб усти бошимни,
Ҳар қаерга отмайман.
Кечагидек аразлаб
Бурмай, майли лабимни
Иш буюрса, «хўп» дея
Ширин қилай гапимни..
Ҳар кунгидай кеч ётмай
Жуда эрта тураман.
Кўрдингизми ойимни
Қандай яхши кўраман.

Оловда эримадик

Синглим Шахло иккаламиз
Ойимизга қарашдик.
Супрамизни ёзиб олиб,
Басма-бас ун элашдик.
Бирпасдан сўнг опа-сингил
Қорқизларга айланиб,
Ойим хамир қорганида
Қараб турдик бўйланиб.
Тандирга ўт қалашга ҳам
Иккимиз эринмадик.
Қорқизларга айлансак-да,
Оловда эримадик.

Ойим билан аразлашдим

Мен ҳаддимдан бироз ошдим,
Ойим билан аразлашдим.
Ойим тиккан кўйлақларни
Киймайман деб,
Ойим қилган овқатларни
Емайман деб,
Куни билан оч қолдим.
Ҳатто яланғоч қолдим.
Ҳеч ким мени овутмади,
Чойимни ҳам совутмади.
Оғзим куйди, тилим куйди,
Дадам эса кулиб қўйди.
Ўйнагим ҳам келмаяпти,
Нега ойим билмаяпти?
Нахот энди менга ойим
Гапирмасдан юрар доим?
Бирдан ўпкам тўлиб кетди,

Кўзларим ёш бўлиб кетди.
Ойим томон учиб бордим,
Уни маҳкам кучиб олдим:
-Ярашайлик, ойи, бўлинг,
Мени тезроқ яхши кўринг!

Орият

Куни билан кўнглим ғаш,
Опам мени тушунмас:
Чўмилмайсан,
Кирсан, деб,
Тупроқ билан бирсан, деб
Айтди қизлар ёнида,
Ўтиб кетди жонимдан.
Кир эмасдим унча ҳам
Ёпишволди бунча ҳам-
Судраб кетди кўлимдан,
Бу ҳол баттар ўлимдан.
Ювиндим,
Бўлдим тоза,
Опам мактади роса.
Кимга керак
Лекин, ҳов
Уйдаги уруқ мактов?
Бари бир кўнглим хира,
Опам тушунмас сира:
Шунча қизлар олдида
Мен уятга қолдим-а!

Соғиниш

Қайтиб келгач мактабдан,

Роса тўйиб ўйнайман.
Ўртоқларим тарқалгач,
Ойимларни ўйлайман.
Нега ойим келмайди?
Нега кечга қоляпти?
Балки менга бозордан
Ширинликлар оляпти.
Ҳозир ёлғизлигимни
Эшитсалар агарда,
Самолётда келарди
Дадам узоқ сафардан.
Йўқ, йўқ, кўрқоқ эмасман,
Жуда жасур боламан.
Фақат ойим, дадамни
Тез соғиниб қоламан.
Фақатгина кўзимдан
Чиқиб кетар ёшларим.
Фақат ойим кеч келса,
Оғриб кетар бошларим.
Фақат соат неча деб,
Вақтни қараб тураман,
Тез ўтсин деб соатнинг
Милларини сураман.

Кетмай қолдим

Ойим: «Сендай ялқов ўғил
Керак эмас», дедилар.
Мени яхши кўрсайдилар,
Бундай демас эдилар.
Касал бўлган пайтларида
Дори олиб бергандим.
Ўтган куни эса ҳатто
Нонга бориб келгандим.

Ойимга керак бўлмасам,
Айтинг, энди нетаман?
Ўйинчоқларим олиб,
Уйдан буткул кетаман.
Ўйинчоқларим йиғиб
Мен кетишга шайландим.
Кетиш олдидан эса,
Ҳовлини бир айландим.
Мен ўйинчоқ йиғунимча
Ойим ювибдилар кир.
Илинган оқ кўйлақларим
Янгидек топ-тозадир.
Айвонда-чи ойим турар
Қирларимни дазмоллаб.
-Ўғлим,- деди - киргин уйга
Қолма тагин шамоллаб.

Ким кимга қарашяпти?

Ойимга ювишдим кир,
Ойим келтирди пақир.
Сув ташишиб турдилар,
Қирга совун сурдилар.
Сўнгра бир-бир чайдилар,
Элтиб дорга ёйдилар.
Дадам менга қараб дер:
«Иш сенга ярашяпти.
Фақат тушунириб бер,
Ким кимга қарашяпти?»

Ойим кетса сафарга

Синглим хомуш, мен фаромуш

Хайрон қолдик хабарга.
Ойижоним кетармишлар
Уч -тўрт кунлик сафарга.
Акам ҳам тунд қиёфада,
Деразадан бўйлайди.
Овқатни ким қилар энди,
У шу ҳақда ўйлайди.
Сингилчамнинг оёқлари
Баъзан оғриб қолади.
Энди менга ким қарар деб
Кўзига ёш олади.
Фақат ойижоним қўли,
Тегсагина тузалар,
Ўз-ўзидан мўъжизадек
Оёқлару тиззалар.
Дадамларнинг билганлари
То кечга қадар хизмат,
Ундан кейин кино кўриш
Газет ўқиш кечки вақт.
Ким уйғотар энди бизни
Ҳар кун эрта саҳардан.
Дастурхонга нонуштани
Тайёр қилар наҳорга.
Ойим кетса устимизни
Ким ҳар кеча ёпади?
Топилмаган кийимларни
Сехргардек топади?
Нега бундай жиддий ишга
Ўта жиддий қаралмас.
Болалардан бундай пайтлар
Нега рухсат сўралмас?
Шундай экан, қандай кетар
Ойижоним сафарга.
Энг яхшиси, хат ёзайлик
Корхонага, раҳбарга.

Хат мазмуни эса битта
Ва ягона тилақдир.
Ойижоним сиздан кўра,
Бизга кўпроқ керақдир.

Қор парчалар

Қор парчалар, парчалар,
Оқ кияди арчалар.
Қир, адирлар, кўралар
Оқ кийимга ўралар.
Уйга кирди оқ одам,
қарасам, экан дадам.
Дадамнинг устин қоқдим,
Дадамга кулиб боқдим.
Ёқаларин тузатдим,
Иссиқ тўнин узатдим.

Момақалдирик

Ер остин-устунми ё?
Гумбурлар бутун дунё.
Тунда момақалдирик,
Баданимда қалтирик.
Нега ҳамма жим ётар?
Дадам хурракни отар.
Ойим уйқуга чўмган,
Ойим кўзини юмган.
Гоҳ туриб, гоҳ ётаман,
Яна ўйга ботаман.
Ичимдан кетмас титрик
Гумбур-гумбур ҳаммаёқ.
Чопаман бувим томон:

-Туринг буви, бувижон.
Бувим беради овоз:
-Ухлашга кўйгин бироз.
-Буви, кўрқаман ахир,
Бувим «ух» тортар оғир.
-Ухла сенда йўқ гуноҳ,
Тегмас момақалдиروق.
Бувим билмас-да, бироқ
Менда жуда кўп гуноҳ.
Вужудим босар дахшат
Баданим титрар қалт-қалт.
Яна бироз ётаман,
Бувимни уйғотаман.
-Буви, менда гуноҳ бор,
Мактабдан қочдим бир бор.
Синганда тунги чироқ,
Беркитиб кўйдим йироқ.
Мураббонгизни кеча,
Очиб еб кўрдим пича.
Ясаётганда гулдон,
Билмай қирқдим дастурхон.
Варрак ясаб Аббосга,
Елим тўқдим палосга.
Кўринмасин дея доғ,
Уни букладим шу чоғ.
Кундаликка пешма-пеш
Ўзим кўйдим учта «беш».
Бувим қимирлай бошлар
Жахлдор назар ташлар.
Сўнг ҳайрон қолиб бироз
Дейди: тўхта илтимос,
Тинди момақалдиروق.
Аммо тинмас қалтиروق
Сирим очилди эвоҳ!

Мен топган ширин емак

Дадам келтирди гилос
Уни туширдим паққос.
Дадам ковоғин уяр
Ва танбех бериб қўяр.
Тотли нарсани ҳар гал
Онанга илин аввал.
Ўзим-ўзимга ёқмай,
Турибман тикка боқмай.
Очофатлик ёмон иш,
Зарур уни тузатиш.
Ширин қандай наrsa бор?
Ё музқаймоқ ёки бол.
Музқаймоққа йўқдир пул,
Бол қолмабди қурмагур.
Кўчага чикиб дарҳол
Дўстимга бердим савол:
-Нима энг ширин наrsa?
У дер ўйлаб қаралса,
Чўғда пишган картошка.
Қийналмайсан артишга.
Таъми бўлар жуда зўр,
Ишонмасанг, татиб кўр.
Келтириб қурук ўтин
Тутатиб анча тутун
Ўша ўтинни ёқиб,
Сўлакларимиз оқиб,
Уйдан олиб картошка
Бизлар киришдик ишга.
Ва ниҳоят ўчди чўғ
Картошкалар қани, йўқ?
Айланган қора тошга
Бари, биттадан бошқа.

Ёлғиз битта картошка
Дўстим ва мен тортишган
Ўртоғим дейди, майли
Олгин ойинг туфайли.
Фақат берасан қармоқ,
Яна фонар ва чироқ.
Қара, қандай таъми зўр,
Ишонмасанг, татиб кўр.
Майли, деб сўлак ютиб
Чопдим қўлимга тутиб.
Дарров кириб хонамга
Олинг дедим онамга
Ойим турмас ютоқиб
Ойим кетар тутоқиб.
Дер: ўзинга бир қара,
Ҳаммаёғинг қоп-қора.
Қозон оссам артишга,
Йўқ бир дона картошка.
Тезроқ чўмил, ювгин бет,
Картошкангни олиб кет.
Турибман бўлиб ҳайрон,
Яхшиманми ё ёмон?
Қўлимда эса илҳақ,
Мен топган ширин емак.

Тезроқ келсин ойимиз

Ойим, дадам йўқ бўлсалар.
Уйда ҳоким опамиз.
Шундай пайтда махбусдай
На ўйнаймиз, чопамиз.
Не қилишни билмасдан
Турамиз ака-ука.
Опачамизга қараб,

Юраклар така-пука.
Чанг бўлади деб хона
У ҳалинчак учдирмас.
Доғ бўлади пиёла
Деб бизга чой ичирмас.
Китобга кўл урдирмас,
Бузилар деб тартиби.
Кўчага ҳам кўймайди,
У полларни артибди.
Из бўлади деб хона,
Асаблари бузилар.
Рубобни ҳам чалдирмас,
Дейди: сими узилар.
Ўйинчоқни ўйнатмас,
Ўйғмайсиз деб бизларга.
Кейин кўшиб кўяди:
-Малайманми сизларга?
Ҳатто бироз ётсак ҳам,
Кир бўлармиш жойимиз.
Қачон келар дадамиз,
Тезроқ келсин ойимиз....

Телефонда суҳбат

Ўрнатишди телефон
Бугун бизнинг хонага.
Кўнғироқни ким аввал
Қилар дея онамга,
Аввал роса талашдик,
Сўнг бирпасда ярашдик.
Телефонда ҳар соат,
Етказилар ахборот.
Синглим чойни тўкканин,
Менга муштин тукканин,

Ўчиб қолганин чирок,
Йўқолиб қолса тароқ,
Ачиб қолса кўзимиз
Ва шунчаки ўзимиз
Рақамларни терамиз,
Сўнгра савол берамиз:
-Соғиндик-ку, ойижон,
Энди келасиз қачон?
Рақамлар учар қушдек,
Ойижон, қилдик тушлик.
Ҳовлимиз болаларин
Меҳмонга айтдик барин.
Жим тургач яна бир он,
Ишга тушар телефон.
-Ойи Норнинг холаси,
Ташлаб кетди боласин.
Шўх экан, оти Башар,
Атиги икки яшар.
Хонада чопар виз-виз,
Биз уни қувляпмиз.
От бўлиб ҳам миндирдик,
Ойнани ҳам синдирдик.
Энди-чи балкон оша,
Қилаяпмиз томоша.
Уни митти қушчадек,
Елкасидан ушладик.
Пастга қарар биз билан,
Гаплашсинми сиз билан?
Гўё қолгандек тилдан,
Ойим «Оҳ!»- деди бирдан.
Ё телефон бузилди,
Ё симлари узилди...

Исмалоқ сомса

Исмалок сомса
Келтириб ойм,
Ўтиринглар дер,
Бизга мулойим.
Ҳамма ўтирди,
Ёзиб дастурхон.
Ўтирмас факат,
Укам /анижон.
«Татиб кўр» десак,
Тумтаяр /ани:
-Мен сигио эмасман,
Ўт еб юргани.

Ёрдам

Уйда ҳеч ким йўқлигида,
Бизлар озроқ терладик.
Дадам хурсанд бўлсинлар деб,
Ҳовлимизни белладик.
Дадам кўриб жаҳли чиқди:
-Бу нимаси болалар?
Илдизини чопибсизлар,
Энди чиқмас лолалар.

Боксчи

Укам қатнар боксга,
Машқ қилар, тинмас сира.
Гоҳи қайтар шалпайиб,
Пешона бўлиб ғурра.
Ўтган куни кечқурун
Ярим кечада бирдан
Ёстиғин муштлай кетди,

Кўзин очмай уйқудан.
Шовқин солди: «Сенмисан-
Ютадиган, шошмай тур!
Мана, ҳозир кўрасан,
Кўп ҳаддингдан ошмай тур...»
Кейин билсак ўша кун
Рингда ютқазган экан.
Аламин рақибидан
Тушда чиқазган экан.

Нима қилмоқчи эдим?

Ойи, ерни чопаман,
Кетмонимни топаман.
Кетмонимни «тоби йўқ»
Ўзи бору
Сопи йўқ.
Чаток бўлди буёғи,
Кесайин дарахт шохин.
Кейин эса бирпасда
Ясаб оламан даста.
Бунинг-чун арра керак,
Аррадан йўқ-ку дарак.
Роса қидирдим, чопдим,
Охири томдан топдим.
Хўп занглабди бечора,
Чархлаш керак,
На чора?
Бунинг - чун керак эгов,
Эговни ким кўрган, ҳов?
Яна қидирдим,
Чопдим,
Охир эговни топдим.
Топдим-у,
Қотди бошим.

Ҳайрон чимирдим қошим.
Ойи, эслатинг, дедим,
Нима қилмоқчи эдим?

Тарозибон

Ойим келтирдилар
Осма тарози.
Тарозбонликка
Мен бўлдим рози,
Уйда бор нарсани
Бир-бир ўлчадим.
Чойнак, пиёла, соат,
Тешик кулчани.
Челакка солдим
Ўлчадим қумни.
Уни ағдардим
Ўлчадим унни.
Қанча келар экан
Қўшни хўрози.
Кўтаролармикан
Мени тарози?
Уни миҳга илиб
Осилдим ўзим.
Йиқилдим полга
Урилди юзим.
Эшик очилди-ю,
Ойимлар кирди.
Тарози синганин
Ойимлар билди.
Бошин чайқаб деди:
-Эсиз тарози.
Шунча иш қилсам ҳам,
Ойим норози?

Кетказяпмиз бўёқни

Дадамиз турли рангга
Бўяганда айвонни,
Биз ҳам қараб турмадик,
Бўяшвордик нарвонни.
Дадам тушликка чиқиб,
Мириқиб дам олганда,
Чўткалару, бўёқлар
Айвончада қолганда,
Бир бурда нон тишладик,
Бўёқчидек ишладик
Гултувакни бўядик
Сўнг пуфакни ббўядик
Кейин кўздан кечириб
Кўйлагимиз матосин,
Гуллаб чизиб тузатдик
Бошқаларнинг хатосин.
Рўпарамизда шу чоғ
Пайдо бўлди кўзичоқ.
Аввал бироз ўйладик,
Сўнг уни ҳам бўядик.
Қараб турсак кўйимиз
Оналикка ярамас.
Кўзичоғи бўялгач,
Боласига қарамас.
Нарвончага ўтирдик,
Айвончага суялдик.
Ўзимиз ҳам, тўғриси,
Турли рангга бўялдик.
Дадам бизни таниди
Шиқиллатдик туёқни.
Энди сўздан чиқмасдан
Кетказяпмиз бўёқни.

Юринг, ҳаво оламиз!

Баланд уйнинг юкори
ққаватида хонамиз.
Ялимнамиз ойимга,
«Юринг, ҳавол оламиз!»
Онам бизни ўйлайди.
Онам пастга қўймайди
Уларнинг ўйларида
Турли, қизиқ ҳаёллар,
Қопга солиб қўярмиш
Бизни лўли аёллар.
Ёки уриб кетармиш
Безорилар кўчада,
Тош кесармиш оёқни
Юрсак ариқ ичида
Гўё тушсак лифтларда
Қамалиб ҳам қоламиз.
Рухсат бермас, десак-да,
Юринг, ҳаво оламиз.
Энг ёмони тугамас,
Ойимнинг юмушлари.
Уйда тиним билмайди
Битмас сира ишлари.
Қарамагач бизларга
Аразлашни бошлаймиз.
Ўйинчоқларни сочиб,
Кўзларимиз ёшлаймиз.
Фақатгина меҳмонга
Келса Доно холамиз,
Тоза, енгил ҳавони
Биз ўшанда оламиз.
Қуни билан мириқиб
Ҳориб, чарчаб кўчада,
Холам билан қайтамиз

Уйга ярим кечада.
Сизга айтсам, келганда
Уйга Доно холамиз,
Ҳаво билан музқаймоқ,
Хўрозқанд ҳам оламиз.

Мақтанчок

Мақтанчок - пистапўчок
Мақтаниб дейди шу чоғ:
Мен ўзим, битта ўзим
Чин сўзим, чинни сўзим.
Чиқиб тоғу-даладан,
Териб гулу-лоладан
Гуллардан сизга даста
Улашиб чиқай аста.
-Улаш - дедик жўрттага.
У-чи деди-эртага!
Ўтириб ҳали замон
Дер: -тоғни қилгум талқон.
Очсам кўп зилол бўлоқ
Яшнаб кетар ҳаммаёк.
Ё ҳаммани қилиб мот
Бир китобни олсам ёд
-Майли - дедик ёдлаб айт.
У-чи деди: бошқа пайт.
-Бир сакраб ошсам девор
Ҳамма қолар ҳайрон, лол.
Дарёдан хатлаб хатто
Сакраб тушгум бехато.
-қачон? Деб бердик савол
Деди: -Индинэхтимол.
-қушларга кураман ин,
Алдамайман, гапим чин.
Хоҳласангиз бир кучоқ

Ясаб берай ўйинчоқ.
Рози бўлдик: - ясаб боқ
У-чи деди: кейирноқ.
-Эй, мақтанчоқ, мақтанчоқ
Мақтанчоқ - пистапўчоқ.
Ёлғончисан тоза сан,
Тинмай «лағмон» осасан.
Олдик сани ўртага,
Дема индин, эртага.
Дема сўнгра, кейинроқ,
Тўғри, меҳнат қийинроқ.
Аммо ҳар қандайин пайт
қўлингдан келганин айт.

Мендан азиз шиппагим

Сувга тушиб шиппагим
Сузиб кетди бирпасда.
Топмай унинг дарагин
Бош эгим қайтдим аста
Бўлди роса тўполон,
Қийналиб кетдим ёмон.
Акам олиб хипчинни
Қўрқитиб ҳам қўйдилар.
Дадам ҳеч бир гапирмай
Ковоқларин уйдилар.
Опам эса дедилар:
«Ноинсофга бир қаранг.
Хайф сенга янги кийим,
Юравер оёқяланг!»
Ҳатто меҳрибон онам
«Шиппагингни топ!» деди.
Уни топмагунингча,
Кет, эшикни ёп, деди.
Уйдагилар меҳри ҳам

Чикқандайин чиппакка,
Роса ҳавасим келди
Мендан азиз шиппакка.

Касал бўлдим таътилда

Оғзим аччиқ, йўталяпман
Турсам бошим айланди.
Томоғимга бувимларнинг
Оқ рўмоли бойланди.
Энди фақат ҳаёлимда
Тўп кетидан учяпман.
Куни билан уйда ётиб,
Тинмай дори ичяпман.
Мумкин эмас ҳатто туриш,
Деразадан мўралаш
Ташқарида футбол қизир-
Ўтказилар саралаш.
Дўстлар билан шу ўйинни
Эҳ, қанчалар кутардик.
Касал бўлиб қолмасайдим
Биз албатта ютардик.
Маҳалламиз байроқчаси
Майдончага илинар.
Хужумларда менинг ўрним
Энди жуда билинар
Ниналардан қийналар тан,
Мен ётибман уйимда.
Икки кўзим шифокорда,
Хаёлларим ўйинда
Қулоғимда жаранглайди
Тўп зарбидек овоза
Мен тепганда титрарди
Дарвозабон, дарвоза.
Алдаб кўпни, олиб тўпни

Ҳаммани шоширардим.
Пеле, Зидан, Рональдинодай
Тўпларни оширардим.
Айбдор ўзим, чиндир сўзим,
Ариқ бўйлаб кечгандим.
Музқаймоққа тўйиб роса
Совуқ сув ҳам ичгандим.
Энди қаранг шамоллабман,
Йўталишим ошяпти.
Бувижоним иссиғимни
Ўлчаш учун шошяпти.
Қани эди шифокорлар
Шундай дори ичирса.
Касалликни ўша дори
Дарс пайтига кўчирса.
Ўйлагандан бошим оғрир
Юрагим ҳам қийналар
Айтинг, бундай қизиқ ўйин
Энди қачон ўйналар?
Ниналардан қийналар тан
Мен ётибман уйимда.
Икки кўзим шифокорда,
Хаёлларим ўйинда.

Бефарқ қараб турувчи

Акмални кўчада Азиз урибди,
Нор эса жимгина қараб турибди.
Муштнинг зарбларидан Акмал ёнади,
Кўйлаги йиртилиб, бурни қонади.
Барига безори Азиз айбдор,
Аммо-чи Норда ҳам катта айб бор:
Ажратиб қўйганда ўртага тушиб,
Болалар юрмасди асло уришиб.
Ахир бўлмас эди дунёда жанжал.

Бари тинчлик билан бўлар эди хал.
Бўлмасди бировни ноҳақ урувчи,
Бўлмаса чеккада қараб турувчи.

Зумрад роли

Қийин экан бажо этиш
Ҳар бир орзу-истакни.
Қўймоқчийдик «Зумрад билан
Қиммат» деган эртакни.
Зумрад ролин ўйновчилар
Қаранг, бирдан кўпайди.
Захро деди: Мен ўйнайман,
Фельим унга ўхшайди.
-Қўй-э, Зумрад ролига мос,-
Деди Шахло, мен ўзим.
Чунки атлас кўйлагим бор,
Яна сочим ҳам узун.
-Мен-чи, деди Нодираой,
Бошқачароқ ўйлайман.
Орангизда энг гўзалман,
Зумрадни мен ўйнайман.

Чаққонман уй ишига ҳам,-
У ишлашга уринди.
....Шу пайт эшик очилди-ю
Бирдан Гулнор кўринди:

-Галма-галдан ўйнай қолинг,-
Деди, шу ҳам ташвишми?!
Олиб келдим сизга рўмол,
Яна бир жуфт калишни.

Сенга жуда ярашади,

Қани, Шахло, ўраб кўр.
Сен ҳам ролга жуда моссан:
Қани, Захро, ўйнаб кўр!
Ҳамма ҳайрон, юрагимиз
Гуп-гуп этиб урарди.
Гўё бизнинг қаршимизда
Зумрад ўзи турарди.

Самокат

Дадам менга келтирди
Янги самокат.
Шундагина дўстларим
Кўпайди фақат.
Бири Вали, ҳар куни
Келиб ёнимга,
Сира-сира қўймайди
Ҳоли жонимга.
Юр-юр дейди кўчага,
Ўйнайлик пича,
Менсиз қизимас эмиш
Ўйини ҳеч ҳам.
Касал бўлганимда ҳам
Чиқмай ҳовлимдан,
Хабар олиб турди у
Менинг «ҳолимдан».
Ҳар келганда бир кириб
Ёнимга, фақат.
Дерди: «Майлими, ўртоқ,
Минсам самокат?»
Аммо анчадан бери
Куринмас Вали,
Балки у ҳам бетобдир,
Қийиндир ҳоли?
Аҳволдан мен хабар

Олайн энди.
Ҳар қалай, у кадрдон
Ўртоғим эди.
Бориб кўрсам - соппа-соғ
Валижон лоқайд.
Ҳовлисида турибди
Янги самокат.

Хурсандман жуда

Эҳ-хе, Алишер!
Қани, бери кел!
Бугун-чи, дадам
Келтирар бодом.
Гулнора, Ҳамдам
Келинлар, сиз ҳам!
Юринлар, қизлар,
Дадамни бизлар,
Бекатга ўтиб
Турамиз кутиб.
Дадам келгунча
Кўпайдик анча.
У кўриб бизни
Нелигин сизди.
Мана деб ваъдам,
Тутқазди бодом.
Болалар, қизлар,
Қаердасизлар?
Олинлар, бодом.
Гулнора, Ҳамдам,
Сенга бир сиқим,
Шошилма, секин,
Ҳаммага етди,
Сўнг улар кетди.
Қарасам бодом

Қолмабди менга.
Хурсандман, аммо
Билмадим, нега?

Шошма-шошар

Шошма-шошар
Бизнинг Башар,
Қайга шошар?
қуримаган
Қўйлагини
Кийиб кетар
Ўйнагани.
Қидирмасдан
Болға-теша,
Тиши билан
Шоша-пиша
Чақар ёнғоқ
Мағзини,
Лиқ тўлдириб
Оғзини.
Ана шундай
Бизнинг Башар.
Сўрар: «Қачон
Олма пишар?»
Ундан бошқа
Ҳеч ким олмас.
Пишгунича
Олма қолмас.
Баъзан шундай
«Биринчилик»
Келтирар кўп
Қийинчилик.
Шамоллаб,
Ё қорни оғриб,

Дейди: «Бунга
Даво борми?»
Ана шундай
Бизнинг Башар,
Шунинг учун
Кўп адашар.

Жазо

Менда ҳам яп-янги
Велосипед бор.
Унга мўралайман
Тирқишдан юз бор.
Ёз бўйи минилмай
Сира бечора.
Саройда кулфланиб
Турар, на чора?
Велосипед асли
Келган ваъдамга,
Бултур ваъда қилган
Эдим дадамга:
Чорагимга сира
«Уч» тушмайди деб.
Ўйламовдим ишим
Юришмайди деб,
Менда ҳам яп-янги
Велосипед бор.
Унга олиб қўйдим
Кичкина мотор.
Унга танлаб қўйдим
Чиройли чироқ.
Машина насосин
Ҳамда қўнғироқ.
Тезроқ тугасайди
Бу ёзги таътил,

Ўқишга киришиб
Кетардим дадил.
Чорагимга ҳам «уч»
Тушмасди, бироқ
Унгача синмаса
Бўлгани чирок.
Унгача бузилмай
Турсин қўнғирок.

«Меҳрибон» ука

Энди беш ёшга тўлдим.
Анча катта боламан.
Мен ўқишдан акамни
Ҳар кун кутиб оламан.

Қиш кунлари, айниқса,
Ер қопланса қор билан,
Биз акамни кутишга
Отланамиз Нор билан.

Мактабгача борамиз
Нор келтирган чанада.
Сўнг кутамиз акамни
Туриб олиб панада.

Акам узоқдан кўриб,
Биз томонга елади.
Сўнг чанада уйгача
Бизни тортиб келади...

Ўзгардим нега?

Ҳаммаси ҳайрон
Ўзгарганимга.

Кеча Алишер
Келиб ёнимга,
Деди: «Бир нима
Бўлганми сенга?
Ўзгардинг нега?»
Дарсга кечикмай
Келдим бир ҳафта,
Гапириб бердим
Денгизлар ҳақда
Тутилмай ҳатто.
Тозалаб қўйиб
Йўлакни қордан.
Қўшнимга дедим:
Керакми ёрдам?
Жилмайиб қарар
Менга қўшни қиз.
-Наҳотки, бу сиз?
Уйда кун бўйи
Роса қилдим иш.
Мендан қолмади
Бирорта юмуш.
Ойимлар эса
Чекмоқда ташвиш.
Қилган дерлар, бу
Бирор ёмон иш.
Ёрдам берардим
Уйда одатда
Чиқариб қўйсам
Бир ишқал катта.
Аммо бундаймас
Ҳозир, албатта.
Ўзгарганим шу-
Вақтим кўп ҳозир.
Бузилиб қолди....
Ҳа.....Телевизор.

Кетди-ку меҳмон

Якшанба куни
Келганди меҳмон.
Югуриб-елиб
Ёздим дастурхон.
Югуриб-елиб
Келтирдим чой-нон.
«Дастёр киз», - дея
Мақтади меҳмон.
Ойим: «Конфет е», -
Деса, уялиб,
Нукул деворга
Турдим суялиб.
Қимтинибгина
Едим бироз нон.
«Одобли экан», -
Мақтади меҳмон.
Сўнгра кузатиб
Келгач меҳмонни,
Ойимлар деди:
«Йиғ, дастурхонни».
Яна ишлайми,
Ўйиндан қолиб?
Кўчага кетдим
Конфетни олиб.
Уйда йиғиксиз
Қолди дастурхон,
Келиб қолса-чи
Яна бир меҳмон?..

Менда йўқ нарсани топ

Ҳеч тугамас даъволар,

Ҳеч тугамас даъволар
Фарҳоджонни бу дарддан
Қайси доктор даволар?
Бориб келса нон учун,
Ҳаттоки, меҳмон учун,
Дарслигини ушлатар,
Масаласин ишлатар.
Бир пайт олган «беш»ига
(Агар тушса эсига),
Тура солиб эрталаб,
Самокат қилар талаб.
Талаблари кор қилар,
Йўқ нарсани бор қилар.
Тезроқ келтириш учун
Ишлатар йиғи кучин.
Унинг иши санокли,
Ҳамма иши яроқли.
Йўқ нарсани бор қилар
Тезроқ келтириш учун
Ишлатар йиғи кучин.
Унинг иши санокли
Ҳамма иши яроқли.
Ҳар кун санар неча бор.
Ҳаётида ювган пол.
Неча соат боққан қурт,
Неча минут юлган ўт.
Ҳар куни йиғи, ғавғо-
Унга келади совға.
Бир кун совға олгач у,
Кўнгли тўлиб қолгач у,
Бўйнин ғоздай керди у,
Менга савол берди у:
«Ўйинчоқларим бир қоп,
Менда йўқ нарсани топ!»
Мен ўйлаб туриб шу топ,

Дедим:- Сенда йўқ инсоф!

Улғайиш

Савол бермагин ҳадеб,
Жим ўтиргин бирпас, деб
Опам қўймас эдилар
Қотирдинг-ку бошни, деб
Гапирмай е ошни, деб.
Акам суймас эдилар.
Ойим дерди:-Бу қўйда
қочиш керак-ку уйдан.
Менинг айбим йўқ эди,
Фақат гапим қўп эди.
Энди эса тескари-
Уйдагиларнинг бари,
Ёнимга келар бир-бир,
Дейишар:-Тезроқ гапир!
Бўлиб қолдингми бетоб?
Ўқийликми, деб китоб
Айтайликми, деб эртақ,-
Сўрашар:-нима керак?
Ҳайрон қолишар дарҳол,
-Бермай қўйдинг ҳеч савол.
Мен-чи, саволимга жим
Жавоб топяпман ўзим:
Нима учун кучли шер?
Нечун айланади ер?
Нега қаттиқ темир, тош?
Тез юрадими қуёш?
Ишлатиб зеҳн-акл,
Топаяпман мустақил,
Энди улғайдим, ахир!

Ёлғизлик

Бугун Толиб
Уйда қолиб,
Ёлғиз ўзи
Ўтирди.
Бугун Толиб
Дарс қилишдан
Иш қилишдан
Қутилди.
Бугун Толиб
Ўзин сизди
Бугун уйга
Эга деб,
Ҳеч ким уни
Койимади
Бунга нега
Тегдинг деб.
Эшиқларга
Осилиб ҳам
Полга ётиб
Кўрди у.
Мураббонинг
Ҳар бирини
Очиб, тотиб
Кўрди у.
Битта ўзи
Бугун уйда
Қизитди сўнг
Футболни
Каравотда
Сакраб роса,
Сўнг тинтиди
Подволни.
Қаердандир
Бир шар топиб,

Уни роса шиширди.
Кейин шарни
Тугаман деб
Идишларни туширди.
Ўзи ҳатто
Учиб тушди,
Оёқлари шилинди.
Қўлларининг
Жуда қаттик
Оғригани билинди.
Сўнгра Толиб
Зўрға бориб
Деразанинг ёнига,
«Эҳ-хе!»- деди,-
Ёлғизлик ҳам,
Тегиб кетди жонимга.

Бераверинг ўзимга

Олиб келиб шоколад:
Бизга деди аммамиз:
-Санжар, Ҳулкар, Паризод,
Бунинглар ҳаммангиз!
Шу пайт бирдан Паризод
Сайраб кетди тинмайин:
-Ҳеч қайсига, аммажон,
Тура турунг бермайин.
Ҳар ширинлик еганда,
Ҳулкар тиши зирқиқар.
Тишларини оғритиб
Сўнг бечора не қилар?
Санжар еса ширинлик
Тошма тошар юзига,
Шунинг учун барини
Бераверинг ўзимга.

Қидиряпман бефойда

Ойим берган коптокни
Олиш учун шошилдим.
Биров тегмасин дея
Уни ўн бор яширдим.
Беркитгандим коптокни
Ҳеч ким топмас зўр жойга
Уч кундирки, тополмай
Изляпман бефойда.

Энди текин

Юрар эди Нодирвой
Қишлоқ билан танишиб.
Музқаймоқ деб ўйлади
Кўриб қолгач қамишни.

Хурсанд бўлиб болакай
Дер тикилиб экинга,
Энди ейман музқаймоқ,
Хоҳлаганча текинга.

Варрагим

Жой-жойига тушириб,
Пирпираг-у, паррагин,
Беш қамишдан ясалган,
Қуроқ эди варрагим,

Ясаганда билмовдим,
Режаларим бузишин,
Чиқиб олиб осмонга
Сўнгра ипин узишин.

Қай шаҳарлар устида
Учиб борар варрагим
Хабар беринг топсангиз
У дайдининг дарагин.

Қани топинг-чи?

Шамшод учун ким азиз
Айтинг-чи, бу дунёда?
Балки дада, опаси?
Ё синглиси зиёда?
Йўк, ҳаммадан дунёда
Велосипед зиёда!
Ҳар куни «чўмилтирар»
Уни ваннада Шамшод.
Кейин зиғир ёғ сулар
қисмларига бот-бот.
Онасин сандиғидан
Билдирмайгина ҳатто
Ўтирғичига ёпди.
Олиб энг қиммат мато.
Онангга совға ол деб
Дадаси берганди пул,
Сотиб олди кўнғирок.
Ўрнатди энг баланд рул.
Синглисин кўзмунчоғин
Қўлларидан юлди у.
«Велосипед кўзикар»
Секингина кулди у.
Акаси қачонлардир
Арчага олган чирок,
Велосипеди учун
Чиқиб қолди муҳимроқ.
Топинг-чи ким дунёда

Шамшод учун зиёда?

Биз учирган варраклар

Жуда-жуда узоққа,
Куёш қиздирган ёққа,
Ип узиб, учиб кетди,
Булутни кучиб кетди.

Биз учирган варраклар,
Дока, куроқ, лайлаклар.

Топилади ҳар ердан:
Тоғдан, даладан, қирдан,
Ётар томда гоҳида,
Ёки дарахт шоҳида.

Биз учирган варраклар,
Дока, куроқ, лайлаклар.

Келинг, ўрганинг биздан
Билиб оласиз тезда
Шокилдасин, гир-гирин
Шоҳ ташлашларин сирин.

Биз учирган варраклар,
Дока, куроқ, лайлаклар.

Уйни қилиб қамишзор
Уйдагиларни безор.
Ҳар ерга елим тўкиб
Уйда қолдирмайин ип,

Учирамиз варраклар,
Дока, куроқ, лайлаклар.

Ўзгариш

Дилдор бугун ҳислатидан
Ялқовликни қувганди.-
ФУйда ҳеч ким йўқлигида
Қўйлагини ювганди...
Нимагадир куни билан
Жуда хомуш кўринди.
Уни хурсанд қилай дея
Она бекор уринди.
Онажони жой солганди,
Ётгиси ҳам келмади.
Унинг учун овқат қилди,
Тотгиси ҳам келмади.
Косасини четга сурди,
Нонни нари итарди.
У ойсин: «Эсли қизим!»-
Дейишини истарди...

«Меҳрибон» қиз

Нонуштада, тушликда,
Ҳатто кечки овқатда-
Гулнораҳон бир сўзни
Такрорлайди одатда:
«Ойижон, тарелкага
Кўпроқ солинг конфетдан.
Конфетдан энг, дадажон.
Опа, олинг конфетдан».
Бутун оилалари
Роса конфет ейишар.
Гулнорани эркалаб
«Меҳрибонча» дейишар,

Эшитилар кўчадан
Сўнг Гулнора овози:
-Ҳаммангиздан кўп йиғдим
Бугун конфет қоғозин...

Копток

Бир копток бўлиб «майиб»,
Ётар йўлда шалпайиб.
-Нега бундай ахволинг,
Таниб бўлмайди ҳолинг?
-Дўкончада зерикиб,
Ётган эдим шериксиз.
Мени сотиб олишди,
Кўнглим жуда ёришди.
Кейин дилга кўнди ғаш;
Кўпчилик қилиб талаш,
Бир-бирига отишди,
Тепкилашди, тортишди.
Урилдим мен бекорга
Дераза ва деворга...
Ёзда роса ишладим,
Сўнг кўчада қишладим.
Лой-балчикқа қорилдим,
Мана, охир ёрилдим!

Битта ўзим

Дадам дейди: «Қувонади-
Бокса кўзим»,
Пластиндан уй яасам
Битта ўзим.
Бувим суйиб эркалатар:
«Ширин кўзим»,
Эртакларни жим тингласам

Битта ўзим.
Ойим дейди: «Меҳнатсевар,
Ширин сўзим»,
Супурсам гоҳ кенг айвонни
Битта ўзим...
Ҳамма қочар уйдан, дея:
«Берсин тўзим!»
Додвой солсам ҳовлимизда
Битта ўзим.

Хазонрез

Мен ва синглим азондан
Ҳовлимизни хазондан-
Тозалашга келишдик,
Югуришдик, елишдик.
Тўп-тўп қилиб хазонни,
Кўп-кўп қилиб хазонни,
Битта қўймай супурдик,
Тушга қолмай улгурдик.
Чарчаб кетдик, толдик биз,
Овқатдан хўп олдик биз.
Ухлаб соат учгача,
Сўнг ўйнадик кечгача-
Мен ва синглим Мавлуда
Хазон тўла ҳовлида...
Эҳ, шабада тушмагур,
Хазонларни сочмай тур!

Меҳр

Уйдаи ё кўчада
Ёнимда бўлса акам,
Жасурлашиб кетаман,

Шер бўламан чинакам.

Менга кулча нон ёпиб
Ёнимда юрса ойим,
Иш буюрса, «хўп» дея,
Қувноқ боқаман доим.

«Балли, ота ўғил», деб
Ёнимда турса дадам,
Ҳовлимизга сув сепиб
Чарчамайман сира ҳам...

Мени эрка экан деб,
Балки роса куларсиз.
Аммо сира, сира ҳам
Туролмайман уларсиз.

Баҳоначи

-Болалар, жим бўлинглар,
Чувилламай юринглар,
Уйга кирмагин, Фуркат,
Шу ерда ўйна фақат.
У ёққа ўтма, Тохир !
-Ким бор хонада ахир?
Ухляяптими Асал?
Ё Нор бўлдими касал?
-Жим бўл, у ерда Аваз
Қиляпти ҳозир дарс.
Кучук акилласа ҳам,
Товуқ қақилласа ҳам,
Ҳатто оёқ этса «тап»,
Ҳалал берар, турган гап...
Бирдан эшикни очиб,

Китоб-дафтарни сочиб,
Бақира бошлар Аваз,
Чиқариб хунук овоз.
Юзланар у онага:
-Эшитилди хонага
Барча гапу сўзингиз,
Энди айбдор ўзингиз.
Уй ишин бузиб қўйдим,
Нотўғри ёзиб қўйдим.
Яна «икки» оламан...
Вой дод,
Қандоқ қиламан?

Каттаманми ё кичик

Уйдагилар гапига
Баъзан ҳайрон қоламан.
Каттаманми мен ўзим,
Ё кичкина боламан?
Чиллак ўйнасам гоҳо
Ойим айтади кулиб:
«Чангга ботиб юрибсан,
Кап-катта бола бўлиб».
Бирор гапни эшитмай,
Қайта сўрасам дарров,
Опам дер: «Аралашма,
Гаплашиб турса биров,
Ҳали жуда кичиксан
Бу гапларни билишга.
Ундан кўра қарашгин
Уйдаги у - бу ишга».
Мармелад, конфет ё торт
Егим келар гоҳ-гоҳда.
Баъзан ҳайрон қоламан,
Ширинликлар йўқ чоғда.

Акам дейди: «Иш қилгин
Ўз ёшинга яраша.
Кап-катта бўла туриб,
Қилаверма хархаша».
Баъзан келар соатнинг
Юришини кузатгим.
Қисмларга ажратиб,
Кейин қайта тузатгим.
Шу пайт дадам тергайди:
«Ниманиям биласан?
Соатни тузатишга
Ҳали ёшлиқ қиласан».
Уйдагилар гапига
Баъзан ҳайрон қоламан.
Каттаманми мен ўзи,
Ё кичкина боламан?
Нима қилай, уларнинг
Айтганин қилолмасам.
Бир вақтда ҳам кичик,
Ҳам катта бўлолмасам.

Кичик ошпаз

Дилбар бугун «бош ошпаз»,
Чой қайнар, ёқилган газ.
Тўғралган сабзи-пиёз,
Угра ҳам кесилар соз
Бирам ингичка, узун.
Тотиб овқатнинг тузин,
Сўнг солар кашнич, райхон...
Оилада ўнта жон,
Ўнта қошиқ ва коса
Ювиб, артилар тоза.
Чой дамланар, ўчар газ,
Ишин тамомлар ошпаз...

Тез овқатга келинлар,
Раҳматлар айтиб энлар.

Учар илон

-Ойи, уйғонинг тезроқ,
Ойижон, ёқинг чироқ.
Хув бурчакда жодугар
Менга муштини тугар.
Бир ёнида ялмоғиз,
Ўнта кўз, бешта оғиз.
Ху, турган учар илон
Чақмоқчидек шу замон.
Қаранг, анави сўри-
Устида турар бўри...
Ойим ёқади чироқ,
Кўринмас бўри бироқ.
Сўри устида ётар,
Ёстиклар қатор-қатор.
Девордаги ялмоғиз,
Ўнта кўз, бешта оғиз
Экан дўппи ва чопон,
Илон миҳдаги арқон...
Дедим:
-Мен бундан буён
Ботир бўлай, ойижон,
Чироқларни ўчиринг,
Бир кўрқдим-да,
Кечиринг!

Қийин топишмоқ

Қизининг топишмоғин
Тополмай ота ночор.
«Шуни ҳам билмадингиз,

Нок эди у», дер Гулнор.
Топа олмаганига
Афсуслангандек гўё,
Ота дейди: «Тилимнинг-
Учида турувди-я!»
Шунда Гулнор жилмайиб:
«Алдаяпсиз-ку, -деди. -
Тилингизнинг учида
Ҳеч қандай нок йўқ эди!»

Лаббай, акажон

Собир укасига
Қилди насиҳат:
«Катталар гапирса,
Лаббай, де албат.
Бўлгин ҳозиржавоб,
Сезгир ва чакқон».
Бу гапларни дарров
Англади Омон.
Кечқурун ҳамма тинч
Ухларди уйда.
Бирдан алаҳлади
Собир уйқуда.
Тушида акаси -
Чақирди: «Омон!»
Кўзин очмай дер у:
«Лаббай, акажон!»

Қизиқишим жуда кўп

Қизиқишим жуда кўп,
Ҳар кун недир топаман.
Жўжа олиб бермаса
Дадамлардан хафаман.

Рози қилгач дадамни
Жўжа келгач негадир
Бир оз дон-дун берибок
Сўнг жонимга тегадир.
Доимгидек одатда,
Қизиқаман ўйинга
Жўжа қолиб кетади
Ойимларнинг бўйнига
Куён боқиш зўр экан
Унга катак қилдириб,
Дадам мендан қутилар
Куёнчалар келтириб
Икки-уч кун бетиним
Мен уларга қарайман.
Ҳайратланиб ҳар соат
Юнгларини тарайман.
Сўнгра яна одатда
Қизиқаман ўйинга,
Куён қолиб кетади
Ойимларнинг бўйнига
Тўти ҳам зўр бўларкан
Гап ўргатсанг ўзига.
Сўнгра қизиқ тингламоқ
Унинг ҳар бир сўзини.
Бугун охир олдирдим.
Жанжал қилиб қафасни.
Ойим кўргач... ичига
Тушиб кетди нафаси.

Адолатсизлик

Мендан бир ёш катта бўлса
Нигоранинг ўзига.
Чарчаб кетдим киравериб
Унинг ҳар бир сўзига.

Ҳаммадан ҳам ажойиби
Ҳаммадан ҳам қизиғи
Менга гўё қонун эмиш
Унинг буйруқ, чизиғи.
Уй ишларин тақсимлашда
Шундай йўлни тутади:
Мен ишлайман - кўринмайди
У ишламай ютади.
Мен уйларни супураман
У-чи ухлайди пиш-пиш.
Сўнг ахлатни тўкиб келар
Ўзин қилиб намойиш.
Бир тоғора кирни зўрға
Ювиб бўлдим боя ман.
У-чи кўзин лўк қилди-ю
Деди: Ўзим ёяман.
Чангни артиб юрганымда
У мураббо ялайди.
Сўнг полни ювганимда
У ойнага қарайди.
Мен кирларни дазмолласам,
Кинодан кўз узмайди.
Ёрдам бергин десам ҳатто,
Пинагини бузмайди.
Телефонда гап сотади
Мен бошлайман артишга
Овқат учун пиёз, сабзи
Ва албатта картошка
Ҳамма ишнинг режасини
Жуда пишиқ тузади.
Ойим келгач овқатларни
Битта ўзи сузади.
Юраверсам бўлмас энди
Чидаб бундай тақдирга,
Яна дейди: биз аҳилмиз

Ишни қиламиз бирга.

Қорбобонинг совғаси

Ойлар бир-бир айланиб
Йил бирпасда ўтади.
Унда барча болалар
Совғаларни кутади.
Уни ёстиқ тагига
Қорбобо кўяр доим
-Қўйсанг - чи, дейди акам
Ўша қорбобо - ойим
Ишонмасанг, ичингда
Бирор нарса сўрагин.
Билармикан қорбобо
Сенинг орзу-тилагинг.
Нега энди билмаскан
У билади албатта.
Йўкотувдим қўлқопни,
Қўлқоп сўрайман шартта.
Мана келар янги йил,
Соатлар ҳам бонг чалар.
Қор кўрпасин ёпинган
Ҳовлилар ва кўчалар.
Қандай совға бор экан
Мен ёстиғим оламан.
Оламану, қўлқопни
Кўриб ҳайрон қоламан.
Қаранг қўлқоп қўлимга
Лоппа-лойиқ, мос экан.
-Ака!-дедим қорбобо
Борлиги ҳа, рост экан.
Ойижоним жилмайиб
Сочларимни силади:
-Сехгардир қорбобо

Тилагингни билади.
Акам дейди: -тентаквой
Ховлида қор курадинг.
Ойимларнинг олдида
Мендан кўлқоп сўрадинг.
кўлқоп - ойим совғаси
Шундан қилгин хулоса.
Акамлар гапи билан
Қилиб бўлмас муроса.
Акамларга хўмрайиб
кўйдим қайта-қайта ман
қорбобонинг борлигин
Мен ҳаммага айтаман.

Тузатай деб

Онам уқалар курак-билагин
Бир оз оғриди дейди юрагин.
Истамайман ҳеч онам оғришин
Тезроқ тузатиш-менинг хоҳишим.
Дейишар ўрик-юракка дармон
Ўрик олай деб қидирдим нарвон.
Подволга тушиб изладим чарчаб
Уни кўйишга уриндим анча.
Бир ўрик олдим, бўйим етмади
Осмонга етган дарахтга боқдим.
Сўнг пастга тушиб ўрикни қоқдим
Дарахтнинг катта шохи ҳам синди
Аммо ўрик йўқ, шаштим ҳам сўнди.
кўшни ховлига ўтсам бир арик
Товланар ўрик, меваси сарик.
кўшни йўқ пайтда, дарахтга чикдим
Ўша мевадан анчасин йиғдим.
кўшни кўрди-ю, мени йирокдан.
Тушгач яхшилаб, чўзди кулоқдан.

Келтирди уйга кўлимдан ушлаб
Ойим чиқдилар шошиб, хаспўшлаб
Ҳали билмасдан эзгу тилагим
Дарров чангаллаб қолди юрагин.

Дўстинг минг бўлса ҳам оз

Суянгандек устунга
Суянаман дўстимга
Шодлигим ҳам шундан-да
Сомон тикмас пўстимга
Ишонаман дўстимга.
Ишонаман жуда.
Дўстинг бўлса чўл ҳам боғ
Дўстинг бўлса суяр тоғ
Атроф қувноқ, қувноқ, қувноқ
Дўст ошнанинг юраги
Юрак эса кераги
Сизларга тилақдир
Дўстинг кимлигини айт
Синаласан шундай пайт
Содик дўст керақдир
Дўст олтиндир, дўст кумуш
Бошингга тушса юмуш
Учар мисоли қуш, қуш, қуш
Дўстинг минг бўлса ҳам оз.
Дўстинг кўп бўлгани соз.
Бу гап азалдан рост, рост, рост.

Яхши дўстлар бор экан

Янги кино келибди
Олдимизга бинога,
Бошлаб бордим дўстларим
Ўша янги кинога.

Ўртоқларим сийладим,
Қарамай ўнг-сўлимга,
Чипта олдим ҳаммага.
Йиғиб юрган пулимга.
Бир тийин ҳам қолмабди,
Ишонмайсиз сўзимга,
Пулим етмай қолди-я,
Келиб-келиб ўзимга.
Кўрмас эдим кинони,
Менга омад ёр экан,
Қарзга берди бир дўстим
Анча пули бор экан.

Ўйлаб боқ!

-Давлат рамзининг бири. Бу нима?

Ўйлаб боқ.

-Бу (байроқ)!

-Тунда нима ёқасан?

Ўйлаб боқ.

-Тун(чироқ)!

-Дарё икки томони нимадир?

Ўйлаб боқ.

-Бу (кирғоқ)!

-Соч нимада таралар?

Ўйлаб боқ.

-Бу (тароқ)!

-Тинглаш аъзоси нима?

Ўйлаб боқ.

-Бу (қулоқ)!

-Дарсда нима чалинар?

Ўйлаб боқ.

-қўнғироқ!

-Ер тагида чашма бор, бу нима?

Ўйлаб боқ.

- Бу (булоқ)!
- Тоғ бағридан ер ўтар, бу нима?
- Ўйлаб боқ.
- Бу (сўқмоқ)!
- қўйлар ўтлайдиган жой. Бу нима.
- Ўйлаб боқ.
- Бу (ўтлоқ)!
- Сенинг энг яқин дўстинг, ким бўлар?
- Ўйлаб боқ.
- У (ўртоқ)!
- Дарё бўлиниб окса, не деймиз?
- Бу (ирмоқ)!
- Ёғда хамир пишади бўрсилдоқ. Бу нима?
- Ўйлаб боқ.
- Бўғирсоқ!
- Ўзбек халқи эртаги номини
- Ўйлаб боқ.
- Уртўқмоқ!
- Варракнинг битта тури, нимадир?
- Ўйлаб боқ.
- Бу (куроқ)!
- Полизда нима ўсар?
- Ўйлаб боқ.
- Ошқовоқ!
- Ечолмаган масаланг нимадир?
- Ўйлаб боқ.
- Бу (жумбоқ)!
- Кўйнинг боласи нима?
- Ўйлаб боқ.
- қўзичоқ!
- Туянинг боласи-чи?
- Ўйлаб боқ.
- Бўталоқ!
- Сигир боласи номин?
- Ўйлаб боқ.

- Бу (бузок)!
- Отнинг боласи нима?
Ўйлаб бок.
- Бу (тойчоқ)!
- Баргни яна не деймиз?
Ўйлаб бок.
- Бу (япроқ)!
- Осмонда нима чақнар?
Ўйлаб бок.
- Бу (чақмоқ)!
- Шунда нима гулдирар?
Ўйлаб бок.
- Момақалдирок!

Билиб ол!

- қанддан ширин, нарсани
Билиб ол. Бу нима?
- Хушбўй (бол).
Кўчатнинг бошқа номин
Билиб ол
Бу (ниҳол).
- қизиққон не кўп берар?
Билиб ол.
- Кўп (савол).
Соя-салқин дарахтнинг номин,
Билиб ол.
- Будир (тол).
Қари кишининг номин
Билиб ол.
- Қари (чол).
Ойнинг яна бир номин
Билиб ол.
- Бу (хилол).

Қадди эгик одамни не дерлар?

Билиб ол.

-Қадди (дол).

-Кўркнинг яна бир номин

Билиб ол.

-Бу (жамол).

-Кўп ўйлаган нарсангни

Билиб ол.

-Бу (хаёл).

-Келажакни не деймиз?

Билиб ол.

-Истикбол.

-кўрс одамнинг номи бор,

Билиб ол.

-У (қўпол).

Ўйлаб кўр!

-Доскага нима чизар?

Ўйлаб кўр.

-Оппоқ (бўр).

Кўп ширинлик еган ким?

Ўйлаб кўр.

-Ширинхўр.

-Балиққа не ташлаймиз?

Ўйлаб кўр.

-Пишиқ (тўр).

-Иш беш бўлса не деймиз?

Ўйлаб кўр.

-Ишлар (зўр).

-Пахтани ўстирган ким?

Ўйлаб кўр.

-Пахтакор.

-Туз кўп солсанг овқатга

У қандай?

Ўйлаб кўр.
-Овқат (шўр).

Қани топ?

-Тонгда нима чиқади?
Қани топ?
-Нур (офтоб)
-Ўқувчи дўсти нима?
Қани топ?
-Бу китоб.
-Қатқалок нима дейди?
Қани топ?
-Ерни чоп.
-Қорбобода нима бор?
Қани топ?
-Катта қоп.
-Тоғда ҳаво қанақа?
Қани топ?
-Жуда соф.
-Куй чалар қайси асбоб?
Қани топ?
-Бу рубоб.
-Сихда нима пишади?
Қани топ?
-Бу кабоб.
-кишда қўлда нима бор?
Қани топ?
-Бу қўлқоп.
-Футболга нима керак?
Қани топ?
-Чарм тўп.
-Касал бўлса бир киши, не деймиз?
- Қани топ?
-У бетоб.

-Беминнат эзгу ишни, не деймиз?
Қани топ?
-Бу савоб.

Шеърӣ ӯйин топишмоқ

Тўпланинглар болалар
Ўйнаймиз қувноқ ӯйин.
Ўйлаб кўрсангиз осон.
Тополмасангиз қийин.
қани тезда йиғилинг
Ўйинимз бошлаймиз.
Топишмоқлар юртига
Илдам қадам ташлаймиз.
Қайнар ўзи ҳар тўйда
Ялтирайди басавлат
Ўтинларни дабма-дам
Ютиб туради албат
қуриб қолганда суви
Шошилмас наф беришга
Секин-аста шумшайиб
Киришади эришга.
Топдингизми, ҳа балли
Суви қайнар гару-гар
Бу ажойиб нарсанинг
Номи асли (самовар).
Яна айтай топишмоқ
Бир нарса бор, жуда мўл,
Музга айланар гоҳо.
Гоҳ буғ бўлар доим хўл
Баъзида қор учқуни
қорга тушар -зап юмшоқ
баъзан эса савалар
Тошдек дўл бўлиб бироқ
қани ўйланг, нима у?

Турли - туман шаклга
Табиатда кирар (сув).
Лолаларни кўрсангиз
Терай дейсиз этаклаб.
Ҳар баҳорда чорлайди
Юксакларга етаклар.
Далалар билан боғлар
Аммо баридан гўзал
Оқ қалпоқ кийган (тоғлар).
Чироксиз ҳам кўчалар
Баъзан ғоят равшанроқ
Бу ёруғлик, бу шуъла
қани айтинг, қайдандир?
қишда. Кузда, баҳорда
Ёзда ҳам берар чирой
Туннинг қора зулматин
Ёриб ўтар (тўлин ой).
Қани қайсинлар зукко
Топасиз бир нафасда
Менинг ўнта ўртоғим
Яшар гўё қафасда.
қишда ўша қафасни
Улар излаб қолади.
Йўқса совуқ хавода
Дарров музлаб қолади.
Энди эса ўйинни,
Тугатайлик ўртоқлар.
Топишмоқнинг жавоби:
Нима? қўлқоп, бармоқлар!

Совға

Бугун синфга ҳар кунгидан
Анча эртароқ келдик.

Ўқитувчи опамизга
Турли совғалар бердик.
Биров атир, биров упу,
Яна биров қўғирчоқ.
Кимдир совун, кимдир рўмол,
Яна кимдир оқ мунчоқ.
Муаллима кулиб-кулиб
Бизга раҳмат айтарди.
Сўнгра барча совғаларни
Эгасига қайтарди.
Нимагадир биттасини
Ўзига олиб қўйди.
Сўнг авайлаб-авайлаб,
Тортмага солиб қуйди,
Олганлари оддий уйча,
Қоғоз ҳамда елимдан.
Фақатгина ёзуви бор:
«Қутлайман чин дилимдан!»

Ёмон хотира

Жуда қийин экан-да.
Ёмон бўлса хотира.
Хотираси ҳақида,
Фарходжон бош котирар.
Сўзлаб бера олмади
Шаршаралар ҳақида.
Тинч ва Ҳинд океанин
Адаштирди яқинда,
Ўтирса ҳам йил бўйи
Энг биринчи партада,
Узун Нил дарёсини
Қўрсатолмас картадан,
Қанча дори-дармоннинг
Тотиб кўрди у таъмин.

Тиклансин деб хотирам
Ютди ҳатто витамин,
Жуда қийин экан-да
Чатоқ бўлса хотира,
Хотираси ҳақида
Фарҳоджон бош қотирар,
Туну кун фақат ўйлар
Тиним билмайин бирпас-
Хотираси ҳақида
Дарси ҳақида эмас.

Қўллар толганда айтиладиган шеър

қўлларимиз ёзамиз бир, икки, уч.
Ҳали анча ёзамиз бир, икки, уч.
Бу танаффус -ўйиндир бир, икки, уч.
Ўқиш эса қийиндир бир, икки, уч.
Кулманг биздан пучуқ деб бир, икки, уч.
Мактабда энг кичик деб бир, икки, уч.
Ҳали анча ўсамиз бир, икки, уч.
Ҳаммангиздан ўзамиз- бир, икки, уч!

Делфинлар мактаби

Мана дарсга қувноқ кўнғирок чалар,
Ассалому алайкум, делфинчалар!
Бир, икки, уч, беш, ўн, ўн тўрт
Ҳамманинг борлиги жуда ҳам зўр
қани энди ҳамма бўлиб бир овоз
Д ҳарфини бирга айтинг илтимос
Д д д қайси сўзда бор
Делфин, доно, доривор
Денгиз, дўстлик ва дўхтир
Д ҳарф ёмонда йўқдир
Билмай десангиз нодон билмасвой

Ҳарф ўргатинг билим сизни қилар бой
Устоз денгиз юлдузимиз келган вақт
Делфинчалар мактабида ўқиш бахт

Кечга қолган ўқувчига айтиладиган шеър

Юз-кўзларинг салқиган,
Пешонанг ҳам тиришар,
Кечга қолиб юрганни
Ҳамма тергар, уришар.
Уйғотмадими ойинг?
Ё соатинг бузукми?
Қичқирмадими хўроз?
Соғлиқларинг тузукми?
Уйқучига ҳар доим
Баҳоналар бир талай.
Кейинги гал кечикмай
Келарсан-а ҳар қалай?

Дарсни қилмай келган ўқувчига айтиладиган шеър

Дарсни қилмай келибсан,
Турибсан-ку бўзариб,
Икки юзинг шолғомдек
Кетмаса бас, қизариб
Кийим кийиш эсингдан
Чикмабди-ку, жуда соз
Овқат ейиш эсингдан
Чикмагани бу ҳам рост.
Нега келдинг мактабга
Айтолмасанг бирор сўз.
Кўргазмага ўзингни
қияпсанми ё кўз-кўз.

Тутдим янгидан

Бугун кидирдим
Ёзув дафтарин,
Кун бўйи уни
Уйдан ахтардим.
Қидирдим полдан,
Диван остидан.
Подвалга тушдим
Унинг дастидан.
Агар уй ичи
Яхши қаралса,
Топилар экан
Купгина нарса.
Топдим йўқотган
Бўёқларимни,
Кўк, қора рангли
Сиёҳларимни
Ошхонамизда
Қарасам ётар
Бултур йўқолган
Ашула дафтар.
Ручкамни топдим
Ойна тагидан,
Аммо дафтарни
Тутдим янгидан.

Зоология дарсида

-Судралиб юрувчилар
Синфига кирувчилар-
Номларини билар ким?
Қани айтиб кўр, Ҳаким.
«Судралиб юрувчилар-
«Иккичи» ўқувчилар,

Улар ҳаммага аён:
Салим, Шарифа, Нўъмон...»

Янгисини тутаман

-Ойи, дада, қидиришинг,
Жим турмасдан ахтаринг!
-қалинмиди, юпкамиди
У ашула дафтаринг?
-Ранги қизил ва устига
Туширилган беш бармоқ.
Узи жуда қалин эмас,
Ўртачадан мундайроқ.
Буви, дарсга кечикияпман
Сиз ҳам келинг, ахтаринг.
-Ошхонада ётибди-ку,
Қанақадир дафтаринг.
Устига ҳам сен айтгандай
Нималардир чизилган.
Бир томони ғижимланган
Бир томони узилган.
-Вой, буви-ей, бу чизилган
Бармоқ эмас, каптар-ку,
Топганингиз, ўтган сафар-
Топилмаган дафтар-ку!
-Бу-чи!
-Бу ҳам олдингиси.
-Бу-чи?-сўрашар кула.-
Топ-тоза-ку, ичида бор
Биттагина ашула.
-Ойи, дада, буни кўйинг,
Янгисини ахтаринг.
-Айтгин ахир, нечта эди
Ашуладан дафтаринг?
-қайдам, тезроқ қидиринглар,

Яна бироз кутаман
Агар топиб бермасангиз,
Янги дафтар тутаман!

Қайтар дунё

Акасининг ишидан
Бўлиб бирдан норози,
Тутиб кетди бирпасда
Насибанинг арази.

Хап сеними, деди-ю,
Акасининг китобин
Йиғиб сўнгра йиртди у
Ҳар дарсликдан бир бобин.

Қайтар дунё экан-да
Халқ ҳикмати айтади:
Яхшилик ва ёмонлик
Ўз ўзингга қайтади.

Бир йилдан сўнг муаллим
Насибани турғазди,
Акангдай бўл деб ўша
Дарсликларни тутказди.

Ёзма иш

Ёзиш керак хўп ўйлаб
Уч-тўртта «қўшма гап».
Ёзма иш, эҳ, ёзма иш,
Ҳаммада битта ташвиш!
Кимдан кўчириш мумкин,
Кимдан кўчириш мумкин?
Мен кўчирдим Фарҳоддан,

У кўчирди Дилшоддан,
Дилшод эса Офтобдан,
Офтоб эса китобдан.
Ёзма иш, эҳ, ёзма иш,
Жуда осон кўчириш.
Ўтирарди ким ўйлаб,
Тайёр турса «кўшма гап».
Ҳаммамизда бир хил иш,
Кимлар олар экан «беш»?
Текшириб бўлгандан сўнг.
Муаллим ясар якун:
-«Икки» олди ҳамма иш
Биттагина қўйдим «беш».
-Қўйгандирсиз Фарҳодга?
-Йўқ!
-Бўлмаса, Дилшодга?
-Йўқ!
-Унда-чи, Офтобга?
-Йўқ, «беш» қўйдим китобга!

Ғайрат ялқов навбатчи

Ўрнидан турар Ғайрат,
Бувиси эса бу пайт
Тайёрлаб қўяр чойин,
Яхшилаб йиғар жойин.
Сўнгра овқатлантирар,
Мактабга отлантирар.
Сумкасини елкалаб,
Ғайратжон дер эркалаб:
-Буви, сиз тушдан кейин,
Мактабга боринг, лекин-
Синфга кирганингизни,
Полни ювганингизни,
Синфдошлар билмасин,

Ҳамма мендан кулмасин...
Буви, хуллас, бугун биз
Навбатчилик қиламиз.

Роҳат ва соат

Ҳавас деб дарсга Роҳат
Тақиб боради соат.
Бундан ҳамма хабардор:
Синфимизда соат бор!
Бошланиши билан дарс
Қўнғирокни кутишар.
Роҳатни ҳар томондан-
Чақиришар,
Туртишар:
-Айт-чи,
Қанча қолди вақт -
Дарс тугашига, Роҳат?

Ҳар дақиқа,
Ҳар сония
Кимдир уни чақирар.
Кимдир шивирлар аста,
Кимдир ҳатто бақирар.
Қўлидаги соатга
Роҳат нуқул қарайди.
Қулоғига дарс кирмас,
Наҳот бу иш ярайди?

-қанча қолди,
Айтвор-чи?
-Қўнғирокқа қанча бор?
«Тўққиз...»
«Саккиз...»
«Беш минут...», -

Дейди у такрор-такрор.
Орқада ўтирганлар
Узатишар унга хат:
«Дарс тугаши яқинми?»
«Қсенғироққа қанча вақт?»
Жавоб хати ёзиш чун
Рохат қўлга қарайди.
Қулоғига дарс кирмас,
Нахот бу иш ярайди?

Бугун эса атайлаб,
Рохат соат тақмади.
Дарс чоғи фикрин бўлиб,
Ўнгу сўлга боқмади.
Кундаликда бир кундаёқ
«Аъло» баҳо тизилди.
Соат эса нима бўлди
Соат, соат бузилди.

Маслаҳат беринг

Ёлғон сўзладим бир бор, умримда, умримда.
Сўроқсиз қалам олиб Қумридан, Қумридан.
Уни сотиб олганман деб айтдим, деб айтдим,
Тўғри йўлдан ўшанда мен қайтдим, бир
қайтдим.
Бу гапимга ишонди Умри ҳам, Умри ҳам,
Хатто қаламсиз қолган Қумри ҳам, Қумри ҳам.
Фақат чуқур хўрсиниб тин олди, тин олди.
Деди: «Шундай қаламим йўқолди, йўқолди»
Энди эса виждоним қийналар, қийналар.
Юрагимни минг азоб қиймалар, қиймалар.
Қора бир доғ туширдим умримга, умримга,
Ё ростини айтсамми Қумрига, Қумрига.

*Мен, сен, у, биз
Ўзбекча сўзлашамиз.
Ўзбек тили- тилимиз
Унда сўзлар элимиз
Унда она сўзи бор
Ватанимнинг ўзи бор.*

Она тилим

Онажоним алласи,
Опамларнинг яллasi.
Синглим ёзган хуснихат,
Акам олган табрик хат,
бизларни йиғиб боя,
Бобом айтган ҳикоя.
Мен ёдлаган гўзал шеър,
Ўзбек тили гўзал дер.

Ўйин топишмоқ

Таклиф қилмадим сизни,
Талабалар, уйимга,
Бир фан бўлаб бошладим,
Савол-жавоб ўйинга.
Гаплашамиз биз унда
Бизнинг жону-дилимиз
Ўзлигимиз танитган
Бизга (она тилимиз).
Товушлари кўп унда,
Жарангли ва жарангсиз,
Қилмасангиз эътибор,
Ажратасиз аранг сўз
Вишиллайтиди гўёки
Тешилгандай оддий шар.

Жаранглайди мисоли,
Тош зарби тегса агар.
Қани энди, топинг-чи
Болажонлар, сирдошлар
Жарангли ва жарангсиз
Товушлардир (ундошлар).
Топдингиз ундош товуш
Кескин, бирдан узилар,
Аммо қайси товушлар
Чўзилгандан чўзилар.
«А» десанг хайрат ошар,
«У» товуши мунглидир.
«А» да оғзинг очилар
Бу товушлар (унлидир).
Сизга айтсам, азизлар,
Жуда катта ютукда
Равон чиқса гапингиз
Сиз сўзлаган (нутк)да.
Тузилгандир нутқингиз
Бамисоли сафлардан
Узун-қисқа, шунингдек
Содда кўшма (гаплардан).
Битта кичик белги бор
У ҳаммага «тўхта» дер
Ўзи пишиқ, пухтаю,
Ҳамма уни (нукта) дер.
Бошқа белги қизиққан
Доим беради савол.
Ўтирмайсиз сира жим
У туфайли бемалол
Нима, қачон, қаерда:
Шакли гўёки ўроқ.
Бу белгининг номини
Тўғри топдингиз (сўроқ).
Бошқа белги ҳаммага

Ҳайратланиб бакирар.
Одамларни гоҳида
Ёрдамга ҳам чақирар.
Буйруқ берар барчага
Гердайиб олиб дарров.
Ўша кеккайган белги
Номи нимадир? (ундов).
Топганларга тасанно
Билагонлар номидан
Топмаганлар оқсаркан
«Она тили» фанидан.

Тиллар кўпдир дунёда

Тиллар кўпдир дунёда
Бир-биридан зиёда
Кулиб бизларга қараб
Арабча сўзлар араб
Сўзлар айтиб бир талай
Немис дер : «Ишлар қалай?»
Бизга қўшни ҳамда дўст
Қозоқ, қирғиз, хитой, рус
Бариси ўз элида
Сўзлайди ўз тиилда
Тиллар ўргансанг қанча
Дўстларинг бўлар анча.

Келишиқларда турланиш

Синфда келишиқларни
Ўтарди устоз,
Омонвой яна дарсга
Кечикди бироз.
«Азизлар!»-деди устоз
У томон қараб.
Омон дарсга кечикди-

-Мана битта гап.
кай келишикда бўлар
Бу ерда Омон?
«Бош келишик» дер ҳамма
караб у томон.
Энди-чи Омон билан
Тузинг кўплаб гап.
Уни келишикларда
Чиқинглар турлаб.
Нор дер: Айтсак,
«Омоннинг бу иши ёмон».
Қараткич келишикда
Келади Омон.
«Омонни жазоладик» дейди Норхўроз,
Тушум, Тушум дер ҳамма
Бўлиб жўровоз.
«Омонга бу жазо кам»
Олим қайрар тиш.
Гапда келган келишик
Бўлар Жўналиш.
Агар десак «Омонда
Инсоф борми, айт».
Омон турган келишик
Бўлар ўрин-пайт.
Тузалганини сўрайлик
Десак Омондан,
Чиқиш, чиқиш дер ҳамма
Турли томондан.
Билмам, бу жазо асли
Яхшими, ёмон.
Энди кечикмай келар
Дарсларга Омон.
Бу сабоқ бўлди унга
Энди умрбод.
Барча келишикларни

Билади у ёд.

Антоним

Мен айтиб тураи сўзни,
Сиз антоним топинглар,
Гўё маррани кўзлаб
Ким ўзарга чопинглар.
«Узоққа» менман «яқин»
«Ёлғон»га антоним «чин»,
«Жануб»га қарши «шимол»,
«Заҳар» га албатта «бол».
«Кўп» гадир антоним «оз»,
«Қиш» га эса қарши «ёз».
«Саратон» га «қаҳратон»
«Яхши» га эса «ёмон».
Қарши маъноли сўзни
Излашда қолманг толиб.
«Мағлуб» ликка сиз қарши
Бўлинглар доим «ғолиб».

Ўз ва кўчма маънода ишлатиладиган сўзларни ажратинг

Овқат аччиқдир, ема!
Менга аччиқ сўз дема»
Келиб қолди кумуш киш,
Мен қўйдирдир олтин тиш.
Синади эгри ёғоч,
Эгри ишдан тезроқ қоч.
Тилла боладир Низом,
Бизда темир интизом.
Қора совуқ кезади,
Совуқ шамол эсади.
Олмалар экан ёқут,

Бугун илиқ хабар кут.

Синоним

Мен синонимман асли,
Бир маъноли сўздирман.
«Само» га «осмон» ва «кўк»,
«Бет» га «чехра», «юз» дирман.
«Барг» сўзини айтсам ҳар чоғ
Унга маънодош «япроқ».
«Қиска» га бўлар «калта»,
«Улкан» га эса «катта».
«Чўл» га бўлса «биёбон»,
«Зум» га -«сония» ё «он».
«Лаб» га синоним «дудоқ»,
«Дўст» ларга эса «ўртоқ»
Шаклим менинг турлича,
Маъном эса ягона,
«Ёлғончи» га «алдоқчи»,
«Волида» га-чи, «она».

Омоним

Менинг шаклим бир хилдир,
Маъноларим турлича.
Синонимга, дўстларим,
Адаштирманглар ҳеч ҳам.
Қани, топинглар номим,
Мен исмман гоҳида,
Ким ўзарга чопаман,
Тўй ва байрам чоғида
«Ташла!» деган сўз каби,
Гоҳо келаман бот-бот,
Баъзида сўз туркуми,
Менинг номим асли «от».

Ё бўлмаса оловман,
Ловулламан шайланиб
Ёки буйруқ бераман,
Бирдан феълга айланиб,
Ё аксинча майсаман.
Баҳорда чиқишим кут,
Мен ҳам отдай қисқаман
Номим эса оддий «ўт».
Рангман, нафис, зангори,
Дам олади кўзингиз.
Осмон бўламан гоҳо,
Кўз узмайсиз ўзингиз.
Баъзан эса далага
Ва ҳовлига бериб бўй,
Кашнич ёки ялпизга
Айланаман, кўриб қўй,
Менда бошқа маъно йўк,
Номим эса шундай «кўк».

Сифатдош

Кўйлагимнинг устидан
Кийиб олгандек нимча.
Феълнинг буйруқ майлига
Кўшиб -кан,-ган кўшимча,
Нима дейди-я бебош
Энди мен дер «Сифатдош»
Ўзи феълдан ясашиб,
Яна феълга ётлашиб,
«Келганлар борми?» деган
Гапда келар отлашиб.

Сифат

Мен СИФАТман, СИФАТман

Ҳам белги, ҳам сифатман,

-Пахта айтинг қандай?

-Оқ.

-Қуёнчалар-чи?

-Қўрқок.

Энди эшитинг сўзим

Сифатми десак узум?

Сифат эмас отдир у,

Сифатларга ётдир у.

«М» ни «Н» деган заҳот,

Сифатга айланар ОТ.

Феъл

ФЕЪЛ бўлмаса бўлмади,

Бу дунёда барака,

Ахир феълнинг асосий

Белгисидир-ҳаракат.

Келди, кетди, қочади,

Югуради, сочади.

ФЕЪЛнинг феъли жуда кенг

Майдони эса катта,

Унинг ноаниқ шаклин

Билиш керак албатта.

«Билмок», «ўкимок» дейсиз,

Қўшимчаси битта «мок»,

Феъли аниқ бўлсада,

Замони йўқдир бироқ.

Ўқигандан учраймиз,

Унинг учта майлига.

Фақатгина майлию,

Бўлса агар майлига.

Бу туркумда мавжуддир,

Жуда мураккаб томон,

Турли-туман шакли-ю,

Яна уч турли замон
Ўтган замон феълининг
Қанча тури кўринар
Давом, ҳикоя, яқин.
Аниқ турга бўлинар.
Ҳикоя феъли доим.
Сўзлагандек ҳикоя,
Бўлибди, юрибди деб,
Гапи тинмас ниҳоя.
Давом феъли ишларда
Давомийлик кўзлайди,
«Қилар эдим», «борардим»,
Деб ялиниб бўзлайди.
Яқин ўтган замонда,
Феъл ўхшаб сифатдошга,
«Ган» кўшимчасин олар,
Фақат йўриғи бошқа,
Сифатдошдек белгимас,
Ҳаракатни билдирар.
«Нима қилган?» саволга,
Ўзи жавоб қидирар.
Яна икки шакли бор,
Бўлишсиз ва бўлишлик.
Кўришмадик-бўлишсиз,
Бўлишилги-кўришдик.
Бўлишлиги -тасдиқдир,
Ўхшар майин ипакка.
Бўлишсизи ҳар ишни
Чикаради чиппакка.

От

Бош сўз туркум ОТ дир у,
Барчага ҳам ёддир у.
АТОҚЛИ, ТУРДОШ бўлар,

Баъзан ҳарфи бош бўлар.
Ёзилса атокли от,
Бундан ўзи бўлиб шод,
Бўйнин чўзиб керилар.
Манманликка берилар.
Йигириб турли ипак,
Кийгандек турфа кўйлак.
Гўё бир-бир келишиб,
Келгач олти КЕЛИШИК.
От гўёки нурланар,
КЕЛИШИҚДА ТУРЛАНАР.
Сўнг ўзгариб бир онда,
Тусланади шахс-сонда.

Олмош

Сондан улуғ,
Отдан ёш.
Унинг номидир
Олмош.
Мен, сен, у
Биз, сиз, улар-
КИШИЛИК ОЛМОШ булар.
Бир олмош бор ўзига,
Ўзи жуда ёқади.
Кўзойнақдек ҳар доим,
«Ўз» сўзини тақади,
«Ўзимга-ю», «ўзимни»
«Ўзим» дейди, ўз сўзлик,
Жуда мақтанчоқ ОЛМОШ
Унинг номидир ЎЗЛИК.
Кимдир, нималарнидир,
Аллаким жуда ёмон,
Ноаниқлик киритар
Фитначи ОЛМОШ ГУМОН.

Қиёс қилинса агар,
Одамларга олмошлар
Бир олмошни эслатар
Доим чайқалган боши
Ҳеч ким, ҳеч нарса дейди,
Чимирилган қошлари.
БЎЛИШсизлик дейдилар.
Бу туркум олмошларни.
Кўлни қилиб бигиздек,
Эргаю кеч, ёзу, киш
Ана. Мана, ўша деб.
Айтган олмош КЎРСАТИШ.
Яна битта олмош бор,
Ҳар нарсани белгилар.
Ҳамма, барча ўқисин,
Дер у айтган белгилар,
Демак, ОЛМОШнинг
Номи экан белгилаш,
Олмош бунча кўп дея,
Дангасанинг кўнгли ғаш.
Эй, дангаса кўнглингни,
энди чўқтирма, бироқ,
Ким, нима деб сўраган
Сўнгги олмошдир СЎРОҚ.

Равиш

Сизга айтсам сифатга
Ўхшаб кетар равиш ҳам.
Сифат билан адашиб
Келтиради ташвиш ҳам.
Билдиради сифатдек
У ҳам турли белгилар.
Фақатгина бу белги
Ҳаракатни белгилар.

Шундан равишнинг ўзи
Якка қолса тўмтоқдир.
Бирикмада феъл билан
Туриб қолса ўртоқдир.
Чакмачақар ўртоқдек
Иши жуда ғалати.
Айтиб турар у феълнинг
Ўрин, пайти, ҳолатин.

Сон

Сонлар тартиб ва Санок,
Бири -бирига ўртоқ.
Асли сонлар тури кўп,
Десангиз бир боғ, ўн туп.
Учта дўст, бешта хона,
Бу сонлар номи ДОНА.
Яна шундай сонлар бор,
Ҳар нарсани чамалар,
Савол берсанг бу уйда,
Нечта дея хоналар,
Дейди ўнтача ўйлаб.
Ё юзларча, ё юзлаб,
Бор, дер учтача чана,
Бу сонлар исми ЧАМА.
Бошқа турдаги сонлар,
Нарсаларни жамлайди.
Санок сонга -ов, -ала,
Кўшимчалар танлайди.
Дейди бешала, учов,
Бу сонлар номи ЖАМЛОВ.
Кейинги сон доимо
Ҳар нарсани тақсимлар.
Болаларга биттадан
Десанг чойшаб, ёстиклар,

ДОНА сонга бу ерда
«Дан» кўшимча илинар,
Биттадан деган соннинг.
Тақсимлиги билинар.
Туркумларнинг ичида,
Сизга айтсам асл сон,
Эсим қурсин, айтгандай,
Қолиб кетди КАСР СОН.

Ҳаракат номи

Ҳаракат номи исмим,
Ҳаракатдадир жисмим.
Феъл-ўзакка кўшилиб
ш|иш, в|ув, моқлари,
Мени ҳосил қилишар
Кўшимча ўртоқларим.
Яна сўзларим ҳам бор
-Керак, учун ва лозим,
Мумкин, улар келганда,
Чиқар қувноқ овозим,
Ёдлаб олинг, дўстларим.
Қоидаю баҳсимни,
Эгалик кўшимчалар
Билдиришар шахсини.
Бўлишсизлик шаклини.
Чиқиб кетар гоҳ сўзим.
6 та келишиқда
Турланаман мен ўзим.

Бўлинг ҳарфга ҳурматда

Алифбеда нечта ҳарф
Ўйла, ақлинг қилиб сарф!
Гўё кўзу, бурни бор,

Ҳар бир ҳарфнинг ўрни бор.
Ҳар бир ҳарф буюк эрур
Ҳар бири жуда зарур.
Адаштирамагин зинҳор,
Савод сенга бўлсин ёр.
Битта ҳарф ўзгарса, кўр,
«Кар» тўсатдан бўлар «кўр».
Адаштирасанг «и» ни , бил,
«Кўр» бўлиб қолади «кир»
«Б» ҳарфсиз гавжум «бозор»,
Келтирар дилга «озор».
Югурган чопқир «жайрон»,
Бир ҳарф деб бўлар «вайрон»?
Ҳатто соғлом, кучли «фил»,
Ҳарф ўзгарса бўлар «сил».
«Пул» айланади «кул» га,
«Гол» айланади «тул» га.
Ҳаттоки ширин «бола»,
«Б» ҳарфсиз бўлар «ола»
Шундай ҳолга келдим дуч,
битта ҳарфдан ҳатто «куч»
Ўзгарди-ю, бўлди «пуч»
«П» қочди-ю, қолди «уч».
Қиш ёзди бир сўзни «муз»
Баҳор тўғрилади «буз»,
Қиш яна ёзди «аёз»
« А»сиз «аёз» иссиқ «ёз!» ,
Ҳар бир ҳарф шунақа зўр,
Ишонмасанг синаб кўр.
Дегин: шўрва мунча зўр,
Бир ҳарф билан удир «шўр».
Ҳарфи ўзгарса бироқ,
«Қовоқ» ҳам чинни «товоқ»
Бир ҳарф деб бутун «қишлоқ»
Бўлиб қолади «пишлоқ»

«Кун» айланади «тун» га
Ишонмайсанми бунга?
Ахир бўлар торга ос,
«Д» ўзгарса дорга ос.
Нени осамиз торга?
Кимни осамиз дорга?
«Д» харфи айтар шартга,
Саводсизни, албатта
Осмасак ҳам ёзамиз,
Китоб қилиб босамиз.
Ялинмасин ҳам ҳатто,
Бошқа қилмасин ҳато.
Шундай экан, азизлар,
Саводли бўлинг сизлар!
Ва бўлинглар, албатта,

Хар бир харфга хурматда.

ШАРАДАЛАР

ПАЛОС (В)

У уйларга солинар
Ҳар ёз ювиб олинар
Сўнгги харф ўзгарган чоғ
Керақдир қозон, ўчоқ
Ёғ, масаллиқ солинар
Пишгач сузиб олинар

ГАЗ(П)

Қувурларда оқади
Овқат қилган ёқади
Бир харф ўзгаргани пайт

Уни ёз, оғзаки айт
Бўлар нутқнинг бўлаги
Ҳаммага бор кераги

ХАТ(П)

Бўлар оддий ёки қор,
Баъзан табрик эҳтимол
Битта ҳарф ўзгарса
У қушларда бор нарса

ФИЛ(Т)

У жудда катта ҳайвон
Харф ўзгарса бегумон,
Айланар бир аъзога
Баъзан лойиқ жазога.

Қ УНДУЗ(К)

Мўйнаси бизга ёқар
Бўлади телпак, ёқа
Бир ҳарф ўзгарса шу он
Кунга айланар ҳайвон

ГУЛ(П)

Тувакларда ўсади
Чирмашиб нур тўсади
Харф ўзгарсачи ўша
Дарров кармонга тушар
Сўнг чақага айланар
Ва савдода айланар

БОҒ (Т)

Ўша жойда кенг майдон
Мевалар пишар чунон
Ҳарф ўзгарса тизилар
Бўйи кўкка чўзилар

ШАМОЛ(И)

Ҳаво бир томон елар
Ё ҳар томондан келар
Ҳарф ўзгаргани замон
У бўлар совуқ томон

ОТ(И)

Тўрт оёқли, чопар соз,
Уни минар чавандоз
Ҳарф ўзгарса қопағон
Искович ва топағон

ТОЙ(М)

Удир отнинг боласи
Кенгдир дала дараси
Ҳарф ўзгарса дейсан воҳ
Бўлиб қолар сариёғ

ҚУШ(Т)

Уни уйкуда кўриб
Сўнгра эслайсан туриб
Ҳарф ўзгаргач у бехос
Қанотла қилар парвоз

БУЛОҚ(Қ)

Инсон аъзоси бу сўз
Унга яқин қош ва кўз.
Ҳарф ўзгарса шошади
Чашма суви тошади

Ўнта т ли бир сўз бор
Дадам кияди кўп бор
(тўн)

К си учта битта сўз
Қувватни килар кўз-ку
(куч)

А ҲАРФИ ҚИЛСА ЎЙИН

Ҳарфлар қилишса ўйин,
Бизга бўлади қийин.
Мана А нинг вақти чоғ,
У ўйнар бекинмачоқ.
Қочгач битта сўздан а,
Атала бўлди тала.
Олма сўзидан шошиб,
Чиқиб кетди адашиб.
Ўртага турди бирдан,
Пайдо бўлди сўз олам.
Қайдан ўзин туширди,
Қай сўзларга кўшилди.
Хол айланди холага,
Бол айланди болага
Тоғга кўшилганда А
Тоғ бўлиб қолди тоға.
Катта ўйинхона тир,
Бирпасда бўлди атир.
Тахт тахтага айланди,

Сир асирдек бойланди.
Бу ҳали бир ҳарф иши,
У келтирган ташвиши.
Ҳаммаси қилса ўйин,
Бўлади жуда қийин.

Тоғишмоқ

Олти Н ли сўзга боқ,
У жуда ҳам ялтироқ.
Шунингдек қимматбаҳо,
Тақинчоқ бўлар гоҳо.

(ОЛТИН)

Харфлар устахонаси

Харфлар устахонаси,
Бу аслида нимаси?
Харфлар гуёки одам
Келиб сурашар ёрдам.
Мана бу кичик хона,
Аталар руйхатхона.
Харф руйхатга ёзилар,
Унинг дарди ёзилар
«А» нинг оёғи узун,
Ёзиб куйибди Гулсум.
Боринг уша хонага,
Сиз муолажахонага.
Бунда йўқ дори , малхам,
Хатто игнасанчки хам.
Томир уриш, харорат,
Босим улчанмас ҳеч вақт.
Ўчирғич ушлаб уста,
Туради жиддий тусда.
Муолажа хўп қизиқ,

Ўчар ортикча чизик.
Оёқ энди меъёрда,
Гўзал бир харф тайёрда
«В» келар тўкиб ёшин,
кийшиқ ёзишган бошим.
Тўғриланар дарров бош,
Кўзидан артилар ёш.
Мана келар V унинг,
Кўтарилибди бурни.
Чизик тортиб бурнига,
қўйишар ўз ўрнига.
О ва G кирмай гапга,
Киймай юрибди шапка.
Бу иш хам дўндириллар,
Шапкалар қўндириллар.
J дарров бошлар жанжал,
Лаби қалинлашган сал.
К оёғи қаёқда?
Турар битта оёқда.
Хайрон қолади уста,
S ўта букри тусда.
Яна тўлади кучга
Ўчирғич билан ручка.
Тўғриланар барча харф,
Яна бари тортиб саф.
Кетишар дафтар томон,
Етишар эсон-омон.
Муаллим хурсанд беҳад,
Жуда гўзал хуснихат.

М, А келса ёнма-ён

М, А келса ёнма-ён,
Ишлар бўларкан ёмон.
Шу қўшимча оддий «МА»,

«қил» сўзин қилди «қилма»
«БИЛ» сўзин қилди «билма»,
«Ил» сўзин қилди «илма»
Ҳеч ким бирор иш қилмас,
Гапни қулоққа илмас.
Ҳеч ким ҳеч нарса билмас.
Ҳамма бўлди Билмасвой,
Кўчамизнинг холи вой.
Азиз харфлар М ва А,
Сиздан ўтинар ҳамма.
Ҳадеб ўйнамай пойга
кўшилини зарур жойга.
Мана сўзлар турт ва ур,
Сиз бўлсангиз агар зўр,
Шу сўзларга кўшилини,
Ва жаҳлидан туширини.
Харфлар дедилар майли
Шу розилик туфайли
Ҳеч ким ҳеч кимни урмас,
Ҳаттоки туртиб-сурмас.
Бир-бирига тош отмас,
Ва бекорга гап сотмас.
Бекорга иш қилишар,
Ўрганишни билишар.
Мана шунақа гаплар.
кўшилиб М, А харфлар
Яхши ишлар қилишди,
Фойдасини билишди.

Синф тўлди асирга

Синфимизда ёзма иш,
Матни шунақа эмиш.
Кирмоқда янги аср
Ёзар Нор, ёзар Хосил,

Нордан кучирар Хосил.
Аср булади асир.
Ундан кучирар Ғайрат,
Хато утади шу вақт.
Дафтардан дафтар сари,
Сунгра кетади нари.
Ҳеч ким ўтирмас уйлаб,
Хато юрар синф буйлаб.
Синф тулар асирга,
Рахмат Норга, Хосилга.

Энди аъло баҳо оламан

Ёзган эдим уччала,
Олдим баҳо уч чала.
Ёзган эдим бешшала,
Муаллим қарар ола.
Икковни ёздим иков,
Аъло олсам керагов.

Қофияли топишмоқлар

Т дан бошлансам бўламан муסיқий асбоб,
қ дан бошланар бўлсам ёғин беҳисоб.
(тор, қор)

Х дан бошланганда ўсмаман оддий,
Б дан бошлансам ширинман, тотли.
(хол, бол)

Ч билан бошланган он,
қарияман бегумон.
М дан келсачи сўзим,
Сигир, хўкизман ўзим.
(чол, мол)

Ч дан келсам дамлайсан,
Ичимликка қалайсан?
М дан келсам доғлайсан,
Ва идишда сақлайсан.
(чой, мой)

Т дан келсам албатта,
Маза бергум овқатга.
М дан келсам музлайман,
Музлатгичдан сўзлайман.
(туз, муз)

К дан бошлансам қачон
қарагин полиз томон.
С дан бошлансам ҳар чоқ,
Тозаликка мен хамроҳ.
(қовун, совун)

Л дан бошланганим чоғ,
Менинг масканимдир тоғ.
Б дан келсам уйдаман,
Боғча, кўча-кўйдаман.
(лола, бола)

С дан бошланганим вақт,
Кийим киясан қат-қат.
Т дан бошланганим зум
кўйиб бераман тухум.
(совук, товук)

С дан бошланганим он
Ҳарфдан тизилгум маржон
К дан келсам кўраман

Сизни кўриб тураман.
(сўз, кўз)

Ҳарфлар шеър ёзишгани ҳақида

Бир куни йиғилиб харфлар,
Барча кучини сарфлаб,
Топишди битта ғоя:
Ёзиш шеър ё хикоя.
Ёзамиз нима ҳақда?
«Т» дер мавзумиз тоғда
«Тоғда тўхтади трактор
Трактор тириллар тир-тир»
«К» дер ёзамиз бундок:
«қисқичбака, қарқунок.
қарға қақиллар қор-қор
камишзорда қора қор
«О» дер азизам бироқ
қор одатда бўлар оқ
«к» дер: бу ерда демак
Менга қора қор керак»
Бирдан «Б» бошлар сўзин
Бахтиёр тутиб ўзин:
«Бўри, бўғирсокқа бок
Бўрсилдоқдир бўғирсок»
«Х» дер: хикоя эмиш
Бу мантиқсиз «тез айтиш»
-кўйсангизчи дейди «С»,
-Бу сўзлар йиғиндиси.
«М» туриб деди доно
На мақсад бор, на маъно.
қилсак ўз сўзимизни
Ўйласак ўзимизни
Чикмас ҳеч қандай ғоя
На шеър, на бир хикоя

«А» айтади албатта
Аҳилликда гап катта
қани ҳарфлар, қайдасиз?
Сизсиз бир иш фойдасиз
қачон ҳамма тизилар
Шунда бир матн тузилар
Бунинг учун барча харф,
Ўз жойида турсин саф.
Давомини айтинг дер
Бир -бирига бўлгач дўст
Шеър шу онда ёзилар
Муаммолар ёзилар.
қани тайёрни ҳамма
Атиргулдан тушар «А»
«В» тушиб қолди болдан,
«D» -чи дока рўмолдан
«E» «F» -эркатой филдан
«G» гапдан, «X» ҳазилдан
«I», «J» иссиқ жойлардан
«K» кўлмак, «L» лойлардан
«M» мош, «N» нўхотдан
«O» ошдан, «P» пўлатдан
«Q» «R» қизил ромлардан
«S» « T» сариқ томлардан
«U», «V» улкан варракдан
«X» хатдан, «Y» юракдан
«Z» «O»- зумрад, ўрмондан
«G» « Sh» ғамгин шамолдан
«Ch» тушиб қолди чангдан
«Ng» эсачи зангдан
Барча ҳарф бирдан жўшиб
Тутуқ белгисин кўшиб
«Алифбе» га боришди
Ўша ерда қолишди
Энди тартиб бузилмас

каторлари узилмас
Шеър ёзиш учун бешак
Ҳарфларнинг бари керак.
Улар ёзар шундай шеър
Ҳамма шундай дер:
Ширинтойлар, болалар
Мактабдаги лолалар.
Билимга, кучга тўлинг
Доимо аҳил бўлинг
Ўзини қилмай кўз-кўз
Бир-бирига бўлган дўст
Муродига етади,
Муаммолар кетади.

Манман «В»

«А» дан аввал турай деб
Биринчи бўп юрай деб
Оҳ, қаерга кетди «В»?
Ва қай жойга етди «В»?
Баҳона қилди шундай:
Яшаб бўлмайди бундай
Бирни бошлайман, демак
Олдда бўлишим керак!
«О!-о» оғзини очди,
«А» хайратини сочди.
Ана энди кўрингчи,
Ҳар ишда «В» биринчи.
Энди «В» қилмай тоқат
Биринчи бўп ер овқат,
Дарров қорнин тўқлайди
Биринчи бўп ухлайди.
Билдингизми «В» шу тоб
Бўлиб қолибди бетоб.
S дер: Билволдим сирин

Ү дер ювмаган қўлин
Ё еган эски овқат,
О дер бу унга одат.
Энди қандай кетар дард?
Дўхтирни чақириш шарт.
Д кетди дўхтир томон
В бетоб экан ёмон.
Дўхтир ёзди кўп дори,
Ва яна дармондори.
В ўзини тиклади,
Манманликни чеклади.
Ноҳақлигин кўрди у.
А дан кейин турди у.
Ҳамма жойда тартиб бор,
Бунга қилинг эътибор.
Ҳатто энг зарур соғлиқ,
Асли тартибга боғлиқ.
Бузилмаса қоида,
Ишлар бўлар жойида.

Аа

А ҳарфи кўп ёшидан,
Алифбенинг бошида.
Ўхшар икки оёққа
Томга , икки таёққа
* * *

Нексия, Тико, Дамас
Бу ҳам ҳаммаси эмас
Уларни ушлар шина
Будир (Автомашина)
* * *

А дан бошланган китоб
Азиз гўёки офтоб

(Алифбе)

Ажойиб сеҳрли сўз
Ундан ёришади юз

Учрашса кичик, катта
Ишлатилар албатта
(Ассалом)

Бордир шунақа кўшиқ
Айтилар меҳр кўшиб,
Беланчак, бешик узра,
Куйга кўшилар сўзлар.
(Алла)

* * *

Азиз деди Асалга,
Азим ўхшар касалга.
Кўрайлик уни тезроқ,
Айтайлик: тузал, ўртоқ!

А ҳарфи кутиб меҳмон
Бугун ёзди дастурхон.
Бу ойдир Август оёи,
Айвондир кутган жойи.
Атроф атиргул, арча.
Аста йиғилди барча.
Агроном ва астронавт
Артист ҳамда аргонавт

Дастурхони лиммо-лим
Қани энди айтар ким?
Қайси мева ва таом
А ҳарфидан олган ном?

Бб (Вв)

Б ўхшар кўзойнакка
Катта-кичик ойнакка
* * *

Охакнинг кичик қизи
Доскада унинг изи
(Бўр)
* * *

Ба-ба-ба маърар кўзи
Будир кўзининг сўзи
Бип-бип-бип сигнал чалар
Турли автомашиналар
* * *

Қайси эртакдаги куш,
Патлари инжу-кумуш.
Уни қидириб топиш,
Жуда-жуда оғир иш
Кушни топишга қодир
Биргина Кенжаботир
(Булбулгўё)

Уни олсанг чопасан
Кундалигининг топасан
Қиласан дарров кўз-кўз
Бу нима? Иккита сўз.
(Беш баҳо)
* * *

Бу куш тунда кезади,
Кўради ва сезади.
Отасин дейдилар бой
Тополарсан хойнахой.
(Бойўғли)
* * *

Раҳми келмай тарикча
Нор келтирди баликча

Раҳми келиб балиққа
Шер ташлади ариққа

Б билан А бошлашди,
Бирга қадам ташлашди,
Улар йўлда изларди,
Б ҳарфи бор сўзларни.

* * *

Бизлар, бизлар, бизлармиз:
Турли рангли қизлармиз,
Идишларга жойландик
Сўнг расмга айландик.
(бўёқ)

* * *

Сариқ рангли мевадир,
Уни ҳамма севадир,
Мураббоси унинг зўр.
Ишонмасанг татиб кўр.
(беҳи)

Вв (Vv)

Ўхшайди гултувакка,
Кушга, ипли варрака.

* * *

Айланади пирпирак
Айтинг нимага керак?
Совуқ шамол улашар,
Ёзга жуда ярашар.
(вентиллятор)

Виз-Виз-Виз
Учувчимиз ҳаммамиз.

Виз-Виз-Виз-
Чакувчимиз ҳаммамиз.
Асал йиғувчимиз биз
Дейди ёшу қарилар:
Раҳмат, асаларилар!

У бизларга кўринмас,
Кўринишга уринмас.
Аммо ўтар бирпасда
Кимга хою хавасда,
Кимга ўқиш, меҳнатда
Бу яхшидир албатта
(вақт)

Икки ғилдиракли дўст
Велосипед дейди «ўз»
Кичкинтойларга керак
Баъзан учта ғилдирак
Уни миниб чопамиз
В га сўзлар топамиз

* * *

Дока , куроқ гоҳ лайлак
Баҳордан бериб дарак
Осмонда учар
(Варрак)

Осмонда учар ғир-ғир
Самолётга укадир
Қўнар тоғнинг тошига
Паррак қўйган бошига
(вертолёт)

Вишиллаб келди илон

«Думим эзилди ёмон»

Вов-Вов дейди кучукча:
«Оёғим оғрир бунча»
Дейишар вой дод жоним
Қайда доктор Войжоним?
Келди Войжоним дўхтир.
Энди муаммо йўқдир.

Гг(Gg)

Г ўхшайди дўконга,
Кичкинаси илонга.

Ака-укалар қатор,
Битта қутида ётар.
Бошчалари бўялган,
Бир-бирига суялган.
(Гугурт)

Гарим, гаримдориман,
Шамолласанг дориман,
Овқатингга солиб боқ,
Бурнинг жийирма бироқ.

* * *

Ёзувчилар асарлар,
Менинг билан ёзарлар,
Ўқийсиз бирин-сирин,
Гоҳ аччикман гоҳ ширин,
Турларимни бил ўртоқ,
Дарак, ундов ва сўроқ.
(гап)

Кучлидир нафи,
Каттадир хавфи
Келади оқиб,
Ҳаммага ёқиб.
Унда қайнар чой
Пишади ширмой.

(Газ)

Гулдирман гўзал, тожим,
Ечмоққа йўқ иложим.
Номим узундир бир оз
Менман (Гултожихўроз)

Гавхар, Гулнора Гулноз
Гилос ейишди бир оз.
Гидамга тушди гилос,
Гилос эзилди бир оз.
Гулнора , Гулноз, Гавхар,
Қачон гиламни ювар?

Эй гармсел, гармсел
Қиш пайтида уйга кел,
Уйларимиз совуқ пайт
Қўшиғингни уйда айт.

Дд(Dd)

Д ни кўриб учратдим
Гўё кийшиқ хужрани,
Кичиги чўмич каби
Дум-думалокдир лаби

Денгиз, дарё, ва юлдуз

Дарахт ёмғир, дўл ва муз
Одамлар ва иморат
Мен улардан иборат
Ўзим чексизман гўё
Мени дейдилар (Дунё)

Ўтган куни муаллимга
Дафтарин берди Ориф
Ғижимланган, сиёҳ томган
Дафтарга йўқдир таъриф
Не қиларин муаллим дея
Билолмай қолди дарҳол.
Тозаласин, ювсинми ё
Ёки боссинми дазмол?

Қилмасдан даранг-дурунг,
Меҳмонга тезроқ юринг.
Битта эмас икки тор,
Уйимизда бор (дугор)

Сакра тўпим, сакра тўп,
Д ҳарфига исм кўп
Доно, Дилкаш, Дилобар,
Дилфуза билан Дилбар
Бўлди, бўлди етади,
Тўпим кимга етади.

* * *

Дехқон бобо дер: демак,
Даламизга дам керак.

Тўлқинларни босаман,
Ғижимларни ёзаман.
Мени танийсиз дарҳол:

Сизга кўмакчи (Дазмол)

-Салом, Дўхтир
Дармон йўқдир
-Ичинг дори
Дармондори!

Қайси ойда узун тун?
Қайси ойда қисқа кун?
(Декабрь)

Д ҳарфига қарар Дев
Бу қанақа чизма деб.

Ии(И)

Таёқча тўғри пухта,
Устида бордир нуқта.

И топилди изимдан,
Изғириндан, исмдан,
Ҳатто катта иморат,
Боши И дан иборат.

Ўз номини оқлайди,
Маълумотни сақлайди,
Не бўлган жаҳон бўйлаб,
Айтади бир оз ўйлаб.
(Интернет)

Қопағонман , чопқирман,
Зийракман ва топқирман.
Мен искович, мен овчи,

Ва уйларга пойлоқчи.
(Ит)

Орқангизда қоламан
Сиздан нусха оламан
(Из)

Очилади меҳнатда,
Овқат ейсан сўнг катта.
Таомни кўриб «бай-бай»
Дейсан иштаҳа карнай

Сендан битта илтимос,
Мени яса, сўнгра ос.
Тошлар отиб куйдирма,
Мен кушларга уйдирман
(Ин)

Ип изимдан чопади,
Ямоқларни топади,
Қадаб куйсам тугмани,
Сиз танийсиз (игнани)

Ўсимликда биттаман,
Ерга кириб кетаман.
Ўзим ҳар томон ёзиқ,
Мендан ўтади озиқ.
(илдиз)

Йй(Үу)

Икки таёқ чўзилган,
Бирин ярми узилган.

Кимки келса меҳмонга,
Ўтади мен томонга,
Тутқичимдан ушлайди,
Сўнгра қадам ташлайди,
Фирчиллаб айтиб қўшиқ,
Сизга очилар (эшиқ)

Эртақларда юраман,
Ёмон доврўғ сураман,
Тўртга қўз, бешта оғиз,
Мен ҳақиқий (ялмоғиз)

* * *

Яхшига ёндоштирсин
Ёмондан адаштирсин

* * *

Тундаги юлдуз,
Йўқолар кундуз,
Эрта тонг куёш,
Кўтаради бош.

Тез айтиш

Яшин яшил бўлмайди,
Яшин яхши бўлмайди.

Дам олсангиз борман мен,
Момиқ гоҳо парман мен.
Гоҳ юмшоқ, гоҳ қаттиқман,
Ётоқдаги (ёстикман)

Й қайларда адашар,
Гоҳ юлдузга ёндашар
Гоҳ чиқиб олар ойга,
Сўнгра сакрайди сойга.
Дарёларда оқади,
Қуёш бўлиб боқади.
Яна қайдан, қайси пайт
Й ҳарфини топдинг, айт.

Ее(Ее)

Жимжимадан йироқман,
Гўё тишли тароқман.

* * *

Эсонмисиз-омонмисиз,
Бугун бизга меҳмонмисиз.
Эсонмиз-омонмиз,
Энг ҳақиқий меҳмонмиз.

* * *

Эсим кетди Э томон,
Эл юртга бердик эълон,
Э тушибди элакка,
Сўнг қайтибди эртакка
Ҳамма жойда қидирув,
Қайси сузда бордир у?

* * *

Уч-оғайни ботирлар,
Мендан келаётирлар,
Булбулигўё қушин

Айтиш ҳам менинг ишим.
Ҳаётман ва эрмакман,
Ҳамма севган (эртакман)

Ғичир-ғичир товушим,
Менинг укам ковушим,
Ундан катта тетикман
Оёқдаги (этикман)

* * *

Эрта тонгдан эрталаб,
Эчкичамни эркалаб,
Эринмай қилиб эрмак
Айтди эчкихон эртак.

* * *

Уйинг мен билан ёруғ,
Хонанг иссиқ ё совуқ,
Кувноқ қўшиқ яллалар,
Мен туфайли таралар,
Чангютгичинг чанг ютар
Музлатгичинг муз тутар,
Кино дилинг яйратар,
Чойнак чойни қайнатар,
Тополмайсанми ёки,
Менман (электр токи)

Қадам қўйганинг замон,
Олиб кетади шу он,
Ўзи юргувчи зина
Қани айтгин бу нима?
(эскалатор)

Жж(Јј)

Туриб қолганда якка,
Ж ўхшайди илгакка.

Бор кучини йиққан у,
Ва тухумдан чиққан у.
Жажжигина митти қуш,
Пи-пилаб берар товуш.
Жуни сариқ момикдир,
Онажони товукдир.
Ўзи йўқ эди кеча,
Бугун очилди (жўжа)

Бу жажжи кенжаботир,
Панжада ишлаётир.
Жимитдек унинг бўйи,
Қўлқопдир унинг уйи

Энг кичкина бармоққа
Кўз ташланг (жимжилокқа)

Жирафа бўлма хафа!
Жаҳлингни бос, жирафа!
Устингдан кулса биров
Жанжал чиқарма дарров.
Узунлигинг рост ахир,
Шу бўй сенга мос ахир.

Ж харфидан бошланар,
Қозонга ёғ ташланар,
Нон билан есанг мазза,
Унинг номидир (жизза)

Товуқларга дондирман,
Мени туйсанг нондирман,

Бўйим анча юқори,
Номим (маккажўхори).

Жойлашганман ичинга,
Куч қўшаман кучинга,
Тозалайман қонингни,
Ва сақлайман жонингни.
Юракка нафим тегар
Тана аъзоман -(жигар)

Зз(Zz)

Бурчаклари чаккимас,
Икки десам иккимас.

Заргар уста зарғалдоқ
Ясади зардан балдоқ.
Уни олиб зағизғон
Қочди ўз ини томон.
Буни кўриб дер зоғча
Қани тўлагин ақча

* * *

Бир шаҳар чирой очар,
Юртимизда зар сочар.

(Зарафшон)

Ёмғир ёғгач бир онда,
Турли туман томонда,
Сочмасанг хатто уруғ,
Ўсиб чиқар (замбуруғ)

Туздик сўздан зиналар,

Энди билминг синалар,
Зиналардан тезроқ чоп,
З харфи бор сўзлар топ.

Ёкут, феруз, олмос, кўз,
Тақилса бўлар кўз-кўз.
Қизларга гўзал безак,
Турли шаклли (зирақ)

* * *

Сув, осмон, кўзга қаранг
Уларда бўлар бу ранг
(Зангори)

Кк(Кк)

Қўл ёзсанг икки томон,
К харфи бўлар шу он.

Океан унинг уйи
Каттадир эни, бўйи
(Кит)

Нима айтинг осмонда,
Ёмғир ёққан томонда,
Бирдан порласа қуёш,
Аста кўтаради бош.
Осмонга чиқди қаранг
Камалак еттита ранг

Чўнтаксиз ва чўнтакли,
Енгли, енгсиз , этакли,
Тикилар ёқа, безак
Тасма, боғич, пирпирак,

Имо-ла сени чорлар.
(Кўзлар)

Лл (Л)

Л ҳарфини кўрган он,
Дейсиз у китоб жавон.

Мени тишлаб дема вой,
Нордондирман хойнахой,
Чойга шакар билан сол
Эҳ, мазали бўлар чой.
(Лимон)

Кўйлак, шимман ва нимча,
Тўнча ёки гуппича,
Кийининг қўйиб ихлос,
Сизга ярашар (Либос)

* * *

Мунчок кўз оға-ини
Уйлари пичоқ қини,
Мўйлов ёзиб далада
Пишар, ёз куз паллада
(Ловия)

У жуда тансиқ таом,
Л ҳарфидан олган ном.
Чаққонликла қилинар,
Гоҳ қулоққа илинар.
(Лағмон)

Узун тумшук оёқда,
Оёқ гўё таёқда.
Хиндистондан келган лўк

Бўйни узун, тўқи кўп
У ёздан берар дарак
Унинг отидир (Лайлак)

* * *

Лойхўрак сойда юрар,
Лакка балиқни кўрар,
Лаллайиб қарар лаққа,
Ва тўхтаб қолар таққа.

Ҳар хонада битта нок
Нур таратар тунги чоғ
(лампочка)

Дастурхонга сузилар
Унга палов сузилар
(лаган)

Дастурхонда терилар,
Ширинликлар терилар.
(ликопча)

Тоғ гули деб аталар,
Тоғ кўйнига қадалар,
Терар қизлар- болалар
Қип-қизилдир (Лолалар)
Мм(Мм)

Икки ўртоқ келдик биз,
Қўлни қўлга бердик биз,
Қилмасдан кучимиз сарф,
Ёзилди М деган харф.

Шеригимдир ковушим,

Гичирлайди товушим,
Этикдек жуссам, жисмим
М дан бошланар исмим
(Махси)

Мў-мў-мў маърар бузок
Овози етар узок.
Ме-ме маърар эчкича,
Сув беринг менга пича.

Маҳалла кичик маскан,
Ватаним ичра Ватан.

* * *

М меҳрдан олинган,
Муסיқадек чалинган,
Мева бўлиб пишди у,
Ва майсага тушди у.
Бундай ўйлаб қарасам
М ҳарфидан кўп нарса

* * *

Бизга кулгу улашар,
Катта бурни ярашар.
Қалпоғи ўзига мос,
Циркдаги (масхарабоз)

* * *

Оёғида туёқ йўқ,
Оёғига санок йўқ.
Яна санасанг такрор,
Мингта чиқар эҳтимол.

(Мингоёк)

Мушугим бор оти Мош,
Мўйлабли ҳамда бебош,
Мева емас , емас мой
Фақат ичади сут чой
(Мушук)

Боғда пишиб етилар,
Парвариш ҳам этилар,
Хил-хил пишар боғларда
Баҳор, ёз , куз чоғларда
(Мевалар)

Нн(Nn)

Н ҳарфи оддий бирам,
Гўё кўтарма кран.

* * *

Бундоқ ўйлаб қаралса,
Жуда азиз бу нарса.
Урвоғи ҳам муқаддас,
Усиз сира кун ўтмас.
(Нон)

Сув устида қалқиган,
Оқ гул бўлиб балқиган,
Таърифига йўқдир гап,
Тўймайсан унга қараб.
(Нилуфар)

Бирма-бир кўйиб қадам,
Кўтарилади одам.

Бўлса ҳам оддий якка,
Олиб чиқар юксакка.
(Нарвон)

Йиғлатади куйласа,
Ўз навосин сўйласа.
(Най)

Нана-най-най
На-на-най
Қўшиқ янграйди тинмай
Қўшиқнинг сўзин билмай
Қолсанг айтгин на-на-най

* * *

Муз деманг у муз эмас
Шакар эмас, туз эмас.
Сарик муз каби туси,
Жуда ҳам ширин ўзи.
(Новвот)

* * *

Шоҳдан-шоҳга кўнади
У қаерда тунади?
Ойна каби қаноти
Ниначи унинг оти

* * *

Шакли гўё носковок,
Териб олдик бир товок
(Нок)

Бобосига қариндош,

Бобосидан анча ёш.
Чопар, чарчамас сира,
Шумтака бу (Набира)

У билан баҳор қайтар,
Қушлар қўшигин айтар.
Дошқозонда сумалак,
Байрамдан берар дарак.
(Наврўз)

Оо(Оо)

О-ғилдирак айлана,
Қуёшга ўхшар яна.

* * *

Ота-онала бойсан
Осмонда офтоб, ойсан

О думалаб кетибди,
Ох қаерга етибди.
Океанга осмонга,
Турли-турли томонга
Орзуси эса шундок
О харфли сўзлар топмок

* * *

Ўчоқ, газ ва тандирда,
Гулхан ёқсанг адирда,
Гугуртни чақсанг бирров
Ловулар нима дарров?
(Олов)

Жуда беқиёс,
Кўк денгизга мос.
Бошимиз узра
Унда ой сузар
(Осмон)

Сенинг энг яқин дўстинг
Билинтирмас кам -кўстинг,
Сен у учун ягона
Будир мўътабар (Она)

* * *

Сенинг расминг унда бор
Қарасанг бўлар тайёр
(Ойна)

Бир она болалари,
Айланиб келар бари,
Сони ҳам эмас чакки,
Уч-тўрт эмас ўн икки.
(Йил, ойлари)

Пп(Рр)

У ёзма шакли ҳолда,
Кўринар гуё болта.

Юринглар темир изда,
Биз кетамиз поездда.
Пиш-пиш- чиқариб овоз,
Уни тортар паровоз.

Сувда сузса ҳамма шод,
Олиб кетар пароход.

Пўшт-пўшт
Қани тез қочинг,
Аравага йўл очинг
Пишт-пишт, эй, нодон мушук,
Ҳар ерга тикма тумшук!
Пи-пи-пи дейди жўжа
Менга сув беринг пича

* * *

Менга кўплар харидор
Номим сенъор (Помидор)

Мени дерлар оқ олтин,
Нега? деб сўраб қолдинг
Оқ толаларим беҳад
Оппоқ олтиндан қиммат
(Пахта)

Қўймайди сира
Ўта сур, хира.
Жуда ёқимсиз
Уни хайданг тез!
Хашорот ўсал,
Ҳар жойда азал,
Тарқатар касал.
(Пашша)

Соябондек очилиб,
Сўнг кетмайман сочилиб,
Аста ерга қунаман
Қани айтинг нимаман?
(Парашют)

Қуртлар овқат сўради,
Роса ипни ўради.
Кийсин деб атлас кўйлак,
Бизга беради ипак.
(Пилла)

Санчки, пичоқ қошиқлар,
Баъзан ошиқ-мошиқлар
Пишиқ улар албатта
Ясалгандир (пўлатдан).

Рр(Rr)

Кўйлак кийган кўғирчоқ
Р ҳарифга ўхшар ҳар чоғ

Уларсиз топмас жавоб
Бирорта ҳисоб -китоб

Бирдан ўнгача қатор
Аскарчалар саф тортар
(Рақамлар)

Тутманг ҳадеб саволга,
Ишим ўхшар дазмолга.
Керилмайман, мақтангиз.
Сайқаллайман тахтангиз.
Юраман олға томон
Қипиқлар учар ҳар он
(Ранда)

Кўп ҳаракат қилса ҳам
Р ни айтолмас укам
Айтгин десам қор, бор, тор
Дейди аста қол, бол, тол

Сиёҳ билан тўлади,
Дафтар юзин кўради.
Ёзар табрик, ёзар хат,
Кўяди ҳатто дастхат.
(ручка)

Тугмани боссанг юрар,
Гапирар , лабин бурар,
Яна боссанг қайтади,
Қимирламай ётади.
(Робот)

Чўнтагингда доим бор
Ювиб, урасан дазмол
Сўнг соласан ўринга
Керак бўлар бурунга
(Рўмолча)

Айлантириб турасан,
Ўнгга, чапга бурасан,
Кўзларинг бўлса йўлда
Қўлларинг доим (Рулда)

Укам жонимга тегар,
Қандай сўз Р га тугар?
Бунақа сўзлар кўпдир
Санаб берчи ўзинг бир,
Трактор, доктор, Ботир
Бармоқда санаётир
Шошилиб айтар Абдор
Менинг исмимда ҳам бу
Мен эса дедим бисёр
У бор деб айтди такдор

Сс(Ss)

С ўхшайди оққушга,
Қанотин ёзган қушга.

Сувсиз қақрар улкан ер,
Ҳамма уни Кабир дер.

Ўсар саксовул, янтоқ
Кўринмас дарахт, япроқ
(Сахро)

Сени тоза тутишар,
Кирларингни ютишар.
Учта сўз топгин очиб,
(Сув, совун ҳамда сочиқ)

Менман сурбет хашорот,
Кўплар қилар хақорат.
Зараримни билишар
Дори бериб қиришар
(Суварак)
Чиқиллайман чиқ-чиқ
Ухлаб ётма, жойинг йиғ
Чиқиллайман чиқ-чиқ-чм-
Ювингину уйдан чиқ

Соат саккизда сичқон
Кутар 8 та меҳмон

Сомсани совуқ ема
Санамай саккиз дема

Юзларингга сочилган,

Юзта гулдек очилган,
Ё юзингга бедана
Сочиб кетган седана.
(Сепкил)

Суюк, аммо чой эмас,
Ёғи бору мой эмас
(Сут)

Кимдир уни яширар
Кимдир айт деб шоширар
(Сир)

Чой қайнатар уйларда,
Катта катта тўйларда,
Чойнак чалар тизилар,
Жўмрак томон чўзилар.
(Самовар)

Тт(Тт)

Мих Т га дейди олға
Ишга киришган болға

Шакардек, аммо шўр
Ўзи эса жуда зўр
Тайёр турар хизматга
Маза берар овқатга
(туз)

Фунчаойга ўртоқман
Темир қулу қулоқман
Нўхотполвон дўстим бор
Ёрдамга доим тайёр
(темирхон)

Тақир-туқур тўк-тўк-тўк
Овозлар бор ҳеч ким йўк
Уйлаб айтиб кўр бир оз
Қайдан чиққан бир овоз

Қарасам дала томон
Коптоқлар кийган чопон
(тарвуз)

Т ҳарфидан бошланар
Сумалакка ташланар
Дерсиз нимага керак
Чикса ушалар тилак
(тош)

Ўзи - ку дум-думалок
Ярми сариқ, ярми оқ
(тухум)

Тириг-тириг
Жиринг-жиринг
Қўнгирок чалиб турар
Симлар бўйлаб гап юрар
Сўйлаб, куйлаб гаплар чопар
Эгасининг кулоғини улар топар
(телефон)

Бор кучимиз йиғамиз
Икки марта чиқамиз
Хуснингга хусн қушиб
Сўнгра кетамиз тушиб
(тиш)

Сигарета тутатиб
Қули билан бир одам

То тонггача ҳеч нарса
Кўринмай қолди бирдан
(туман)

Уу (Uu)

Алифбеда боқади
У ҳақиқий тақадир

Умринг ўтган жойдир у
Меҳрга ҳам бойдир у
Эслаб тўлиб тошасан
У томонга шошасан
(уй)

Ўз хукмини ўтказар
Полвонни ҳам ётқизар
(уйқу)

Эчкихонга боладир
Уйи тоғу даладир
Шўх ва шалпанг кулоқча
Унинг номи (улоқча)

Полвонни ҳам чалади
Ўзи қайда қолади
Дангасага қул келар
Кучлидан ҳам зўр келар
Оҳ, шунақа ширин у
Кўзга кўринмас (уйқу)

Қизаради осмонда
Жуда узоқ томонда

Ошиқади хамирга
Сўнг тушади тандирга

Ўзи дондан олинган
Ва қопларга солинган
(ун)

Эқдик биз анча терак
Терак уй учун керак
Бўлса тўғри ва бутун
Чиройли бўлар устун

Харф уграга тушибди,
Уграга ун қушибди,
Уста ошпаздек шу тоб,
Яна тўғрабди укроп.
Ҳарф дебди яна ўзим,
Узиб бераман узум.

Фф(Ff)

Синчков кўзла қаралса,
Ф соябон ё хасса.

Фото, фотоаппарат,
Битта оддий ҳаракат.
Чаққонлик ва усталик,
Ва тайёрдир эсдалик.

Осмон томон учишган,
Самоларни қучишган.
Ерни айланишган гир,
Улар номи (фазогир).

Келар навбатма -навбат
Хаммаси гўзал беҳад

Йилда тўрт марта асли
Будир йилларнинг (фасли)

Йилнинг ёзу қишлари,
Тозалашдир ишлари.
Хона ярқ этган қуёш,
Бунга сабабчи -(фаррош)

Ўғил ёки қизлар у,
Ким учундир бизлар у.
Ота-онага роҳат,
Кўрсатар доно (фарзанд).

Унда қўю-қўзилар,
Моллар қатор тизилар.
Ё товук жўжа терма,
Барининг номи (ферма)

Ўйлаб топган ўйинг у,
Янги шеър ё куйинг у,
Ёки янгилик ғоя,
Қилмоқчисан ҳикоя.
Дарров қил уни зикр,
Келганда янги (фикр).

Хх(Хх)

Х бу кесишган таёқ,
Ёки чалишган оёқ.

У қоғозга ёзилар,
Ўқиб кўнглинг ёзилар.
Олгач бўласан хурсанд,
Келиб қолса табрик (хат)

Кўпчиш жойи-тоғора,
Ойим эса овора.
Уни пишитар, эзар,
Зувалаларни узар.

(хамир)

Майли сўзига у мос,
Билдирмайди эътироз.

(хўп)

Бу қандай овоз охо!
Хохолашдир хо-хо-хо
Бу эсачи қах-қаха
Қани кулинг ха-ха-ха!

Ҳамма йиғилиб бирдан
Кимгадир берар ёрдам
Одамларга ярашар

Маҳалладаги (ҳашар)

Эрга тонг отар,
Бизни уйғотар.
Жонли бир соат,
Унга бу одат.

(хўроз)

Қуриган ўт йиғилган,
Фарам қилиб чиқилган.

(хашак)

У дунёнинг чизмаси,
Дарё, тоғлар тизмаси,
Бари ёзув қаърида
Девордаги (харита)

Бир хайвонга боладир
Ўйингоҳи даладир
Сира киймайди этик
Тўполончи бу (хўтик)

□х(Нһ)

Қарасанг Н томонга
Ўхшаб кетар нарвонга

Етгита оға-ини,
Ҳар бирининг бор куни.
(ҳафта)

Ундан нафас оласан,
Шар, баллонга соласан.
Жуда тоза эрта тонг.
Бўлмаганда ғубор, чанг.
(ҳаво)

Жаҳлим чиқарди Салим,
Йиртдим унинг дафтарин.
Хиринг-хиринг,
Қарасам ишим чакки,
Дафтар экан меники.
Хўнг-хўнг!

Футболда чалар хакам,
Уйда шумтака укам.
(хуштак)

Гўзаллик ва тароват,
Шу нарсдан иборат.
(хусн)

Қовунвойга укадир,

Далада тер тўкадир.
Қаранг ёрганча палак,
Пишган хушбўй (хандалак)

Ҳар бир юртнинг у эли,
Унинг бордир ўз тили.

Қариялар кўлида
Ёрдам берар йўлида
(ҳасса)
Бордир шундай ажойиб боғ
У хайвонларга ётоқ
(хайвонот боғи)

Ўў(О'о')

Кўзи катта қошми у,
Ё кўздаги ёшми у?

Чиқармай кўз ёшингни,
Қорайтирар қошингни.
(ўсма)

Яралайди беаёв,
Демайди дўст ёки ёв.
(ўқ)

Мактаб бир боғ, у боғбон,
Элтади илм томон.
(ўқитувчи)

Кўлда сузар,
Режа тузар.
Режаларин
Овчи бузар
(ўрдак)

Ёзувингни кузатсанг,
Яна бир бор тузатсанг.
Хатолар бўлса ғич-ғич,
Керак бўлар (ўчирғич)
Ўйла, изла ишда ўз,
Топиб бергин битта сўз.
Қандай сўрайсин дарров,
Маъноси гиёҳ, олов.
Яна бири ҳаракат
Топишга қил ҳаракат
(ўт)

У дастёрдир ошпазга,
Хатто кетмас бир пасга.
Бўлса норин, чучвара,
Унинг ишин бир қара.
(ўқлов)

Шарлар турли қайикча,
Қўғирчоқ ва айикча.

Хар бир уйда бир кучоқ,
Болаларга (ўйинчоқ)

Чч(Ch ch)

Ярим ой билан нарвон,
Туришибди ёнма-ён.

Пиёланинг опаси,
Дастурхондан топасиз.
Газда қайнаса қолиб,
Эслатар хуштак чалиб.
(чойнак)

Шакли унинг доира
Чалсанг дейсан қойил-а
(чилдирма)

Чий-чийлайди сичқонча чий-чий-чий,
Яна кутаман қанча чий-чий-чий,
Мушукча кетар қачон чий-чий-чий,
Ичларим писта пўчоқ чий-чий-чий.

Роса қилади меҳнат,
Меҳнати бизга ибрат.
Ёмонликдан у холи,
Меҳнатсевар (чумоли)

Болга қориб уйилар,
Сўнгра кесиб ейилар.
(чак-чак)

ча-ча-ча салом кучукча
чом-чом-чом қилайлик ачом

Машхур бола болакай,
Эзгуликка доим шай.
Эртакда у пиёздир,
Ёмонликдан халосдир.
Кўргандирсиз кинони
Машхур «Чиппалино» ни

Челаклар сувга ботар,
Сув олару, сўнг отар.
Челакни гўё паррак,
Айлантирар (чархпалак)

Шш(Sh sh)

Қанотини ёзган қуш,
Нарвон олдида оққуш.

Чирок ўчса чопасан,
Дарров уни топасан,
Уйинг ёруғ йўқдир ғам,
Шундай кунда ярар (шам)

Шиширганда учади,
Самоларни кучади,
Қизил, яшил, сариқ оқ,
Байрамларда у хамроҳ.
(шар)

Тепадан тушади сув,
Ёйилган сочлардек у,
Тошдан тошга урилар,
Жуда нафис кўринар.
Манзарага бир қара,
Жуда гўзал (шаршара)

Саволим эмас қийин,
Музда ўйналар ўйин.
Қандай сўзни ишқибоз,
Такрор айтар бир овоз.
(шайба)

Катакчалар хоналар,
Унда юрар доналар,
Уни ўйнар донолар.
(шахмат)

Ширинликка йўқдир гап,
Болалар кетар талаб.
Шакли турли жигарранг,

Ёзда эришн қаранг.
(шоколад)

Агар олсак битта сўз,
Ва уни қилмай кўз-кўз.
Харфлар олиб ташласак,
Яна йиға бошласак.
Чиқар кўп сўзлар яна,
Уларни топ, сўнг сана.

Ng

Бу майдон тўкар савлат,
Кўтарилгандир баланд.
Мўлжалланган бокс учун,
Боксчи кўрсатар кучин.
(Ринг)

Болалар тезроқ келинг,
Мени қопларга теринг,
Полизда хиринг-хиринг,
Ўсиб ётар (бодринг)

Нима дер диринг-диринг?
Нима дер жиринг-жиринг?

Ҳар кун эрталаб отар,
Ва ҳаммани уйғотар.
(тонг)

Сувда қолса темирлар,
У темирни кемирар.
Темирга бўлиб шайдо,

Ўшанда бўлар пайдо
(занг)

Ж жанг сўзин ташлади,
Х,У,М ни бошлади.
Бирдан тўхтаб қолди жанг,
Ахволлари бўлмай танг,
Ҳамма қолди хангу-манг.

Ққ(Ққ)

Қ оўхтаган ғилдирак,
Уни ушлаган тиргак.

Қ га кўпдир саволлар,
Топай сизга мисоллар.
Қаерда, қани , қанча?
Айтасиз чарчаганча.
Қайси, қачон, қаерда?
Ҳамма «қ» лар шу ерда.

Бор кушу, тайёрада
Йўқ юлдуз, сайёрада
(қанот)

Доим орқага юрар,
Қискичи тайёр турар
(қискичбақа)

Дарс пайтида чалинар,
Ундан сўнг дам олинар.
Бўлар хушчақчақ, мунгли,
Биринчи ҳамда сўнги.
(қўнғирок)

Харфлар адашди

Овга қизикдир бормок,
Балиққа ташлаб Бармоқ.
Келтирар роса ташвиш,
Ўта совуқ келса Тиш.

Кўриқчи

Мен кўриқчи-кўриқчи,
Ён -веримга йўлиқчи.
Мен ураман дўк-дўк,
Ўғирликка йўл йўқ!

Мени тўхтатиш қийин,
Эмасман шамол ўйин
Осмонда уюм-уюм,
Демак бошланди (куюн)

Ҳар йил бир бор келишар,
Ва совғалар беришар.
Орзиқб кутамиз биз,
Сизни Қорбобо, Қоркиз.

Ғғ (G'g')

Хужра ёнида ё ой,
Ё куш учган хойнахой.

Ҳар куни эшитасиз,
Машина келар ғиз-ғиз.

Шамол ҳам куйлар бир-бир,
Унинг товуши ғир-ғир.
Тингланг ғарчиллар эшик,
Унинг қўшиғи ғийқ-ғийқ.
Акам дер чойни тўлдир,
Ва ичар ғулдир-ғулдир.
Ушоқлар беради у,
Каптарлар қўнса ғув-ғув.
Махси калиш келса дуч,
Овоз келар ғарч-ғарч-ғурч.

Сувда балиқдай сузар,
Ҳатто балиқдан ўзар.
Чўкканларни қутқарар.
Хаётин сақлаб қолар.
Иши ҳам ўзига мос,
Жуда чаққондир (ғаввос)

/о-ғолашга берилган,
Ўзи анча керилган.
Мақтанса хунари оз,
Уни айтишади (ғоз)

Нимага соласан айт
Кўзойнакни баъзи пайт
Дам олганда машинка
Кийдирилади нима?
Шуни сўраса биров
Қайналмай дегин (ғилоф)

Унинг дўсти кўп замон
Темиржон, Нўхотполвон
Доим бирга юришар
Ишлари ҳам юришар
Болалар учун ҳар ой

Чиқар журнал «Фунча»ой

У қолипда қуюлар,
Териш учун уюлар.
Ундан девор ростлар қад
Уйлар қурилар баланд.
(ғишт)

Ҳарфлар ўйини

Т ва Ш икки томон,
Ушлаб туришар арқон,
Арқонда ҳарфлар ўйнар,
Болалар эса ўйлар.
Улар ҳарфларни излар
Ҳосил бўлсин деб сўзлар.

Теш	Бор	Биз
и	ў	о
у	у	е
ў	и	бол
	е бел	
		бил
б ў л		

Акс-садо

Салом сенга акс-садо,
Тоғда бўласан пайдо,
Жаранглайсан бўш уйда,
Гоҳида кўча куйда.
Қачон сўзлай бошлайсан,
Битта харфни ташлайсан.
Қачон десам соз-соз-соз,

Сўзинг чиқар оз-оз-оз.
Мен айтаман тол-тол-тол,
Қайтарасан ол-ол-ол.
Айтган эдим тур-тур-тур,
Жавоб бердинг ур-ур-ур.

Битта харф қўшгач

Битта харф қўшинг сўзга,
Энди сўз бўлар ўзга.
Ўйнаб турган шахмат от,
Шунда дарров бўлар мот.
Ликобга қўйсам анжир,
Пайдо бўлади занжир.

Ҳарфлар кетиб қолса

Алифбедан кетди «к»
Ва бир ерга етди «к»
Қай сўзларга қўшилди?
Қайдан ўзни туширди?
Оро кириб жонингга,
У қўшилди ёнига.
С ва т ҳам сўйлашди,
Кетамиз деб ўйлашди.
Энди сўзларни демак,
Ўйлаб ўқишинг керак.

Инсон аъзоси бу ном,
Битта бўғини таом,
Бошқаларичи ҳар вақт,
Сизга пиширар овқат.
(ошқозон)

Қарасанг тепа томон,
Мен бўламан намоён.
Нотадир битта бўғин,
Бирин тескари ўқи,
Бериб юборай ёрдам,
Кўринар соясиз одам.
(фалак)

Бу сўз жуда ҳам енгил,
Тополсанг топиб бергил.
Биринчи бўғин хайрат,
Битта харфилидир фақат.
Иккинчиси рақамлар,
Топишмоқни қилгин ҳал.
(осон)

Жуда қизиқ гапимиз

Югурган эмиш Толиб,
Оёқни қўлга олиб.
Бир бола у томонда,
Бурни экан осмонда.
Биров гапирса сўйлаб,
Қоламан баъзан ўйлаб.
Нега шундай дейдилар?
Ошни ҳалол ейилар.
Қўллар қулга тегмасмиш,
Бу қанақа бўлар иш?
Қўшнимиз исми Ғани,
Тебратар оилани.
Тушундим бора-бора,
Булар бари ибора.
Гап тагида маъно бор,
Маънони топиш даркор.

Биз шунақа боламиз

(шеърий алифбо)

Аа- Ақли боламиз,
Бб- Беш баҳо оламиз.
Дд- Дўстларимиз чинакам,
Ее- Элимиз мустаҳкам.
Фф- фанларда ўзамиз,
Гг- гоҳ режа тузамиз.
Ҳҳ- ҳамиша, иноқмиз,
Ии- илмга чанқоқмиз.
Жж- жажжимиз, ботирмиз,
Кк- кўп ишга қодирмиз.
Лл- ланж бўла олмаймиз,
Мм- машқ қилиб толмаймиз,
Нн- нурлидир йўлимиз,
Оо- ойдиндир дилимиз,
Пп- парвозга шайдирмиз,
Ққ- қувончга бойдирмиз.
Рр- рост сўзни сўзлаймиз,
Сс- сен демай сизлаймиз.
Тт- тўғримиз ҳар ишда,
Уу- укувда, уқишда.
Вв- вақтимиз тежаймиз,
Хх- Хулқимиз безаймиз.
Йй- ёмондан йироқмиз,
Зз- зехнга ҳамроҳмиз.
Ўў- ўйнаймиз, куламиз,
Ғғ- гайратга тўламиз.
Шш- шодонмиз бу ҳам бахт,
Чч - чаққонмиз, баққуват.
Нг- энг ибратли авлодмиз,
Ватанга қўш қанотмиз.

Омон эмас Ёмон

Омон эди жуда ёмон,
Ундан кушлар қолмас омон.
Дўстлар қочар турли томон,
Ёмон эди жуда ёмон.
Исмидан Й кетгани чоғ,
У ҳаммага бўлди ўртоқ.
Дўст ёғилди тўрт томондан,
Биз хурсандмиз деб Омондан.
Энди Й ни қўшмас Омон.
Омон бўлсин, бўлмай ёмон.

Ҳарфлар ҳарфдан ўздилар,
Турли сўзлар туздилар.
Сўнгра гапга жойланди,
Гаплар шеърга айланди.
Ўқишни ўрган, ўртоқ,
Уларни ёдла тезроқ.

Сехрли ҳарфлар ороли

Аа

Мен «А» дирман, «А» дирман
Кўп насага қодирман,
«Қор», «Бол», сўзларга қара:
Ясадим «Қора бола»

Вв

Б ҳарфман бебаҳо,
Бошлаганим беш баҳо.
Сен ўйлаган барча ўй,
Мени қўшсанг чўзар бўй.

Дд

Мен Д дирман, Д дирман,
Доим доно сўз дерман.
Менинг ёмонлигим йўқ,
Мени кўшиб урма дўқ.

Ее

Эгиламан эгилсанг,
Эзиламан эзилсанг.
Шундай пайтда мунглиман,
Асли эса унлиман.

Фф

Мен унлимас, ундошман,
Фазо сўзида бошман.
Баъзан В дек жаранглаб,
Қолсам юрма аланглаб.

Гг

Г ҳарфиман гулдаги,
Қушимчада йўлдаги.
Тушиб қолсам гоҳда гоҳ,
Ўша сўз ҳам чекар оҳ.

Хх

Ҳ дан фарқли шаклим ҳам,
Юмшоқ феълман ҳақлиман.
Катта шаклим нарвондек,
Борман ҳисда , хайронда.

Зз

Мен зўрдирман, зийракман,
Зар зиракка керакман.
Ҳеч қачон, ҳеч замонда,

З ҳарф йўқ тўполонда.

Ўў

Мен ҳам шундай белгили
Шундан шаклим белгили
акс холда О дан мутлоқ
Ажратолмайсан ўртоқ

Ғғ

Гилдиракларни Ғани,
Гилдиратганда мени.
Бош ҳарф билан ёзасиз.
Ғ га белги осасиз.

Шш

Икки белги, битта ҳарф,
Шошма ёзсанг Шамшод , шарф.
Мени қўшсанг сен онга,
Бу сўз айланар шонга.

Чч

Чаққондирман, чиройли,
Шаклим нарвон ва ёйли.
Мен қушилсам ойнакка,
Кўзинг тушар чойнакка.

Нг

Қани менга бир қаранг,
Мен йўқ жойда аҳвол танг.
Мен бўлмасам отмас тонг,
Соат эса урмас бонг.

Ии

И ҳарфиман илмда,
Қўшалокман билимда.

Мехр, сеҳрда бироқ,
Ўзмасангиз тўғрироқ.

Жж

Жаҳон сўзин тузганман,
Жанжал қилиб бузганман.
Қачон шу сўз бошланар,
Кўзим бирдан ёшланар.

Кк

Китоб сўзин бошлайман,
Дангасани ғашлайман.
Каклик сўзда учтаман,
Камтарда ва кучдаман.
Қўшилиб мен ўзинга,
Дейман :«Қара кўзинга» .

Лл

Лочинда менман ёлғиз,
Лайлақда иккитамиз.
Топдим бир сўз: лолалар,
Нечта «л» бор болалар?

Мм

Мен М дирман меҳрибон,
Мурувватим бир жаҳон.
Айтмам бошқа хислатим,
Мақтанмаслик мақсадим.

Нн

Нондек азиз номдаман,
Санокда ва сондаман.
Борман яна қаёқда?
Нега, нима сўроқда.

Оо

Менинг шаклим думалок,
Ёзинг сўзлар осмон, ок.
Олим, одоб сўзин мен,
Бошлаганман ўзим мен.

Пп

Пақиллоқни пақиллаб,
Юрса кимдир лаққилаб.
П ҳарфидан беомон
Бир сўз келар «Пушаймон».

Ққ

Қилиб қаттиқ талаффуз,
Қ ҳарфига топинг сўз.
Қачон, қаерда , қанча?
Бу сўзлар экан анча.

Сс

Салом сизга саломлар,
С дан келган каломлар.
Сўзлар топиб оз, из, ўз,
С ни қўшиб ясанг сўз.

Тт

Икки чизиқ, битта ҳарф,
Қўп қилмайсан куч ҳам сарф.
Тўқмоқ, тароқ сўздаман,
Тарик, товоқ, туздаман.

Вв

А ҳарфга қўшсанг мени,
Ва деб боғлайман сени.
Нимадир бир жону-тан?
Мен, оилам ва Ватан.

Йй

Учрайман ҳар томонда,
Яхшида ва ёмонда.
Ёр-ёрда ва яллада,
Фақат йўқман аллада,
Қилинг шунга эътибор.
«Ҳа» да йўқман, «йўк» да бор.

Билим сари бошлар йўлга

Мактаб деган қутлуғ даргоҳ,
Муқаддасдир бизга ҳар чоғ.
Билим сари бошлар йўлга,
Азиз ўлка, таниш йўлка

Ҳар кун эрта тонгдан бошлаб,
Шахдам-шахдам қадам ташлаб.
Биз у томон отланамиз,
Дўстлар ичра шодланамиз.

Ҳарфлар, рақам бўлгач таниш,
Қўлдан келгач, ўқиш, ёзиш.
Йўлимизга сочиб зиё,
Очилади янги дунё.

Ҳарфлар адашди

Ошхонада азонда,
Овқат қилар газанда.
Жуда ҳам қадим замон,
Тахтда ўтирарди дон.
Полизимизда шу кун,
Пишмоқда ширин совун.

Овга яхшидир бормоқ
Балиққа ташлаб бармоқ
Девор ўсар ҳойнаҳой
Ғиштлар аро қўйгач чой.
Қишда чиллада ҳовуз,
Усти бўлар қалин туз.
Томга биз ҳали замон,
Чиқардик узун карвон.

Саводсиз хўжа

Хўжа қандайин нодон,
Ишига бўлдим ҳайрон.
Бу ишни қилмас ҳеч ким,
Эчкини ёзди ички.
Энди, энди сизларчи,
«Х» ўрнига қўйиб «Ж»
Жазо беринг Хўжага,
Айлансин у жўжага.

«Т» ҳарфи

Турна қидирар ўртоқ,
Аммо шарти бор шундоқ.
Бошқаси керак эмас,
Бош ҳарфи «Т» бўлса бас.
Қидирманг бориб узоқ,
Бу тулки, товус, тимсоҳ

Меҳр қўшиғи

Қуёш, қуёш меҳрибон қуёш
Сочар, сочар ёғду нурини
Кўздан, кўздан қалқиб кетса ёш
Артар, артар чўзиб қулини,
Нақорат:
Диллар, диллар диллар, дилларга

Чирок ёкса меҳрли зиё
Гуллар, гуллар, гуллар, гулларга
Тўлиб кетиб жилмаяр дунё

Айлан, айлан, айлангин замин
Чопинг, чопинг йўллар, йўлақлар
Қалблар қалбдан олади таскин
Эзгу-эзгу бўлса тилақлар.

Нақорат:

«D» ўхшайди Илҳомга

Аввал бекор юргандим,
Ҳозир ҳарфлар ўргандим.
Ҳарфлар нарсага ўхшар,
«O» думалоқ гўё шар,
«H» ўхшайди нарвонга,
«L» илинган жавонга,
«C» сехшайди оққушга,
«V» қанот ёзган қушга,
«A» ўхшаб кетар томга,
«D» ўхшайди Илҳомга,
Юрар қаддин қилиб дол.
Гўё юз яшарли чол.

Мана сўзлар ой ва ош,
Ҳарф қўшишга дўстим, шош!
Кўпроқ сўз яшаш учун
Етармикан-а кучинг?

Қ қара дер қўзингга,
Ў қара дер ўзингга.
С қара дер сўзингга,
Хўп бўлади деб шу он,

Мен бордим кўзгу томон.

Алифбеда насихат

«А» Ақл, адолат, азал,
Асли ҳаммадан афзал

«Б» Ботир бўлсанг бил шафқат,
Бемехр бўлма фақат.

«Д» Доно сўздан яйрар дил,
Доноларни дўстинг бил.

«Э» Эшит, эсингда тутгин,
Эринишни унутгин.

«Ф» Фаҳм фаросат албат,
Энг фойдали фазилат.

«Г» Гўзалдир гулу, гиёҳ,
Гулларни топташ гуноҳ.

«Ҳ» Ҳадис, ҳикоя, ҳикмат,
Уйғотар мехр, ҳиммат.

«И» Иста илм излашга,
Интил мақсад кўзлашга.

«Ж» Жаҳлингни жиловлаб ол,
Жанжал наф бермас бирор.

«К» Камтарга камол чопар,
Кеккайган завол топар.

«Л» Лаббай деб турса лабинг,

Латиф чиқади гапинг.

«М» Машқда чексанг машаққат,
Маҳсул бўлади мақсад.

«Н» Нес-нобут бўлмасин нон,
Нонни хор қилган нодон.

«О» Офтоб осмоннинг мулки,
Одоб одамнинг кўрки.

«П» Пишиқ, пухта кишига,
Парвоз ёрдир ишига.

«Қ» Қўлга тут қалам, қоғоз,
Қадрла, қилгин эъзоз.

«Р» Ростликдан равшан юрак,
Ростлик-тўғрилиқ демак.

«С» «Сиз» яхши «Сен» дан кўра,
Сўрасанг сизлаб сўра.

«Т» Тўтиман деб ўйлама,
Такрор, такрор, сўйлама.

«У» Устоздан улуғ зот йўқ,
Ул зот отангдек улуғ.

«В» Ваъдага вафо керак,
Виждонли бўлсин юрак.

«Х» Хавф хатар бўлар доим,
Халқдан чиқса бир хоин.

«Й» Йўлбарс қайтмас йўлидан
Сўзидан йигит одам.

«З» Зийраклик зарур зийнат,
Етмайди зиён-заҳмат.

«Ў» Ўқувчим ўқиб толма,
Ўзгин, орқада қолма.

«Ғ» Ғиж-ғиж ғавғо, ғирром иш
Удир ғирт ғалва, ташвиш.

«Ш» Шошма-шошар шошқалок,
Шошма отиб шаталок.

«Ч» Чақма-чақар бўлма бироқ,
Чақин писта, чақин ёнғоқ.

«Нг» Бағринг бутун кенг бўлсин,
Ва барчага тенг бўлсин.

ТОПИШМОҚЛИ АЛИФБЕ

А-Асал йиғар, ниши бор,
В-Сариқ мева доривор.
Д-Маржонларга терилган,
Е-Ақллига берилган.
Ғ-Жуда ҳам улкан жонзот,
Г-У билан гўзал ҳаёт.
Н-Қовунга кичик ини,
И-Қушлар қуради уни.
Ј-Игналідир пўстини,

К-Топинг жайра дўстини.
L-Бу гулнинг манзили тоғ,
M-Сичқон овлайди ҳар чоғ.
N-Моҳорага солинар,
O-Тош- у кавлаб олинар.
P-Оёғингга кийилар,
Q-У -ла овқат ейилар.
R-Хат ёзар, ёзади шеър,
S-У артин, тоза бўл дер.
T-У оғзингда айланар.
U-У майизга айланар.
V-Лайлак , дока ва курок,
X-Тонгда қичқирар ногоҳ.
Y-Ириллар йиртқич жонзот,
Z-У йўл-йўл ёввойи от.
O' -Қошларга у қўйилар,
G' - Ундан куйлар қуйилар.
Sh- Учади у осмонга,
Ch- Зиё тарар ҳар ёнга.
Ng-Пишса бёлар бемаза.
Топишмоқ айтдик роса,
Алифбе ҳам бўлди ёд
Эсдан чиқмас умрбод.

Сумалак ва минг тилак

Наврўз келди оламга,
Чопиб бордим холамга.
Холам гирдикапалак,
Қилар эди сумалак.
«Жоним, бери кел», -деди,
Тошлар териб кел,- деди.
Келтир тоғ ёнбошлардан.
Ёнғоқ каби тошлардан.
Уни тоза ювамиз.

Зилол каби сувга биз.
Эринмагин болажон
-Хўп бўлади, холажон,
Эринмайман сира ман.
Айтганингиз қмламан.
Фақат хола, қотди бош
Нега керак шунча тош?
-Оғримасин бошларинг,
Соламизда тошларинг
Тилак айтиб бир талай
Сумалакка, айланай.
Боргин териб кела қол,
Тилак йиғиб кела қол.

* * *

Ёнимизда булоқча
Сув ичади улоқча,
Бир тош топдим булоқдан
Ва сўрадим улоқдан:
-Шундай кези келган пайт
Тилагингни тезроқ айт.
У ўт чайнаб ўйлади
Сўнгра маъраб сўйлади:
-Қорним емга тўқ бўлсин,
Қозик, аркон йўқ бўлсин.
Дарахт шохи устида
Кўзим тушдим дўстимга.
Дедим турма гўё қуш,
Йиқиласан, пастга туш.
Учиравермай варрак
Айтақол тезроқ тилак.
Дўстим кўпам кулмайди.
Бу гал эса жилмайди:
-Баланд учсин варрагим

Билиб унинг дарагин
Менинг дўстим Миржалол
Оғзин очиб қолсин лол.
-Гулга қўнган капалак,
Сенда борми, айт тилак?
-Учратмасин ёмонга,
Атроф тўлсин чаманга
-Энди омон, омон-эй
Чопдим уйим томонэй.
Ойим сабзи тўғрарди,
Укам пиш-пиш ухларди.
Қўл узатиб чойимга,
Савол бердим ойимга:
-Ойи, айтинг бир тилак
холам қилар сумалак.
-Сенга айтсам тилагим,
Тинчликдир энг кераги.
Ҳамма -ҳамма соғ бўлсин,
Вақтимиз ҳам чоғ бўлсин.
Оиламиз жам бўлсин,
Тўполонлар кам бўлсин.

* * *

Кетар деб турган чоғим,
Кириб қолди опоқим.
-Опоқи, айтинг тилак,
У менга жуда керак.
-Меҳр, дўстлик бут бўлсин,
Дастурхонда қут бўлсин,
Элу-юрт омон бўлсин.
Эзгулик хирмон бўлсин.
Бир тилак битта тошга,
Тошларим юздан ошган.
Бир халта бўлди тошим,

Айланиб кетди бошим.
Энди буни нетаман,
Мен холамга элтаман.
Холам хайрон, чайқар бош,
-Нега керак бунча тош?
Ўзинг митти ҳали ёш,
Кўтарибсан шунча тош.

* * *

-Сумалакка кеп қолинг!
Сумалакни еб қолинг.
Холам топиб бир челак.
Солиб берди сумалак.
Энди уни нетаман,
Мен ҳаммага элтаман.
-Сенга, шумтака улоқ,
Сумалакдан бир товоқ.
Эй, ранго-ранг камалак.
Ялаб кўргин сумалак.
Турма дўстим уяла.
Олиб келгин пиёла.
Ойи, келтиринг коса,
Ширин бўлибди роса.
Опокижон, опоқи,
Идиш топинг қопқоқли.
Сумалакка кеп қолинг,
Сумалакдан еб қолинг.
Яхши ният ва тилак,
Тилаб энглар сумалак.
Ҳамма тарқалиб кетди,
Сумалак ахир етди.
Ҳамма, ҳамма, ҳаммага
Тоға. хола, аммага.
Дўстим, ҳамда улоққа

Укам шалпангқулоққа.
Ҳатто рангли капалак,
Ялаб кўрди сумалак.
Ҳаммага чикди тошлар,
Ният амалга ошар.
Қолмабди аммо менга,
Хурсандман билмам нега.
Сиз қилсангиз сумалак
Мендан қўшинг бир тилак.

Машхур рассом

Табиат ҳар онда чизади расм,
Табиат энг машхур, энг нозик рассом.
Тўкилмайди асло унинг сиёҳи,
Суркалмайди асло унинг бўёғи.
Қизил бўлиб чиқар лолақизғалдоқ.

Кўкимтир осмонда ой сузади оқ.
Арчани яшилга бўяр қишин-ёз.
Ер, осмон-рассомга аталган қоғоз.
Олам турланади рангли қаламдан,
Камалак-табиат тутган қаламдон.

Иссиқ кетар қаёққа

-Яшил ёзни кузатиб,
Олтин куз кирган замон.
Эй, иссиқжон, иссиқжон,
Учмоқдасан, қай томон?
-Учмоқдаман жанубга,
Ахир жануб кўп йироқ.
Ёлғиз кетмаслик учун
Қушларни қилдим ҳамроҳ.

Қушлар оркестри (Топишмоқ шеър)

Бир, икки, ўн, ўн бир!
Қушлар куйлар оркестр!
Бирдан қарға овози
Жаранглади норози.
У деди: Келик-келик
Менга йўқ лойик шерик.
Эмасман зағча, ҳакка.
Куйлаш истайман якка.
Чумчук хайрон: Пит-пилдик
Бу яна қандай қилик?
Булбул деди: Ку-ку-ку
Бу нодоннинг гапи-ку?!
Лайлак минг бир овозда
Дер: «Наҳот гапинг рост-а?»
Кумри қилар: Тўқ-тўқ-тўқ!
Унга бизда ўрин йўқ!
Қизилиштон дер: ҳув-ҳув
Ярамасни тезроқ қув!
Бедана дер: қор-қор-қор!
Уни яккалаш даркор.
Бирдан қарға ўйланди,
Йиғламсираб сўйлади,
Ялинди: Келик-келик
Бўлай сизларга шерик.
Каклик чалиб ноғора
Деди: «Бўлма овора»
Какку донни чўқиди,
Сўнгра шуни тўқиди:
Ҳамма ҳам, чирик-чирик,
Дўстлик биландир тирик.
Эзгулик-дўстларга хос,
Кечирсак бўларди соз.

Бир, икки, ўн, ўн бир,
Куйлаяпти оркестр.
Сен-чи, азиз тингловчи,
Қушларга бўлмай овчи,
Диққат билан кулоқ сол,
Берай осон бир савол.
Сен эшитган қай овоз,
Айтгин, қайси қушга хос?

**Жонли алифбе
(В.Орловдан)**

Табиат-зўр муаллим,
Бизларга берар таълим.
Жонли алифбесидан
Йилнинг турли кезида.

Бизни ўргатар қушлар
Куйга ва дилни хушлар.
Ўргимчаклар одатда
Устоз сабр-тоқатда.

Меҳнат, интизом сари
Чорлайди асалари.
Сувдаги акс ҳар қачон:
«Тўғри сўзла, дер ўғлон».

Кир-чир юрмагин зинҳор,
Тоза, пок бўл, дейди қор.
Қуёш чулғаб сеҳрга,
Ўргатади меҳрга.

Ўрганамиз жонажон
Табиатдан ҳар қачон
Поклик, тўғри сўзликни,

Дарахтлардан сўзликни.

Чумчук билан суҳбат

-Нима ейсан, ҳой чумчук?

-Озроқ нон бергин, пучук.

Мен пучук эмас, Яшнар

Масҳара қилма бошқа.

-Не қияпсан уззу-тун

-Қидиряпман туну-кун

Ўзимга содиқ ўртоқ

-Ким бўлсин-у, айт тезроқ!

Ўзинг каби паҳмоқми

Узунқанот ўртоқми?

- Бўлмаса басдир бахил.

Мени ўйласа ахир.

Қанот, думи шарт эмас,

Асосийси пат эмас.

Ранглар

Оқ ва қора рангларга

Тўлиб кетган кенг осмон,

Осмондан оқ қор ёғар,

қора дарахт сақлар жон.

қора бўлиб тўшалган

Оппоқ қорга бир йўлак,

Ҳадеб босавергандан,

Кирланган бўлса керак,

Сўзларимни кеча қиш

қулоғига қўйибди,

қора кўрпа ўрнига

Оқин солиб қўйибди.

Камалак

Алвон, сарик кўёш нурига,
Томяптими биллур томчилар.
Ё томчилар кўёш нурини
Савалашиб бир-бир қамчилар.
Ёки қуёш раҳми келиб-ми,
Булут жони бўлди деб ҳалак.
Қувонсин, деб ҳадя этгандир,
Чизиб бизга рангин камалак.

Сувни асранг

Сувнинг қандай шакли бор?
Буғ ва намлик, дўл ва қор.
Ёмғир, шудринг, булут муз
Сув ҳақида айтинг сўз.
Сув - бу тозалик, поклик
Сув - бу покиза оқлик
Сув - бу босилган чанқоқ
Сув - бу денгиз ва булоқ.
Сув - бу яшнаган олам
Уни доим асрагин, болам!

Тоғлар

Қаранг мағрур тоғларга
Биллур кокил ярашар
Пастда ўша кокилин
Жилғачалар тарашар.
Улар оқар шилдираб,
Шивир-шивир сирлашиб
Жилғачалар кетишар,
Кенг дарёга бирлашиб.
Баланд, мағрур бу тоғлар,

Гўё узун карвондир.
Куёшжонни тепага
Кузатувчи нарвондир.

Шаршара

Сен тепага бир қара
Осмонми бу шаршара?
Осмон рангли сувми у?
Тойчоқ каби қувми у?
Шода дурлар оққанми?
Тоғлар маржон таққанми?
Кўкмунчоқлар томчилар
Ҳар томонга сочилар.
Ё тепадан сарлочин,
Сакрар ёзиб қулочин.
Тоғдан тошга урилар
Ва баҳайбат гуриллар.
Пастда бир оз босилиб
дарё оқар ёзилиб.
Гўё дейди: Бир қара
Мен ҳам эдим шаршара.

Сув бор жойда ҳаёт бор

Мевада ва полизда,
Яқинда ва олизда.
Барча тирик жонзотда,
Ош-нонда ҳам одатда.
Бордир, бордир, бордир у,
Номи - бизлар билган сув.
Табиатда айланар,
Гоҳ булутга жойланар.
Тоғ бошини қор қилар,

Музликларни бор қилар.
Ариқларда чопади.
Доим меҳнат топади.
Суғоради ҳосилни,
Шунча меҳнат ҳазилми?
Дарахтларга у озиқ,
Номи мақолда ёзиқ.
Мақолни эсланг такрор,
Сув бор ерда ҳаёт бор.

Олам нақадар улкан

Деймиз: -Нил энг,
Узун дарё дунёда.
Дунё фақат ер эмаску,
Ундан анча зиёда.
Олам нақадар улкан,
Дунё нақадар катта.
Ўқиб-ўқиб ўрганиб,
Биламиз биз албатта.

Коинот бир оила

Коинот бир оила,
Чексиз, ҳадсиз самодир.
Сайёралар болалар
куёш эса бободир.

Сайёра йўлдошлари,
куёшжонга неварар.
Ер йўлдоши тўлин ой,
Бизга таратар чирой.

Сайёралар

Меркурий, Венера, Ер,
куёшга яқинмиз дер.
Марс, Юпитер ва Уран,
Бўларми унда бўрон.
Сатурн, Нептун ва Плутон
Барин санадим, тамом.

Туман

Сигарета тутатиб
Кечи билан қор одам
Ҳамма ерни тутунга
Ўраб ташлади бирдан
Икки қадам нарида
Кўринмайди одамлар
Эшитилар йўталлар
Овозлар ва қадамлар.
Пибиллатиб сигналин
Автобуслар бурилар
Хаёлпараст кишилар
Бир-бирига урилар.
Бу ур-сурни кузатиб,
манзарадан карахтлар
Яхшиямки бизларда
Оёқ йўқ дер дарахтлар.

Дарахтлар

Терак

Оқ терак, кўк терак,
Нечтаси сизга керак?
Тўртта терак устунга,
Яна тўртта тўсинга.

Ўқувчига, устозга,
калам ҳамда қоғозга.
Барги емиш - пўчоққа,
колганлари ўчоққа.

Чинор

Чинор, чинор,
Катта минор.
Азим дарахт,
Бели - чи нақд,
Ўн беш қулоч,
Улкан ёғоч.

Арча

Ёзда ва қишда,
Бир хил кийимда.
Янги йилда-чи,
Удир уйимда.
Фақат сунъийдир,
Бизнинг арчамиз.
Сени кесмаймиз,
Дедик барчамиз.

Қарағай

кўркмас совуқдан,
Азим қарағай.
Чидамлидир дер,
Аканг қарағай.
Шундан қаддим ҳам,
Сира эгилмас.
Игна баргларим,
Шундай тўкилмас.

Қиш туни

Қиш тунининг эртаги узун,
Мўъжизалар яралар унда.
Қоп-қоп қиров келтириб ҳар кун,
Сепиб чиқар уни қиш тунда.
Сув устига муз қопқоқ ясар,
Кўринмай деб ўз жони ҳалак.
Бўғотларга маржон чизгандек,
Тизиб чиқар осма сумалак.
Қора булут кемача мисол,
Пастга тушар сўзлаб ҳикоя.
Қиш тунининг янги эртаги.
Тонгга яқин топар ниҳоя.

Чумолилар

Кимдир бузиб кетибди
Чумолининг уйини,
Тўхтаб қолган уларнинг
Юмушлари, ўйини.
Гўё нажот кутишар
Ёнларида турсам гар.
Чумолилар учун мен
Қандай инча қурсам-а?

Олов

Сира пишмайди палов
Агар бўлмаса олов
У гоҳ чақмоқ чақади
Ўчокқа ўт ёқади.
Вулқон бўлиб отилар
Гугурт бўлиб сотилар.

Чақмоқтош бўлгач пайдо
Олов одамга фидо.

Ёмғир

Ёмғир, ёмғир, ёғалоқ
Шошма, шошма, шошқалоқ
Санайман мен томчингни
Санашга ўргат тезроқ.
Ёмғир, ёмғир, ёғалоқ
Экин чиқарар улоқ
Ўз вақтингда ёғиб ол
Сўнг бўлмасин қатқалоқ
Экинларни бўлдирдинг
Ариқларни тўлдирдинг
Ерларни гулга безаб
Гунчаларни кулдирдинг.
Ёмғир, ёмғир томчилар
Шўх-шўх ўйнаб томчилар
Бунча шўх учар улар
Юракка илҳомчилар.

Дўл

Биз дўллармиз, дўллармиз, дўллармиз
Одамларга кўп ташвишлар йўллармиз
Қаттиқ ёғсак томларни ҳам тешамиз
Тапир-тупир, тапир-тупир тушамиз.
Экинларни қуритишга шошамиз
Биз биламиз: ҳаддимиздан ошамиз.

Булутлар

Оқ, кўкиш, қорамтир
Булутлар-

Қуёнлар, кийиклар,
бургутлар.
Бу айик, униси-
Қуш булут.
Ёмғирга айланиб
Туш, булут!
Хў булут ўхшаркан
Ўзимга.
Иссиқроқ кўринди
Кўзимга.

Ёмғир ёғалоқ (масхаралагич)

Ёмғир ёғалоқ
Эски чақалоқ
Соли семизнинг
Қорни думалоқ.

Ейди эрта-кеч
Тўйдим демас ҳеч
Ҳамма уни дер
Нимжон бақалоқ.

Қуёш эрта тонг
Чиқишга шошар.
Уйғонганларга
Ризқин улашар.

Соливой ётар,
Хурракни отар.
Насибасини
Оломай яшар.

Уни гоҳида

Дерлар Нортуя
Сира қилмайди
Бадантарбия.

Болалар сузар
Ўйнар ким ўзар
Соливой қочар
Сувдан кўрқди-я!

Кийим бошлари
Карамдек қат-қат
Ҳансираб қолар
Чикса бир қават

Чақчаяр кўзи
Оқарар юзи
Меҳнатга эса
Чидамсиз беҳад.
Бизар туфайли
Нажот топди у.
Ҳар кун машқдан сўнг
Роса чопди у.
Аввалчи қаранг
Юрарди аранг
Энди чиниққан
Юзи лоларанг.
Соли сингари
Болалар, қизлар
Эшитиб қуйинг
шу гапни сизлар.
Кўп фойдаку-я
Бадантарбия.
Ҳар кун эрталаб
Машқ қилсангизлар.

Шамол, шамол қайдасан?

Шамол, шамол қайдасан?
Қандай қушиқ айтасан?
Кутмаганда пайдосан,
Наволарга шайдосан
Жахлинг уйни буздирар,
Қайиқларни суздирар,
Елканларни шиширар,
Меваларни туширар.
 Тап-тап-тап,
 Тап-тап-тап,
Меваларни туширар.
Гўё тошқин сойдайсан,
Тўлқинларни хайдайсан.

Майин елсан-сабосан,
Саратонда давосан.
Булутолларни соғдириб,
Ёмғирларни ёғдириб.
Сира-сира толмайсан,
Асло ором олмайсан.
 Хай-хай-хай
 хай-хай-хай
Нега ором олмайсан.
Соябонни учирма,
Томимизни кўчирма.
Варрак ипин узмайин
Қуш инларин бузмагин
Товушингни тинглаймиз,
Қандайлигинг билмаймиз
Сени бир бор кўрайлик,
Бирга ўйнаб юрайлик.
Қўл ушлаб, қўл ушлаб
Бирга ўйнаб юрайлик.

**Ойномамиз очилди,
Ўн икки ой сочилди.**

Январь

Январь ойи ,
Қорга бойи.
Йил эртаси,
Қиш ўртаси
Чанғи, чана,
Нима яна?
Совуқ шамол,
Уйингга бор.

Февраль

Тарновда чак-чак,
Эрир сумалак.
Вақтим ўтди деб,
Қиш жони халак.
Баҳор ўт ёқар,
Эшикни қоқар.
Қарға қор-қорлар,
Бу сўнгги қорлар.

Март

Деразангни арт,
Яна келди март,
Сумалак есанг,

Арийди минг дард,
Бахордан дарак,
Учади варрак.
Нишонлар байрам,
Наврўз ва онам.

Апрель

Эсади ел,
Келади сел.
Апрел, апрел
Яшил дала
Теринг лола
Қуймасидан,
Яна жала.
Ерга лекин,
Экин экинг.

Май

Чопқиллаб хай-хай,
Кириб келди май.
Ёзги таътилга,
Туринг дейди шай.
Иссиқни хушлаб,
Қайтади кушлар,
Кирмасдан чилла,
Теринглар пилла.

Июн

Лайлак келди ёз бўлди,
Қаноти қоғоз бўлди.
Кунлар қисқа, тун узун,
Ўйин учун соз бўлди.

Олча, гилос,
Пишгани рост.
Ўзин кўрик
Қилар урик.

Июл

Қайнар тупрок,
Куяр оёк.
Қилт этмайди,
Дарахт, япрок.
Соя қайда?
Пана жойда.
Сувга кўмил,
Шўнғи, чўмил.

Август

Фарқ пишган мева,
Емайман дема.
Қовун сайлига,
Келинг майлига.
Тарвуз енг тилиб,
Ё коса қилиб.

Сентябр

Шу ойда бор,
Энг улуғвор.
Байрам йирик,
Мустақиллик.
Билим куни,
Бошлар уни.
Таътил- тамом,
Мактаб, салом.

Октябр

Қизғиндир юмуш,
Оппоқ ва кумуш.
Пахта далалар.
терим паллалар.
Зўрдир ҳар дами,
Хосил байрами.

Ноябр

Ростланди хирмон,
Тўлатиб осмон.
Қушлар учади,
Жанубга томон.
Булут уюлар,
Ёмғир қуюлар.
Совийди кунлар,
Қировли тунлар

Декабр

Асли бор бобо,
Оппоқ Қорбобо.
Қорқизи билан
Бор қизи билан.
Келганда хориб,
Совгалар олиб
Тугар шунда бил,
Бутун битта йил.

Қиш

Оппоқ ҳаммаёқ,

Ойна оқ бўёк
Совуқ қилган иш.
Қай фасл бу? Қиш!
Бўғотда қатор,
Сумалаклар бор.
Қайрагандек тиш,
Қай фасл бу? Қиш!
Йўллар яхмалак,
Юриб жонсарак,
Ўтиш ҳам ташвиш,
Қай фасл бу? Қиш.
Қизарар юзлар,
Қўл-оёқ музлар,
Урилгандек ниш,
Қай фасл бу? Қиш!
Қизир беармон,
Ўйин-қорбўрон.
Чанада учиш,
Қай фасл бу? Қиш.
-Бизда бор имкон,
Янги йил томон.
Совғалар олиш,
Қайси фасл бу? Қиш!

Куз

Тоғу далада,
Ушбу паллада
Иш қизир ҳануз,
Қай фасл бу? Куз!
Булут осмонда,
Ҳосил хирмонда.
Кўрсатмоқда юз,
Қай фасл бу? Куз!
Кулади олма,

Бизга дер хорма.
Узум дейди: уз,
Қай фасл бу? Куз!
Қушлар бу замон
Жанубга томон
Тикмоқдалар кўз
Қай фасл бу ? Куз
Бошланади иш,
Мактабда ўқиш.
Билимда дер, ўз,
Қай фасл бу? Куз!

Ёз

Куннинг қизиши,
Хаво исиши.
Саратонга хос
Қай фасл бу? Ёз.
Мевалар лик-лик,
Атрофга тўлик.
Гўё поёндоз,
Қай фасл бу? Ёз.
Таътил, бу таътил
Яйраб ўйнар дил.
Куйга жўровоз,
Қай фасл бу? Ёз.
Ўйнаб ўтлоқда,
Сўнгра булоқда.
Чўмилиш хўп соз,
Қай фасл бу? Ёз.
Қилади бетоб,
Уради офтоб,
Айлансанг бир оз,
Қай фасл бу? Ёз.

Баҳор

Жонланар тупроқ
Куртаклар уйғоқ,
Тошади анҳор
Қай фасл? Баҳор.
Нозланар ғунча
Ҳар очилгунча
Қалби беғубор
Қайси фасл? Баҳор.
Кўрганча тушлар
Қайтади кушлар
Турналар қатор
Қай фасл? Баҳор.
Чекинади муз.
Куёш тутар юз
Эрий бошлар қор
Қай фасл? Баҳор.
Чопганча излар
Ялпизни излар
Исмалоқ ҳам бор
Қай фасл? Баҳор.
Пишар сумалак
Ўйнар бойчечак
Чалгандек дутор
Қай фасл ? Баҳор.
Гўё тўлин ой
Байрамларга бой
Шодлиги бисёр.
Қай фасл? Баҳор.

Чертди тор гулбаҳор

Чикди ўт гиёҳлар, динг қилиб қулоқлар,
Солди пар ўтлоқлар поёндоз,

Ниш урди япроқлар, салом деб ўртоқлар
Тақди гул балдоқлар қилиб ноз.

Нақорат:

Кетди муз, кетди қор
Чертди тор-гулбаҳор
Минг наво сенда бор
Минг даво сенга ёр
Шаршаранг-шўх овоз,
Кўк даланг дилнавоз
Кетмагин илтимос
қолақол, илтимос!

Оқ булут рўмоллар, тортар шўх шамоллар
Дур сочар самолар, қандай соз
Бойчечак, мойчечак, гулчечак, ойчечак
кир чечак, сойчечак-бу ҳам оз.

Нақорат:

Гул наврўз кўҳлиги, чанг-ғубор йўқлиги
Нур шодлик кўплиги, бари рост
Гул қучган қапаалқ, ранг сочган камалак
Бол томган сумалак-сенга хос.

Нақорат:

Шамол

Осмонда ва ерда тўполон
Шамол булут тўдасин ҳайдар
дарахтлар ҳам юргандек гўё
У томондан бу томон қайтар.
Хом мевалар ерга тўкилди
қушларнинг ҳам овози тинди

Ахлат уюм чирпирак бўлиб,
Ўрикнинг ҳам новдаси синди
Биттагина хом олма учун
Мени уйда терагшар тоза.
Шамол қилган безориликка
Топиш керак муносиб жазо.

Яхмалак

Уриламиз, суриламиз,
Атрофимиз яхмалак,
коч, устингга тушаман дер,
Бўғотларда сумалак,
тарновдаги сумалакдан,
Ўтиб кетдим бериб чап,
Оёқларим яхмалакка
Тойиб кетди думалаб,
Юриб бўлмас, тойиб кетар
Сеҳрлидек оёқлар,
Ёрдам бермас кампирларга
Ҳатто хасса таёқлар,
Тўрхалтадан сабзи-пиёз
Ён-атрофга сочилар,
Машиналар тўхтолмайин,
Пибиллашар:кочинглар
Эй, одамлар, машиналар
Чанғи тақинг, учасиз
Чанғичилар кўчаси деб
Аталар сўнг кўчамиз.

Уйғониш

қиш сўнггида дарахтлар ухлар
Ўхшаб қийшиқ қароқчиларга
Еру кўкни уйғотар баҳор

Хабар бериб даракчиларга
Шамолларга буйруқ бергач, у
Шўх шамоллар замин кезади
Дарахтларни эгиб букару,
Сокинликни шартта бузади
Уйкусираб ўз аҳволидан
Хайрон қолиб, гоҳ бўлиб карахт
Кеча кўрган ширин тушидан
Чиколмайин турибди дарахт
Ер уйғонмас, жаҳлидан баҳор
Талмовсираб чакмоқ чакдирар
Гумбурлатиб еру заминни
Осмонларга гулхан ёқдирар.
На бир майса унар, на бир гул
Баҳорнинг хўп юраги куяр,
Осмонининг қора кўзидан
Шашқаторлаб кўз ёшин куяр.
Чин юракдан тўкилган кўз ёш
Ернинг мудроқ қалбига ботар,
Инганидан қалбига куёш
Аста-секин уни уйғотар.

Тонг палласи

Тонг палласи серишва, серноз
Унда янграр ажиб бир овоз.
Тўлқин каби ўйнаб ҳавода
Эсиб турар майин шаббода.
Зумрад каби бўлиб поёндоз,
Майсалар ҳам қилгандай пардоз,
Камалакдай товланиб осмон,
куёш чиқар ва обиравон
Табиатга бўлиб маҳлиё
Нурлар оқар мисоли дарё.
куёш чиқиб ёришар жаҳон.

Шудрингларнинг лабида куёш.
Ярқирайди худди тиллақош.
Лекин осмон тиник ва феруз,
Бирор булут йўк унда ҳануз.
Гулдан шохга қилганча парвоз,
Жўшиб сайрар булбул хушовоз.
Кийиб яшил атлас қўйлагин
Жилоланиб зардек ипаги
Бу овоздан бўлиб паришон
Уйқусидан уйғонар жаҳон.

Шудринг эртаги

Оқ марварид аста чайқалар
Япроқларнинг беланчагида.
Тоғда куёш томон йўл олар
Ушлаб нурнинг хайинчагидан.
куёш кечда сочган дурларин
Топай дея қучоқ очади
Машаққат-ла маржон тизару
Кечга яқин уни сочади.

Уста нонвой

Уфқнинг алвон тандири ёниб,
Аста-секин ўчмоқда чўғлар
Бир зувала хамир сингари
Кўк осмонда булутча ухлар.
Булут ўйлар:қайси мард нонвой
Нарвон қўйиб зувала муштлар,
Хамир эса камайиб борар
Уни чўқиб кетгандек кушлар.
Уста нонвой нонларни ясаб
Ўзи аввал роса тўйибди
сўнгра кўкнинг дастурхонига

Биттагина кулча кўйибди.

Чўл

Пайдо бўлгач бу дунё
Бизнинг замину, рўё
Келибди юртга хабар
Эй мўйқадам усталар
Чизинглар, музлик, чўлни
Тоғни, ўрмонни, кўлни
Ишлар бир уста чўлда,
Ишлари ўлда-жўлда.
Йиғилганлар қарашса
Жуда эмиш дангаса.
Илонни ўша чаток
Чизибди-я беоёк.
Сичқоннинг думи узун,
Кўпғршапалак-йўк кўзи.
Қинғир-кийшиқ саксовул,
На бир дарахт, на бир кўл.
Ранглари бирам қашшоқ
Кулранг-сарик қум-тупроқ
У ясаган туялар.
Ўркачидан уялар.
Ишни тугатгач чўлда,
қарашса на ўнг, сўлда
Ўша устаси фаранг
Чизмабди уни қаранг
Бўёғи ҳам бўлса мўл
На бир дарё, на бир кўл.
Ўшандан буён ҳар чо
Чўл эмиш сувга муштоқ.

Тун

қора чачвон ёпиниб
Кириб келди қора тун.
Ҳатто ойнинг устига
Ташлаб қўйди қора тўн.
Энди ой ҳам кўринмас,
Кўринмайди нури ҳам.
Чопқилламас кўчада
Болаларнинг зўри ҳам.
Дарахт сўзлар дарахтга
Кўчалар бунча бўм-бўш.
Тўполончи болалар
Кўрмоқдалар ҳали туш.

*Салом дала тоғлардан
Доривор гиёҳлардан
Седана*

Термасин-эй, бедана
Керак бўлар седана:
Тиш оғриғин босишга,
Кўз оғриғин ёзишга.
Тинчлантириб асабни,
Йўқотишда ғазабни.

Равоч

-Тоғда ўсган равочман,
Асли икки қулочман.
Ҳар томонга ёздириб,
Кўйсанг тошга бостириб,
Қарсиллатиб ейсан-а,
«Иштаҳам зўр!» -дейсан-а.

Дўлана

Дўланаман, дўлана,
Бир-бирига улана.
Меваларим жойланган,

Гўё ипга бойланган.
Мени йўқлаб кеп туринг,
Меваларим еб туринг.
Бедорлигинг чекланар,
Хотиранг ҳам тикланар.
Митти мевам серуруғ,
Есанг тўхтар ичбуруғ.

Чилонжийда

Оғриси буйрак, жигар,
Улар менга кўз тикар.
Даво билгин ўзимни,
Ҳатто айтган сўзимни.
Баргимни тер, чўчима,
Ундан қочар қичима.

Қора андиз

Нам ерларда, ўтлоқда,
Сув бўйида-ҳар ёқда.
Теринглар қора андиз
Балғам кўчира у тез.
Нафасингиз ростлайди,
Соғлигингиз созлайди.

Қоқи

-Момик кўйлак қоқиман,
Гуллаб баҳор чоғман,
Сарик кўйлагим тусин,
Оққа бўядим ўзим.
Шундан момақаймоқман,
Серпушт уруғ-аймоқман.
Жағ-жағ каби ўтим бор
Поям тўла сутим бор.
Шифобахшдир илдизим,
Ковлаб олиб кундузи,

Уни роса туйишди,
Дори ясаб кўйишди.

Исирик

Оғриганда тиззалар
Фақат мендан тузалар.
Мевам - уч чаноқ кўсақ,
Қачонки мени кўрса-
Безгак, бод ва тутқанок
Қочар отиб шаталок.

Кашнич

-Мевам дондир кўшалок
Икки уруғ юмалок.
Бошинг оғриси сенинг
Шакарга солгин мени.
Тўйиб е шу толқондан
Ҳеч қолмайсан армонда.
Хотирангни тиклайман.
Оғриқларни чеклайман.

Чучукмия

«Ҳаб дориман», - дея ман
Сўнгра тилим тияман.
Камтарликни суяман,
Оддий чучукмияман.

Бўзnoch

-Чўлга сариқ гултожман,
Соғ бўл, деган ишончман.
Беморларга қувончман,
Ўлмас гулман-бўзnochман.
Даво менинг борлиғим,
Ишончлидир ёрлиғим.
Кўп беморни кузатдим,

Жигарларни тузатдим.

Газанда

-Номим хунук-газанда,
Ўзим гўё созанда.
Даво куйин чаламан
Хасталигинг оламан.
Қувватсизлик, болажон,
Сени қилса чалажон,
Тушган заҳот ичингга,
Қувват қўшай кучингга.

Эрмон

-Эрмон, эрмон, эрмонман,
Ўт ҳайдовчи дармонман.
Мени аччиқ деманглар,
Қўйдек чайнаб еманглар.
Дамланглар қараб турмай,
Иштаҳа бўлар карнай.

Ялпиз

-Жиз-пиз, жиз-пиз
Сомсага тушар ялпиз.
Иштаҳангни очаман,
Ёқимли ҳид сочаман.
Дамламам ҳам доривор,
Менда анча даво бор.
Наврўз келгач, тўйига
Чопинг арик бўйига.

Кийикўт

Фойдаларим қилиб чўт,
Мени дерлар ажиб ўт.
Ҳар табибнинг ёриман,
Хафаконга дориман.

Тоққа бориб ғамлагин,
Сўнг чойнакка дамлагин.
Ҳар замонда хўплаб ўт,
Менман хушбўй кийикўт.

Маврак

-Номимни дерлар маврак,
Зиғирак, гоҳ мармарак.
Сертук ярим бутамаан,
Даволай деб кутамаан.
Томоққа келса оғриқ,
Тузатиш менга боғлиқ.
Ўхшасам ҳам соддага,
Бойман шифо моддага.

Янтоқ

-Яқин келсанг-чатоқман
Ҳа, тиконли янтоқман.
Аммо шифо кониман,
Беморларнинг жониман.
Кўрсатайми кучимни?
Тузатайми ичингни?

Зирк

Мен сув билан тирикман,
Чанқовбосди зиркман.
Қонларингиз қуйилса,
Даво бўлиб туйилсам,
Ишонинг, ахир ҳар чоқ,
Мендан тузалар талоқ.
Жигар йўлин юваман
Ва сафрони қуваман.

Хандон писта

Оғзим очиқ тусдаман,

Шундан хандон пистаман.
Ҳа, шунақа қувноқман,
Шифокорга ўртоқман.
Ичак ишин созлайман,
Юрак ишин ростлайман.

Саримсоқ

Бўлай десанг доим соғ,
Кўп-кўп егин саримсоқ.
Қайнатмада қайнатгин,
Димламада яйратгин,
Қовуриб, кўр тузини,
Сўнгра егин ўзини.
Микробга келиб қирон,
Қочади турли томон.
Танинг яйратиб тоза,
У қилар муҳофаза.

Далачой

Бутазору ўтлоқда,
Ариқ бўйи, йўл ёқда
Ўсган менман-далачой,
Асли уйим-дала жой,
Баъзан ўйлаб қоламан,
Кўплар дардин оламан.
Ҳатто куйган одамга
Мен келаман ёрдамга.

Гулхайри

Келсанг ўтлар сайлига
Қараб кўй, гулхайрига.
Гулларим нафис, майин
Шифолигим айтайин.
Ёқтирмайман ёлғонни,
«Пишираман» балғамни.

Ширин алтей дорилар
Асли мендан олинар.

Кўка

Сенга таниш кўкаман
Жарда савлат тўкаман.
Тоғ, ўтлоқда ўсаман.
Касал йўлин тўсаман.
Ўйлаб кўкрак қафасинг.
Юмшатаман нафасинг.

Мойчечак

Мойчечакман, мойчечак,
Мен давога бой чечак.
Шамолласа томоғинг
Чайсам, дейсан, ўртоғим.
Ўзим жуда иболи,
Ҳамма дардга шифоли.

Жийда

Мени дерлар бир қоп ун,
Уннинг ичида устун.
Ичбуруққа чалинсанг,
Ёрдам берай, -ялинсанг.
Ҳам қорнингни тўқлайман,
Ҳам кучингни тиклайман.
Ўзи унли уйдаман,
Ҳамма билган жийдаман.

Отқулоқ

Ҳақиқатга ёт қулоқ,
Япалоқ ўт-отқулоқ.

«Дангасадай ялпайиб
Деманг,-ётар шалпайиб»
Овқатни қилса ҳазм
Беморлар қилар таъзим.

Сано

Ажойиб ўт сано бор,
Шифосида маъно бор.
Қотиб қолса ичингиз,
Уни дамлаб ичингиз.

Исмалоқ

Танинг дармонга чанқоқ
Бўлса егин исмалоқ.
Оғриси жигар, талоқ
Яна егин исмалоқ.
Бўлса камқонлик, чарчоқ
Еявергин исмалоқ.
Сомса қилиб тугиб е,
Чучварага букиб е,
Шунда келади дармон,
Шунда қолмайди армон.

Семизўт

Семиздирман аслиман,
Семизўтлар наслиман.
Тушиб қолганда совуқ,
Оғриб қолганда ковуқ,
Кўтарилса ҳарорат
Мени кунингга ярат.

Зира

Ўйламай сира,
Олиб қўй зира,
Ажратар шира,
Ошқозонингда.

Тўхтатиб ҳикичок
Терлатар шу чоқ.
Ошгадир ҳамроҳ
Дошқозонингда.

Тирноқгул

Тирноқгулман, тирноқгул,
Қуёш каби қувноқ гул.
Қон босиминг ошганда,
Яра- чақа тошганда,
Яллиғланган ичакка,
Хасталанган юракка,
Мен давоман, билиб қўй,
Қуритгин у, илиб қўй.

Зубтурум

Қўпдир номим ва турим
Битта отим зубтурум,
Бир номим бақаяпроқ.
Бақамас, ўтман бироқ.
Айтдим сенга, номим кўп:
Яна бири баргизуб.
Дармонларим ошловчи.
Тузатишга бошловчи.
Яраларни пиширгум,
Ёриб, дарров туширгум.

Наъматак

Ариқ бўйи чакалак,
Қўлга кирар тиканак.
Бувимлар ҳеч қўймагач,
Тераяпмиз наъматак.
Дерлар: кони фойда бу,
Касаллик бор жойда бу,
Шамоллашга даводир

Қайноқ сут-у чойда бу.
Сариқликни йўкотар,
Қизамиққа ўқ отар,
Бойдир дармондорига,
Қувватингиз уйғотар.

Назла

Мақтовлардан нозланмам,
Мен ҳақиқий назламан.
Мақтанмайман бировга,
Доридирман тумовга.
Гўё олов сочаман,
Нафас йўлинг очаман.
Фамлаб қўйгин кукуним,
Сўнгра юрма ўкиниб.

Чаканда

Дема: «Оддий экан-да...»
Мен шифобахш чаканда.
Меҳрингни тутма дариғ,
Мевам майда, сап-сарик.
Гўё сув - у ҳавоман,
Яраларга давоман.
Катта шифо кучим бор.
Касалликда ўчим бор.

Рўян

Рўян бўлмас ширасиз,
Даволайман , биласиз:
Буйрак тўлса тошларга,
Оғриқ кирса бошларга.
Япроқларим бурмали
Гултожимдир бўлмали,
Ўртагина бўйим бор,
«Соғ бўл» деган ўйим бор.

Очамбити

Қачон кетса қон
Холсизланар жон.
Беморга дармон
Очамбити полвон.
Тўхтатиб қонни,
Тиклайди жонни.
Бир номи жағ-жағ,
Қувнанглар чак-чак.

Арпабодиён

Менман, арпабодиён
Хислатим этай баён.
Патсимон барг ёзаман,
Мен йўтални босаман.
Давоман ич оғриққа,
Бефарқ бўлманг соғлиққа.
Ишларингиз оз пайти
Фамлаб қўйинг ёз пайти.

Зайтун

Мен зайтунман, зайтунман,
Шифоликда устунман.
Тузатаман оқмасин,
Дейман: кулоқ оқмасин!
Агар кўзга тушса оқ,
Елимимдан сурт тезроқ.
Мени есанг қилиб ош,
Ўт копингдан тушар тош.

Хантал

Чалингдингми йўталга,
Ишқинг қўйгин ханталга
Яқин келмас умрбод.
Мен бўлсам, беланги, бод

Ишлат хантал қоғозни
Тузалсанг бас, мен рози.

Шолғом

Билдим эслаб қолдингиз,
Эртақдаги шолғомни.
Кўзга фойда бераман,
Ёқтирмайман ёлғонни.
Кўй ёғига кўшиб енг,
Кўчираман балғамни.

Шикастланишда биринчи ёрдам

Одамни урганда электр токи,
Симни ушлаб қолса болажон ёки
Ўзни қўлга олиб, тортганча хушёр
Электр манбаин узмоқлик даркор
Мумкинмасдир асло вақтни кетказиш,
Беморни четроққа зарур ўтказиш.
Хушидан кетганин кўрсангиз биров
Ўлим деб ўйламай, бу холни дарров,
Текширинг нафасни, томир уришин,
Қорачиғ ёруғдан таъсир кўришин.
Билсангиз одамзод олади нафас
Торайганда қорин ва кўкрак қафас.
Сезилса шундайин бирор аломат
Шошилнг, бу инсон қолсин саломат.
Мумкинмас беморни бефарқ қолдириш
Зарурдир тез сунъий нафас олдириш
Оғиздан оғизга олдилинг нафас,
Юракни уқалаб туринг сўнг бир пас.
Жароҳат туфайли қон оқса бирдан
Зарур билмоқ у қон қайси томирдан
Артерия қони ранги қип-қизил
У оқар билқиллаб-билқиллаб сизиб
Қел ёки оёқдан оқса ўша қон

Зарур қўл, оёқни букиш шу замон.
Сўнг вақтни ўтказмай тезгина, дарров
Зарурдир тепадан қўймоқлик боғлов.
Қиш фасли яхмалак, сирпанчиқ фасли,
Эҳтиёт бўлмоқлик талабдир асли.
Нотўғри ҳаракат етказар озор,
Суяк чиқиш, синиш эҳтимоли бор.
Содир бўлса очик ва ёпиқ синиш
Зарур махсус шина ё ёғоч қўйиш.
Куйиш содир бўлса агар бирор вақт,
Кийимни ўчиринг ўтказмай мухлат.
Уни ечиб ташланг ё қиркинг шу кез,
Қуруқ боғлов қўйинг ўша жойга тез.
Шикастдан сақланинг, доим бўлинг соғ,
Лекин шу сўзлардан бўлинглар огоҳ:
Учраб қолса улар баъзи бир жойда
Не қилишни билмоқ ҳаммага фойда.

Грипп

Аксиришар болалар
Йўталишар холалар.
Бирдан бошланди миш-миш
Грипп амаки юрганмиш.
Қақшатармиш баданни
Йикитармиш одамни
Кўтарармиш ҳарорат,
Бу унга оддий ҳолат.
Кўпга етган озори,
У қанақа безори?
Безорига даво бор.
Уни хайдар шифокор.
Юкса ўнгу сўллардан
Ҳаво, томчи йўллардан
Йўли тўсилар шу тоб
Докадан тақсақ ниқоб

Дори, игнасанчқилар
бари гриппга санчилар
Энди етмас озорга
Қувғин бўлар безори.

Фалати насихат

Бир кун йўлда
Битта ўспирин,
Турар эди тамаки тортиб.
«Балли!»»-дедим елкага қоқиб,
Ва сўзладим чеккага тортиб:
-Тамакини чексанг ҳозирдан,
Уч карра сен кўрасан фойда.
Кучук қопмас, уйингни ўғри
Урмас сира ўзинг бор жойда
Қаримайсан сира азизим,
У-чи хайрон соларди қулоқ,
Тушунмасдан турарди сўзим.
Сўнг гапимга бердим мен изох.
-Кучук қопмас, чунки қаддинг дол
Суянасан ҳасса-таёққа.
Ўпканг чириб, йўталсанг қур-ур,
Ўғри кирмас сира сен ёққа.
Яна бир сир-қаримаслигинг,
Ёш жонингга заҳар қилар қасд.
Олиб кетар умринг ярмини
Хумор билан сени қилиб маст.

Пок бўлинг

Сизга деймиз яна-яна,
Тоза бўлсин мудом тана.
Пок бўлмаса аъзолар,
Касалликлар жазолар.
Дунёда жуда кўп юқумли касал,

Ҳаммаси ҳаётга солади чангал.
Вирусми, таёқча, микробми, уруғ,
Тозалик сиҳатга энг яхши йўриғ.

Хайвонот боғи (туркум)

Мана хайвонот боғи,
-Ҳайвонларнинг ётоғи.
Гўё каттакон қайиқ,
Ҳовузда сузар Айиқ.
Сакраб ўйнади Қоплон,
Унга кўшнидир Шерхон.
Жуда, жуда катта Фил,
Африкадан келган, бил.
-Катакда менман зўри,-
Шумшайиб қарар бўри.
Жуда чаққон ва қувноқ,
Маймун ошар ўмбалок.
-Уйқум келмаяпти.Оҳ!,-
Тинмай йиғлайди тимсоҳ.
Нимагадир туялар,
Ўркачидан уялар.
Барчасини томоша
қилдик биз катак оша.

Айиқ

Гўё каттакон қайиқ,
Ҳовузга сузар айиқ.
Қоқиб қўяр устини,
Турли унинг пўстини.
Оқ, қўнғир ва жигарранг,
Лапанглаб юрар аранг.
Роса уйқуни урар,
Оч қолиб бармоқ сўрар.

Бўри

Бўри увлаб «ув» дейди,
Менинг ишим шу дейди.
Қани берган овқатинг,
Челагингда сув дейди?
Қўй бузоқнинг шўриман,
Заифларнинг зўриман.
«Шошмай тур» да сен кўрган,
Қуён қувган бўриман.
Юрар эдим қир оша,
Энди бўлдим томоша.
Сўзлашаман сиз билан
Фақатгина сим оша.

Бегемот

Бега, бега, бегемот!
Сени нелар қилар мот?
Югуришда каркидон,
Сакрашда шохдор бизон,
Ухлашда айиқ, тимсоҳ,
Вазнда фил каттароқ.
Сузишда киту, пингвин,
Ақлда эса дельфин.

Калтакесак

Калтакесак калта жонивор,
Уйи унинг кесак. Девор.
Сахроларда топар кўним,
Узун тили билмас тиним.
Ҳашоратни тутиб олар,
Чайнамасдан ютиб олар.
Сен думидан ушлаб қол-чи,

Думин ташлаб кетар қочиб.

Хонқизи

Хонқизижон, хонқизи,
Она қизи, жон қизи.
Келгин экин майдонга,
Барака бер хирмонга.
қўлга олиб силаймиз,
Учсак, тилак тилаймиз.

Пашша

Мана хонадон пашша
Ўз номига яраша,
Ёқимсиз у негадир,
Жиғимизга тегади.
Касал, микроб ташийди,
/ўнғиллайди, ғиншийди.
Гоҳо ниш ҳам санчади.

Делфин

Сўзлар чиқариб товуш,
Сузар -киймасдан ковуш.
Балиқни тўрга ҳайдар,
Сўзсиз раҳматин айтар.
Агарда чўкса биров,
Ёрдамга шошар дарров.

Эчкиэмар

Эчки, эчки, эчкиэмар,
Елинлардан сут эмар.
Оҳ, нафсини тиймаган,
Биров ризқин қиймагин!
Ўғрилик хўп ёмондир.

Қселга тушсанг тамомдир!

Фил

Африкадан келган бил,
Жуда-жуда катта фил.
Бўй-басти ўттиз қулоч,
Хартуми-узун ёғоч.
Қулоғи ёйма чалпак,
Сув ичар челак-челак.
Танаси ботмон-ботмон,
Гапим ростми ё ёлғон?

Гипопотам

Ухлаб туриб Гипопотам
Деди: -Қани менинг отам?
Деди: -Қани менинг онам?
Шу балчикми менинг хонам?
Тезроқ ясанг мрамор ҳовуз,
Қирғоғида юрсин товус.
Чор атрофда юрсин оққуш,
Мен шуларни кўряпман туш.

Ҳакка

Сиз ҳақдами топишмоқ,
Думи қора, қорни оқ?
Ҳакка хола
Ҳакка хола!
Юрманг асло якка, хола.
Ёлғиз яшаш кўп қийин,
Қизимайди ҳеч ўйин.
Қушлар бўлса кўп-кўп,
Ўйнаш мумкин тўп-тўп.

Зўрдир бирга яйрашсак,
Қўшилишиб сайрашсак.
Қандай яхши, қандай соз,
Эшитилса жўр овоз.

Эҳтиёт шарт

Кириб келиб қўчадан,
Почтачи дер Жўжага:
-Туғилган кунга Калхат
Юборибди таклиф хат.
-Майли, бораман
Фақат-
Калхатвой берсин тилхат
қўпол сўз демасликка,
Меҳмонни емасликка.

Қўпол мезбон

Меҳмон кузатар Сўна:
-Бўпти, Мушуквой,
Жўна!
Сурбет Олапар, хайр,
Тезроқ думингни қайир.
Сен ҳам Хўроз - қизилпат,
«Туёғингни» шиқиллат...
Хуллас,
Гоҳ биз томонга
Кеп туринглар меҳмонга.

Илон

Мучалингада йилим бор,
Ўйнаб турган тилим бор.
Қовоғим йўқ, кўзим бор,
Йўлим-илон изим бор.
Бўлсам ҳам захар, чақар.

Эмасман чақмачақар.
Ташласам ҳам пўстимни,
Ташламайман дўстимни.

Жайра

Жайра, жайра,
Игналаринг қайра.
Қайроқ тошинг борми?
Сутли ошинг борми?
Олсанг сен ёй, ўқотар,
Душманларинг йўқотар.

Жирафа

Яшаса қай томонда,
Унинг боши осмонда.
Бир гап айтсангиз, қаранг,
Уч кунда етар аранг.

Кенгуру

Калта, жундор пальтоли,
Ёлғиз ўзим халтали.
Ватаним -Австралия,
Ватанни ҳамма суяр.
Бизда кўп турли ҳайвон,
Бор халтали олмахон.
Ҳатто халтали сичқон,
Айиқ, суқсур халтали
Калта, жундор пальтоли.

Қабуларлар

Ҳайрон бўлар Паризод:

Нега бундай аталар
Дейишар гоҳ дўппили,
Гоҳ пайпоқли каптарлар.
Нега одам ундаймас?
Жавоб излар сўроққа,
Ишлатмасдик пулларни
Дўппига ва пайпоққа.

Лаққа балиқ

Лаққа балиқ, лаққа балиқ,
Тўхтаб қолма таққа балиқ.
Қочгин турли ёққа, балиқ,
Сезилма ва билинма,
Тўрга асло илинма.

Маймун

Маймун, маймунча,
Сакрайсан бунча.
Писталар чақиб,
Ойнага боқиб,
Сочинг тарайсан,
Йўлга қарайсан.
Тинч ўтир бирпас,
Бу ўрмон эмас.

Найза балиқ

Менга урманг дўқ-дўқ,
Менинг найзам йўқ-йўқ.
Жағим найзадек учли,
Тишим аррадек кучли,
Мен ғаройиб тусдаман,
Тез сузишга устаман.

Оқ лайлак

Ноғора чалар Лайлак,
Тумшугида у так-так.
Баландликка қурар уй
У ҳақда сен билиб қўй:
Хиндистондан келган лўк
Бўйни ола, кўзи кўк.

Пингвин

Оёғим курак,
Сузганча эшак.
Шўнғиб беҳато,
Чопаман ҳатто.
Рангим қора, оқ
Учмайман бироқ.
Бордир қанотим,
Пингвиндир отим.

Қизилиштон

-Қизилиштон, қизилиштон
Сенда айтгин, борми, виждон.
Тақ-туқ! Тақ-туқ! Тақ-туқ!
Ҳаловат йўк! Ҳаловат йўк!
-Меҳнат қилиш менга одат,
Менга солма кўп маломат.
Ковакларни ковляпман,
Ҳашоратни овляпман.

Қулон

Ёлғон, ёлғон, ёлғон,
Қушман деса қулон.,
Бўлмас балиқ десак,
У ёввойи эшак.

Манзили кўп осон,
Эрон, Мўғулистон.
Афғон, Туркманистон,
Жуда ўтхўр хайвон.

Раҳмдил қуён

«Р» харфига йўқ хайвон,
Топдим раҳмдил қуён.
Ўзгалар учун яшар,
Озиқларни улашар.
Бу фойдами ё зиён,
Бўлса раҳмдил қуён.

Сақоқ қуш

Сақоқ қушман, сақоқман,
Шўнғишга хўп чатоқман.
Тумшуғим эмас калта,
Пасти зарғалдоқ халта.
Унда балиқ сақлайман,
Шу таомни хоҳлайман.

Тимсоҳ

Кўз ёшин тўкар тимсоҳ, оҳ-воҳ.
Дер менда нима гуноҳ, оҳ-воҳ,
Бу гапларга чидаб кўр, оҳ-воҳ.
Мени дерлар одамхўр, оҳ-воҳ
Бу қандай тухмат-ёрлик, оҳ-воҳ
Еганим фақат балиқ, оҳ-воҳ.
Мен ахир бошқа тимсоҳ, оҳ-воҳ,
Тухматга чидай қандоқ, оҳ-воҳ.

Тошбақа

-Эй тошбақа, тошбақа,
Нега устинг тошдақа?
-Керакмас ипак, мовут,
Бу кийим менга -совут.
Ишончимни оқлаган,
Кўп душмандан сақлаган.
Жуда қулай кийимдир,
Ухлаганда уйимдир.

Тўти

Манман тўти Шара-бара,
Қилар ҳаммани масхара.
Дейди: Филни, филни қара,
Мунча семиз, у тасқара?
Жирафа у узун терак,
Кенгуру-халтали ўрдак,
Халтасидан чулдир-чумак,
Нахот шуни билмас, қара.
Энди қара, энди қара,
Манман тўти Шара-бара,
Ўзи бўлибди масхара,
Ўзи бўлибди тасқара.
Бировдан кулмагин зинҳор,
Сендан ҳам кулгувчилар бор,
Бу гапларни такрор-такрор
Аттор тўти Шара-бара

Товус

Юрган эдим боғ бўйлаб,
Кўзим тушди ховузга
Ва ёнида товланиб,
Турган гўзал товусга.

Қизик, сира учрамас,
Уришишу, койишга,
Кетказса ҳам умрини,
Патларини ёйишга.

Тулки

Эҳ тулкича, эй айёр,
Ёлғончисан, кўп беор.
Алдашлардан тўймадинг,
Фирибингни қўймадинг.
Ўзинг ҳам бир нафасда
Пайдо бўлдинг қафасда.

Укки

Япалоққуш, япалоқ,
Каттагина шапалоқ.
Кўз катта, ўткир тирноқ,
Фору- жар унга ётоқ.
Озиғи кемирувчи,
Зарарли емирувчи.

Ваҳмақуш

Ваҳмақуш, ваҳима,
Фақат номи ваҳима.
Ўзи, ўзи митти қуш,
Оҳ, қирилиб кетди қуш.
Номи унинг шу тобда,
Катта қизил китобда.

Хўжа Савдогар

Бўлманг ҳайрон,
Бўлманг ҳайрон,
Бу қандай қуш,
Ёки ҳайвон
Ҳам савдогар,

Ҳамда хўжа
Қуш миттидир
Худди жўжа.
Чўчир кўрса одамларни,
Сезар дарров қадамларни.

Йўлбарс

Йўлбарс, йўлбарс,
Ўйла бирпас,
Сенга ҳамма душман эмас.
Қайрама тиш, бу ёмон иш.
Фазаб, асаб катта ташвиш.
Ириллама, қилма ҳамла,
Шунда дўстинг бўлар ҳамма.

Юмронқозик

-Юмронқозик, юмронқозик,
Айтгин, сенга нима озиқ.
Мураббоми, музқаймоқми,
Кулчатоими ё қуймоқми?
-Истагим йўқ қорин қўймоқ,
Керак эмас кулча, қуймоқ
Менга ҳамроҳ юлдузлардир
Емишларим илдизлардир.

Зебра

Қизик, қизик, жуда қизик,
Отнинг усти чизик, чизик.
Чизик чизган қайси уста
Бир чизикли дафтар тусда?
Болажонлар эса додлар
Нега йўқдир катак отлар?

Ўрдақбурун

Топинг-чи унинг турун,

Номидир ўрдакбурун.
Бурнин қилишар эрмак,
Номида бордир ўрдак.
Термулади юлдузга,
Думи ўхшар кундузга.
Тухумидан чиқиб бут,
Болалари эмар сут.

Ҳозлар

Ҳозлар деса ға-ға-ға,
Бу дегани ха-ха-ха.
Дон берсангиз кўп-кўп,
Биз кўнамиз хўп- хўп.
Ҳозлар учун жуда соз,
Баҳор фасли, иссиқ ёз.

Шер

Узун ёлли шерман мен,
Сизга шундай дерман мен.
Яхшилардан зўр бўлманг,
Мендай ношуд, кўр бўлманг.
Зўр ҳайвондан ютилманг,
Ёки мендек тутилманг.
Зўр эдимку зўрликка,
Не бўлди мен шўрликка.

Чигиртка

Чириллайди чигиртка чир-чир-чир,
Хонамизга меҳмонга кир-кир-кир.
Давра қуриб ўтирган пайт-пайт-пайт,
Кўшиғингни бизларга айт-айт-айт.
Титратаман чигиртка дир-дир-дир,
Юзларингни кўрсатган бир-бир-бир.
Кўлингдаги найми ё соз-соз-соз,
Фақат айтгин бизларга рост-рост-рост.

Хафа бўлма, чигиртка тур-тур-тур,
Кувламаймиз сен сакраб юр-юр-юр.
Тайёрладик сен учун жой-жой-жой,
Ичасанми, чигиртка, чой-чай-чай?
Энди сенга хақиқий ўртоқмиз,
Хоҳлаганда келавер сўроқсиз.

Наҳанг балиқ

Иштаҳам карнай,
Иштаҳам сурнай.
Бу оғир дарддан,
Кутулай қандай?
Нимани тутсам,
Ямламай ютсам.
Фақат овқатни,
Овқатни кутсам.
Доктор, кузатинг,
Мени тузатинг.
Дорингиз бўлса,
Тезроқ узатинг.
Ҳеч ким ғинг демас,
Ахир иш эмас,
Ҳаёт ейишдан,
Иборат эмас.

Зоопаркда

кўрқмайман мен қоплондан,
Дарров сакраб устидан.
Ҳатто заҳар илонни,
Ажратаман пўстидан.
Тулки, бури не бўпти?
Чўтмас катта балиқлар.

Мендан қочар думалаб,
Филлар, шеърлар, айиқлар.
Шу пайт осмонда виз-виз,
Кўринди тиллақўнғиз.
Бирдан Вали ёпишди,
Ойисин этагига.
-«Войдод!» айтинг, қўнғизни
Солишсин катагига.

Миш-миш

Миш-миш:
Зоопарда янги катак
Очилган эмиш.
Кечамиган, бугунмикан,
Кимдир бориб қараса
Истиқомат қилар экан
У катакда дангаса.
Катагида ётар экан,
Эргаю кеч, ёзу қиш.
қанча камроқ қимирласа,
Шунча олар экан «бош».
Катагида ётар экан,
Овқатини яларкан.
Дангасалар бундан бошқа,
қандай ишга яраркан?

Милиционер қўшиғи

Машиналар гуриллар,
Хуштагим чур-чуриллар.
Хужжат кўриб қўл бердим
Тўғри экан, йўл бердим.
Марҳамат, марҳамат!

Ҳайдовчилар, шошилманг,
Тезлигингиз оширманг.

Қоидани бузманглар,
Бир-бировдан ўзманглар
Илтимос, илтимос.

Ҳайдовчи ва пиёда,
Аҳил бўлсин дунёда.
Қоидани билишсин,
Унга амал қилишсин.
Вассалом, вассалом!

Йўлчиноқ қўшиғи

Кўзи ёниб йўлчиноқ,
Чириноқлари порлайди.
Унинг яшил кўзлари
Бизни йўлга чорлайди.

Нақорат:
Яшил, яшил, ям-яшил,
Йўлдан ўтмоққа шошил.
Яшил, яшил, ям-яшил,
Тезроқ ўтмоққа шошил.

Қизил кўзи ёнганда,
-Тўхта! дейди-болажон.
Юриш учун ҳозирлан,
Қизил кўзим учган он.
Нақорат:
Қизил-қизил, қизил ранг,
Бизни тўхтатди қаранг.
Қизил, қизил, қизил ранг,
Бирдан тўхтатди қаранг.

Порлагач, сариқ чироқ
Сариқ кўзга айланиб.
Тургин,-дейди-болакай,

Юриш учун шайланиб.
Накорат:
Сарик, сарик, сарик кўз,
Тайёр тургин, деган сўз.
Сарик, сап-сарик чирок
-Тайёр тур, дейди-ўртоқ!
Кўзи ёниб йўлчирок
Чироклари порлайди.
Унинг барча ранглари
Тўғри йўлга чорлайди.

Накорат:
Қизил, сарик, кўк чирок
Тўғри юр!-дейди-ўртоқ.

Пиёдалар кўшиғи

-Машинани ким хайдар?
-Хайдовчида, хайдовчи!
-Унда яна кимлар бор?
-Йўловчилар, йўловчи!

-Кимлар энг кўп дунёда?
-Пиёдалар, пиёда!
Пиёда манзил сари
Отланар, отланар.
Йўлларнинг қоидаси
Ёдланар, ёдланар.
Йўлни кесиш жойида
Шундай бўлар қоида.

Чалғимай сира гапга
Қарамоқ керак чапга.
Анграмай, олдга, сўнгга
Сўнг қараш керак ўнгга.

Шошмай турсин шошқалок,
Отмай турсин шаталок.
Ёнганда яшил чирок
Шундай йўлдан ўтади.

Бир сония ўтказса,
Бир дақиқа кетказса,
Бир зумгина ютказса,
Бир умрни ютади.

-Машинани ким ҳайдар?
-Ҳайдовчида, ҳайдовчи!
-Унда яна кимлар бор?
-Йўловчилар, йўловчи!
-Кимлар энг кўп дунёда?
-Пиёдалар, пиёда!

*Еру осмондан, кўхна замондан,
Узоқ томондан келар, келар эртақлар
Тоғу ўрмонни, орзу-армонни
Яхши-ёмонни билар, билар эртақлар
Эртақнинг сўнгги ишларнинг ўнги
Синмайди кўнгил, кулар- кулар эртақлар
Ҳаётда эса ким нима деса
Ният пок эрса
Очар -очар куртақлар.*

Тушдаги сабоқ

Башар исмли
Бир бола яшар.
Ҳаммадай Ўзи
Аслида Башар.
Ҳамма одамдай
Юзи ва кўзи.
Лекин ғалати,
Ғалати сўзи.
Кимни кўрса ҳам
Бирпасда таҚаб
Қўйиб Қўяди
Ҳаммага лаҚаб.
Синфга кириб,
Қарагач Ўнгга,
Турғунга дейди:
-Қалайсан, тўнка?
Унингча биров
Ўхшар чигитга.
Нор лаҚаби - «Қор»
Азим - «чигиртка».
ЛаҚаб тўқувчи
Ҳаддидан ошар.

Ҳаммага лаҚаб
ҚЎяди Башар.
Бир кун кЎчадан
Келарди шошиб.
Бир сеҳргар чол
Юзларда ёши,
ҚоҚилиб кетиб.
Тушди чалҚанча.
ХЎп кулди Башар
Ётиб олганча.
ЛаҚаб тЎҚиди
қилиб масхара,
-Қаранг, майнани,
Худди тасҚара.
Бирдан чол кЎзи
Ёнди, нурланди.
Шаҳар гЎёки,
Титраб Қулади.
Чол дер: «Қилдинг-а,
Мени калака».
Унда жазо шу
Сенга, болакай.
Кимни нима деб
Атасанг шу он,
Ўша нарсага
Айлансин инсон».
Гапни ҚулоҚҚа
Илмади Башар,
Башар кун сайин
Ҳаддидан ошар.
Аммо бир куни
Очиб кЎзини,
Ҳайратдан зЎрға
Тутди Ўзини.
Укалари йЎҚ,

Қарар ҳар ёққа,
Бири ўрнида
Ётибди соққа.
Яна бириси
Қайдадир, Қайда?
Бир тўп терак бор,
У турган жойда.
Қайга Қўйишин
Билмасдан ўзин,
Башар ишқалар
Ёш тўла кўзин.
Сўнгра мактабга,
Йиғлаб шайланар,
Синфга мўралар,
Боши айланар.
Ҳар кунгидайин
Қараса ўнгга,
Тургун ўрнида
Турибди тўнка.
Кўринмас Азим,
Кўринмайди Нор,
Сакрар чигиртка,
Ҳаммаёқда Қор.
Чол ваъдасида
Турибди деб у,
Йиғларди тинмай,
«Менга жазо шу».
Бирдан синфда
Туриб чанг-тўзон,
Папкасин отиб
Кўринди шайтон.
Сўнгра чақиндай
Кирди арава,
Ҳужум бошлашди
Улар баробар.

Хужумчилардан
Қочганди бир ёҚ,
Чалиб йиҚитди
Уни саримсоқ.
Бурчакдан овоз
Берди тараша:
-Қилмишингга, -дер
Жазо яраша.
Бизни не кунга
Солиб ҚЎйдинг, оХ,
Қилмишинг катта
Жиноят, гуноХ.
Ҳамма ташланди
Башарга шу он.
«Ҳибсга олинсин!»
Буюрди сичҚон.
ЛаҚаб тЎҚувчи
ЭркатоЙ Башар
Энди тутҚунда
Қандайин яшар?
Башар ялинар,
Минг афсус этар,
СеҲргар чолни
У жуда кутар.
Дераза томон
Қилади нола.
КЎринсайди, деб
СеҲргар зора.
Бир куни Башар
Қараб ойнага,
КЎзи тушибди
Битта майнага.
Майна унга дер:
-Қилмагин нола,
Мени шу тусга

Солган, сен, бола.
Энди аслимга
Қайта олмайман.
Сеҳримни эса
Қайтаролмайман.
Бу гапдан учди
Башарнинг Хуши...
ҚўрҚиб кўз очиб
Қараса, туши.
Лекин у олди
Хулоса ясаб.
Энди ҳеч кимга
Тўқимас лаҚаб.

Иркитвой ва Киркетжон

Тизза бўйи кечиб лой,
Уйга кирди Иркитвой.
Шуми унинг аҳволи?
Ҳайрон қолди чумоли.
Патлари бўлиб тикка,
Хушидан кетди ҳакка.
Ҳатто кўнғир кўзичок
Анграйиб қолди шу чоғ.
Ҳамма бирдан қаради:
-Бунча иркит қорадир.
Вақир-вуқир қурбака,
Савол берди шунақа,
-Иркитвойсан қанақа,
Афтинг кир-чир шунақа.
-Ювинмасдан бир ой юрдим
Афтим бўлди шунақа.
-Иркитвойсан қанақа,
Сочинг паҳмоқ бунақа?
-Тегмагач совун, тарок,
Шундан бўлдимда паҳмоқ.

-Иркитвойсан қанақа?
Тирноқларинг паншаха.
-Олмаган эдим бир йил
Ўсиб кетди шундан, бил.
Ҳар кун, ҳар кун бир хил иш,
Тирноқ олиш, ювиниш.
Сочни ювиш ва тараш,
Ойнага ҳадеб қараш.
Тозалаш оёқ кийим,
Кир ювиш, вой-бўй! Қийин!
Керакмас ишлар жуда,
Ҳаммаси майда-чуйда.
Буни эшитиб пашша,
Иркитга деди: «Яша!»
Бирга бўламиз, ошна,
Ювинишга сен шошма,
Мен манзиллар ошувчи,
Кир ва касал ташувчи.
Куф-суф, кичик бўлиб қол,
Сен ҳам қанот такиб ол.
Кўйлак, шимингни ташла,
Мен томонга йўл бошла.
Иркит бир оз ўйлади,
Ташлаб шиму-кўйлагин,
Пашшавой билан бирга,
Тушди сўнг дарров йўлга.
«Вой кийимин аҳволи?»
Ҳайрон қолди чумоли.
Этикчаси бунча лой,
Ёқа ушлар ҳаккавой.
Иркитга қараб шу чоғ,
Издан дер кўзичоқ.
Бу аҳволда ҳолинг вой!
Чўмил, қайтгил, Иркитвой!
Пашша билан Иркитжон

Очкаб еяй деди нон,
Уни кўришган жойда
Дедилар: «Ҳайда, ҳайда!»
Қарғаб ёмон боқишди,
Дастурхонни қоқишди.
Пашша билан Иркитвой,
Чанқаб, ичай деди чой,
Пиёлага ёпишди,
Бирдан унга зарб тушди:
Ҳай-ҳайлашиб қувишди.
Пиёлани ювишди.
Сал қолдия ўлишга,
Шошар инсон бўлишга.
Деворга уриб ўзин,
Қўркувдан юмди кўзин.
Заҳари томиб чак-чак.
Индан чиқар ўргимчак.
Жангга ўзин чоғлайди,
Ва Иркитни боғлайди.
Нима қилсин Иркитвой?
Иркитвойнинг ҳоли вой.
Бақириб дер шу за□от:
-Қутқаринг, мени войдод!
-Қутқаринглар, илтимос!
Ювинаман, гапим рост!
Эшик очилиб шу он,
Кириб келди Киркетжон.
Унда ёлғиз шиор бор:
Кирлар кетиши даркор!
Дейди: -Ким сўрар ёрдам,
Ким у қанақа одам?
Ҳайрон уйнинг исига,
Қайтай дейди изига.
Аммо ким қилар нола?
Бу пашшами ё бола?

Киркет хайрон керишди,
Сўнгра ишга киришди.
Хонада ислар қолмас,
У ифлос яшай олмас.
Шим-кўйлагини олди,
Сўнг тоғорага солди.
Пашшадан эса шу дам,
Пайдо бўлади одам.
Сочлари ўсган Иркит,
Кўзин чирт юмиб Киркет,
Болани сувга пишар,
Бир тоғора кир тушар.
Соч олинар, таралар,
Гўзал инсон яралар.
Кўзлари чарақлаган,
Кийими ярақлаган.
Қандай гўзал, иболи
Ҳайрон қолди чумоли.
Юзлари момик, ширмой,
Чапак чалар ҳаккавой.
Хурсанд кўнғир кўзичок,
Тозаликдан вақти чоғ.
Гўнғиллаб фақат пашша,
Қочди дераза оша.

Янги йил эртаги

Оғилда тўс-тўполон,
Очиққан Ҳамма Ҳайвон.
Ем-ҳашак йўқ. Миш-миш бор,
Уйда Қолган ёлғиз Нор.
Молларга бер, емиш деб
Онаси кетган эмиш.
Қани Ўзи? Қани Нор?
Тонг саҳардан Ўйнар Қор.
Оғилда маърар бузоқ.

Овози кетар узоҚ,
Бир Қултум сув хаҚда ўй
Сураб она -бола Қўй.
Бўзлаб ётар улоҚлар,
Тешилаб дер ҚулоҚлар.
Нор-чи? Нор-чи? Нор, оббо,
ЯсамоҚда Қорбобо.
Қорбобоси Қордир оҚ.
Оғзи-чи, тарвуз пўчоҚ.
Бурни сабзи, пиёз кўз,
Турар айтмоҚчидек сўз.
Қулоғи-чи, картошка,
Жуда Қулай тортишга.
Роса Ўйнаб-Ўйнаб Қор,
Хонасига Қайтар Нор.
Оғилда эса Ҳамон
Ўша тўсу тўполон.
Моллар депсинади ер:
Нор, бизларга емиш бер!
Онаси гапин Ҳамон
Эсга олмас Норполвон.
Қутилмаган бир маҳал
Рўй берди ажойиб Хол:
Қорбобо Қўл оёғи
Бирдан Қимирлаб Қолди.
Пирпиратиб кўзини
Атрфога назар солди.
Эшитиб турса бир оз,
Оғилдан келар овоз.
Қорбобо Ўша замон
Юрди молхона томон.
Қарасаки, чатоҚмиш,
Маъраш, Нордан зорланиш....
У аввало Ўйлади,
Сўнгра бир-бир сўйлади:

«Сизга ачиндим жуда,
Лекин нолиш беХуда.
Маърама бунча, бузоҚ,»
Емишинг эмас узоҚ.
Олақолгил, илтимос,
Мендан сабзи ва пиёз.
Бу-бурним, будир кЎзим,
Олгин, Қайтармай сЎзим.
Мендан сизга, улоҚлар,
Шу картошка ҚулоҚлар.
Сенга эса, ҚЎзичоҚ.
Бир тилим тарвуз пЎчоҚ.
ПЎчоҚни бергач, бирдан
Қорбобо Қолди тилдан.
Ичинглар, дегандай у
Эриб, сЎнгра бўлди сув.
Оғилдаги барча мол
Сукут саҚлаб Қолди лол.
Қайда бор эзгу меХр,
РЎй берар экан сеХр.
Гапни бошлади ҚЎзи:
«ДЎстлар, бу нима Ўзи?
ЧаҚириб Норбобони,
Ясайлик Қорбобони.
Шундай яхшилик, меХр
Яшаши шарт бир умр.
Бир, икки, уч, чиҚҚин, Нор
Сенга зарур юмуш бор!»
Бу Ўнгими, тушими,
Нор йиғолмас Хушини.
Бирдан ҚЎю-ҚЎзилар
Хонасига тизилар.
Бола англар ишини,
Тушунар Қилмишини.
Ховли томонга шошар,

Бошланиб кетар Ҳашар.
Яна яшар Қорбобо!
Эзгу Қалби бор бобо!
Сабзи бурун, пиёз кЎз
Турар айтмоҚчидек сЎз
Ҳар гал Қиш келгач элга,
Қиш билан бирга-бирга
Янги йил кирган пайтда
Ўша Қорбобо Қайтар.
Қордан бўлса ҳам Ўзи,
Қордан бўлса ҳам юзи,
Энг ҚайноҚ юрак билан,
Энг эзгу тилак билан
Тоғдан, Ўрмондан ошар
Ва совғалар улашар.

Топағон

Эшик тақиллаб бирдан
Шошилиб кирди Рустам.
Қўлида ажиб қути,
Кўрдиму, учди кутим.
Экранга ўхшар усти,
(Айтганда, Рустам - дўстим
Кашфиётга зўр уста,
Келажакда бу Рустам
Кўп мўъжиза яратар,
Дунёга донг таратар.
Ҳозир ҳам шу «буюк зот»
Кўрсатар ажойибот.
Нима экан бу, қизик?
Зўрға кўтариб ўзи,
Шивирлар: -Бу «Топағон!»
Уни ишлатиш осон.
Ишлар токка уласанг,
Мурватини бурасанг,

Номига мос-топағон.
Нима йўқолса, шу он
Кўрсатади экранда.
-Қойилмақом экан-да!
Ундай бўлса юра қол,
Имиллама, бурайқол!
Топтиргин қўлқопимни,
Йўқолган пайпоғимни.
Излаб жонимдан тўйдим,
Хайронман, қайга қўйдим.
Рустам ўрнидан турди,
Аппаратини сурди.
Улаган эди токка
Тутуни ўрлаб кўкка,
Овоз чиқариб, шу вақт
Ишлаб кетди аппарат,
Сўнг куринди экранда:
Кўрпа йиғиқ диванда.
Кўлқоп кўрпа остида.
Пайпоқ унинг пастида.
Урре, топилди пайпоқ.
-Қойилман, сенга ўртоқ!
Аппаратинг жуда зўр!
Яна бир ишлатиб кўр!
Мени қийнаган савол
Жавоб топар эҳтимол.
-Кўнглинг қилавергин тўқ.
У топмаган нарса йўқ.
-Эшит, синфимиз илғор,
Мақташар, бизни минг бор:
Йиртилмаган карталар,
Чизилмаган парталар.
Шовқинсиз ўтади дарс,
Танбех ҳам керак эмас.
Шундай-ку-ю, қизик сир,

Синфимизга барибир,
Ҳамма қилса ҳам ҳавас.
Нимадир ҳеч етишмас.
Нимадир у? баҳоми?
Етишмас ҳавоми?
Толаман баъзан ўйга?
Қочгимиз келар уйга.
Ўтиролмаимиз сира
Дарсдан сўнг. Қизик сир-а?
У қандай нарса экан?
Айт, топиш мумкинмикан?
Бурилган эди мурват,
Ишлаб кетди апаарат.
Оқариб экран бирпас,
Унда жонланди бир дарс:
Синфимизда ҳамма жам,
Ўтирибмиз хотиржам.
Йўқламада муаллим
Сўрар: «Навбатчилар ким?»
Ўрнидан туриб Аброр
Дейди: Бугун ҳамма бор!
Экран жимирлаб дарҳол,
Пайдо бўлди ушбу ҳол:
«Парта. Битта жойи бўш»
Ўтган ишни гўё туш
Аппарат баён этар.
Бизларни ҳайрон этар.
Дўстим қайрилиб деди:
-Бу кимнинг жойи эди?
-Ҳа, Зиёд ўтган ҳафта
Кўринмовди мактабда.
Муаллим тунов куни
Йўқлаган эди уни,
Нима бўлганин эса
Билолмовди ҳеч кимса.

Экран чайқалиб шу чоғ,
Кўрсатмай қолди мутлоқ.
Рустам гир-гир айланар,
Тузатишга шайланар.
-Тезроқ келтир,-деди у,-
Олов билан қайноқ сув!
Сумалак тортиб юзлаб,
Ичи яхлабди муздаб.
Эритгач экран устин,
Мени чақирар дўстим:
-Унда, қара, ёзув бор!
«Етишмайди эътибор!»
Яна экран жимирлар,
Нимадан берар хабар?
Қарасак, чиқди Гулнор,
Унинг нима даҳли бор?
Чиройли кизу, бироқ
Силтаб босади оёқ.
Кўрсатди экран тағин
Гулноранинг юрагин,
Кўринган эди Собир,
Юрак титради зир-зир.
Ёнидан ўтаётиб,
Собир кетар гап отиб.
Масхара гап-ўқдай тез
Юракни тешар шу кез.
Буни кўрмайди ҳеч ким,
Парво қилмайди ҳеч ким.
Ҳамма ўзи билан банд.
Ҳамма юрар нописанд.
Кимдир кўчирар мисол,
Бошқа бири бемалол-
Сўзлайди кино ҳақда.
Ва тинчлик ҳамма ёқда.
Экранга чиқди шу вақт-

Ёзув: «Етишмас шафқат!»
Токни олай, деб дўстим
Турганди, йўлин тўсдим.
-Нимадир, қара, ана
Қўриняпти-ку, яна!
Синфда ўтар мажлис.
Гапирмоқда Шаҳноз: «Биз
Байроқни олдик аранг.
Норнинг ўқишин қаранг,
Турнақатордир «уч»и,
«Тўрт» га ҳам етмас кучи.
Мажлис олар қизгин тус,
Шаҳноз бизга юзма-юз
Камчиликларни айтар,
муаллим уни мақтар.
Дейди: -Олинглар ўрнак,
Шаҳноздек сўзлаш керак.
Йиғин тугаши билан
Нор деди: -ўқишдан бирам
Қийналиб кетдим, бир оз
Менга ёрдам бер, Шаҳноз!
Қиз бошин чайқар бироқ:
-Биласан, вақтим зикроқ!
Экран зириллаб кетди,
Титраб, дириллаб кетди.
Сўнгра зўрға сезгулик
Ёзув чиқди: «Эзгулик».
Толса ҳам экран ишдан,
Тўхтамас кўрсатишдан.
Синфда шовкин-сурон,
Дилдор қилар тўполон.
Дарров тарқалди миш-миш:
«Ручкаси йўқолганмиш».
Қичқирар: - Олган Толиб,
Ҳаммадан кейин қолиб

Солгандир-да кўйнига.
Қани олсин бўйнига.
Толиб аланглар ҳайрон,
Ҳамма бир бўлиб шу он:
Дея «ўғри», «бетамиз»,-
Сумкасини титамиз,
Қўл солдилар бесўроқ
Сумка ичига бироқ-
Топилмагач, унда ҳам,
Кўймадилар шунда ҳам.
Дерлар:-бизни шошириб,
Келган уйга яшириб.
Ўқиши ҳам ёмон, бас,
Бу иш фақат шунга мос.
Бирпас жим бўлиб қолиб,
Йиғлаб юборди Толиб.
Сўнгра экранда тасвир.
Кўринди-ю, барча сир
Бўлди бирпасда аён:
Ручка Дилдорнинг чап ён-
Чўнтагида ётарди,
Қийналиб «ух» тортарди.
Бехабар бундан Дилдор,
Экран чайқалди бир бор.
Ўчай деди-ю ўзи,
Ёзилди «Ишонч» сўзи
Сўнг яна чарақлади,
Тасвири ярақлади:
Расм дарси Лоладан
Доно сўради қалам.
Олгач ундан қаламни,
Чизди яшил гиламли-
Тоғ бағрин ва қўл бўйин.
Расмда кизир ўйин.
Болалар қўшиқ айтар,

Шодон сайрдан қайтар.
Ҳамма Донони ўрар,
«Яна чизгин!» деб сўрар.
Расм қўлма-қўл ўтар,
Бу ҳол Лолани ўртар,
Оқариб кетиб шу кез,
Бунга чидай олмай тез
У чиқазар аламин.
Тортиб олар қаламин
Юзи ловуллаб ёнар
Ҳасаддан томчи томар
Бу томчи-қора сиёҳ,
Дарров қорага бўяб
Ташлади экранни ҳам.
У ўчиб қолди бирдан.
Овоз чиқарди сўнгра.
Овози гўё хўнграб
Йиғлаган одамдаин,
Титрар сўзлаган сайин.
-Ишга энди сира ҳам,-
-Дейди,-Мен ярамайман!
Барча симим тўсатдан
Ёнди ўша ҳасаддан.
Мен темирман, тузатиш
Қийин эмас, осон иш
Лекин сиздан илтимос,
Тузатмай тулинг бир оз.
Йўқолган эди қўлқоп.
Буюрдингиз: «Тезроқ топ!»
Топиб бердим, қувондим,
Ўз кучимга ишондим.
Кимдир уни изламас,
Қўли энди музламас,
Лекин сиздан сезгирлик,
Ишонч, меҳр, эзгулик,

Одамийлик қидириш,
Мен учун энг қийин иш.
Жонсиз бўлсам-да ўзим,
Қийналиб, ёнар юзим.
Топишга топдим бирок,
Ўйимда минг бир сўрок.
Ахир сизга эзгулик
Меҳр, ишонч, сезгулик,
Шафқатни жойлаш учун
Етмаяптику кучим.
Топмади ўзга сўзлар:
Ёрдамга келинг, дўстлар!

Саҳийлик ҳақида ривоят

Нурли эрур бу дунё
Эзгуликдан аслида,
Мен эзгулик ҳақида
Тўқимадим қасида.
Фақат битта ривоят
Эшитганим эсладим.
Сизга эса ўшани
Шеърый қилиб сўзладим.

Бор экан бир подшолик
Полвонлари зўр экан
Ишонувчан -подшоси- -
Вазирлари ғўр экан.
Бир кун вазир, уламо
Йиғилишиб саройга:
-Мамлакатда,-дебдилар,-
Кўпайишди гадойлар.
Каламушдай бариси
Давлатимиз кемирар.
Бизларга билинтирмай
Қудратимиз емирар.

-Унда не қилмоқ зарур,-
Ўрнидан турару шахд
Сўрар подшо бесабр,-
Қани сўзланг, марҳамат,
Мулозимлардан бири
Шундай дебди:

-О, подшоҳ
Қудратингиз емирмоқ,
Аслида катта гуноҳ.
Ким гадойга қайишса,
Берса агар пулми-нон,
уни кутсин қийноқлар,
Хузурин кўрсин зиндон.
Бошқа вазир бешафқат
Ундан қаҳри қаттиқроқ
Деди:

-Бу жазо камдир.
Камдир бу тусли қийноқ,
Гадойларга қайишган,
Одам кўпроқ эзилсин,
Саҳроларга қувилсин,
Икки қўли кесилсин.
Олий фармон тайёрдир,
Уни ижро этмоқ шарт
Мамлакатдан абадий
Қувғин қилинар шафқат.
Мамлакатда абадий
Қаҳр хоким бўлажак.
Ошиб-тошган олтинга
Ҳазиналар тўлажак.
Савоб кетар ўлкадан,
Юзи шувут, ўзи хор-
Шундай олий фармонни
подшо қилди ихтиёр.
Ночорларга эшиқлар

Зил-замбилдай беркилар.
Умид сўнган кўзида
Сағир ночор тикилар....

Шу подшонинг хотини-
Париваши бор эди.
Хушрўй, хушфеъл малика
Саҳий, беозор эди.
Унинг ўғли-шахзода
Энди тилга кирарди,
Малика уз дийдасин
Кўз нуридай кўрарди.
Подшо севар хотинин,
Ўғлин ундан зиёда.
Шулар учун гўёки
У яшарди дунёда.
Бир куни басир кампир
Ярим юпун, ярим оч.
Келиб сарой ёнига,
Йиқилади ноилож.
Маликага чалинар
Унинг фарёд-ноласи.
Кампир томон шошар у,
Қўлга олиб боласин.
-Келди менинг ажалим.
Шу ер менга ёқмади.
Бир бурда нон кўрмадим,
Бир саҳий қалб топмадим.
-Тўхта,-деди малика,-
Ўлмай тургин бир даъфа.
Мана сенга пулу-нон,
бизлардан бўлма хафа.
Кампир кўриб илтифот
Дея, ёраб худойим,
Дуо қилди:

-Қайтсин-а
Эзгулинг илойим.
Шундай сўзлаб оғзига,
солди бурда нонини.
Шунданмикан, Азроил
Олмай кетди жонини.

Ана энди саройда
Тўс-тўполон бошланди.
Сарой ахли-аёнлар
Маликага ташланди.
-Бузди олий фармонни.
Ўзи бериб садақа,
-Харом энди саройга
Маликалар сендақа.
Олий фармон ижроси
Ана энди сезилар,
Маликанинг қўллари
Тирсагидан кесилар.
Ана энди сахрога
У муниса қувилар,
Қушлар махзун сайрайди,
Итлар йиғлаб, увиллар...
Ҳақми, ноҳақ подшо ҳам,
Аммо буйруқ ягона
Бўйсинмоғи шарт унга.
Хоҳ хотин, у хоҳ она
Подшо сўзи устундир.
Муҳаббатдан, лаззатдан
Йўкса воз кечиш керак.
Бир умрлик иззатдан.
Хукм ижро бўлган пайт
Подшо кескин қайрилар,
Маликанинг қўллари

Тирсагидан айрилар.

* * * * *

Сизиб-сизиб қон оқар
Маликанинг кўлидан
Сизиб-сизиб нур ёғар
Маликанинг йўлидан.
Боласини ўтқазиб
Елкасига оҳиста
Маликани қувдилар
Биёбонга-олисга.
Боласини кучолмай
Кўли билан эркалаб,
Олиб борар дийдасин
Бўйни эгик елкалар.
Бунча иссиқ куйдирар,
Товонларни гармсел,
Совуқ муздай шабада,
Сен малика томон ел.
Сен малика кўзидан
Ёшларини олиб қоч,
Қалбидаги аламни
Қум устига тўкиб соч.
Куйиб-куйиб кул бўлсин
Унинг дарди, алами,
Яхшиликка-ёмонлик
Эгалласа оламни.
Эзгуликка-ёвузлик
Яхшиликка-ёмонлик
Ўғриликка-вахшийлик,
Виждонсизга-омонлик.
Маликанинг лаблари
Сувсизликдан қақрайди
Ўғилчаси ғингшийди,
Сув беринг деб сўрайди.

Ана, ана, ая сув,
Бола интиқ интилар
Ҳовуз турар саҳрода
Суви нурда йилтирар.
Бола учун ҳовуздан
Сув ичмоқлик ўйиндир
Қўлсиз она болага
Сув тутмоғи қийиндир.
-Энгашаман бироз мен,
Маҳкам ушла болажон.
Қандай ушлар, бола-эй,
У ҳам хорган, чалажон.
Сирпанади қўлидан
Сувга тушиб боласи,
Кўтаролмай қўлларин
Чиқар она ноласи.
-Вой болам, эй вой шўрим,
Онанг ўлсин болажон.
Яқин борай олдингга,
Бағрим тўлсин болажон.
Сувга отиб ўзини,
Ўлмаётир малика.
Не ажабки, сира ҳам
Чўкмаётир сира ҳам.
Нозик қўллар боласин.
Олиб қўяр қирғоққа,
Қирғоқ томон интилар,
Кучи етар сузмоққа.
Сўнг боласин бағрига
Олиб аста қучади.
Бир сесканиб тушар-у,
Гўё ҳуши учади.
Ўз қўллари жойида
Қандай пайдо бўлибди?
Маликанинг сўзлари

Гўё нидо бўлибди.
Ҳовуз бирдан чайқалиб,
Унда сузар малаклар.
Сўз тополмай малика
Ҳар томонга аланглар.
Сахро қайга йўқолди?
Чўл ўрнида бир бўстон,
Бу қанақа мўъжиза?
Жаннатмакон гулистон.
Садо келур:
-Малика,
Сира бўлмагин хайрон
Чўл-биёбон ўрнида
Пайдо бўлди деб бўстон.
Чўлни гулзор қилган ҳам
Сенга берсам жавобим:
Қўлларингни қайтарган
Худди ўша савобинг.

Алқисса, шу савобдир
Эзгуликнинг булоғи,
Баҳра олганинг сайин
Тўкилади гуноҳинг.

Баҳиллик ҳақида эртак

Жуда қадим йилларда,
Жуда узоқ замонда
Кампиру чол яшаркан,
Билмам қайси томонда.
Одам ёқмас уларга,
Баҳил экан ниҳоят.
Шу баҳиллик ҳақида
Тўқилган бу ривоят.
Қалам ожиз қоларкан.

Улар ҳақда сўзлашга.
Бировларнинг ризқини,
Кўзлашгани кўзлашган.
Шу сабабли йўқ экан,
Бирор яқин одами.
Шу туфайли узилган
Қариндошлар қадами.
Уйларида келмаскан,
Ҳатто кулгу овози.
Томларига чиқмаскан,
Ҳатто қўшни хўрози.
Бўлган экан уларнинг
Якка-ёлғиз боласи.
Эр етган бир йигитча,
Кўзин оқу -қораси.
Ўғиллари ўзгача,
Одамохун, суҳандон.
Ўзгалардан ёрдамин
Аямайди беармон.
Гадоларга, йўқсилга
Улашади борини.
Эшитмайди ҳеч кимса
Ундан оҳу-зорини.
Кампиру чол бир куни
Келдилар бир қарорга.
Гадойларнинг барисин
Жўнатайлик мазорга.
Йўқса саҳий бу ўғлон,
Бор будимиз йўқ қилар.
Қайси гадо йўликса
Унинг қорнинг тўқ қилар.
Оққўнгил ўғиллари
Йўл бермас қора ишга.
Шунда ундан яширин.
Киришдилар юмушга.

Ўғилларин гиёҳга
Юбордилар тоғ томон.
Хуржунига солдилар,
Бир калла қанд билан нон.
Ишлари хўп ярашар,
Баҳил чолу кампирга,
Нон ясашди иккиси,
Заҳар қўшиб хамирга.
Бирор ночор, бечора,
Ўтаверса кўчадан.
Тутказдилар қўлига.
Ўша заҳар кулчадан.
Бечоралар қувониб,
Сахий экан дедилар,
Ҳар нарсадан беҳабар
Алқаб-алқаб ердилар-
Ўтар ўша кўчадан
Бир оёқли девона,
Чорлар уни уйга чол.
Хатланг дея остона.
Хуржунига солади.
Заҳар қўшилган нондан
Дуо қилиб девона
Кетар унинг ёнидан.

Туман оппоқ рўмолин,
Ер юзига тўшайди.
Гиёҳ терган ўғилча,
Адашганга ўхшайди.
Тополмади йўлини,
Тентирайди кун бўйи,
Ноилождан тоғларда
Тунаб қолар шу кўйи.
Билолмай не қиларин
Усти юпун, қорни оч.

Эргаси ҳам кун бўйи
Йўл излайди ноилож.
Баъзан минг хил хаёл ҳам,
Режалар ҳам пуч бўлар.
Тоғ-тоғ билан учрашмас
Одамлар-чи дуч бўлар.
Билолмадим қай йўлдан,
Бўлса ҳамки равона,
Аммо ўша йигитга
Учрар таниш девона.
Шундай ажиб бу дунё
Тасодифга тўлиқдир.
Тақдир экан девона
Йигитчага йўлиқди.
Кўриб уни девона,
Бироз ўйлаб қолади.
Сўнг йигит халтасига
Ўз нонини солади.
Йигит эса хангу-манг,
Девонанинг ишидан,
Оёқсиз бир бечора
Нон берар соғ кишига.
У хаёлга чўмган пайт
Ғойиб бўлибди дарвеш.
Йигит унинг кетидан,
Югуради пешма-пеш.
Гадоё ризқин қийдим деб
Бола шўрлик қийналар.
Юрагини минг ташвиш,
Минг бир хаёл қиймалар.
Очлик қанча чанг солиб,
Қийнаса ҳам жонини.
Виждон қўймас ейишга
Бечоранинг нонини.
Девонани излай деб,

Йигит роса чопибди,
Не ажабки, қишлоғи
Томон йўлни топибди.
Бахил ота-оналар
Ўғлин қаршилар шу чоғ.
Йигитчани элитар
Уйқусизлик ва чарчоқ.
Ухлаб қолар болишга
Бошин қўйгани замон.
Хуржунидан чиқади
Бизга таниш ўша нон,
Ўзим берган нон дея
Қора ният, шум аёл,
Эри билан иккиси
Уни ерлар бемалол.
Эргасига уйғонгач.
Бола тошдай котганмиш.
Бахил ота-онаси
Ерда ўлиб ётганмиш.

Алқисса шу: Ҳар кимса
Экканини ўради.
Эртами-кеч бахиллик
Нишонасин кўради.
Омон қолди саҳий қалб,
Бола билан девона.
Қазган чоғга чол-кампир,
Ўзи бўлди равона.

ҚУШ БЎЛИБ УЧГАН ОНА

(Ненец халқ эртаги)
Она ва учта ўғил,
Яшаркан бир шаҳарда.

Онаси иш билан банд,
Ҳар кун эрта саҳардан.
Ўғиллар-чи? Ўғиллар?
Доим ярим кечада.
Кир-чир бўлиб қайтишар,
Ўйнаб роса кўчада.
Сўнг онаси уларни
Эртақ айтиб аллалар.
Ана шундай яшаркан,
Ғусса билмай болалар
Лекин доим шундаймас,
Кутилмаган фурсатда,
Қайғу келар, ғам келар,
Чақин каби тўсатдан.
Бу уйга ҳам шунда тез,
Кириб келибди қайғу.
Онани бетоб қилиб
Ётқазиб қўйибди у.
Болалар-чи? Болалар,
Ҳамон ўйин билан банд.
Чиллак отар, тўп тепар,
Аввалгидек уч фарзанд.
Она эса чўғ, олов,
Титрайди-ю, қақшайди.
Эҳ, фарзандлар, онангиз,
Сувсаганга ўхшайди.
-Ўғлим!-дебди онаси
Тўнғичига мўлтираб.-
Сув келтиргин, жон болам,
Челакчани тўлдириб.
-Олиб келсин эркангиз
Кирардингиз сўзига,
Энди ҳамма ишларни,
Айтаверинг ўзига!
Мана ўртанча ўғил,

Кириб келар хонага.
-Нима дейсиз?-ҳовлиқиб,
Юзланади онага.
-Чанқагандим, бир чўмич,
Сув келтирган, жон болам!
Она қарар энтикиб,
Чанқоқ босилса зора.
-Бир иш бўлса доим мен,
Йўкми ахир бошқалар?
Онанинг кўзларида,
Умид сўнар, ёш қолар.
-Кенжатоим, жон болам,
У ялинар сўнгги бор:
«Бир қултум сув келтиргин,
Менда қолмади мадор».
Кенжа ўғил эшитмас,
Ўйин билан овора.
Она сувсаб ётибди,
Титраб қақшаб бечора.
Жуда муҳтож бўлганда
Инсон оддий меҳрга.
Кутар экан мўъжиза,
Ишонаркан сеҳрга.
«Эҳ, - ўйлабди онаси-
Бўлса эди қанотим.
Дарё томон учардим,
Ҳеч қолмади саботим».
Шу маҳал денг мўъжиза
Содир бўлиб бир онда,
Она қушга айланиб,
Чарх урибди осмонда.
Буни кўрган фарзандлар,
Ишонмайин кўзига.
Роса хайрон қолибди,
Келолмайин ўзига,

Қўлларидан тушибди,
Ерга копток ва чиллак.
Оналари учяпти,
Тезроқ қайтариш керак!
Югураркан фарзандлар.
Қуш ортидан силкиб қўл,
Кетманг-дерлар, - ойижон,
Ахир уёқ чексиз қўл» .
-Энди сизга! - дебди қуш, -
Иш қилинг деб айтмайман.
Яхши қолинг, болалар,
Ёнингизга қайтмайман.
Сув тўлдириб учраган
Қўл, арик, булоқлардан,
Югуришлар болалар
Чағир, тош сўқмоқларидан.
-Ойижон, мана сув, сув!
Оёқлари қонталаш.
Ҳансирашар, оқар тер,
Қўз ёш билан аралаш
Энди айтинг, буларни,
Бўларми ҳеч кечириб?
Оналарин фарзандлар
Юбордилар учириб.
-Ойи, мана сув, фақат,
Қайтаман деб айтинг сиз,
Гуноҳқормиз, онасиз
Яшолмаймиз, қайтинг сиз.
-Йўқ, болалар! -дебди қуш.-
Дарё томон учаман.
Ўша ердан сувни ҳам
Тўйиб-тўйиб ичаман.
Қунлар ўтар болалар,
Челакларни тўлдириб,
Қутмоқдалар онасин,

Кўл бўйида мўлтираб.
Бу бир эртак, майлига,
Қолсин ҳаёл, туш бўлиб.
Аммо ҳеч ҳам оналар,
Учмасинлар қуш бўлиб.

Синтактик эртак

Бажо бўлиб орзу-тилаклар,
Жонланганмиш гапда бўлаклар,
Манмансираб ўшанда ЭГА
Дебди: «Қадрим билмайсиз нега?»
Синтаксиснинг улкан элида,
Керак бўлса она тилида,
Жуда катта кучга эгаман,
Ҳаммангизни букиб-эгаман.
Кундан-кунга кучга тўляпман,
Ўзим АТОВ гап ҳам бўляпман,
Бир кўриниб, яна адашиб
Юрибсиз-да менга эргашиб
Буни тинглаб нима ҳам десин
Фақат чуқур хўрсинди КЕСИМ
Деди: «БУНГА» беролмам бардош.
Бўлакларга келсак мен ҳам бош.
Тухматлардан қалбим доғланар
Менга ҳам кўп гап боғланар.
Такаббурлик, манманлик нега?
Эсини еб кўйибди ЭГА.
Тўлдирувчи четдан ўлтириб
Дер: «Доимо» уни тўлдириб
Юрар эдим, гап, иборада
Хафа бўлдим мен бу борада.
Аниқловчи сўзлади йиғлаб:
«Ахир мен ҳам доим аниқлаб

Юрар эдим унинг сифатин,
Йўкотибди ЭГА иффатин.
Хўп мулойим, ажойиб эди
Жуда камтар, ғаройиб эди
Энди эса мағрур нафақат
Такаббуру, манман, бешафқат.»
Шу пайт бирдан сапчиб кетди ХОЛ,
«Ўрганайлик» бу ишни дархол.
Қандай ҳолда? Қаерда? Нега?
Қачон айтди? Бу гапни ЭГА?
Қандай сабаб бордир ё мақсад?
Билиш керак уларни албат.
Қай миқдорда ва қай даражада?
Кўзлаган у ишидан режа?
«Назаримда-деди КИРИШ СЎЗ,
Афсус, фақат чекяпмиз афсус,
Шубҳасиз, биз ҳақмиз бегумон
Аммо дардга бу эмас дармон.
Эҳтимолки, берсак бир жазо
ЭГА ақли-бўларми расо?»
«Яккаламоқ, ташламоқ керак
ЭГА ни -дер УЮШИҚ БЎЛАК
Кўшиб кўйди ДАРАК ГАП секин
«Бизда ҳамма бириккан эркин».
Барчага ҳам бу таклиф ёқар.
ЭГА томон муғомбир боқар.
Тўлиб кетган йўллар, йўлақлар
Қочиб кетар гапдан БЎЛАКЛАР.
Бирдан ҳамма-ҳамма йўқолди,
СИНТАКСИСда бир ЭГА қолди.
ТИЛнинг барча бўлими ҳайрон
Гаплар юрти бўлибди вайрон
«О» -дер УНДОВ, СЎРОҚ дер нега?
Ҳаммасига айбдордир ЭГА.
ЭГА қолгач бир ўзи якка

Тилдан кетар, мантиқ, барака,
Гаплар ғуё учсиз бир ўқдир,
ЭГАси бор, кесими йўқдир.
Баҳор!-деди ЭГА, Қиш деди
Субҳидам, тонг, шамол, иш деди
Ишлатса ҳам бор қувват, кучин
Гапи гапга қовушмас нечун?
Қорни очган кириб дўконга
Ҳамма зордир бир бурда нонга.
Ҳеч ким «бер» деб сўрай олмаган,
Ахир юртда КЕСИМ қолмаган.
Гулбаҳорнинг яшиллигини
Дўстларининг яхшилигини
Айтолмайин эга кўп халак
АНИҚЛОВЧИ керакдир, керак.
ЭГА билди, дўстларсиз ҳаёт
Бўлар экан бирпасда барбод.
Йиғиб-териб бор қувват-кучин
Ўртоқларин қидирмоқ учун.
Кўнгли бўлиб қоронғу ва тор
Ҳозирланар йўлга айбдор.
Йўл юрар у анча йўл юрар
Йўл юрса ҳам анча мўл юрар.
Чўлдан, тоғдан югурар-чопар,
Дўстларини бир ғордан топар.
«КЕЧИРИМ» деб бир сўзни айтар
«КЕЧИРИМ» дер у қайта-қайта.
«КЕЧИРИНГ» деб қандай ҳам десин
Бунинг учун керакку кесим.
Кўзларидан оқиб дув-дув ёш,
Кўз ёшлардан эриб кетар тош.
Яна гапга бирикар сўзлар
Шунда айбдор бош эгиб сўзлар:
«АРМОНДАМАН» ўзим дер ЭГА-
Хафа қилдим сизларни нега?

Жуда оддий менинг сўзларим-
Кечиринглар, бир гал «Дўстларим!»
«Энди, ўртоқ,-деди УНДАЛМА
Ўтган ишга бунча қийналма».
«Бахтимизга-деди КИРИШ СЎЗ-
Яна ҳамма аҳил, инок дўст».
ҚЎШМА ГАП дер: «Бахт-шу бегумон:
Бизлар хурсанд, ҳаёт чароғон».
«Шудир бизнинг МАҚСАД ва ТИЛАК»,-
Кулиб деди УЮШИҚ БЎЛАК,
Шўх кулгуга тўлар йўлаклар
Бирикади гапга БЎЛАКЛАР.
Адоватнинг ипи узилар,
Кўплаб яхши ГАПЛАР тузилар.
ГАПЛАР ЮРТИ ТИКЛАНАР яна
Ва адолат қилар тантана.
Бу эртакни айтдим мен нега?
Ҳамма ҳам ўз ўрнига ЭГА!

Ҳаллолликдан келган бахт

Насрдამас назмда,
Қайси юрти азимда.
Яшаган эди бир шоҳ
Этайин шундан огоҳ.
Қартайиб бўлгач хаста
Дўстин чақириб аста,
Сўзлабди унга: беҳад
Бўлсам ҳам бой, бадавлат
Даврим мана ўтмоқда,
Э воҳ, куним битмоқда.
Халқимнинг тўқлиги ҳам,
Зурёдим йўқлиги ҳам,
Мени солар ташвишга,
Мендан сўнг барча ишга

Ким бўлар экан сардор?
Ўйлайман ётиб бедор.
Мен ўтгач халқим нолиб,
Юрмасин қашшоқ қолиб.
Ўзимдан сўнг мард ўғлон
Бўлсин дейман шоҳзамон.
Синалсин-чи халойик
Ким чиндан тахтга лойиқ?
Сўзласин ҳар бир киши
Ўз қилмишу ўз ишин.
Шундай дея шоҳ замон
Чиқармиш ажиб фармон.
«Шу пайтгача бу элда
Тўғрилиқ бўлса дилда,
Лойиқ эди олқишга,
Бош қўшдим битта ишга,
Олқишланмай тўғрилар,
Ҳадя олсин ўғрилар.
Порахўр ёлғончилар
Энг ошиғи олчилар.
Элимдаги ҳар киши
Бўлса гар қинғир иши
Келиб бир-бир тан олсин,
Эвазига дон олсин» .
Чор атрофда қизиқ ҳол
Бу фармондан ҳамма лол,
Аммо мукофот тайин
Ҳамма ўйлаган сайин
Ўйига етолмасмиш
Уйига кетолмасмиш.
Катта сарой ёнида
Одамларнинг сонидан
Тўлиб кетган тўрт томон
Халқ эмас бу, оломон.
Ўртада катта хирмон

Уйилган бир тоғча дон
Одамлар бир-бир эслар
Пора олган қай кезлар.
Ёлғон сўзлаганидан,
Фойда кўзлаганидан
Ҳатто энг кичик ёлғон
Мукофотга олар дон
Бир ҳовучми бир халта
Зарар қилмас албатта.
Зўр бериб иллатларга,
Сотилар қимматларга
Қабихлик ва разолат
Ҳатто энг жирканч одат
Атрофда ҳамма қувноқ
Маънос тортар битта шох.
Ҳеч тугамас халойиқ
Шуларми тахтга лойиқ?
Ўйлайди ўзича шох
Сесканиб кетиб ногоҳ
Биров ортга қайтади
Недир эслаб айтади
Кўпиртириб лабини
Дон деб эслар гапини
Олгач халтага қўшар
Яна йўлига тушар
Майдондаги уюм дон
Камаймоқда безабон.
Шох мамлакат кезади,
Қалбин ўкинч эзади
Йўқдир ғариб бечора,
Ҳамма бирдек овора.
Билолмайин сонини
Саришталар донини
Фақат биргина қишлоқ
Жонсиздек жим-жит мутлоқ .

Унга шох кирар аста
Одамлар ночор, хаста.
Ҳаммаси юрар базўр
Бир чол хўнграр: бунча шўр
Пешонамиз. Бу не ҳол,
Тўғрилиқ топса завол?
Тўғри элда хор бўлса,
Ҳатто нонга зор бўлса?
Қишлоғимиз йўлбоши
Энг порлаган қуёши
Ҳумоюн деган ўғлон
Очликдан бермоқда жон.
Сўнгги бурда нонини
Нони эмас жонини
Сағирларга улашди
Ёлғон билан курашди.
Тинглаб чолнинг сўзини
Шоҳ тутолмас ўзини
Титраб юзин босар тер,
Ҳумоюнни кўрай дер.
...Ҳумоюн ётган хона
Гўё қуёшдек ёнар,
Ўғлим дейди шох секин
-Шу юртнинг шоҳиман мен.
Йигит кўзини очар,
Унга нафратин сочар.
-Эй, нобакор золим шох
Сен қилдинг катта гуноҳ,
Қайси юртда айт, қачон,
Рағбат топгандир ёлғон,
Фолиб чиқиб эгрилик,
Хор бўлгандир тўғрилиқ.
Сен чиқарган бу фармон,
Юртни айлагай вайрон,
Тўғри-, деди шох секин,

Ғалати ишим, лекин,
Санама мени нодон,
Мен чиқарган бу фармон.
Бор-йўғи хийла эди
Шох унга қараб деди:
Синалганди халойик
Энди тахтимга лойик
Ворис топдим ўзимга
Ишонавер сўзимга,
Фармондан қилай огоҳ
Сен бўласан юртга шоҳ!
Шу захот бирдан само
Гумбурлаб кетди, Хумо.
Юзларига қон келди,
Қон эмас, бир жон келди.
Подшо кўлидан ушлаб,
Уни жонидан хушлаб
Етаклар сарой томон,
Ўзида йўқ шоҳ шодон.
Кийдириб унга тожин,
Сўнгра ёзиб қулочин,
Суюб бағрига босар,
Катта дастурхон ёзар,
Хурсанд беҳад, шоҳ шодон
Осмонда эса ҳамон
Чақнар момақалдирик
Сехр бошланиб шу чоғ
Ёлғонга келган донлар.
Ҳатто ейилган нонлар.
Омбору халталардан,
Кичигу катталардан
Жиғилдонларни тешар
Ёлғончиларни эшар.
Бари ерга қорилар
Қоринлари ёрилар,

Баландга отилар дон
ВА донга тўлар осмон.
Само, улкан кенг майдон
Унга чиққан барча дон
Булутларга жойланар
Буғдойларга айланар,
Шамол булутни соғар,
Буғдой ёмғири ёғар:
Далаларга, ўтлоққа
Ҳар томонга, ҳар ёққа
Кутмасдан бир йил, бир ой
Бошоқлар боғлар буғдой.
Ҳосил бўлади хирмон,
Аввалгидан минг чандон
Каттароқ, ҳамма ҳайрон
Бу қандай сирли эҳсон
Кезиб ерни пиёда,
Ўша юртдан зиёда
Топилмасмиш мамлакат
Бой эмиш у бадавлат.

Насрдამас назмда
Қайси юрти азимда
Яшаганин бир подшоҳ
Айладим бу кун огоҳ.
Қандай ажабтовур юрт
Сен уни ёдингда тут,
Сенга ҳам буюрсин тахт-
Ҳалолликдан келган бахт.

Тошкесаклар мамлакатада

(Эртак)

Толиб, Толиб ким Ўзи у?
Ўтакетган тошбағир-
Тўртинчида Ўқийдиган

Ўша Толибми ахир?
Ўз-Ўзини доим маҚтар:
-Мен тЎғри сЎз бЎламан.
ЧЎлоҚларни чЎлоҚ дейман,
Карни кар деб куламан.
Паканавой десам пастни
Кулишмайди ёлғон деб.
Нега айтсам Ўша ростни
КЎрсатарлар ёмон деб.
Тошбағирлик Қилсам Қилай,
Ростдан тошлик Қиламан.
Ана энди кЎрасизлар,
Мен бебошлик Қиламан.
Улкан пахта майдонида
Турар тЎла этаклар.
Толибвойни шу томонга
Ёмонлиги етаклар.
Катта-катта кесакларни
Пахталарга тЎлдираар.
Ҳеч нарсани билмагандай
Уйга бориб Ўлтираар.
Ўз-Ўзига яна сЎзлар:
Энди тошлик киламан,
Чиндан ёмон бЎла Қолай
Мен бебошлик Қиламан.
Бориб синф жаридасин
Ҳеч ким йЎҚда Ўғирлар,
Аълочилар «беш»ларини,
«Икки» Қилиб тЎғрилар.
Ана энди аълочилар
АюҲаннос солсинлар,
Не Қиларин билмай улар,
Бир-бир йиғлаб олсинлар.
Қайтар экан Толиб йЎлда
Бир Қушчага отди тош,

Қушча ерга Қулади-ю,
Эгиб Қолди аста бош.
Қилган иши Толибвойга
Жуда ҳам зўр туюлди.
Ўша заҳот ҳавонинг ҳам
Қовоғи бир уюлди.

Дам олай деб Толиб уйда
Ёстиғига Қўяр бош.
Қарасаки, чап ёнига
Келиб тушди битта тош.
Толиб ҳайрон. Секин-аста
Унинг ишин кузатди.
Тошча эса жонландию,
Толибга Қўл узатди.
-Салом, Толиб,
Ишлар Қалай?
Жуда ҳам зўр боласан.
Хоҳлайсанми, бизнинг юртга
Ҳозироқ йўл оласан.
Оҳ, бизнинг юрт!-Тош хўрсиниб
Толибга гап бошлади:
-Чор атрофи турли-туман
Қимматбаҳо тошлардир.
Сен хоҳлаган ишинг Қилиб,
Хоҳлаганин Қилмайсан.
Фақатгина меҳр-шафқат
Нималигин билмайсан.
Толиб ўйлар, Ўша давлат
Асли менга мос экан,
Бағритош деб аташгани
Ёлғон эмас, рост экан.
Қани мени мактаб, уйда
Бир йўқотиб Қўйсинлар.
Войдод! Толиб, Қайдасан?-деб

Кўз ёшларин Қуйсинлар.
Олиб келсам олис юртдан
Қимматбаҳо тошларни
Шунда Қадр - Қимматим ҳам
Балки бироз ошарми?
-Майли-деди Толиб унга.-
Отланайлик, кетамиз!
Сен маҚтаган Ўша юртга
Айтгил, Қачон етамиз?
-Қийин эмас унга етиш,-
Тош Толибга юзланди.
Сўнгра эса Ўз тилида
Мана бундай сўзлади:
Карики, марики,
Эники. Беники,
Биз турган мамлакат
Эмасдир сеники,
Карики, карики
Эники, дўл
Тошкесак давлати
Тез пайдо бўл!
Бирдан ерни зулмат босиб,
Толиб боши айланди.
Чақин-ёмғир бошланди-ю,
Гўё кўзи бойланди.
Фала-ғовур тинчиди-ю,
Кўтарганди Толиб бош,
Қарасаки, Ўзга юртлар
Бутун борлиқ-кесак-тош.
Қаршисида Ўша тошча,
ҚиҚир-ҚиҚир кулади.
Деди:-Энди орзуларинг
Бари рўёб бўлади.
Юргин, бирга шу давлатнинг
Шоҳи томон борамиз.

Арзандалик Хужжатини
Ўша ердан оламиз.
Қара, ёмонлигинг учун
Келган давлат-молингни.
Мен-чи тайёрлайн сенинг
Таржимаи Ҳолингни.

Таржимаи ҳол

Йўлчиев Толиб-
Тошбағир асли,
Дилозорликдир-
Асосий касби.
Ундан алданган
Синфдош дўстлар,
Ўз манфаатин
Доимо кўзлар.
Ундан алданган
Бутун мамлакат.
У бизнинг юртга
Муносиб фақат.
Тошмамлакат шоҳи золим,
Қаттиқ эди ниҳоят,
таржимаи ҳолни кўриб
Хурсанд бўлди бағоят.
Деди:- Сенинг пасткашлигинг
Менга дарров билинди.
Одамликдан кесакликка
Бугун Қабул Қилиндинг.
Раҳм-шафқат аллақачон
Бизда бекор Қилинган.
Лоқайдлик-чи байроқ Қилиб
Тепамизга илинган.
Тошкесакка айланар ким
Бизни Қилса зиёрат,
Чунки, бизда бари жонзот

Тош-кесакдан иборат.
Сен шу юртнинг арзандаси,
Номинг тошга Ўйилар,
Юрагингнинг Ўрнига ҳам
Қимматли тош Қўйилар.
Яқин кунда тош-кесаклар
Юртга довуғ солади,
барча инсон тош юракли
Кесак бўлиб қолади.
Толиб буни тинглар эди,
Пирпиратиб кўзини,
Кўрқувидан зўрға-зўрға
Тутиб турди ўзини.
Энди боргин, сенга жавоб,
Омад сенга ёр бўлсин.
Тошбағирлик юрагингда
Бир умрга бор бўлсин.
Шарафинга шу кечаси
Берадурман зиёфат,
Қитмирлигинг эвазига
Оладурсан мукофот.
Нима қилиб қуйди ахир,
Толиб ўйга толади,
Шу шафқатсиз юртда наҳот
Бир умрга қолади?!

* * *****

Бир керилиб Толиб, сўнгра
Бирдан қаддин кўтарди.
Кўз ўнгида Тошмамлакат
Подшолиги ўтарди.
У атрофга назар ташлар:
Осмон тўла булутлар,
Учиб тушар ер юзига
Бирин-кетин бургутлар.
Йўқ-йўқ бургут эмас экан,

Бу хаҚиҚий тош ахир
Ох, Толибнинг жони оғрир,
Ўзига дер: Қоч ахир!
ҚизиҚ экан бу мамлакат,
Ёмғири ҳам аломат,
Осмонидан тош ёғилар,-
Номи ажиб «Маломат».
Одамлари тош теккач-да
Сесканиб ҳам кетмас-а,
Нахот тошдан уларга ҳеч
Озор-оғриҚ етмас-а?
Ёлғон экан бу ерликлар
Юраги тош деганда
Одамларнинг юзи, тани
Тошдан ҚаттиҚ эканда!

* * * * *

Ёмғир тингач, Толиб чиҚар
Ҳаво эса ҳамон нам,
НарироҚда анчагина
Бола-чака жамул-жам.
Боғлангандир катта дарахт
Танасига бир жайрон,
Ҳамма унга тош отмоҚда
ҚийҚириб ҚувноҚ, шодон.
Қийик эса жон бермоҚда,
Қийик жони Қийналар.
Юрагига отилган ЎҚ,
Қийик жонин Қиймалар.
Жон берди-ку! Толиб йиғлаб-
Қийик томон отилар.
Ким Ўлганга тош отади-
Эҳ жаллодлар! Қотиллар!
Шунда кимдир Толибвойни
МЎлжалига олади,

Тош теккач-да Толиб бирдан
Ҳушсиз ётиб Қолади.

* * * * *

Анча-мунча вақт Ўтдимиди?
Келди Толиб Ўзига
Кўрганлари тушимиди?
Ишонмайди кўзига.
Шу пайт кимдир Ўтиб кетар,
Лабга бармоқ босди: жим!
Кимсиз сўрар ундан Толиб
Менми-дер у-Мунажжим.
Боғни аста айланади,
Яна Қайтар изига,
Толиб эса қулоқ тутар
Мунажжимнинг сўзига.

Мунажжим кўшиғи

Эшит, Толиб, тингла жим,
Мен ҳақиқий мунажжим.
Юр, осмонни бирга кўздан кечирамиз.
Ой ва ёруғ юлдузларни ўчирамиз.
Ернинг юзи зимистонга айланар-айланар,
Одамларнинг кўзи гўё бойланар-бойланар.
Ҳамма одам бир-бирига урилар-сурилар,
Ишлари ҳам чаппасига бурилар-бурилар.
Биз-чи бирга айланамиз
Тоғ оша, том оша.
Бизлар барча тўқнашувни
Қиламиз томоша.
Менга шундай ишлар хос
Бу жуда соз!
Жуда соз!
Толиб кўрса оппоқ экан
Мунажжимнинг Қуйлаги.
Ўйлади у кўйлаги оқ,-

Қора экан юраги.

* * * * *

Толиб кЎзин юмган эди,
Эшитилди Қадамлар.
ҚизиҚ, унга учрар экан
Яна Қандай одамлар.
Толиб томон келар эди-
Мункиллаган битта чол,
Ўзи ҚЎшиҚ айтар эди,
Овози, нимжон, беҲол.

Сеҳргар ҚЎшиғи

БилмоҚчи бўлсанг агар,
Мен ҳаҚиҚий сеҳргар.
Ўтган ҳафта Қилдим буюк
Ихтиро, ихтиро:
Бу ихтиро берган фойда
КЎпдиров, кЎпдиров.
Ўз-Ўзимга савол бердим
Айвонда. Айвонда.
Нега одам таркалгандир
Ҳайвондан, Ҳайвондан.
СЎнгра жавоб Ўйлаб топдим,
Албатта, албатта.
Ҳайвонларни инсон Қилган
Меҳнатда. меҳнатда!
Одамларга хос бўларкан
Эзгулик, эзгулик.
Одамийлик. Сезгирлик.
Шу хислатлар томонга мен
ЎҚ отдим, ЎҚ отдим,
Мен уларни инсонлардан
Қуритдим, йЎҚотдим.
Энди Қара, тЎлиб кетган
Айвонлар, айвонлар.

Одамлардан ясадим мен
Энг йиртҚич ҳайвонлар.
Ҳа-Ҳа-Ҳа, Ҳа-Ҳа-Ҳа,
Ҳа-Ҳа-Ҳа, Ҳа-Ҳа-Ҳа!
Ток ургандай Толиб бирдан
Ерга ётиб Қолганди.
Юрагига оғир бир тош
ГЎё ботиб Қолганди.
Уни турли савол Қийнаб,
Ҳар томонга отарди,
Орзулари эса фаҚат
Уйи томон тортарди.
Оғримаган бошга ташвиш
Ўзи ортди, на илож,
ШоҲнинг боғи томон юрди,
Ахир Қорни жуда оч.
Катта боғда мевалар кЎп
Аммо зумрад майсалар,
Мевалари олтин, кумуш,
Барги гЎё найзалар.
Марвариддан бўлган узум,
Тилла олма олдида,
Катта-катта ёҚут тошли
Анорзори олдида
Нокларидир забаржаддан,
Барги эса олмосдир,
Толибвойнинг эса Қорни
Очганлиги Қолмасдир.
ҚумурсҚаю, Қушлар тошдан,
Бари гЎё туш эди,
Бутун боғдан ёлғиз жонзот
Ўзи отган Қуш эди.
Толиб уни ҚЎлга олиб
Силаганди юзини,
Қарасаки, Қушча тирик,

Очаяпти кўзини.
-Сен ким ўзи?-сўрар Кушча,-
Дўстмисан ё душманми?
Нахот мени тирилтирдинг,
Яна тирик Қушманми?
Эй, меҳрибон Ҳалоскорим!
Энди тингла сўзимни,
Энг аввало аҳтиёт Қил
Бу ўлкада ўзингни.
-Кўп Қайғурма, шоҳ саҳий-ку!
Менга берар зиёфат,
Яна тақдим этмоқчи у,
Жуда катта мукофот.
-Эй, болакай, бу юртларда
Текин эмас нишонлар,
Бу нишонлар юрагингни,
Тилагингни кишанлар.
Бу ерларда одамларнинг
Эрки тортиб олинар,
Олинару, шоҳнинг темир
Сандиғига солинар.
Келганларга Ҳар гал подшо.
Ёзар катта дустурхон,
Ўша ерда асир этар
Подшо барин бегумон.
Дастурхонда турли-туман
Нозу-меъмат, сувлар бор
Аммо татиб кўра кўрма
Бирортасини зинҳор.
Уни тортгач, ёмон иллат,
Дарҳол илдиз отади,
Одамзотнинг иссиқ Қалби
Совуқ тошдек Қотади.
Айтиб бўлиб бў сўзларни
кушча бир оз олдин тин.

Топмоқ зарур сенга виждон-
Сандиғининг калитин.
Машаққатдир уни топиш
Бу хақиқий сеҳр-да!
Ўша калит олмос тоғда
Уҳлаб Қолган меҳрда.
Уйғотолсанг, Ўша меҳр
куёш каби порлайди.
У тошларни эритади,
Эзгуликка чорлайди.
Лекин билгин, дийдаси тош,
Жуда Қотиб ётибди.
У ухлагач, тошмамлакат
Илдиз отиб ётибди.
Уни кимки, тутқунликдан
Озод этиб, уйғотар,
Қаҳрли бу мамлакатни
Ер юзидан йўқотар.
-Унда тезроқ,- деди Толиб
Бор кучимни йиғаман,
Йўл кўрсатгин, азиз Қушча
Олмос тоққа чиқаман.

* * * * *

Олмос тошнинг атрофлари,
Совуқ Қор экан.
Ёлғиз ғорга ўрнатилган
Битта эшик бор экан.
Чор атрофни Қоплагандир,
Қалин кўрпа-яхмалак.
Тарновидан осилгандир
Новвот рангли сумалак.
Оҳ, эшикни очиш Қийин,
Толиб Қорга ботяпти,
Қушча эса жунжикяпти,
Қушча совуқ Қотяпти.

Эх-хўрсинди Толиб бирдан, -
Ишларимиз пуч демак.
Бу эшикни очиш учун
Жуда катта куч керак.
Наҳот ахир тошмамлакат
Ер юзида Қолади,
Наҳот ахир, -Толиб хўнграб
Қушни Қўлга олади.
Қуш ҳам музлаб, Қотиб Қолган
Толиб ечар кўйлагин.
-Жон Қушчажон, тирик колгин,
Жон Қушчажон, Ўлмагин.
Толиб уни кўйлагига
Ўрар, Қалби эзилар.
Ўша заҳот ғор эшиги
Ўз-Ўзидан бузилар.
Битта илиқ ёш томчиси
Томади Қуш юзига.
Шундагина Қўшча эриб
Яна келар Ўзига.
Эрий бошлар сумалаклар-
Қотиб Қолган соқчилар.
Музлар-синиқ ойналардек,
Чор атрофга сочилар.
Меҳр эса ғордан чиқиб
Бир-бир Қадам ташлайди,
У юрган йўл орқасдан
Ҳаёт Қайта бошлайди.
Пайдо бўлар тоғ бағрида
Ҳаёт суви-чашмалар.
У томонга шошар меҳр-
Оқибатга ташналар.
Эшик очган, меҳр сочган,
Тилсимми ё сеҳрми?
Ё меҳрни уйғотолган

Ўша кичик меҳрми?

* * *

Толиб эса тошмамлакат
Шоҳи томон шошади.
Яна дўсти Қушча билан
Тоғу тошдан ошади.
Қўлидадир меҳр берган
Порлаб турган чироғи,
Ёнларидан оқиб борар
Меҳр очган булоғи.
Тошкесаклар шохига хам
Етди улар ниҳоят,
Подшо кўриб Толибвойни
Хурсанд бўлди бағоят.
Қара, бизнинг тошмамлакат
катта байрам нишонлар.
Бугун сени кутмоқдадир
мукофотлар, нишонлар.
«Шоҳим, -деди Толиб унга, -
Юртингизни кўп кездим.
Шу ерда мен Ватанимни
Соғинганимни сездим.
Тополмадим юртингизда
Виждон, меҳр, сезгирлик
қийин экан яшамоқлик,
Йўқолганда эзгулик».
-Меҳр, соғинч, дедингми сен? -
Ёнди шоҳнинг кузлари. -
Биз луғатдан чиқарганмиз
Бундай жирканч сўзларни.
Шундай мараз сўзни айтиб
Қиляпсан шикоят.
Кўрсатилмас энди сенга
Ҳеч ҚанаҚа иноят.
Энди номинг тошларга ҳам

Бир умрга Ўйилмас.
Юрагингга мис Қуйилар,
Қимматли тош қўйилмас.
Қани, тошлар, Ўранг буни
Тайёрланг тошбўронга
Ҳозир эса ташланг уни
Темиртошли Қўрғонга.
Толиб деди: -Эй, тожмаҳал
бир нарсага ишондим,
Ҳар бир инсон меҳр топса
Шу энг катта нишондир.
Қайноқ меҳр тошларни ҳам,
музларни ҳам ийдирар.
Ўша меҳр инсонга тож,
Зарбоф чопон кийдирар.
Шу меҳрни уйғотдим деб
Толиб кўтарди чироқ,
Тошкесарлар давлатида
Ёнгин бошланди шу чоғ.
Тошлар эриб буғдек учар
Баланд мовий осмонга
Юртнинг кули созурилар
«Борса келмас» томонга.
Шу захоти Толибвойнинг
Бирдан боши айланар
Тили эса Ўз-Ўзидан
Гапиришга шайланар:
-Карики, марики
Эники. Беники
Бу турган мамлакат
Эмасдир сеники.
Карики, марики,
Эники дул,
Меҳрибон Ватаним
Тез пайдо бўл.

* * **

ҲаҚиҚат ҳам, адолат ҳам
Бир кун Қилар тантана.
Қарасаки Ўз уйида,
Ўз юртида у яна.
Толиб шошиб мактаб томон,
Велосипед учирар.
Жаридадан Ўзи Қуйган
«Иккиларни» Ўчирар.
Яна хайдаб велосипед
Учар дала томонга.
Шошиб-пишиб етади у
Ўша таниш хирмонга.
Этаклардан кесакларни
Бир-бир олиб ташлайди.
МомиҚ пахта толаларин
СЎнг тозалай бошлайди.

* * * * *

Бу эртакни ЎҚинглару,
Бераверманг саволлар.
Унинг мағзин чаҚиб олиш
Ўзингизга ҳавола.

Энди эса эртак тугар бир, икки, уч
Сўрайверманг ҳадеб нега бир, икки, уч
Ёмонликнинг умри қисқа тўрт, беш, олти
Фақат эзгу ишлар қолди, яхшилик қолди
Осмон тўла юлдузлар кўп бир, икки, уч
Энг ёқимли сўзлар ҳам кўп бир, икки, уч
Хайрлашмоқ вақти келди тўрт, беш, олти
Ҳаммангизга эзгу тилак, омад тилаш қолди.

Зумраднинг қўшиғи

Ўгайлик дардлари,
Оғирдир шартлари,
Номига мос экан мунги ҳам,
Аччиқдир ёдлари, аламли гардлари,
Кўз ёшдир боши ҳам сўнгги ҳам.
Эй, гўзал булоғим, эй менинг қувноғим
Қалбимдан дардларни қувиб кет,
Дардларни аритгин, қалбимни ёритгин
Сен барча ғуборни ювиб кет.

Булбулжон, жон ўртоқ
Овозинг кўнғирок
Қалбимга равшанлик солиб кет
Шу аччиқ қисматдан, аламли ҳилқатдан
Қанотинг ёзгину олиб кет.

Сеҳргар қўшиғи

Қачон хориб-толиб,
Нурин йиғса қуёш
Пар ёстиқлар қолиб
Уфққа қўйса у бош.

Шунда қалбни хушлаб
Кириб келар тушлар
Оппоқ юракларга
Ойдин тилакларга

Нақорат

Алла жоним қизим
Омадли юлдузим
Алла қора кўзим
Алла ширин сўзим.

Қушлар, ёрилтошлар

Гўзал қалам қошлар
Ҳатто бутун борлик
Сенга тилар ёрлик.

Япроғу, ғунчалар
Бахтинг куйин чалар.

Шертойнинг биринчи қўшиғи

Ёмғир, ёмғир, ёғалоқ
Шошма, шошма, шошқалоқ
Санайман мен томчингни
Санашга ўрган ўртоқ.
Ёмғир, ёмғир, ёғалоқ
Шалаббоку ҳамма ёқ
Қўлларимни ювдинг сен
Мен билан ўйна ўртоқ.
Офтоб, офтоб, нур чирок
Беркинма, чиққин тезроқ.
Бизларга меҳр бериб,
Иситганинг яхшироқ

Ёмғир, ёмғир томчилар
Шўх-шўх ўйнаб томчилар
Бунча шўх учар улар
Юракка илхомчилар.

Шертойнинг иккинчи қўшиғи

Агар қалбинг тоза бўлса,
Ишинг ўзингга хос
Фақат олға қадам ташла,
Фақат олдинга бос.
Юракдаги эзгу истак
Қилсин десанг парвоз
Шунда фақат олға интил.
Фақат олдинга бос.

Девлардан ҳам, жинлардан ҳам
Бўлурсан сен холос.

Девнинг қўшиғи

Ётган қора тош экан,
Гўзал қора тош экан.
Қирқини қаритса ҳам
Қари эмас ёш экан.

Кўзлари ойнак экан-эй,
Бошлари чойнак экан.
Гавдаси бўлиқ десам,
У қурук чўпчак экан.

Сочлари сунбул экан-эй
Эх чала думбул экан
Ҳанграшдан тўхтаган
«Сайроқи булбул» экан.

Қошлари камон экан-эй
сўзлари ёмон экан
Сўзларини тинглаган
Яхши ҳам омон экан.

Ватан ҳимоячилари куни учун сценарий

Сахнада тоғ ва кўм-кўк осмон кўриниши.

Сахнага бир бола ва қиз

1 қиз: Юртимиз сокин ва тинч

Қалбимиз тўла севинч

1 бола: Қўриқлар посбонимиз

Шундан тинч осмонимиз.

1 қиз: Посбонлар, кимлар улар?

Энг баходир, мард шулар.

1 бола: Юрт жасур ўғлонлари,

Беназир полвонлари.

Қўлида гарчи яроғ

Қалбида меҳр бироқ.

Ўз она маконини

Аямасдан жонини

Қўриқлар ҳар, он ҳар дам.

Миннатдор ундан Ватан.

1-бола: Қаранг, улар саф тортиб кириб
келишмоқда. Сахнада «Аскарлар» кўшиғи
жаранглайди.

1-аскар: Биз посбонимиз, юртимизнинг аскари

Душманларнинг юзин қилиб тескари

2-аскар: Еримиздан, элимиздан ҳайдаймиз

Ватанимиз муқаддас деб атаймиз.

Командир: Взвод ростлан

1-аскар: Сафларимиз, қаторимиз мустаҳкам

Виждонимиз бизларгадир бош ҳакам.

2-аскар: Тинч ухласин отамиз-у онамиз

Гулга тўлсин хонадону-хонамиз

1-аскар: Қирғинларни кўрмасин ошенимиз

Унга содиқ шу юртнинг посбонимиз

2-аскар: Қўриқлаймиз ҳар бир қарич еримиз

Фурурланиб, қаддимизни кериб биз.

Саф тортиб ашула айтиб ўтиб кетган
посбонлардан сўнг сахнага яна бошқа қиз билан
бола чиқишади.

Она алла айтади. Аста бешик ортидан
Алпомиш кийимида бир бола чиқади.

Она:

Ўғлим сенга бир нолам,
Ватанинг сотма болам!
Қўриқла уни ҳар дам
Шу тумор берсин ёрдам.

Аста туморни олиб Алпомишнинг
бўйнига тақиб қуяди.

Ўз юртин севган ҳар зот
Унга содиқ умрбод
Сенингдек мард ўғлонлар
Ватанига қўрғонлар.

Алпомиш: Онажоним, сиз ҳақсиз
Бу ерда душман ҳақсиз.

Қалбимда бир ҳис ўсар
Ёмонлик йўлин тўсар

У аста уйдан чиқар. Сахнада арча. Бир бола
билан қиз.

Қиз: Қаранг, арча дарахти ям-яшил рангга
кирибди.

Бола: Ҳа, арча дарахти қишин-ёзин рангини
ўзгартирмайди. Бу унинг ўзига хос хусусияти.

Қиз: Мен эса бир ривоятни эшитган эдим. Буюк
табиб Абу Али ибн Сино шундай бир дори
яратибди. У ҳар бир одамни бир умр ёш сақлар
экан. Шу дорини бир қуш илиб кетибдию, уни
арча тагига тўкиб юборибди. Шу кундан
бошлаб арча ям-яшил бўлиб яшнаб турган экан.

Бола: Бизнинг юртимизнинг ям-яшил ва

навқирон бўлиши учун эса ҳар биримиз
Ватанимиз ҳақида ўйлашимиз, унинг равнақиға
ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

1 бола: Мана бизнинг мард ва жасур
ҳимоячиларимиз. Уларнинг орзулари ҳам,
айтмоқчи бўлган сўзлари ҳам бир олам.

2 бола: Ҳар бир бола келажакда ҳарбий
тайёргарликни ўташи керакки, чиниққан ва
мард бўлишни ўрганиши керак.

Шунинг учун ҳам кўпчилик болалар
ёшлиқдан ҳарбий бўлишни орзу қилишади. Ҳар
доим Ватан ҳимоясига тайёр бўлиш
кераклигини билишади улар.

Сахнага бир неча болалар чиқишади.

1-бола: Мен ўсиб-улғайгач бўлганда катта
Зўр танкчи бўламан албатта
Танким сув ва ўтдан кечади
У душман зарбини янчади
Ўт-олов пуркайди, енгади
Ғалаба байроғин тикади.

2-бола: Мен десантда бошлиқман
Қоракўз ва қора қошман
Парашютим очилар
Сафимга куч қўшилар.

3-бола: Мен бўлгум парвозда учувчи:
Фазони, йўлдан кучувчи.
Самолёт учади кушдайин
Кўрсангиз гўёки тушдайин

4-бола: Қаранглар, мен тўпчи мерганман
Шу ишга меҳримни берганман.

5-бола: Мен аскар бўламан пиёда
Ҳаммадан чакқону зиёда.

6-бола: Ҳавода хужумда мудофаа керак
Бу ишда бўлса бас энг кўркмас юрак.

7-бола: Ракетатачи бўлиш ҳам шон, ҳам шараф
Унга билим керак ва куч ҳар тараф.

8-бола: Менга жуда ёқар ҳарбий алоқа
Тугмани боссангиз хабарлар оқар
Етказасиз уни турли ёқларга
Денгизга, осмонга, хатто тоғларга.

9-бола: Денгизчи денгизда ёки қирғоқда
Ватанга содиқ хизмат қилмоқда.

10-бола: Чегара кўриқлар энг мард йигитлар
Юраги олову, асли бургутлар
Сезгирлик, эпчиллик энг зарур хислат.

Улар қийин дамда беради мадад
Саҳнага бир бола ва қиз чиқади.

Қиз: Мана бугунги «Ватан ҳимоячилари
куни»га бағишланган тадбиримизни томоша
қилдингиз.

Бола: Чегарамиз бехатар,
Унда сокин тонг отар.

Қиз: Ўзбекистон-менинг юртим,
Куёши ҳам бўлакча
Дунёдаги энг гўзал йўл.
Уйга элтган йўлакча.

Бола: Харбий оға-инилар

Тинчимизни сақлайди.
Хавф-хаатрни йўқотиб
Ўз номини оқлайди.

Қиз: Байрамингиз муборак бўлсин, Ватанимиз
химоячилари.

Бола: Байрамингиз қутлуғ бўлсин!

Конституцияни бил

1-қиз: Конституция-қомус
У гўё ёруғ фонус.

2-қиз: Ёритади йўлимиз
Ўрганамиз уни биз

1-бола: Ўзбекистон мустақил,
Уни асра, эъзоз қил.

Даврага герб ва байроқ олиб кирилади.

2-бола: Рамзлар номи шундоқ
Мадҳия, тамға, байроқ.

1-бола: Миллионлар - юртдошимиз
Президент-юртбошимиз

2-бола: Ўзбек ва қорақалпоқ
Елкадош, юртдош, ўртоқ

Сахнада қорақалпоқча ўйин ижро этилади.

3-бола: Давлат ҳимояси -бурч
Унга топамиз биз куч.

4-бола: Ўзбек тилим- ўз тилим,
Давлат тилим, дўст тилим.

5-бола: Таълим олишга бекам
Ҳар ким ҳуқуқга эга.

6-бола: Авайлайлик меросни
Буюк тарих, устозни.

Болалар картондан ишланган мадраса ва
миноралар расмини кўтардилар.

7-бола: Пул айланиши лозим
Бизда ҳам шундай тизим.

8-бола: Азиз ўлкам, ҳур ўлкам
Доим обод бўл, ўлкам.

Даврадан ҳарбий кийимдаги болалар
ўтишади.

9-бола: Кўм-кўк бўлсин осмонлар
Соғлом бўлсин посбонлар.

Даврага она чақалоғини кўтариб чиқади.

10-бола: Оналик-болалик бахт
Ҳимоя қилар давлат.

11 бола: Авайланса табиат
Бизга кўп қилар хизмат

Саҳнада турли ҳайвонлар кийимидаги
болалар ва гуллар, дарахтлар расмини ушлаган
қизлар кириб келишади.

12-бола: Табиат- катта бойлик
Ишлатайлик чиройлик.

Саҳнага дори қутисини кўтарган доктор
киради.

1-бола: Кўнглимиз бўлмаи хира
Касал бўлмаилик сира.

2-бола: Мабодо бўлсак бемор
Доктор давога тайёр.

3-бола: Орзуинг бўлиш олим
Хуқуқинг-олиш билим
Шундай сўзга келдик дуч
Ўқиш-хуқуқ, ўқиш-бурч.

4-бола: Мен ва укамни доим
Ўйлайди дадам, ойм
Оиламизни ҳар он
Давлат ўйлар бегумон.

5-бола: Ялқов бўлмагин асло,
Ишинг бўлсин беш-аъло.

6-бола: Болаларни ҳамма вақт
Ҳимоя қилар Давлат.

7-бола: Орзуимиз: бўлсин ар дам
Озод ва обод Ватан
Эркин, фаровон ҳаёт
Насиб этсин умрбод.

8-бола: Ёлғизлик жуда ёмон,

Оилам бўлсин омон.
Бўлайлик соғлом ҳар дам
Бувим, ойим, мен, дадам.

9-бола: Чегарамиз бехатар
Унда сокин тонг отар.

10-бола: Фавқулудда вазият
Келтирар кўп азият.
Сел, кўчки ҳамда шамол
Бўлса ҳамки эҳтимол

11-бола: Ё ёнгин чиқса ногоҳ
Бўлмай қолсак биз огоҳ
Шошилар зарур хизмат
Ёрдамга келар албат

1-бола: ДАН ходимини кўрдинг
Чорраҳада сен боя.
Йўл ҳаракат хавфидан
У қилади ҳимоя.

2-бола: Ўт ўчирувчи акам
У ботирдир чинакам
Ҳамла қилганда олов
Ёрдамга келар дарров.

3-бола: Ҳозирча биз миттимиз
Етаяпмиз вояга
Ҳаммадан ҳам кўпроқ биз
Муҳтожмиз ҳимояга.

4-бола: Бизгадир паноҳ, қалқон,
Гул давлат-Ўзбекистон

Яна мадҳия анграйди, болалар қўлини
кўксига кўйишади.

АЛИ ВА МИКРОБ

**Қатнашувчилар:
Али исмли бола-6 ёш
Унинг онаси
Шифокор
Микроб-хароб-қора рангда
Микроб савоб-оқ рангда
Бошловчи (Парда ортида)**

-Ассалому алайкум, азиз болажонлар!
Мен бугун сизларга сўзлаб бермоқчи бўлган
воқеа ҳаммамиз билан содир бўлиши мумкин.
Бу воқеанинг бош қаҳрамони Микроб. Сиз
«Микроб нима?»-деб сўрарсиз. Улар
атрофимизда мавжуд майда
микроорганизмлардир. Гап шундаки, улар
фойдали ҳам, зарарли ҳам бўлишади.
Фойдалилари сутни қаттиққа айлантиришга,
хамирни оширишга ёрдам беради. Бизнинг
организмимизда ҳам фойдали ва зарарли
микроблар жуда кўп. Зарарлиси турли юқумли
касалликларни чақиради.

Қўлга олинг микроскоп
Чор атроф микроб, микроб,
Бирининг номи -Савоб,
Бирининг номи - Хароб.
Бири тиклаб жараён,
Бири ясар ғалаён.
Келтира туриб ғалва
Дейди: бу ҳали ҳолва!...
Кўпаяр ўсар-ўсар
Савобнинг йўлин тўсар.
Келинг, яхшиси Али исмли бола билан
содир бўлган воқеани ўз кўзимиз билан

кўрайлик.

Алининг уйи. У шошилиб хонасига кирди ва папкасини отиб, хонтахта устида турган тарелкадаги олмага ёпишди.

Овоз:

-Али! Қўлингни юв!

Али (оғзини тўлдириб):

-Хўп! (Кейин югуриб бориб, крандан сув ичади).

Овоз:

-Али, совуқ сув ичма!

Али (ғулдираб):

-Хўп, онажон! Она, мен футболга кетдим!

Онаси (чойнак кўтариб кириб):

-Ўғлим чойингни ичиб ол!

Али (шошиб чиқиб кетди):

-Она ўртоқларим кутиб ўтиришибди.

Онаси:

-Вой, ўлмасам оч кетасанми?

Парда ёпилиб очилади. Она уйда ёлғиз

ўзи.

Она:

-Соат 6 бўлдия. Алидан эса дарак йўқ.
Уни караб келай.

Али (шошиб кириб келди):

-Она! Ютдик! Биз футболда ютдик!

Она:

-Ўғлим, овқатлан. Аввал юз-қўлингни
ювиб ол!

Али:

-Уф-ф! Қорним очиб кетдим. (кир кўли
билан овқатланади, кейин уф тортади)
чарчадим. Энди мизғиб олсам ҳам бўлади.
(Ухлаб қолади.)

Она:

-Вой, болам! Овқатдан сўнг тўқ қорин
билан ухлайдими?! Вой болам-эй! (онаси
кетади).

Али пишиллаб ухлайди ва туш кўради.
Шу пайт Алининг ичидан бир махлуқ чиқиб
келади.

Микроб -хароб:

Мен микроб-харобман!

Қаттиқ-қаттиқ бақираман.

Касалликни чақираман

Кел, касал! Соғлом бўлсин ўсал!

Оҳ! Оҳ! Бу боланинг ҳамма ёғи ёмон
ёмон ниятли микробга тўла-ку! Қўллари!...
Оғизлари! Оҳ, менинг қора юракли дўстларим.
Сизлар билан кўришаман,
Сўнгра ишга киришаман!
Касаллик кучай!
Сўнг яна учай!
Соғларга кўчай!

Али кўзини очса, уни бошқа оқ тусли
Микроб-савоб уйғотарди.

Микроб-савоб:

-Али, дори ичиб ол. Ичингга Микроб-
хароб касаллик микроби кирди. У сени ҳам,
мени ҳам йўқотади.

Али (кўзини уқалаб):

-Мен туш кўряпман шекилли? (Яна ётиб
олади)

Микроб-хароб (керилиб):

-Вақт ўтди. Алини бетоб қилиб бўлдим.
Энди навбат сенга! (Жанг бошланди).

Ҳолинг бўлади хароб
Сенсан душманам савоб.
Ишларинг бўлар сароб,
Ҳаммани қилгум бетоб!
Ҳа-ха-ха!

(Жангда Хароб Савобни ерга йиқитади).

Али қаттиқ инграйди. Онаси югуриб
чиқади.

Она:

-Вой, ўлмасам, болагинам иситмалаяпти.
Вой! Вой! Вой!

Тез ёрдам! (Югуриб чиқиб кетади).

Парда ёпилиб -очилади. Шифокор ва она

Алининг ёнида. Она (йиғлаб сўзлайди):

-Болажон тузал!
Йўқ бўлсин касал!

(Шифокор унга укол қияпти).

Шифокор:

-Ана энди Али ўзига келади. Мана, яхши бўляпти. (Орқадан Микроб-Савоб тирилиб, Микроб-Харобни енггани кўринади).

Али кўзини очиб туради.

Али:

-Менга нима бўлди?

Шифокор:

-Қаттиқ бетоб бўлиб қолдинг.

Али:

-Нега энди?

Она:

-Меваларни ювмай еганингга...

Дўхтир:

-Совуқ сув ичганингга..

Она:

-Тўқ қоринга ухлаганингга...

Шифокор:

-Натижада касаллик микроблари кўпайиб сени енгган. Ҳатто ичингдаги яхши микробларни ҳам нобуд қилган, бир хилларини ёмон ҳолатга келтирган. Дори еса яна сени соғайтиради. Мен кетдим. Мана шу дориларни ичиб тургин.

Она:

-Раҳмат, дўхтиржон!

Али:

-Раҳмат, дўхтир амаки!

Шифокор:

-Ифлос кўлдан юкмасин микроблар сира,
Соғлиғу кайфиятни қилмасин хира.

Микроб-савоб:

-Микробларни киргизмангиз ёмон тусга,
Шунда, азиз болалар, кирасиз юзга.

Али:

-Сизга доим дўст бўлса,

Совун, сув, сочиқ.

Барча-барча касаллар

Кетади қочиб

Ҳамма (бир овоздан):

Яшасин соғлиқ!

Яшасин соғлиқ!

У бизга боғлиқ!

«Ҳосил байрами» сценарийси

Катта ва тайёрлов гуруҳлари учун
Даврага жарчилар кириб келади.

1-жарчи: Одамлару. Одамлар! Тоғда битган
бодомлар!

2-жарчи: Ҳосил байрамига кеп қолинглар!
Жарчилар кетдилар.
Совуқ момо кириб келди.

Совуқ момо: Нима деяпсизлар?
Ҳосил байрами?
Ҳеч қандай ҳосил байрами бўлмайди. (хуштак
чалади)

Эй, ёмғир билан дўл!
Тез пайдо бўл!
Эй, булут!
Ҳосилни қурит.
Кўнгилни тўқ қилурмиз,
Ҳосилни йўқ қилурмиз.

Кетади. Саҳнага Деҳқон бобо кириб келади. У
ёқ-бу ёққа қараб:
Олисдир мен чикқан йўл,
Далада ҳосилим мўл.

Помидорга:
Емай ўсдинга дори
Соғломсан помилдори.

Помидор:
Исмим менинг помидор
Бўлинг менга харидор

Ичим дармонга бойда
Мен ахир кони фойда.

Дехқонбобо пахталарга қараб:
Энди қилмайман армон,
Пахта бўлди бир хирмон.
(даврада пахта рақси)

Пахталар:
Хосилимиз хирмон-хирмон.
Раҳмат сенга бободехқон!
(шу пайт қуш учиб келди)

Қуш:
Дехқонбобо! Совуқ момо бизга қарши иш
бошлабди, куз пайтида тиш қайраб қиш
бошлабди.
У байрамни тўхтатмоқчи,
Хосилингиз йўқотмоқчи!

Сабзавот ва мевалар:
Байрам бўлур албатта
Қувноқ, шодон ва катта!
(сахна алмашади)

Совуқ момо помидор олдиға келиб:
Салом жаноб помидор!
Менман сенга харидор.
Сенга музни жойлайман,
Совуқ билан бойлайман.
Қолсанг тош каби музлаб
Сени бўлмайди тузлаб.
Ха-ха-ха.

Дўллар ўйини:

Бизлар дўлмиз, дўллармиз
Ёмонликни қўллармиз.
Тепангиздан тақиллаб
Биз тушамиз пақиллаб.
Хосил нобуд бўлади.
Дўллар хандон кулади.
Ха-ха-ха.

Чигиртка ўйини:
Бўйим ўхшар чигитга
Мен зарарли чигиртка
Кўчат қирқсам текинга
Қирғин келар экинга.

(шу пайт барча сабзавот ва мевалар
кириб келишади)

Хосилни асраш бизнинг бурчимиз,
Бунга сарфлаймиз барча кучимиз.
(саҳнага қушлар учиб киради)
Қийин пайт сизга ҳар дам
Дўстлар беради ёрдам.
(улар чигирткаларни ейиш каби
харакатларни қиладилар)
Қушлар қўшиғи:
Чигирткани хушлармиз
Биз дўстингиз қушлармиз
Тук-тук-тук, тук-тук-тук
Биздан зўри йўк.
Энди ишимиз тамом,
Чигиртка топди қирон.

Шамол деҳқонбобога қараб:
Мен ҳам яхши одамга,
Қилмоқчиман ёрдам

Дардингизни юваман,
Булутларни қуваман
Ву-ву-ву.
(сабзавот ва мевалар бир овоздан)
Қуёш чикди чароғон
Ҳамма қувноқ ва шодон!
Хосил байрамига марҳамат қилинглар!
(қувноқ қўшиқ янграйди, ҳамма бир
овоздан)
Бизлар мева, сабзавот
Бизлар бор, ширин ҳаёт.

Дехқонбобо:
Балли менинг дилбандларим
Етиштирган фарзандларим!
(сабзавот ва полиз экинлари)
Дехқонбобо, боғбон бобо
Раҳмат сизга полвонбобо!

Дехқонбобо:
Сизга ҳам раҳмат, болаларим!
Элнинг дастурхони тўқ
Энди менда армон йўқ.
(даврага кўрикчи чиқади)
Мен кўрикчи, кўрикчи
Ён-веримга йўлиқ-чи!
Мен ўраман дук-дук-дук!
Ўғриликка йўллар йўқ!

Дехқонбобо:
Балли сенга, кўрикчи!
Кани даврага чиқчи!
(Кўрикчи даврага чикиб ўйнайди)

Дехқонбобо:

Раҳмат!

Пахтаой:

Бобожон, бу ерга барча сабзавот ва
мевалар ўз қўшиқ ва шеърлари билан келишган.
Улар шуларни айтиб беришмоқчи.

Дехқонбобо:

Жуда яхши-да! Қани, эшитайлик-чи!
(хамма бирин-кетин шеър айтади)

Шолғом:

Сувни роса симирдим
Ер тагида семирдим.
Дангасалигим ёлғон
Мени дейдилар шолғом!

Бодринг:

Роса ухлаб қотибман
Турсам палак отибман.
Дехқонжон тезроқ теринг
Сарғаймасин бодринг.

Карам:

Қат-қат туним бордиров
Кимдир тунга зордиров,
Баргим яшил сўлмаган
Зўр кетаман дўлмага.
Ўзим бир бош ўрамман,
Ҳамма билган карамман.

Картошка:

Ватанимдир далалар,
Ер тагида болалар,
Зўрдир чўғда пиширса,

Кейин паққос туширса
Шошилманглар артишга
Қовурманглар картошка.

Бақлажон:
Тўним кўнғир, шойидир,
Юртим дала жойидир.
Гоҳ идишга жойлашиб
Гоҳ думимдан бойлашиб
Қуриштишга илишар
Фойдамни кўп билишар
Номим айтсам қақажон
Менман ўша бақлажон!

Пиёз:
Менсиз қозон осилмас,
Ошга гуруч босилмас,
Артилганда пўстларим,
Йиғламанглар, дўстларим.
Саримсокқа устозман
Сизга таниш пиёзман.

Аччиқ қалампир:
Ким бор мендан дунёда
Аччиқликда зиёда
Чайнасангиз, билингиз
Ловуллайди тилингиз.
Эслаб қолинг мени бир
Менман аччиқ қалампир!

Қовок:
Деманг мени қовок бош
Ҳажмим катта. ёшим ёш
Мендан фойда топинглар
Қовок сомса ёпинглар.

Қўл чўзинглар товоққа
Раҳмат денглар қовоққа!

Сабзи:
Сув ичиб ариқ-арик
Ранг олдим қизил-сарик.
Ҳаммага бўлиб озик
Ном олдим олтин қозик
Сабзи тўлгач ўралар
Қор ёмғирдан ўралар.

Турп:
Тупроқларга ботганман,
Ер тагида ётганман.
Думларимдан тортдилар
Қопга солиб ортдилар.
Ликопчада юрибман,
Дармонга бой турпман!

Тарвуз:
Сувсиз қолсам озаман,
Мен ҳам палак ёзаман
Ичим тўла дармонда
Емаганлар армонда,
Кузда тўйгач тарвузга
Асраб қўйинг наврўзга!

Лавлаги:
Ичим қондек қип-қизил,
Қизилдир хатто юзим.
Думим бор, йўк палагим
Нимадир бу?-Лавлаги.

Олча:
Бизлар нордон мевамиз ,

мураббони севамиз,
Пишмайгуриб олчалар
Еб кетади ғалчалар.
Эзилганда олчалар
Қизаради шолчалар.

Гилос:
Олчахонга устозман
Нордонликдан халосман.
Ундан катта бир оз мен
Сизлар севган гилосман.

Кунгабоқар:
Ўйлаб қолдим нега мен
Пишгач бошни эгаман.
Писталарим бўликдир
Мағизларга тўликдир.
Болаларга кўп ёқар
Куёшдек кунгабоқар!

Узум:
Ишком уйим, хонамдир,
Ёйма чалпак онамдир
Ширин-шакар ўзимман
Ғуж-ғуж пишган узумман.

Ўрик:
Ликопчада туршакман
Данак кетса баргакман
Данагимни чакиб кўр
Тузга тушса бўлар шўр.

Анор
Қизил донлар донлар тўпланган,
Сиқиб сувим хўпланглар.

Шифолигим гўзалдир
Мени еган тузалди.
Кузда қанор-қанорман
Ширин-нордон анорман.

Олма
Хидим хушбўй, рангим ол,
Таъмим сен ҳам татиб кол.
Қўлинг чўзиб ол мани
Фойдага кон олмани.

Шафтоли
Бўлиққина, кўхлиман.
Туксизман ва туклиман.
Ҳар бир турим шифоли
Бунга кафил шафтоли.

Анжир
Тугма каби тугилиб
Пишгач кетдим тўкилиб
Мураббом ҳам бол асли
Менда даво бор асли
Теролмасанг ранжима
Сизлар билган анжирман.

Дехқонбобо:

Раҳмат, азизларим.

Элимнинг нони

Мен шодман бугун

Ризқимиз бутун.

Байрам этади давом. Ҳамма дастурхонга!

Оммавий йин билан байрам яқунланади.

Бошланғич синфларнинг битирув байрами сценарийси

1 ўқувчи:

Мактаб деган кутлуғ даргоҳ
Муқаддасдир бизга ҳар чоғ
Билим сари бошлар йўлга
Азиз ўлка, таниш йўлка.

2 ўқувчи:

Ҳар кун эрта тонгдан бошлаб
Аста-секин қадам ташлаб
Биз у томон отланаимз
Дўстлар ичра шодланаимз.

1 ўқувчи:

Алифбе ва ҳисоб ортда
Бари қолди, қолди ёдда
Рақам таниш, ҳарфлар таниш
Қўлдан келар ўқиш, ёзиш

2 ўқувчи:

Бизлар битирувчимиз бугун
Бизлар учун қувончли кун.

1 ўқувчи:

Ҳақат қалбда ғашлик бир оз
Ўқитмайсиз энди устоз

Ўқувчилар бир қатор бўлиб туриб
«Биринчи муаллим» шеъри ни ўқишади.

1 ўқувчи:

Чуғурлашиб тортганча саф

Анграйганча турли тараф
Синфга кирган кунни илк бор
Эслаймиз биз такрор-такрор

2 ўқувчи:

Танаффусга чиққан пайтда,
Сизни излаб қайта-қайта,
Хўп адашиб юрганимиз,
Турли ҳаёл сурганимиз.

Ҳамма бир овозда:

Ҳали-ҳали ёдда устоз
Сизга таъзим, сизга эъзоз.

3 ўқувчи:

Қўлга олгач ручка, дафтар,
Қийшиқ гоҳо тўғри қатор,
Ёзувимиз чиқар эди,
Кўнглимиз гоҳ чўқар эди.

4 ўқувчи:

Кўлимизни олиб қўлга,
Ёзувимиз солиб йўлга,
Олам-олам қувончингиз,
Бизга бўлган ишончингиз.

Бир овозда:

Хали-ҳали ёдда устоз
Сизга таъзим, сизга эъзоз.

5 ўқувчи:

Тинмас эдик бериб савол,
Нима тўғри, нима ҳалол,
Қалбимизга жойлаб одоб,
Ёритдингиз гўё офтоб.

нега куёш шунча иссиқ
Тунда қайга кетар қизик
Бизни доно билганингиз
Тинмай жавоб берганингиз

Бир овозда:
Мудом ёдда қолар устоз
Сизга таъзим, сизга устоз.

6 ўқувчи:
Мактабда энг митти эдик,
Баъзан ноҳақ дакки ердик,
Биров бизни қилса хафа,
Чопардик деб устоз опа.
Келардингиз дарров чопиб,
Қайдан бўлса бизни топиб,
Паноҳ бўлиб доим бизга,
Айтганингиз сўз мулойим

Бир овозда
Ҳали-ҳали ёдда устоз
Сизга таъзим, сизга устоз

7 ўқувчи:
Бизлар гўё ниҳол эдик
Қаранг анча бй ҳам чўздик.
Билимни дўст қилиб олдик,
Эзгулик не билиб олдик.
Аммо ҳали олдда ўқиш,
Неча ёзу, баҳор ва қиш.
Неча кузда мактаб томон
Йўл оламиз ҳали ҳамон.
Аммо ўша таниш хона
Ва сиз гўё азиз она

Бир овозда
Энтиктирар бизни устоз
Сизга таъзим, сизга устоз.

Қадим-қадим замонда бир боғбон бўлган экан. У доим дарахт эккани эккан экан. Бир куни унинг олдида бир киши келиб сўрабди. -Ўзингизни ёшингиз анчага бориб қолибди, бу ниҳоллар қачон ҳосил беради. Уларни татиб ҳам кўра олмайсиз.

Шунда мўйсафид деган экан:
-Мен ўстирган меваларни менадан сўнг наф келтириши, фойда бериши муҳим.
Ҳамма бир овозда:
Устозимиз яратган боғимиз бизлар
Ватан суянчиғи, тоғимиз бизлар.

1 ўқувчи: Энди бизлар нима ўрганганимизни сизларга намойиш қиламиз. Даврада ўйин ва рақслар, интермедиялар ижро этилади.

1 ўқувчи: кўрдингизми, бизлар боғдаги турфа гуллар,

2 ўқувчи: Юлдузлар каби ўз истеъдодимизга эга бўлдик.

1 ўқувчи: Биз касблар ҳақида тасаввурга эга бўлибгина қолмай, балки ана шу касбларга тайёргарликни ҳам бошлаб юбордик.

2 ўқувчи: Биз орзу қилишни ўргандик, орзулар эса бизни юксакларга етаклайдилар.

Осмон тўла юлдуздир

Шундан тун ҳам кундуздир

Биз боғдаги гуллармиз

Бизлар орзу қиламиз.

1 ўқувчи:

Мен истайман бўлмоқ шифокор,
Дард бор жойда доим даво бор.
Шифокорлар орзуси юксак:
Ҳамма соғлом бўлиши керак.

2 ўқувчи:
Менинг орзум: бўлмоқлик олим
Ва илмдан бермоқлик таълим.

3 ўқувчи:
Мен албатта бўламан устоз,
Жужуқларга сабоқ бериш соз.

4 ўқувчи:
Мен-чи дўстлар бўлгум муҳандис,
Чизма чизсам уй чиқар нафис.

5 ўқувчи:
Менинг орзум: бўлмоқлик нозир
Тартиблашга ҳар ишни ҳозир.

6 ўқувчи:
Мен космонавт бўлиб учгайман
Фазоларни бир-бир кучгайман.

1 ўқувчи: Ана орзуларимиз билан ҳам
ўртоқлашдик. Энди эса қувноқ куй ва ашула
эшитсак.

4-синфни битирар эканмиз, биз ўқиган
фанлар куз олдимиздан ўтмоқда. Гўё улар ўзи
ҳақида бизга эслатаётгандай.

1 ўқувчи:
Қилиб хўп-кўп хафсала
Ёзар эдик масала,
Шодланиб гоҳ қолиб лол

Бош қашлаб ечиб мисол
Варрағ узра кўз тикдик
Ишлаб қанча тер тўқдик.
Меҳнат кетмайди бекор
Сенинг катта нафинг бор
Биз деб қанча тер тўққан
Раҳмат, математика.

2 ўқувчи:

Она тили ва ўқиш
Асли жуда қийин иш.
Қоидаси унинг кўп,
Ва фойдаси унинг хўп.
Улар берар умрбод.
Маърифат билан савод

3 ўқувчи:

Аммо улардан ташқари бошқа фанларни ҳам
ўқидик.

4 ўқувчи:

Раҳмат сенга табиат
Билим бердинг нафақат,
Билдик кўплаб сирларни
Тоғ, адир ва қирларни.

5 ўқувчи:

Бўлманг дея нимжон нортуя
Бизга сабоқ бердинг бадантарбия
Санъат бобида қилурмиз таъзим
Қалбга нур сочдинг ашула, расм.

6 ўқувчи:

Раҳмат деймиз ҳар қачон
Жуда қизиқ, жонажон

Билим тили, дўст тили
Инглиз тили, рус тили

7 ўқувчи:

Миннатдормиз сендан беҳад
Азиз меҳнат, сенга раҳмат.

Мана бугунги битирув кечамизни
яқунлар эканмиз. Сизларни яна куй ва қўшиқ,
рақс даврасига чақирамиз. «Салом, таътил»
кўшиғи янграйди.

Бу қандай қутлуғ даргоҳ
Муқаддас бизга ҳар чоғ
Билим деб бошлар йўлга
Муқаддас азиз ўлка.

**ЭШИТ СИНФДОШИМ, МЕХРИБОН
ДЎСТИМ
ТИНГЛАГИН ЎРТОҚ СЎНГГИ
ҚЎНФИРОҚ
(«Сўнгги кўғироқ» сценарийси)**

1-ўқувчи

Турфа рангли гуллар кўтариб
Остонангдан хатлаган эдик
барча фандан билимлар олиб,
Келамиз, деб отланган эдик
Ёзлар, кузлар, кишлар, баҳорлар
Ўтганига ишонмай бир оз
Бир кун энди хайрлашишга
Келганимиз наҳот бўлса рост?

2-ўқувчи:

Сахий бир донишманд бобо сингари
Қалбимизга билим уругин сочдинг
Гўёки сеҳгар доно сингари
Билимлар олами эшигин очдинг.
Куёшга қараган ниҳолдек бу кун
Улғайдик бағрингда билимга чанкоқ,
Ота-она каби сездинг дардимиз,
Қалбимиз тушундинг гўё дўст-ўртоқ.

1-ўқувчи:

Бир донишманддан «Дунёда нондан
кейин турувчи энг азиз, зарур нарса нима?» деб
сўрашганда у «мактаб» деб жавоб берган экан.
Ҳақиқатдан ҳам агар нон жисмимиздаги ҳаётни
саклаб турувчи бир восита бўлса, мактаб бизни
инсонлар сафига кўшувчи воситалардан
биридир. Мактаб бизнинг ҳаёт ҳақидаги
тасаввурларимизни шакллантиради. Бизга илк

билим ва сабоқларини беради.

2-ўқувчи:

Жамоа орасида ўзимизни тутиш маданиятини ўргатган ҳам ана шу мактаб. Маданият деганда нафақат суҳбат, мутолаа ва имло, балки кундалик турмушимизда ҳам ўзимизни қандай тутишимиз лозимлигини ўргатган ҳам бизга мактабдир. У хар бир харакатимиздан хабардор, ножўя босган кадамимиздан огоҳ қилади, камчилик ва нуқсонларимизни рўй -рост кўрсатиб беради.

Хар йил ўз бағрингга қабул қилгайсан.
Пештоқингда ёзув «Келинг, мархамат!»
Инсонийликдан илк сабоқ бергайсан
Сенда жавоҳир-илм, инжу-маърифат.

1-ўқувчи:

Мактаб деганимизда энг аввало куз ўнгимизда меҳрибон муамллимларимиз, устозларимиз намоён бўлади. Уларнинг машаққатли меҳнатларини игна билан қудук казишга қийёслаш мумкин.

2-ўқувчи:

Мана шундай тантановор кунда азиз устозларимизга мннатдорчилик туйғуларимизни ўз ҳазил шеърларимиз билан изҳор қилмоқчимиз.

Она тили фани ўқитувчисига:

Хар кадамда учрарди
Ундовлар ва сўроқлар
Кўп нуқталар ҳаёлни
Олиб кетар узоқлар

Мактаб гарчи ўргатса
Ҳаммамизга ҳаётни
Она тили ўргатди
Бизга имло, саводни...

Адабиёт фани ўқитувчисига:

Қахрамонлар тақдирин
Ўйлаб ўйга чўмишлар...
Қолиб кетди китобда
Отабеклар, Кумушлар...
Сўзингиздан йилма-йил
Олдик сабот-қудратлар
Одоб илмин ўргатган
Навойилар, Фитратлар...

Тарих фани ўқитувчисига:

Амир Темур билан
Турк давлат туздик
Кўп урушлар кўрдик
Мустақил бўлдик
Мана энди тинчликка
Чиққан замонда
Афсус тарих курсин
Биз тамом қилдик.

Математика фани ўқитувчисига:

Гоҳида плюс, гоҳида минус
Гоҳида косинус, гоҳида синус.
Гоҳида айирув, гоҳида қўшув,
Жуда керакли фан аслида ҳам у.
Математикадир-пойдевор, илдиз
ҳисоб-китоб бўлмас, дунёда усиз.
Олингу-олдирманг, бўлинг, кўпайтинг,
Миннатдорлик сўзин баландроқ айтинг.

Физика фани ўқитувчисига

Буюк физик олимлар
Ўлчамаганлар нечун
Ҳайрлашиш онида
Мактабнинг тортиш кучин,
Ўлчаганида уни
Бирор буюк сеҳргар
Тенг бўларди қанча ватт
Неча ампер меҳрга?

Биология фани ўқитувчисига:

Муаллим опа (ака), қаранг,
Болажонлар куляпти
Кўзимиздан ёш оқиб
Рефлекс ҳосил бўляпти.

Кимё фани ўқитувчисига:

Кислороду, водород,
Кислоталар, углерод,
Бизнинг рекациялардан
Дарсда чиқарди фарёд.
Энди-чи, ўзга ҳолат
Ракс тушар калий фосфат.
Ўйнайди ацетилин
Этилену, галоген
Ишқорий металл, газлар
Ҳаммаси созин созлар.
Муаллим опа (ака) сиз ҳам
Унутинг ҳар қандай ғам
Биз-чи гул тутиб шу он
Деймиз: Раҳмат, опажон! (акажон)

Астрономия фани ўқитувчисига:

Юпитер катта юлдуз,
Энг кичиги Муштарий,
Турфа юлдуз туркуми,
Дарсликда бордир бари.
Куёшнинг саховати
Яшнатмоқда дунёни,
Муаллим ҳам куёшдек
Таратади зиёни.

Чет тили фани ўқитувчисига:

Ўтгандик биз бу фандан
Ўзга юртнинг элини,
Тарихини ўқидик
Сўнгра она тилини,
балки бизни олдинда
Кутар янги шаҳарлар
Қизик- қизик учрашув
Чет элларга сафарлар.

Жуғрофия фани ўқитувчисига:

Қай давлат мамлакатда,
Қай бурчакда ҳилқатда
Борми дарё ё ўрмон
Ё тоғлар топган макон.
Белгилар, ёзилмалар,
Фойдали қазилмалар...
Жуғрофия-қизик фан
Ҳамма унга берган тан.

Рус тили фани ўқитувчисига:

Ўргатдингиз сўзлашишни тилингизда
дарс бердингиз бор вужуду дилингиздан
Биз ўргандик Пушкин каби даҳоларни
Хафа бўлдик олсак ёмон баҳоларни.

Чизмачилик фани ўқитувчисига:

Узун, қисқа чизиқлар
Гўё турли йўлакдир
Сизга айтсак тўғрилиқ
Ҳамма жойда керакдир
Тўғри бўлинг доимо
Дейди чизиқ тизмаси
Тўғрилиқнинг тимсоли
Мактаб йўриқ-чизмаси.

Жисмоний тарбия фани ўқитувчисига:

Кўп такрорланар бу дарсда
Азалдан қолган нақл:
Тинманг, дўстлар машқ қилинг
Соғ баданда соғ ақл.

**Бошланғич ҳарбий таълим фани
ўқитувчисига:**

Харб илмидан қилдингиз
Бизга кўплаб ҳикоя
қандай қилсак яхшидир
Ўзимизни ҳимоя.
Сиздан олганда сабоқ
Қалбда уйғонди тилак
Ватан ҳам кўз қорачиқ
Уни асрамоқ керак.

Муסיқа фани ўқитувчисига:

Қилар эдик хиргойи
Бирор куйни жўр бўлиб
баъзан якка гоҳида,
Айтар эдик хор бўлиб

Ажратарди иккига
Синфимизни устозлар
«Иккинчига» ўтарди
Жарангсизроқ овозлар.

Меҳнат таълими фани ўқитувчисига:

Сотиб олиб дўкондан
Турли рангда тасмалар
Кўйлақларга тикардик
Гўё гуллар, босмалар.
Рандалардик рандада
Гўё уста дурадгор
Меҳнат дарси меҳнатга
Ўргатувчи мададкор.

Биринчи ўқитувчимга:

Энг оддий саволлардан
мураккабларга қадар
Бир дақиқа тинчимай
Дарсларни ўргатдингиз
Ўттиз икки ҳарфдан
Энг қийин фанга қадар
Сабр-матонат билан
Билмасак юпатдингиз
Биринчи устоз деган
Номингиз тилда такрор
Ахир билимимизга
Сиз қўйгансиз пойдевор.

Мактаб директорига:

Биз гўё дарёмиз, ҳайкирган уммон
Биз гўё тоғдрамиз, дарахтзор, ўрмон
Ниҳоллар ўстирган, сабоқ ўргатган
Уммонлар бешигин ўзи тебратган
Муаллим опамиз (акамиз) директор, устоз

Сизга минг ташаккур ва минг бор эъзоз.

1-ўқувчи:

Азиз устозлар, сизнинг олдингиздаги қарзларимиз нечоғли катталигини сезиб келажакда сиз истаган, орзу қилгандек инсонлар бўлиб етишишимиз учун барча куч-ғайратимизни сафрлаймиз.

2-ўқувчи:

Ҳақ йўлинда ким сенга бир харф ўргатмиш ранж ила

Айламак бўлмас адо онинг ҳаққин юз ганж ила, деган эканлар бобомиз Алишер Навоий.

1-ўқувчи:

Устозлари Абдурахмон Жомий эса муаллимлар ҳақида ушбу байтни битганлар:

Устоз муаллимсиз қолганда замон
Нодонликдан қора бўларди жаҳон.

2-ўқувчи:

Бир аллома шогирдлари билан ҳар гал кўришганида «қандай эзгу иш қилдингиз?, Кимларга нафингиз тегди?» деб сўрар эканлар. Навбатдаги учрашувда шогирдларидан бири: «Кечаги кунда эшигимга нотаниш киши келиб қолди. Қарасам, бир фақир. Эгнимдаги чопонимни унга бердим. Барча мол-мулкимни ҳадя қилдим. Устимдаги эгнимдан бўлак ҳеч вақом қолмади», - дебди. Аллома бу сўзлардан сўнг ҳеч нима демабди. Сўз навбати бошқа шогирдига келгач у дебди: «Қайси кун шох ўрдаси олдидан ўтиб кетаётсам бир кишини жазоламоқчи бўлиб туришган экан. Ҳукм

бўйича унинг бир қўли чопилиши керак экан. Уни бу оғир қийноқдан қутултирмақ учун ўз қўлимдан кечдим». Яна устоздан садо чиқмабди. Шунда ёнидагилардан бири ундан: «Шогирдалрингиздан қай бири фидойи ва комилроқдир?» деб сўраганад аллома: «буларнинг қилган яхшиликларидан фақат икки кишигина бахраманд бўлишибди. Одамнинг қилган эзгу ишидан барча эл бахра топмоғи лозим» деган экан.

1-ўқувчи:

Ҳақиқатдан ҳам, агар шу маънода устозларимизнинг меҳнатига разм соладиган бўлсак, бу меҳнат улуғвор ва ҳар қандай таҳсинга сазовордир.

2-ўқувчи:

Ҳозир сўзни битирувчиларимиздан эшитсак.

Битирувчи ўқувчи:

Ҳадемай, учирма полапон сингари мактабимизни тугатиб, ҳар биримиз ўз соҳаларимиз бўйича мустақил ҳаётга қадам қўямиз. Аммо жонажон мактабимиз ва азиз ўқитувчиларимиз, кадрдон синфдошларимизни ҳеч қачон унутмаймиз.

Эслиман сизларни, азиз дўстларим,
Сервиқор ва кўркам баҳор чоғида,
Совуқ қиш ҳукмини сурган даврда,
Олтин куз фаслида, ёз кучоғида.
Дарёлар талпиниб узоқ-узоққа
Ойлар, кунлар ўтар, ўтади ҳаёт
Қай эзгу ишингиз, қай ижодингиз
Из қолдирар сиздан балки умрбод.

1-ўқувчи:

Бугун ўзгача кун. Барчамизнинг қалбимизда бир умрга муҳрланиб қолажак байрамдир. Қаранг, гўё охирги қўнғирок ҳам бизга ўзининг энг яхши тилақларини билдираётгандек туюлади.

2-ўқувчи:

«Охирги қўнғирок» шеърини ўқиб беради.

Сўнги қўнғирок

Бугун ҳар бир нарса ўзгача гўё, ўзгача сабоҳ
Ўзгача шивирлар ям-яшил япроқ ва майин гиёҳ
Ташвиш, ҳаяжонга тўлган дилимиз ғамгин ва
қувноқ
Эшит, синфдошим, меҳрибон дўстим,
тинглагин ўртоқ
Сўнги қўнғирок.

Қандай тез ўтдингиз мактаб йиллари шод,
ўйинқароқ
Кулгу, насиҳат, ҳаёлларга бой, жўшқин ва
қувноқ.
Сермазмун, серижод, ўтдингиз бир зум,
қутмасдан узоқ,
Аммо шунча тез қутмаган эдик биз сени
мутлоқ, сўнги қўнғирок.
Нима бўлди ўзи энг сержаҳллар ҳам бу кунда
юмшоқ
Сўзга чиққанларнинг ё қалқир ёши ё босар
титроқ.
/ам, шодлик, ғуссаю севинчга тўлган ҳамма,
хаммёқ
Сўнги ўқув йили тамом бўлгандан этади огоҳ,

сўнгги кўнғироқ.

Гўё ўз базмини ўтказар бир азим қирғоқ
Ахир бир дарёдан бугун ажралар қанчалар
ирмоқ.

Ирмоқларга эса йўл ёруғ ҳар он, йўл ёруғ ҳар ёк
Сизларга оқ йўл тилайман, дейди сўнгги
кўнғироқ шу чоқ.

Қорбобога хат келди

1-жарчи: Болалару, болалар!

Тоғда битган лолалар!

Эшитмадим деманглар!

Эшитганлар янги йил КАРНАВАЛига марҳамат
килинглар!

2-жарчи: Қорбобою Қорқиз ҳам,

Барча жонзот бунча жам.

1-жарчи: Қандай ўтар карнавал,

Бу сизга боғлиқ, дўстлар!

Қуруқ келмасангиз бас,

Лекин совға керакмас.

2-жарчи: Келтиринг шеър, топишмоқ,

Ўйин, кўшиқ, сўз жумбоқ.

Қисқа қилиб айтганда:

Керак кулгу ва ханда.

Саҳнада безатилган арча. Атрофида

Қорбобо, Қорқиз, болалар ва турли - туман
жондорлар.

Қорбобо: Ассалом, болаларим,

Қора кўз лолаларим.

Яна Янги йил пайти

Сизлар томонга қайтдик.

Қорқизим-қизим билан,

Ёрқин юлдузим билан.

Сиздан олдим қўплаб хат,

Бариси учун раҳмат.

Қизим, қани, бери кел,

Шу хатларни ўқиб бер!

Қорқиз(ўқийди).«Бобожон, бизлар билан

Ўқир Ҳайдар ва Тўлан,

Кўчиртиришмас хатто
Диктант ва контрол пайтда,
Уларга беринг жазо.
Хат ёзувчилар. Имзо».
Ғалати, қизиқ ғоят:
«Дарсимизда муаллим
Бизга дейди: ўтир жим!
Аммо ўзи-чи, ўзи
Сира тугамас сўзи».

Қорбобо: Ана кўрдингизми, болаларим,
Сиздан қандай хатлар олдим. Бундан ташқари
мен турли ўқув курулларидан ва нарсалардан
ҳам анча мактуб олганман. Улар ўз ўрнида
ишлатилмаётгани учун эгаларидан шикоят
қилиб ёзишибди.

Қуён: Бобожон, мен ана шу шикоятлар
асосида бир луғат туздим. Шуни ўқиб берсам
майлими?

Қорбобо: Қани, қуёнжон, эшитамиз.

Қоён (ўқийди). Ўчирғич-кундаликдаги
ёмон баҳони йўқотиш учун ишлатиладиган
асбоб. Портфел - тепаликдан учиш учун чана
типидаги мослама. Пайпоқ-оёқнинг кирини
яшириш учун кийиладиган кийим. Кундалик-
ўқувчи учун жавоб бергандан кейин ўқитувчи
қўлига тушувчи ё тушмайдиган дафтар. Бу
ўқувчининг олган баҳосига боғлиқ. Агар ёмон
баҳо бўлса, кундалик ўз-ўзидан ғойиб бўла
олиш хусусиятига эга. Баъзи ҳолларда у бир
ўқувчида иккита бўлиши мумкин. Бириси яхши
ва бириси ёмон баҳо учун. Порта-шпаргалка.
Унда баъзан формула, шеър ва теоремалар ёзиб

қўйилади. Партадаги ёзув қўп ё кам блиши
мукин. Бу ёзув қанча қўп бўлса, ўқувчининг
билими ва ақли шунча камлигидан далолат
беради.

Айиқполвон: бобожон, ҳақиқатдан сизга
қийин экан.

Қорбобо: Ундаймас, айиқполвон
Мен хурсандман, бегумон.
 Бундай болалар бор, рост,
 Лекин улар жуда оз.
 Бизга келган кўрлаб хат
Мени қилди хўп хурсанд
Улар «беш»лар ҳақида,
Яхши ишлар ҳақида.

Бир қиз: Бобожон, сиз бизга ўзингиз
ҳақингизда сўзлаб бердингиз. Биз ҳам сизга
тайёрлаган концерт дастурларимизни кўрсатсак.
Саҳнада ўйин, қўшиқ, интермедия ижро
этилади.

Қорбобо:
Раҳмат сизга, болалар,
Ҳамма иши аълолар.
Қўйдим сизга «беш»баҳо
Ва яна бергум совға
Қопим қолди қаерда?

Қопини қидиради.

Ялмоғиз:
Сенинг қопинг йўқолди.
Уни мен олиб қўйдим,

Қутига солиб қуйдим.

Қорбобо:
Ҳа, сенмидинг, ялмоғиз?
Учта кўз, бешта оғиз!

Айиқполвон:
Қилмишингга йўқдир сўз,
Қани, тезроқ қопни чўз.

Ялмоғиз:
Сенга керак бўлса қоп,
Битта топишмоқни топ.

Қорбобо:
Қани, айт. Топишмоғингни.

Ялмоғиз:
Бир жойда ёниб турган 8 та
лампочканинг учтаси ўчса, нечта қолади?

Болалар: 8 та

Ялмоғиз: Тополмадинглар! Хей-хай!
Бешта қолади! Хисобларни ҳам билмас
экансизлар.

Қорбобо:
Биз-ку ҳисобни биламизку-я, аммо сен
ақлингни ишлатишни билмас экансан. Ахир
лампочкалар ўчгани билан жойида қоладику.
Демак, саккизта.

Ялмоғиз (уялиб) : Тўғри. (Яна бир оздан
кейин), энди мени сира даврангизга

олмайсизларми?

Қорбобо: Нега олишмас экан, олишади.

Қорқиз: Фақат сен сира ўғирлик қилмайман деб ваъда бер.

Ялмоғз: Чин сўзим, энди ҳеч ўғирлик қилмайман. Йўқолсин ўғрилик, яшасин тўғрилик!

Яна даврада ўйин, қўшиқ, ашула давом этади. Қорбобо совғаларни улашади. Бирдан сахнада шовкин-сурон бошланади.

Қорбобо (Олмаҳонга):
Кулоқ сол-чи, Олмаҳон,
Бу қанақа тўпалон?

Олмаҳон:
Бобожон, тезроқ қаранг,
Бормоқда ҳақиқий жанг.

Сахнада «икки» ва «беш» баҳолари ўртасида жанг боради.

Куён: «Икки» лар билан «беш»лар,
Кучларни жангга пешлар

«Икки» лар чекиниб, қоча бошлашади.

Қорқиз: Ҳақиқат-одил ҳакам
Яхшига ва ёмонга.
«Икки»войлар қочишди
«Борса келмас» томонга.

Ҳамма: Доим ғолибдир «беш»лар,
Ғолибдир аъло ишлар.

Қорбобо: Айтган сўзим исботи
Намоён бўлди яна.
Яхшилик ва тўғрилиқ
Доим қилар тантана.

Болажонларим, энди менинг ҳам кетадиган
вақтим яқинлашиб қолди. Сизлар билан
хайрлашишга тўғри келади.

Мени кутар узоқ йўл,
Вақтим тигиз, ишим мўл.

Қорқиз: Ҳа, ҳа йўлимиз узоқ,
Тилагимиз: бўлинг соғ!

Қорбобо: Тетик, қувноқ ва бардам,
Ўқиш ва ишда илдам,
Хайр, болаларим.

Болалар: Хайр, сизга Қорбобо,
Қайноқ қалби бор бобо.
Яна янги йил пайти.
Сизни кутамиз, қайтинг!
Музга бўяб дарчани,
Гул яшнатиб арчани.
Ҳаммани қилиб шодон
Келинг яна биз томон.

Эркатойлар кўшиғи

-Мен дадамнинг, эрка ўғли, эрка уғли
-Тўғри, тўғри, гапинг тўғри!
-Қизиқишим ўзимга жуда ҳам мос.
-Бу гапинг рост, отамерос.
-Ўз гапимга мен жавоб бера оламан,
Шундай боламан мен, шундай зўр боламан.
Кучимга, ақлимга доимо ишонаман.
-Биламан, биламан, шуни доим боламан.
-Жуда зўрсан шунақа, шунақа.
Қизиқишинг қанақа, қанақа?
-Тингла ўтир, Гарри Поттер!
-Яна нима айт?
-Контр страйк
Рональдо, Зидан
Ўтолмас мендан.
Фотоаппарат
Оламан сурат.
-Мен ойимнинг эрка қизи, асал қизи
-Тўғри сўзинг, эрка ўзинг
-қизиқишим вақтимни қилади чоғ
Қувлашмачоқ, бекинмачоқ.
Ҳамма ишни бирпасда қойил қиламан.
-Шуни биламан, мен шуни доим боламан.
Барби олишга ойимни кўндираман.
Яна сникерсни бирпасда ундираман.
-Жуда зўрсан шунақа
-Қизиқишинг қанақа, қанақа?
-Эшитаман эртакни, қувноқ шеърни
Ёқтираман Сандрелла, қирол шерни
Ўқиганим «Бекинмачоқ», «Baby terra»
Ёқтираман Баунти ва Рафаэлла
Эркаликни, эркаликни ташласак биз
Яхши ишни кўпайтира бошласак биз

Бир илтимос бўларди соз айтдик ростаданам
Ҳамма айтса бу сўзларни бир овоздан.

Айлан, замин

Ҳеч қачон қайғурманг ғам-ташвиш ўтади
Бизларни ҳар куни мўъжиза кутади
Айланган заминда эзгулик кўп бўлса.
Ҳар онда ҳар ёнда яралар мўъжиза
Айлан, айлангин замин
Доим уриб турсин юраклар.
Қалблар қалбдан олади таскин.
Оппоқ ойдин бўлса тилаклар
Орзулар, тилаклар
Манзилга етаклар,
Эзгулик қалбларда
Очади куртаклар.

Қалб кўри сочилса юракка, дилларга
Бу замин тўлади нурларга, гулларга
Юраклар ёришса қувончлар кўпайиб.
Бахтиёр она ер айланар жилмайиб. (2 марта)

Сехрли ўлка

Агар юрсам, узоқ юрсам, юраверсам пиёда
Бир мўъжиза мамлаткатга бориб қолсам мабода
Атроф тўла ўйин-кулгу
Бўлса жажжи ҳамроҳлар
Кўшиқ айтса қуён-тулки
Хатто ариқ-булоқлар
Шунда барча уришганлар
Бир зумдаёқ ярашса
Қўзичоқлар, қўғирчоқлар
Ўйнаб-ўйнаб юрсайди
Ўйлаб топган сирли юртим
Эҳ, ростакам бўлсайди.

Учрашганлар бирбирини совға билан сийласа,
Жодугар ҳам сеҳргар ҳам яхшиликлар ўйласа
Рўёб бўлса барча орзу унга кўйгач қадамлар
Касал бўлмай узоқ умр кўрса барча одамлар

Нақорат:

Сеҳрли, сеҳрли шундай ўлкам
У миттими ё жуда улкан
Номи юртми ёки мамлакат
Уни тинмай ўйлаймиз фақат

Унда Зумрад Қиммат билан
Аҳил ҳаёт кечирса
Мени ҳар куни учар гилам
Осмонларга учирса.
Булутолдан ёмғир эмас конфет ёғиб турсайди
Қуёш эса кулин чўзиб ширинликлар улашса

Замонавий қизалоқ

Кимларга кун ўтмайди
Менинг вақтим етмайди
Дақиқалар кутмайди
Вақтим бекор кетмайди
Интернетга чиқаман
Маълумотлар йиғаман
Хатто вақтдан ўзаман
Югураман, сузаман.

Нақорат:

Замонавий, замонавий
Замонавий қизалоқ
Бўлгин яна, бўлгин яна
Бўлгин яна чакқонроқ.

Сўнг мактабга бораман

Қўшимча дарс оламан
Дўстларимга сўнгра тез
Юбораман СМС
Уйда ишлар бир талай
Улшураман ҳар қалай
Гўё вақтдан ўзаман
Йўлда режа тузаман.

Нақорат

Замонавий, замонавий
Замонавий қизалоқ
Бўлгин яна, бўлгин яна
Бўлгин яна чакқонроқ.

Миттивойлар қўшиғи

Қаторлашиб, туриб саф
Сўнг юрамиз тап-тап-тап
Кичкина деманг бизни
Дарров енгамиз сизни
Ўхшаб буратинога
Савол берамиз «нега?»
Жавоб излаб толманглар
Уф-уф тортиб қолманглар

Нақорат

Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Ҳар биримиз одамча-одамча
Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Қадамимиз қадамча.

Қизикқонмиз яна биз
Ҳар нарсага тегамиз.
Ҳар томонга чопасиз

Бизни излаб топасиз
Ўзимизга яраша
Йиғимиз кўп, ҳархаша
Бизни ҳар кун, эрталаб
Доим юринг эркалаб.

Нақорат:

Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Ҳар биримиз одамча-одамча
Қадамимиз қадамча.

Президент фарзандлари

Камолот бу виждон, бу имон
Вақт кутмас, тўхтамас бегумон
бизлардан, сизлардан умидвор
Зафарли, шарафли истиқбол.

Нақорат:

Президент фарзандимиз
Сизу биз барчамиз
Биз билан бўлажак
Бахтиёр келажак

Камолот ҳар ишда етакчи,
У ишчи, талаба, у жангчи.
Камолот-камалак қаноти
Ардоқлар энг кенжа авлодни

Нақорат:

Президент фарзандимиз
Сизу биз барчамиз
Биз билан бўлажак

Бахтиёр келажак

Яхши бола, ёмон бола

Болажонлар, болажонлар, болажонлар
Қалам қошли, ширмой юзли қизларжонлар
Гапимизга, гапимизга қулоқ солинг
Нима яхши, нима ёмон, билиб олинг.

Эшикларни арғимчоқлар деб ўйлаганлар
Уни ҳадеб учавериб ўйнаганлар
Қани бирров қарасинлар бизлар томон
Бу иш ёмон, жуда ёмон, жуда ёмон.
1-нақорат
Ёмон бола, ёмон бола
Сенга бу ном ярашмайди қара
Боргин яхшилик томон
Гап тамом.

Катта киши йўлдан келса, юки қўлда
Дарров ёрдам берса кимдир олиб қўлидан
Бу иш унинг одобию, хулқи нақши
Бундай бола жуда яхши, жуда яхши.

2-нақорат
Яхши бола, яхши бола
Бу ном қандай ярашади қара
Яхши бола бўлгин омон
Гап тамом.

Автобусда каттага жой бермаганлар
тургин деса дарровгина турмаганлар
Лоқайдгина бурилсалар ойна томон
Бундай қилган болажонлар жуда ёмон.

1-нақорат

Йиғиштириб, ялтиратган хоналарни
Хурсанд қилган оталару, оналарни.
Бундай бола оиланинг кўрки, нақши
Билиб қўйинг унинг иши жуда яхши.

2-нақорат

Бир-бирдан ёзма ишни кўчирганлар
Китоб йиртиб дафтар қилиб ўчирганлар
Хулқларини тузатмасдан юрса хамонъ
Билингларики, бундай бола жуда ёмон.

1-нақорат

Гуллар экиб, дарахтларни оклаганлар
табиатнинг гўзаллигин сақлаганлар
Жонзотларга кимда меҳр кучли, мўлдир
Билиб қўйинг бундай бола яхши, зўрдир.

2-нақорат

Бекорчидан безор бўлса кўчаси хам
Юраверса сандирақлаб кечаси хам
Бундай бола қинғир ишдан қолмас омон
Билиб қўйинг унинг иши жуда ёмон.

1-нақорат

Китоб ўқиб, дарс қилишни хушлаганлар,
Хунарларни ўрганай деб ишлаганлар
Ким илмга ва меҳнатга бўлса мойил
Бундай бола жуда яхши деймиз қойил.

2-нақорат

Мана сизга анча -бунча кўшиқ айтдик
Бу кўшиққа насиҳатни кўшиб айтдик
Энди эса тарқалсангиз турли томон
Билиб олинг нима яхши, нима ёмон

1,2 Нақорат

Болалик

Болалликка қайтинг бир он, одамлар,
Сеҳрли бу юртга қўйинг қадамлар
қалбингиз элитсин буғубор кўшиқ
Унга шу сўзларни айтинглар кўшиб

Нақорат

Болалик, болалик энг ширин эртак
Болалик десанг энтикар юрак
Болалик, болалик югурар чопар
Югуриб кетса уни ким топар.

Болалликка қайтган сеҳрли дамлар,
Чекинар ташвишлар, чекинар ғамлар.
Шодликка чулғанар атрофда олам
Қалбга куй қуюлар ёқимли бирам.

Нақорат

Болалик, болалик
Энг учкур варрак
Узун соч қўғирчоқ ва сирли тилак.

Тугамай қолган энг узун эртак
Болалик юракда адабий демак
Болалик, болалик тушдаги алла
Ҳаётинг ичра энг ширин палла
У яшаш учун беради кўмай
Болалик ҳар доим хаммага керак.

Болалик - пошшолик

Болалигим-пошшолигим,

Энг бахтиёр саналар
Бу заминнинг эгалари
Болалардир, болалар.

Айтинг сизга татигайми
Улкан шаҳар, далалар
Бир сония кўринмасак
Биз ширинтой болалар.

Бу дунёнинг бахти асли
Кулгумиздан яралар,
Бутун дунё жилмаяди
Агар кулса болалар.
Биз ўсяпмиз, улғаяпмиз
Эгаллаймиз марралар
Ўзбек номин тилда дoston
килар кимлар? Болалар!

Дунёда қанча болалар
Дунёда қанча, қанча, қанча болалар
Дунёда анча, анча, анча болалар
Уларда дук-дук-дук урар юраклар.
Уларда кўп-кўп, кўп -кўп орзу тилаклар.

Ранглари турли, турли, турли болалар
Йўллари нурли, нурли, нурли болалар
Орзуси мўлдир, мўлдир, мўлдир
Бирлашса зўрдир, зўрдир, зўрдир

Қувноқ шаҳарча

Қувноқ, қувноқ, қувноқ, қувноқ
Шаҳарча, шаҳарча
Ҳамма бола дўсту ўртоқ
Шаҳарча, шаҳарча,

Нақорат:

Келинлар ҳа-ҳа-ҳа
Кулинлар қаҳ-қаҳа!
Табассум кўчиси,
Ва кулгу бекати,
Лофчилар гузари
Ва қувонч ширкати
Тинларлар ўртоқлар
Янгради овоза,
Марҳабо меҳмонлар
Ланг очиқ дарвоза.

Нақорат:

Келинлар ҳа-ҳа-ҳа
Кулинлар қаҳ-қаҳа!
Бу ерда кулгулар
Пуларга сотилмас,
Бу ерда эзгулик
Мисқоллаб тортилмас,
Меҳрга, дўстликка
Чорлайди овоза,
Марҳабо, меҳмонлар,
Ланг очиқ дарвоза.

Қорбобо

Доим сураман ҳаёл,
Сухбатлашсак эҳтимол,
Қорбобога кўп савол
Берсам, келмасми малол?
Нега доим вақти чоғ,
Қайдан олар ўйинчок?
Бўлса ҳамки ўзи муз
Қайдан топар илиқ сўз?

Қорбобо, қорбобо
Қайноқ қалби бор бобо
Уни кўраман албат,
Ухлаб қолмасам фақат.

Сеҳргарми у асли?
Келмасми баҳор фасли?
Яшамасми аёздай
Музлатгич ичра ёзда?
Унинг уйи шимолми?
Хабарчиси шамолми?
Мени ҳам эслармикан?
Хат ёзсам излармикан?

Қорбобо, қорбобо
Қайноқ қалби бор бобо
Уни кўраман албат,
Ухлаб қолмасам фақат.

Уч дугона

Уч дугона чикдик ариқ бўйига
Рақс тушайлик шаббоданинг уйига
Мен Наргизман, мен Райхонман, мен Лола
Завқлашамиз яйраб худди шалола.

Нақорат:

Бизлар учта дугона,
Қолганлари бегона,
Рақс тушамиз, айланамиз
Ўйнаб-ўйнаб қувона
Жуда гўзал Наргизанинг бўйлари
Ўта чуқур Райхонанинг ўйлари
Қандай қувноқ Лолахоннинг куйлари

Ўша куйга яйраб-яйраб ўйнадик.

Нақорат

Ўсиб-ўсиб улғайгач омон-омон,
Тарқаламиз ўқишга турли томон
Қалбимизда эзгу орзу хаёллар
Дўстиликимиз буза олмас ёмонлар

Нақорат:

Бу бизнинг Ўзбекистон

-қайси ернинг нонлари
Кирилади жонларни?
Миноралари баланд,
-Бу сайқали Самарқанд!

-қаернинг зардўзлари
Ширин-шакар сўзлари?
-Машҳурдир дунё аро,
-Будир қадим Бухоро!

-Айтинг қайси наволар
Дилингиздан жой олар?
-Жавоби жуда оддий
Албатта олтин водий!

-Алпомишнинг ери у,
Чанқовузнинг эли у.
Тоғлари қалқон гўё
-Албатта Сурхондарё.

Нақорат:

Яло-яло, ялола
Бераверинг саволлар.
Бариси гўзал бўстон
Бу бизнинг Ўзбекистон.

2.

-қайси ернинг лазгиси
Мўъжизанинг нақ ўзи?
Бу эл жуда ҳам азим
-Ҳамма билар Хоразм.

-қайси ерда кулоллар
Гуллардан нақшлар солар?
Шаҳрисабз - яшил дунё
-Биламиз - қашқадарё.

-Узум номи қорақўз
Гуручнинг нави - Нукус
Орол, Мўйноқ ерида
-қорақалпоқ элида!

Меҳмондўст, сахий эли
Эгилмас, мағрур дили
қайси қадим ёш шаҳар
-Тошкент - бош шаҳар!

Нақорат:

Орзулар

Турсам дейман азонда,
Бўлсам дейман пазанда
Ҳаммани қилиб хайрон
Торт пиширсам каттакон
Бўлса у қават-қават
Одамлар туриб навбат
Қайта-қайта ейишса

Менга «рахмат» дейишса

Нақорат:

Орзулар, орзулар
Рўёб бўлсин деб улар
Ҳаракат қил, ҳаракат
Ҳаракатда баракат.

Ўйинга ҳам йўқ вақтим
Дипломат бўлиш ахдим
Ўрганяпман учта тил.
Учта тил ҳам турли тил
Япон, инглиз ва француз
Тез ва кўп ёдлайман сўз.
Метро, уйда, кўчада
Туриб ярим кечада.

Нақорат:

Мен мусиқа шайдоси
Эшитаман садосин,
Плеер менинг ҳамроҳим
Банддир икки қулоғим
Саҳнада айтсам қўшиқ
Рақс тушсам унга қўшиб
Тинмай чалишса қарсак
Шудир орзу ва тилак.

Нақорат:

Бобожон

-Ҳамма менга ҳамма менга
Бобосининг қизи дер.
Қошлари ҳам, кўзлари ҳам
Худди унинг ўзи дер.

-Ҳа, бобонгнинг қизисан
Худди унинг ўзисан
шуни билгин, унинг фаҳри
Умиди юлдузисан.

-Қайда юрсам, қайда бўлсам
Мен бобомни ўйлайман
Унинг айтган сўзларини
Бошқаларга сўйлайман.
-Ҳа, бобонгни ўйлайсан,
Насихатин сўйлайсан,
Ўзинг эса ширинлик деб
Бобожонинг қўймайсан.

-Мен бобомни кўриш учун
Боғчадан тез қайтаман
Шу кун нима ўрганганим
Мен уларга айтаман.

-Ҳа, бобонг деб қайтасан
Ўрганганинг айтасан
Сўнг шу заҳот эркалигинг
Бошлайсану қайтасан.

Биз бобомнинг ўзимиз
Биз бобомнинг юзимиз
Бобожоним яхши кўрган
Уч набира қизимиз.

Ҳаммомпиш

Кетманг, кетманг йирокқа
Сувлар кушиб тупрокка
Пишитамиз лойларни
Худди саримойларни.

Нақорат:

Акаланг, жакаланг
Тепкиланг, уқаланг
Аттаю, матта
Кимнинг лойи катта.

Ҳаммомпишни бошлаймиз
Лойлар ясаб ташлаймиз
Лойим, лойим, пиш, пиш
Бошланади ҳаммомпиш.

Нақорат:

Эртакни эслаб...

Гоҳо бир хил иш тутиш
Кўпчиликка хос бўлар,
Қачонки ўз чўнтаги
Фойдасига мос бўлар.
Юрт шоҳин қилиб ҳайрон
Шу сўзни айтгач вазир,
Шоҳ талаб қилар исбот
У жавобга мунтазир.
«Буюринг»- дебди вазир
Юртдаги бор оломон,
Бўш ховузга сув қуйсин,
Тонгда синаб оламан.
Туни билан одамлар
Ким кўза, ким пақирлаб,
Навбат билан ўтиришар
Идишлари шақирлаб.
Эрта тонгда турганда
Шоҳнинг ранги ўчар қув,
Сутдан сира дарак йўқ.

Ховуз тўла тиниқ сув.
Кўзларини уқалаб
Совуқ терга ботар шох.
Нахот шунча одамнинг
Алдовига у гувоҳ.
Куюнаман қай ишдан
Тинмай исбот излайман
Нимагадир хар сафар
Шу эртакни эслайман.
Хур истиқбол кўряпмиз,
Бино барпо бўлажак
Бизлар кўйган ғишлардан
Пайдо бўлар келажак.
Ҳалолмика, покмикан
Ҳар бир босган изимиз.
Ишимиздан кўринар
Ўзлимиз, ўзимиз.
Олтин дея сотилган
Миттигина безакми,
Оқ хирмонга қўшилган
Бир бўлак тош, кесакми,
Шарбатларнинг, сувларнинг
Қоришмаси сувмикан,
Ҳаёт билан ҳамнафас
Ўша эртак шумикан?
Гарчи ёлғон кўп эмас
Томчи бўлиб томчилар,
Емирмасин виждонни
Ўша қузғун томчилар.
Ўлчаганда бинода
Ҳар ким улуш, ишини
Кўймай турсин, тўхтатинг,
Биров қинғир ғиштини.
Миллатимиз қадрини
қадамимиз сайқаллар

Меҳнатимиз бизларга
кўйилажак ҳайкаллар
Халқ хикмати-эртақлар
Доноликдан иборат
Ҳалолликдан тиклансин
Биз қуражак иморат.

ОНА ИСИ

(композиция)

Қачонлардир ёзгандим иншо,
Оналарнинг мадҳини сўйлаб
Онам бор-ку, мен эса танҳо
Ёзар эдим баҳони ўйлаб.
Не сўзлаган оналар ҳақда,
Ривоятлар, буюк даҳолар.
Қайси тасвир, қайси сўз билан.
Онани ким қандай баҳолар.
Сўнгра сўзлар тизиб бир қатор,
Қофияга уни солгандим.
Эсимда йўқ шунга, эҳтимол
Мен тузукроқ баҳо олгандим:
Давлатим, бойлигим, оби-ҳаётим,
Севинчим, шодлигим, жавҳар қанотим,
Меҳрибон сирдошим, байту-баётим
Хонзодам, бекзодам, мўътабар зотим,
Марварид дурдонам, олтиним, зарим,
Зумрадим, инжуим, ёкутим, лаъллим.
Энг кўркам, дилрабо, дилкаш, мулойим,
Сеҳргар, донишманд, жонгинам, ойим.
Онам эса кўзга ёш олиб,
Мисраларим такрорлаб айтар.
Бутун дунё бир четда қолиб,
Менинг машқим ўқирди қайта.
Ўқимасди, йўқ, сўзларимни,
Юрагига жойлаб қуярди.

Ифтихор деб билган ип билан,
Хар мисрамни бойлаб қўярди.
Кейин-кейин юмилар мангу,
Унинг кувонч тўла кўзлари.
Баҳо дебмас, юракдан қайғу,
Бўлиб оқар эди сўзларим.

* * * * *

Сизга шеър ўқимайман тингланг, ойижон,
Аввалгидек бирдан хапкириб, тошиб.
Ўзингни тутгин, деб имланг ойижон,
Ўтирмай сўзимдан тагин адашиб.
Илиқлик илинжи тинчитмас мени,
Уйимга кирсам ҳам, чиқсам ҳам тишга
Энтикиб кутаман ҳар гал баҳорни,
Жунжикиб кираман қаҳратон қишга.
Сабрли бўлай деб оламан сабот,
қорни ёриб чиққан митти кўкатдан.
Нақадар умидли экан бу ҳаёт,
Нечун қидираман сизни халқадан.
Ишониб қоламан баъзан ажабо,
Мўъжиза, сеҳрга, тушга хаёлга.
Кеча-чи ўхшатдим сизни ногаҳон,
Узоқдан кўринган мунис аёлга.
Унинг оқ сочлари чамбарак эди,
Унинг қадамлари ўхшаркан сизга.
Хаёлим чорлади мени у сари,
Хаёлим тўхтатиб қайтарди изга.
Тиниқлигингизни кўрдим булоқдан,
Юрак ҳарорати меҳр кўзингиз.
Майлига гоҳида, майли йироқдан,
Кўриниб туRINGиз шундоқ, ўзингиз.
Майли томчи бўлиб тушинг осмондан,
Шўх куйга айланиб хонам тўлдиRING,

Шеърим бир нуқтадан жилмаса агар,
Ёниқ илхом бўлиб уни бўлдилинг.
Жажжи гўдаккинам оёққа кириб,
Мен томон интилса ёзиб қулочин.
Илиқ табассумга айланиб киринг,
қўмсаб кетганимда она кувончин.
қахратон қишларда илиқ шаббода,
Иссиқ гармселни менга елдилинг,
коронғу тунларда ойнинг шуъласин,
Юлдузлар ёғдусин териб келтиринг.
Шунда шеър ўқийман сизга, ойижон.
қалбимни энг илиқ ҳисга ботира.
Сиз эса жимгина тингланг, ойижон,
Ўтган кунларимдан ёруғ хотира.

Улкан уммонларга айланар ашъор,
Юрагимни ўртар аччиқ айрилиқ.
Бу дунё саҳнада ҳақиқат душвор,
Менга қаролмайсиз энди қайрилиб,
Кўра олмаслигим билсам ҳам аммо
Билсам ҳам ёнимда энди йўғингиз
Ишониб қоламан қачондир само
Ерга юборишин оппоқ руҳингиз:
қизиқдир бу дунё, ажиб бу дунё
Рухлар кириб инсон қиёфасига,
Ер юзига тушиб юрар эмишлар,
Малаклар сингари баъзи-баъзида.
Армонли қайғуга чўмган каби вақт,
Хотирам қўзғатса ҳаёлни такрор,
Дунёдан изласам меҳр ва шафқат,
Дейман, онагинам қайтсайди бир бор
Чўққида кўринса, шунда урилиб
Мен тоғу тошларнинг пичоқларига,
қонли ёшларимни харсангга тўкиб
Отилсам онамнинг кучоқларига.

Онамнинг кўзига тикилсам тўйиб
Бетакрор, безавол, меҳрли кўзга,
Унинг овозини тингласам суйиб,
Мени эркаловчи сеҳрли сўзга.
Армон момиғига ўраб қавилган
Узун кўрпаларни сочиб ташлардим,
Ўзларидан аяб бизга асраган
Сарполи сандиқни очиб ташлардим.
Дунёнинг жимжима, айёр ўйинин
Онамга сўзлардим куйиниб гоҳ-гоҳ,
кийин дамларимдан, кувончларимдан,
Сири-асроримдан этардим огоҳ
Шунда мунис онам бошимни силаб
-қизгинам, барини биламан-дерди
Ахир ташвишнинг кувончларингда
Доим тушларингга кираман дерди.
Сўнгра жойлар эди юрак дардимни
қалбимнинг энг чуқур каватларига
Ол болам, сенга деб недир тутқазиб
Яна учар эди хилқатларига.
Мен эса эврилиб, ялиниб бот-бот
Яна бир сония қолинг, дер эдим,
Сизга беролмаган ўша меҳримнинг
Бирор мисқолини олинг, дер эдим.
Мўъжиза қалбимни ларзага солиб
Яна армонимни ичга ютардим
Онамнинг парвозин кузатиб қолиб
Осмонга термулиб муштоқ ўтардим.
Фақатгина ўтинч қутқарар мени,
қалбимни армонлар кетса ҳам янчиб,
Мен яна боқаман болалик томон
Бир онга нарига кетсин деб санчиқ.

Хаётим иккига бўлинган
Бириси чексиздир поёнсиз,

Йўлларда гул бўлиб кўринган,
Заррача ташвишсиз, армонсиз
У мени авайлаб ўрайди
Энг нозик, энг момиқ парларга,
Изимдан термулиб қарайди
Ишонмай изғирин, қорларга
Гулдаста теради бир жаҳон
Хар онда кўнглимни топади,
қоқилсам, йиқилсам ногаҳон,
қайдандир сезади, чопади.
Унда ҳар сония чароғон
Хар гиёҳ, ҳар дарахт куларди,
Болалик ўтарди беармон,
Онамнинг юраги урарди.

қарайман эслайман, болалик ўтган
Таниш манзилгоҳим, она еримни
Ёзганимни билмай қоламан ногоҳ
«Она иси...» деган ... шеъримни...

Бир ўт ўсар, адирдир уйи,
У меҳрнинг қайноқ изидир,
Таратгандан онанинг бўйин,
Унинг номи «Она иси» дир.
Чиқиб кетган уйдан бир ўғлон,
Ёлғиз қолган онаизори.
Унинг қалбин ёритмас ҳамон,
Жилваланиб қолган баҳори.
Анҳор тўла тошади сувлар,
Яшил сочин силкитади ёз.
Томчи ёмғир томчини кувлар,
Куз кетидан келади аёз.
Соғинчлари ортар кун сайин,
Она хайрон, она қадди дол.
Ялпизларнинг тартиб бўйин,

Деразадан мўралар баҳор.
Куни қўшни-ёру биродар,
Эзилишар кўрган маҳали.
Она йиғлаб турганда зор-зор,
Бир донишманд берар тасалли.
-Куйинмаган, дейди, онага,
Айтаверма айрилиқ куйин.
Ишонавер, келади боланг,
қувончларга тўлдириб уйинг.
Фақатгина билдириш учун,
Она қадрин кочоқ ўғлонга.
Ажиб ўтни қидирмоқ учун,
Отлан тоғу, адир томонга.
Шукур айтгин яратганга,
У адирнинг эрка қизидир.
Она бўйин таратганидан,
Унинг номи - «Она иси» дир.
Чор атрофга бош урар она,
Дардин айтар адирга, тошга.
Ўт-ўланлар чайқалар яна,
Сингиб кетиб аччиқ кўз ёшга.
Борлиқларга атрин сочади,
Исин бериб онаизорин.
Гўё атри ғунча очади,
Ясагандек майин туморин
Тумор эса узоқ юртларга,
Учиб борар ёзгандек қанот.
Ва ўғлоннинг қўлига тушиб,
Тинчир тумор, топгандек нажот.
Бирдан ўша атир урилар,
Йигитчанинг димоқларига.
Кулган юзи ўйчан кўринар
Кўз ёш тўлар қароқларига.
Унитар у бир зум базмни,
Ўғирлайди бу ис ўйини.

Эслагандек она расмини,
Эслагандек она куйини.
Бошларини силаган сабо,
Она бўйи бўлиб туюлар.
Келган ўша бир парча наво,
Она куйи бўлиб қуйилар.
Алла болам, алла ёлғизим,
Алла дея қўшиқ узилар.
Тунга қарар онаизори,
Тун сўзидан тинчи бузилар.
Бола иси онага лазиз,
Она иси азиз болага.
Оқим ҳаво наво бўлиб ис
Айланади гўё нолага.
Она иси, бу она иси,
қандай майин, қандай нафис ис.
Оғғанидек гўёки эси,
Тумор узра йигит чўкар тиз.
Бу исмикан кўзларин очган,
Олов каби қалбин доғлаган.
Бу исмикан онадан қочган,
Йигитчани ўйга чоғлаган?
Кўзларига тўлади меҳр,
Соғинч ўтар ёноқларига.
Ўт-ўланми ё бошқа сеҳр,
Таянтирар гуноҳларига.
Отланар у, йўқ учар уйга,
қайда ўша онаизори.
Атрофида парвона бўлган,
киши, кузи, ёзи, баҳори.
қайтди мана ўша қочоғинг,
Ёнгинангда чўкмоқ учун тиз.
Онажоним, очгин қучоғинг,
Паноҳингга олгин уни тез.
Раҳмат айтгин яратганига,

У мехрнинг қайноқ изидир.
Она бўйин таратганидан,
Унинг номи «Она иси» дир.
Онажонлар таъриф-тавсифин,
Келтиролма, тутатиб алам.
Ёзавериб, учиравериб,
Хуноб бўлган мен эмас, қалам.
Ухлабманми, онам тушимда,
Осмонимга қуёш жойлармиш.
Йўлга чиқсам нарвонни қўйиб,
Қўкка моҳитобон бойлармиш.
Кетмоқдами йўлларда таним,
Вужудларим уйғокми, ухлар.
Ҳимояга олгандек мени,
Дуолари чирмар, қўриқлар.
Оҳ, уйғониб кетмайин дея,
қимирлайман қолади вужуд.
Юрагимни ўртайди яна,
Хотиралар ва сўнгсиз сукут...
Бу сукутга қўшилар гўё,
кўхна дарахт, эшик ва девор.
Она иси эслатар дунё,
Ва қалбимга қадалган тумор.

Сени кўриб Ватан дея атадим

Гоҳ яқинсан, гоҳо эса йироқсан
Мен тугилган кунда тутган тўлғоқсан,
Кўзим очгач, тушган ёғду-чироғсан,
Сени кўриб «Ватан» дея атадим.
Сен ҳам мени «Болам» дединг Ватаним.
Улғай бу кун, яшна дуркун, жўш дединг,
Сенсиз бағрим бир парчаси бўш дединг.
Юксалайлик, сен ҳам улуш қўш, дединг,
Сабоғингни аҳдим дея атадим,
Ўша устоз сен экансан, Ватаним.

Кўзим тикиб арку, нақшин деворга,
Таҳсин айтдим уни қурган меъморга,
Бу олқишни наво қил деб дуторга,
қалб куйини шахдим дея атадим
Ўша оҳанг сен экансан, Ватаним.
Аждодларим рухи кезган тупроқсан,
Дороларга қарши чиққан Широқсан,
Ёғийларни ютган чўли-ироқсан,
Мен тарихни тахтим дея атадим
Ўша мозий сен экансан, Ватаним.
Эрк олай деб дўст-лушманга юзлашдинг,
Ўз тилингда бу кун мағрур сўзлашдинг,
Халқингни деб жаҳон билан дўстлашдинг,
Мен тинчликни бахтим дея атадим
Сокин осмон сен экансан, Ватаним.
Чин бўлдими ёққан ёғин-қировлар,
Не сўзлади, не кўзлади бировлар,
Эгилмади ой балқиган яловлар.
Мен эркимни нақдим дея атадим.
Уни берган сен экансан, Ватаним.
Соҳибқирон орзу қилган кўрғонсан,
Бобуршоҳлар етолмаган армонсан,
Навойлар тугатмаган дostonсан,
Бу ҳаётим вақтим дея атадим
Ўша умрим сенга бўлсин, Ватаним.

Ўзбекистон-менинг юрагим

Ватанимга кудрат бергин, худойим,
У мени асрасин паноҳларида.
Пинжида пинҳона юрмасин хоин
Фориғ бўлсин уруш гуноҳларидан.
Кавушин олтиндан кийсин ҳамюртим
Давра тўрин олсин қаддин қилиб ғоз,
Ҳотамтой қалбига яраша доим
Топсин ўз ва ўзга юртларда эъзоз.

Ёрқин чироқларни яшнатиб мудом
Кўринсин энг узок сайёралардан,
Осмон бўшамасин уни деб келган-
Сайёҳ меҳмон тўлган тайёралардан.
Энг ёрқин юлдуз деб хариталарда
Уни кўрсатсинлар, шудир тилагим
Қалбим урмоқдадир, яшаркан Ватан
Ўзбекман, Ватаним-менинг юрагим.

Озодлигинг сенга бўлсин ҳамроҳ, элим!

Ўзга эмас, ўзим элим, ўзим элим!
Ҳалол еган ўз нонию, тузин элим,
Армонингга энди бурсин тўзим, элим!
Етар энди тўлаган бож, ўлпонларинг,
Осмонингда порлаб турсин Чўлпонларинг!
Фитналарда қолиб кетган елканмидинг,
«Фарзандимни от» деб ўзинг берганмидинг,
Кўзи боғлик, қалби доғлик мерганмидинг
Келажакка мактуб гина-кудуратларинг
Заминингда яйраб юрсин Фитратларинг!
Кўлинг етмас эди совут, қалқонингга
Сиртмоқ бўлгач терган пахтаңг ўғлонингга
қонли ёшлар тўқдинг эшган арқонингга.
Кечир, болам, мендан ўтди хатом, дединг
Жўр овозда эшитилмас садом дединг,
Сўқмоғингдан сағир ўтса суяр эдинг
Кўзмунчокқа кўзлар тегса куяр эдинг,
Ўзга дардин юрагингга туяр эдинг,
Ўзи эмас, бировларга қалқон элим,
Ер юзида энг очикқўл мезбон элим,
Озодлигинг, дилшодлигинг нишонладинг
Рост бўлсин-эй, йўқолгани кишанларинг
Эркин парвоз эрур юксак нишонларинг
Оролингга қувват бўлсин ирмоқларинг

Дастурхонинг тўлдирсин Мингбулоқларинг
Нурамасин нур кўзлаган нарвонларинг,
Адашмасин йўлга чиққан карвонларинг,
Номинг кўкка кутарсин-эй, хирмонларинг,
Бу заминда қад ростлаган бир тоғ элим,
Озодлигинг сенг бўлсин ҳамроҳ элим!

Алпомишни ўқиб

Қалмоқларнинг эли томон,
Экинларга солиб солиб от.
Барчинойни бирга олиб,
Кўчиб кетар Қсенғирот
Кетмоқдадир, тўхтат уни,
Қалбинг қилмай фаромуш.
Уч кетидан Алпомишим,
Бойчиборни қилиб куш.
Бу дунёнинг муҳаббати,
Ҳақиқатми, ривоят,
Афсонанинг армонларин,
Қилса тарих ҳикоят.
Оғажонинг ўйларига,
Йўлларига сочки соч.
Севганининг бўйларига
Юбор уни, Қалдирғоч!
Юбор уни, тўксон алпни,
Боссин кўркув, ҳаяжон.
Ёлғизлатмай олов қалбни,
Уни топсин Қоражон.
Ёнса ҳамки оловида,
Сезиб севги дардларин,
Барчинойим синасин-эй
Йигитларнинг мардларин.
Чидаганга чиқазгандир,
Муҳаббанинг қийнови.
Қил кўприқдир севги учун,

Барчинойим синови.
Қил кўприкдан ўтмас ёлгон.
Ўтмас, ёвуз, бағритош.
Қулар ундан қора ниёт,
Қора юрак Кўкалдош.
Севишганлар йўлга тушар,
Ватан деган жой сари,
Нечун ўзга элда қолар
Ориятли Бойсари.
Ор ҳам, ёр ҳам, ифтихор ҳам
Бу ўлкада улугдир,
Садоқат ҳам бизнинг элда
суюклидан суюқдир.
Садоқат деб кишанларин
Парчалайди учқур от,
Вафо дея кўз ёш тўқар,
Қултой билан Кайкубод.
Фидо дея ойлаб йўлда
Учиб борар оппоқ ғоз.
Садоқатнинг кучларига
Дош беролмас Ўлтонтоз
Нечун уни ёндириб ҳам,
Ўлдириб ҳам бўлмайдди,
Алпомишдек ўтда ёнмас,
Ўлдирса ҳам ўлмайдди.
Эрир экан ёвуз кучлар
Эзгуликка бермай дош,
Бу муҳаббат оташидан,
Куйиб кетар харсанг тош.
Мангу олов қабрдамас,
У юракдан тушган чўғ,
Барчинойим, қайлардасан?
Алпомишинг нега йўқ?
Буюк Турон заминида
Улуғ ишлар бўлган пайт,

Йиллар узра юракларга
Буюк туйғу, тезроқ қайт!

Темурий маликаларим

Ғам ва шодлик баробар бўлиб,
Дам сарой, дам ҳароба бўлиб,
Бу умр бир ароба бўлиб
Йўлда кечган таҳликаларим
Сиз Темурий маликаларим.
Боғишамол қолдими ёдгор,
Нечун Беҳишт турибди бедор?
Бибихоним бўзлайдими зор
Тополмайин чин бекаларин
Сиз Темурий маликаларин.
Ичганингиз захарми, шарбат,
Олганингиз қарғишми, раҳмат
Кўрганингиз дўзахми, жаннат?
Қалбда битган тазкираларим,
Сиз Темурий маликаларим.
Қабрингизда майсалар унди,
Ким тарихга найзалар урди,
Гоҳ қайчилаб, гоҳ қора сурди?
Бир йироқлаб, сўнг келганларим:
Сиз Темурий маликаларим.
Тинчи кетгач Соҳибқироним
Қалбдан қалқиб кетди Туроним
Чирқиради Сароймулкхоним,
Ким ёзаркан дард чигалларин
Сиз Темурий маликаларим.
Тоғ бошидан кўчкилар жилар
Сочингизга сочқилар илар,
Ким сезмагай, бировлар билар
Қалбингизда не кечганларин
Сиз Темурий маликаларим.

Аёлларга аёллар издош,
Бу йўлларга урилганда бош,
Қайси момик, айтинг қайси тош
Жавоб беринг ким, негаларим,
Сиз Темурий маликаларим.
Бағрикенглик Кўрагонга хос,
Бизга шу юрт қолгандир мерос,
Қиз-аёли маликага мос,
Билмаганим ва билганларим,
Сиз Темурий маликаларим.
Маликами ёки Паризод
Сиз шукухли, ғурурли авлод
Бор экансиз, эл қадди шамшод
Гул, нурафшон қалб эгаларим,
Сиз Темурий маликаларим.

Темур васияти

Ўзимдан сўнг қолди яроғим,
Уни сизга бергандим мерос,
Токи ёниқ юртим чироғи,
Авайлангиз, қилингиз эъзоз.
Гарчи энди абадий кўмди
Юмган кўзим Ватан тупроғи,
Ўчмас руҳим ўйловга чўмди
Сўникмасми менинг яроғим,
Чўкқиларга тошлар отилди,
Тутдек тўқди улар гуноҳим,
Яна қалбим ўйга ботирди,
Эгикмасми менинг яроғим,
Тўғриларга ўқдай отмадим,
Қутлуғ эди, гўё байроғим,
Уни пулга, зарга сотмадим,
Авайлангиз ўша яроғим,
Ҳасадларни ҳайратлар енгди,
Ақл бўлди суянган тоғим,

Тўғри, кескир ва бағри кенгдир.
Менинг ўша қолган яроғим.
Аямадим фарзандимни ҳам
Аямадим, дўстим, ўртоғим,
Қучоғимга отилиб маҳкам,
Топтаганни кўргач яроғим.
Исламанг зар, узукларимни,
Пойингизда сезинг нигоҳим,
Ўқинг қайта тузукларимни,
Яна асранг ўша яроғим.
Олам сизга қолса ҳам ҳайрон
Кечирмайман сизни, қароғим,
Қўлингизда эгилса бир он
Адолат деб билган яроғим.

* * * * *

Кўзларим қамашар

Кўзларим қамашар оқликдан такрор,
Қаҳратон аёздан нигоҳим маъюс,
Умид илинжини бергандек баҳор,
Оёғим остида қарсиллайди муз.
Ўша дарз парчадан ҳаёт униб ниш,
Майсадек кўкларга талпиниши рост,
Аммо қишлигини ҳамон қилар қиш,
Совуқ нафасини уфурар аёз.
Қаҳрдан меҳрни тилайман нечун,
Қаҳратон саратон соғинчин сочар,
Муштоқ туйғуларим чорламоқ учун,
Қалбим ҳисларимнинг дарчасин очар.
Илиқлик оқмоқда мудроқ баҳордан,
Беминнат саҳоват, пурхикмат ҳислар,
Рухлар мададидан, дўсту-ёрондан,
Ёғилган туйғулар-меҳрли излар.
Қаҳратон борлигин унутиб нечун,
Энтикар юрагим, жимирлайди тан,

Қалбимга меҳрни уфуриб беун,
Момик чопонига ўрайди, Ватан.

Шоирингман, сенинг Ватаним!

(Чўлпон шеъри)
Мозийдаги бу йўллар йироқ
Қонлар узра унган тилаклар,
Кўз ёшлардан ювилган сўқмоқ
Орзуларни кўмган йўлаклар.
Руҳим учди гўёки чакмоқ
Қай чоҳларда қорилди таним,
Душманмасман, шоирман бироқ,
Қучоғингда ўсдим, Ватаним.
Кўзларимни кўмганда тупроқ
Фитрат, Усмон, Чўлпонинг эдим.
Қатагонга тўланган бир бож,
Яна битта ўлпонинг эдим.
Тўловим ҳам қимматмас бироқ
Ёлғиз жоним ва ёлғиз таним.
Душманмасман, шоирман, эвоҳ
Менинг қабрим топгин, Ватаним.
Адолатни қайирмоқ гуноҳ,
Халқ бу кучдир, сўзимга ишон,
Ўқ учганда сезмовдим бироқ
Ниш кўксимга тақишим нишон.
Жавоб топмай минг турли сўроқ.
Тупроғингга сингдими таним,
Юрагимдир қон рангли байроқ
Сени куйлаб ўтдим, Ватаним.
Бу йўлларда чақириқ-чақмоқ,
Бу йўлларда ҳайқириқ-ҳайрат,
Овозимни чархлади бироқ
Ватанимга бўлган муҳаббат.
Унларимга инмади титроқ,
Енгилмайин йиқилди таним,

Душманмасман, куйчингман бирок
Шоирингман сенинг, Ватаним.
Кечаларинг қақшатди мудроқ,
Навбат-ёруғ кундузларингга,
Асра, ғубор қўнмасин ногоҳ
Бу кун тонгги юлдузларингга.
Мангуберди ё бўлиб Широқ
Жанггоҳларда кечмади таним,
Ёниб кетган шеър билан биро
Мен душманни енгдим, Ватаним.
Энди юртим назмимга тўлган,
Жаранглайди ҳар ерда созим.
Бузилганмас, тузалган ўлкам
Эшитмоқда янгроқ овозим.
Ҳар сатримни ёритиб чироқ
Номим улуғ қилмоқда маним.
Таним кучган муқаддас тупроқ
Орзуларин топган Ватаним.

Ушалди асрлар тош қотган армон

Ватаним, неларни кўтарди бошинг,
Жондошинг жон берди, қон тўкди сайёд.
Қалқиса қиличинг дамида ёшинг,
Ўғлонинг қалбига қайтардинг ҳаёт.
Ҳавзи кавсар бўлдинг, тириклик оби,
Эзгулик манбаи, меҳр булоғи.
Мангуберди бўлиб, гоҳ Широқ бўлиб,
Афсона сингари жасорат балқди.
Гоҳо якин бўлиб, гоҳ йироқ бўлиб,
Бағрингни тўлдириб улғайди халқинг.
Элинг тақдирига бўлсин дея эш,
Темурини берди сенга азим Кеш.
Тўмарис сақлаган садоқатининг,
Шарбатини ичди мағрур келинчак.
Сағир бўлмасин деб, ўзга юрт халқи,

Бағрингга боғланди минглаб беланчак.
Машаққат қалбингни қилса ҳам беҳол,
Ўзгалар фарзанди қилмадинг завол.
Нақшин бешигингда улғайган ўғлон,
Умр гузарони қай ерда кечар.
Уни улғайтирган келбатли Турон,
Сўнгни яктагини дўстим деб ечар.
Яктаксиз қолсанг ҳам омондир бошинг,
Ҳар битта қадамда савоб йўлдошинг.
Ўзинг еёлмаган бурда нонингни,
Ўзгаларга тутдинг очликда суяб.
Покиза юрагу, оппоқ номингни,
Гоҳида қўйдилар қорага бўяб.
Ўртаниб, эзилиб кетдинг аламда,
Ношукур одамлар йўқмас оламда.
Ким келди, ким кетди бу тупроқлардан,
Тахтлар емирилди, занжирлар синди.
Энди мустақилсан, топмайсан завол,
Байроғинг устига ҳилол ҳам инди.
Байрамингни қутлар еру, кўк, само,
Тинчингни қўриқлар бахт куши-Хумо.
Оппоқ нурга тўлиб, шодликка кўмиб,
Ушалди асрлар тош қотган армон.
Келди дарё каби ҳапқириб, тошиб,
Қадим орзуларда куйланган замон.
Бахтимизга яшна, топмагин завол,
Байраминг муборак бўлсин, истиқлол!

Нажоткорлар марши

Халқинг ҳар доим, асра худойим
Юртим чекмасин азият.
Ўт-сув офати, келса кулфати
Қўлдан кетмасин вазият.
Нажот даргоҳи, мудом огоҳдир
Сезгир туради посбонлар.

Сергак ҳимоя, бизга кифоя
Хавфсиз яшаса инсонлар.
Ёвуз кўчкига, шамол кучига,
Тошқин-селларга қалқонмиз.
Қалблар нидоси, халқнинг дуоси
Эзгу мақсад-ла омонмиз.
Дўстлар бирлашинг, бирга курашинг
Қудрат юксалсин зиёда.
Офат енгилсин, кулфат чекинсин
Хатар йўқолсин дунёда.
Хавфсиз замонда, еру осмонда
Гулдан яшнасин борлиқлар.
Нажот-сизларга, ҳаёт сизларга
Шудир биз учун ёрликлар.

Ишонмайман энди шамолга...
(Усмон Носир шеъри)

Самолардан сўзлар сайладим,
Булутларга байтим бойладим.
Онам келсин, дея шимолга
Тайинладим бебош шамолга,
Сочмасидан қаҳрини шимол.
Чизгиларим топмасидан завол
Етказдими мактубим шамол?
Ё дардимни қилдими ўйин,
Сочилдими соғинчли ўйим.
Шамол солиб мени бу қўйга,
Тўлдирди-ку қалбимни ўйга,
Қанот ёзиб учардим уйга,
Сиёҳ бўлиб томмаса қоним,
Ўзга элда қолмаса жоним,
Тақдиргинам ўйинми, қимор.
Қонли шеърдан гуллабди девор.
Мажнунингга айландим, ашъор.
Томошада юлдузлар буржи,

Ҳақиқатни сўзламоқ учун
Кенгликда йўқ тўсиқ ва девор.
Ҳайдолмайди уларни шамол
Орамизда масофалар бор.
Сўзларимга қилмасдан амал,
Туйғуларим истамас қамал.
Ҳисларимга тор эрур хонам
Бўйларингни соғиндим, онам,
Юртим ва сен иккинги бирга
Узун дардни кўчириб тилга
Мунгли кўшиқ тўқибсиз куйлаб
Рухим қайтган Ватаним бўйлаб
Кўшиқ оқар шу куйни куйлаб:
Кўргуликдан букилдим, болам,
Қалбим чок-чок сўкилди, болам,
Ишонмайман, энди шамолга,
Юбормайман сени шимолга.

**Кўлингизда ёнсин қаламим
(Навоий шеъри)**

Мендан, сендан қолган бу дунё
Биздан сабоқ олган бу дунё.
Сўнгра ўйга толган бу дунё
Дил дардига қонган қаламим,
Сиёҳдан ўт олган аламим!
Шам нуридан кўзларим сўниб,
Сониялар ғубори кўниб
Мужгонларим кетдими кўниб
Дил дардига қонган қаламга
Сиёҳдан ўт олган аламга,
Тахт деб нахот кетса диёнат,
Оға-ини қилса хиёнат,

Бир кам дунё-бебут иморат
Буткул дардга тўлди қаламим
Сиёҳдан ўт олди аламим.
Менга мансаб надир Астробод,
Мўмин Мирзо қайдадир, Хирот?
Терилари шилинган жаллод
Буткул дардга тўлди қаламим
Сиёҳлардан ёнди аламим
Бу дунёнинг ҳар бир хабари
Умрим зери, умрим забари
Йигилару, тўкилар бари
Дил дардига қонган қаламга
Сиёҳдан ўт олган аламга
Окқа қора тушган битиклар
Армонларим ямар, кемтиклар
Орзуларим ким ўнгда тиклар?
Дил дардига қонган қаламми,
Сиёҳдан ўт олган аламми?
Искандаршоҳ, Муқбилу, Фарҳод
Менинг юртим қилурсиз обод
Тахт-маводир, эзгулиги ёд
Сўзлар дардга тўлган қаламим,
Сиёҳдан ўт олган аламим
Қайда семурғ, қайда ибтидо
Қалб қаъридан келурму нидо?
Ўзлимдан бўлмайн жудо,
Дил дардига қонса ҳам қалам
Сиёҳдан ўт олса ҳам алам.
Кетса ҳамки қонларим жўшиб,
Қўлларимдан қаламим тушиб
Мен туркийда ёзишни кўшиб
Қайтдим, энди йўқдир аламим
Қўлингизда ёнсин қаламим.

Навойсин тополган дунё

Келажакка кўйиб пойдевор,
Тарих сўзлар-кўзгудаги бўй.
Назм оқар, азим, шиддаткор
Оғушига тортиб кетар ўй.
Мўъжизалар яратиб ҳар он,
Атом асри қўл силкир гўё
Менинг қалбим бир армон ўртар
Навоийсин согинган дунё
Комил инсон яраларми ё,
Уйғоқ виждон азиятидан
Бу дунёдан қўли бўш кетган,
Искандарнинг васиятидан,
Нуширавоннинг гулгун богида,
Қай нарғиздан таралар ҳаё,
Юрагимни бир орзу ўртар-
Навоийни излаган дунё.
Сенсан, замин, борлиғим, шаъним,
Қат-қатингда илдизлар пинҳон,
Шу илдизда ўзлигим маним,
Онам бўлиб сўзлаган забон,
Ҳасадларни енголган ҳайрат
Озодликка қалб очган зиё,
Қуёш сари кўкка бўй чўзиб,
Навоийсин тополган дунё!

Она тилимсан

Навоийнинг назми ила қанот боғлаган,
Бобиршоҳнинг изтиробин хатга жойлаган,
Ўз юртида топталса ҳам сабот айлаган,
Ичимдаги асиримсан ёки пиримсан
Подшоҳимсан, вазираимсан, Она тилимсан.

Қулоғимга илк бор кирган азонинг бўлди,
Ҳам ўйлатган, ҳам сўйлатган мезонинг бўлди
Ўзлигимни англлатувчи лиссонинг бўлди,

Қайғумсанми, қувончимсан ёки сиримсан
Дардим билан тилмочимсан, Она тилимсан
Онам бўлиб тунда алла айтардинг ўзинг,
Юпанч бўлиб дилдан ғамни хайдардинг ўзинг,
Дуо бўлиб не балони қайтардинг ўзинг,
Сўзда кечган ойу, куним, неча йилимсан
Тарихимсан, тақдиримсан, Она тилимсан.

Қайғураман сенда мудом кўзим ёшланса
Оҳ чекаман сенда гирён дардим бошланса,
Ийдираман юракларни диллар ғашланса,
Йўқловимсан, йиғловимсан, менинг биримсан
Ёр-ёримсан, алёримсан, Она тилимсан.

Ўтда ёндинг, нурга тўлдинг, гоҳо музладинг
Ўзбегимнинг тақдирини элга сўзладинг,
Ингрардингу, титрардинг гох, додлаб
бўзладинг,
Қодирийлар тақдирдан тилим-тилимсан
Хайқириксан, чақириксан, Она тилимсан.

Сен борсанки мен ҳам борман, эл ҳам тирикдир
Хар фарзандинг ғурури ҳам улкан, йирикдир
Шундан миллат, шундан қудрат, шундан
бирликдир,
Волидамсан, Ватанимсан, она еримсан
Саломимсан, каломимсан, Она тилимсан.

Вакциналар

Ҳамширалар югуришар,
Шифокорлар имлашар,
Катталарни, кичикларни,
Касалликдан эмлашар.
Нимадир бу қизамиқми,
Силми ёки сариқми,

Вужудларни титратгувчи
Бирор нобоп оғриқми?
Баданларни зиркиратиб,
Игнасанчқи санчилар,
Касалликнинг илдизлари
Бир баҳяда янчилар,
Бехавотир соғ одамлар,
Безарардир бетоблар,
Вужудларда юриб турса
Хатто мудроқ зардоблар.
Эл шифоси дарғалари
Тиб илмида сардорлар,
Ён атрофга қаранг, қанча
Мажруҳ қалбли беморлар.
Улардаги бетобликнинг
Кўз илғамас заррасин
Тоғиб кўринг, излаб кўринг
Юқдирмаслик чорасин.
Сизлар топган ўша зардоб
Бўлсин дуо туморлар,
Бу муҳитда кўпаймасин
Қора юрак беморлар,
Она замин қучоғига
Қадам кўяр қанча мард,
Улар қалбин тирнамасин
Қабоҳатдан юққан дард.
Такаббурлик, ҳасад дарди
Келса ҳамки ёнига
Талмовсираб вабо каби
Чирмашмасин жонига.
Лоқайдлигу, қабоҳат ҳам
Бўғма каби бўғмасин,
Ёлғон ёлғон юқтирмасин,
Ёмон ёмон туғмасин.
Бу касаллик хўп юқумли

Яшиндек тез тарқалар,
Ер юзда сатҳи ортар
Гўё улкан ҳалқалар,
Бу дардни деб қанча соғнинг
Оғзи-бурни қонаркан,
Бундай пайтда хўл ва курук
Баб-баробар ёнаркан
Мен ишонган бу афсона,
Учмасайди ҳавога
Тезроқ топинг, бу зардобга
Қанча инсон даъвогар.
Варақлангиз тиб қонунин,
Илму хикмат китобин,
Тезроқ топинг маънавият
Асрагувчи зардобин.

Наврўз қутлови

Замзамларга зарлар сочган алвон қуёш кулиши,
Муз қоянинг қалби эриб, қирғоқларнинг
тўлиши,
Поёни йўқ чор ёнларга баҳор сепгач улушин,
Мағрур тоғлар пойларига гулдан чамбар
муборак
Далаларнинг қучоғига мушки анбар муборак.

Бағри тилка осмонлардан нур чакмоқлар
чаққанда,
Бойчечаклар теграсида дур ёмғирлар ёққанда,
Толбаргақдан қувонч тўла қора кўзлар
бокқанда,
Гул чехралар сочларига жамлааклар муборак,
Ёмғирдан сўнг порлаб чикқан камалаклар
муборак.

Фойиблардан сумалакка маза берса малаклар,

Кўк сомсанинг бўйларига тўлса осмон-
фалаклар,
Не ажабки, янги кунда бажо бўлса тилаклар,
Эрта тонгда рўёб бўлган ширин тушлар
муборак,
Қанотида баҳор елган меҳмон қушлар муборак.

Қатимларда жилваланса турфа рангли бўёқлар,
Куёшга қўл чўзиб тонгда шабнам тутса гиёҳлар,
Кўпкарининг оловидан ўт чакнаса туёқлар
Шоҳсупанинг минбарига шоҳсуворлар муборак
Куёшлардан, меҳрлардан бахтиёрлар муборак.

Фунчалар қалбида ёзилар тугун

Тирналиб, тирмайшиб, тирилди куртак
Уйғонди қушларнинг яллаларидан
Берилиб бўй чўзиб керди-ю кўкрак
Қочмади бол йиғар болаларидан,
Шамширга ўхшамас шамоллар бугун,
Чимчилаб кетмайди аёз бурнингдан
Ўгайдек қарамас куёш ҳам бу кун,
Яшиллик чорлайди, кўзгал ўрнингдан.
Шамолларга ҳадя сонсиз варрақлар,
Сочингга қўшиб ўр бинафша атрин,
Бойчечак тириклик фаслин дараклар
Қишдан сўнг билинар илиқлик кадри,
Куёш кокиллари-гул илҳомчиси
Бошга дурра қилар уйғонган тупроқ,
Фунчаларга юбор қалбинг совчисин,
Меҳрдан бир ийиб кўринсиз япроқ.
Саболарнинг сирли эртақларидан
/унчалар лабида ёзилар тугун,
Ўрнак ол баҳорнинг куртақларидан
Наврўз куёшига юзинг тут бугун.
Севиб ва севилиб келдими баҳор,

Юраклар орзикиб кутган интиқлик
Турналар занжирин шамолларга сол
Шошмасин бир муддат қайтган тириклик.

Менинг ҳам дунём бор

Менинг ҳам дунём бор,
У ўзимга хос.
Бировдан қашшокрок,
Бировдан устун.
Баъзан йуқ нарсадан
Хафаман бехос
Баъзан қувонаман
Оддий бир сўздан.
Чивинлар сингари
Ёвуз одамлар
Ярамни сўрсалар,
Қайта ва қайта
Мен уларни ҳайдаш
Пайига тушмай
Тарбия бераман
Окил сўз айта.
Бошим ёстиғимга теккани замон,
Ўзим берган меҳр қайтмаган маҳал.
Кушларга айланиб қанот қоқишни,
Ерда юрмоқликдан кўраман афзал.
Баъзан сабрсизроқ, баъзан тушкунроқ,
Рухий масканим ҳам қоришиқ, сочиқ.
Ҳаяжонлар ичра бўламан қамал.
Гоҳ бу тутқунликдан кетаман қочиб,
Дунёнинг шу оддий, сирли ўйини
Кўзимга саҳнадек кўринар бот-бот
Ким у ўйнаётган дўсту ёримми
Ва ё ўйинчими ниқобли наҳот!
Бир кун ниқобини олиб ташласа

Сўнг устимдан кулса мириқиб қаҳ-қаҳ
Йўқ мен қабихликка чидай олмайман
Нега ундай дейман, асоссиз, ноҳақ?
Менинг ҳам дунём бор, у ўзимга хос,
Бировдан қашшоқроқ бировдан устун.
Фақат бир нарсани тилайман холос,
Ниқоб киймаса бас, ёрим ва дўстим.

Оққушларга бир кун айланамиз биз

Оққушларга айланарми рух,
Ё учар самода булутдек чапдаст.
Хотира чакмоқми, ловуллаган туғ,
Осмон пештоқидан узилган нафас.
Соғинчга айланган дақиқаларда
Таниш сиймолардан жонланар қатор.
Хотира юракда тонгдек отади,
Хотира кўзларга қизил ранг тортар.
Хотира дарёдек оғир хўрсинар,
Қирғоққа тошади хўрсиниқлари.
Хотира юракка оғриқлар ортар,
Териб жонлантиринг ҳар синиқларин.
Кавсар сувларидан тирилган сиймо,
Бири Чўлпон бўлсин, бириси Фитрат.
Жонланар хаёлда дўсту-ёронлар.
Кечаги тириклик бугунги сурат.
Хотирага бир кун айланамиз биз,
Биз ҳам осмонларга қилурмиз парвоз.
Қимлар юрагига жойланамиз биз
Йиллар чўғларидек сўнгач эхтирос...

* * * * *

Оилам-сувларда чайқалган кеча,
Мен эса бетиним тортаман қатим,
Кеманинг ичини безайин дейман,

Мен кўналға топган ҳаёт хилқатин.
Менинг болаларим-хил-хил гулларим.
Келганда шавк берар, завк берар беҳад.
Менинг дояларим-турфа кунларим
Мени кашф қилишар навбатма-навбат.
Бугун шодман, ёнган кўёшга қараб,
Бугун тунга қараб гўё гадоман.
Чакмоқман, чакнаган виждонига қараб,
Ёлғонга дуч келсам ўкинч, нидоман.
Менинг ипагимдан жилвалар томар,
Унда акс этади шодлик ва ранжим.
Чайқалган сувларда сузади кема,
Менинг йиғиб терган бойлигим, ганжим.

Биздан сира ўчмас хотира

Биз куёш сингари қалбни кўтариб,
Олдинга ташлаймиз қадамларимиз.
Йилма-йил, ойма-ой йўқотяпмизку,
Сизларни, эй азиз одамларимиз.
Дарахт новдасидан айрилган бир барг,
Қатордан узилган марварид мисол,
Кетасиз ўрнингиз бундан қилиб тарк.
Бу дунё бизларга кўрсатмай висол,
Кетасиз бу замин дардидан фориғ.
Қолдириб шодлигу, маломатларни,
Кетасиз бизлардан розилик олиб
Ташлаб биз бемору, саломатларни,
Сиз кўрмаган кунга шукрона айтиб.
Тонгда уйғонамиз кунни қаршилаб,
Сўнг тунда ботамиз уйқу қаърига.
Кимлардандир нолиб, кимни яхшилаб,
Ғанимат дунёда, ғанимат кунда.
Кетаяпмиз биз ташлаб қадамларимиз,
Атрофда юрибди бизлар сезмаган,
Бизларга ғанимат одамларимиз.

Уларга эътибор аталмиш нурдан,
Сочганча, ёнганча яшамоқ керак.
Токи сўнгги манзил кузатган пайтда,
Қалбни ўртамасин армонли тилак.
Токи бизлар кетгач, энг яхши сўзла,
Исмимиз, ишимиз улар ёд олсин.
Токи бизлар кетгач, изимиз узра,
Сира ўчмас нурли хотира қолсин.

Менинг сувдай оқ ҳисларим, булоқларга
айланиб
Юрагимнинг қаърисидан аста сизиб чикдилар.
Ўркач-ўркач ҳаяжонлар тўлқинлардай
чайқалиб,
Узоқ-яқин юраклани бир-бир сезиб чикдилар.

Менинг нурдай оқ ҳисларим, оққушларга
айланиб,
Мовий-заррин кенгликларни аста кезиб
чикдилар.
Юрагимнинг оловига ташланишга шайланиб,
Юрагимнинг нидоларин ипга тизиб чикдилар.
Менинг олов, ўт ҳисларим чақмоқларга айланиб
Оҳ, яширган ҳисларимни кўкка чизиб чикдилар.

Қуёш нурын арғимчоқ қилиб,
Пар булутлар сари учаман.
Мовийликлар бағрига кириб,
Кенгликларни бир-бир қучаман
Бобо қуёш сари йўл олиб
Оппоқ қушлар ёзмоқда канот
Мен булутлар саҳнида қолиб
Оққушларга тилайман сабот.

Табиат тўлғонди...

Совуқ ҳам сусайди, қайгадир чекинди
Ё қиров қорайиб қирларга беркинди.
Шамоллар шошириб шавкатли шаҳдини,
Буздими бузунчи булутнинг тахтини.
Бу кунги майсалар шунчалик қалинми?
Яшиллик, бағрингга олгин деб ялиндим,
Ҳисларим ҳайратга нигоҳим қориди,
Табиат тўлғониб, кўзлари ёриди...

Тилак

Қалб шууринг қай томон кўчди?
Хаёлингдан нималар кечди?
Қайси тошга тегди қадаминг?
Билай десин сенинг одаминг.
Сен денгизда сайр қилганингда,
У тўлғонсин қирғоқларида.
Қувончингни, ғамингни сезсин
Овозингни титроқларидан.
Чегарасиз кўм-кўк далада
Сенсиз билсин дунё торлигин.
Ҳар дақиқа, ҳар бир паллада
Сезиб турсин сенинг борлигинг.
Унинг билан қувонч кўпчисин,
Унинг билан нари кетсин ғам.
Онангми у, дўстинг ё ёринг,
Сенга насиб этсин шундайин одам.

Тушиб санги маломат,
Кетгач сарви малоҳат,
Нечун ҳазин бу ҳолат,
Шамшода бўйларингда
Ғамхона ўйларингда?

Қақир-қуқир қалдирғоч,
Баҳорингни тўкиб соч,
Илгин бир шода қувонч,
Шамшода бўйларига,
Фамхона ўйларига.
Ўзга сезиб асроринг,
кутар юрак изҳоринг,
Ўша мнгу бедоринг.
Шамшода бўйларингнинг,
Фамхона ўйларингнинг.

Баҳор сўзлаб ҳикоя,
Дардинг топар ниҳоя,
Фасли баҳор ҳимоя.
Шамшода бўйларингга,
Фамхона ўйларингга.

* * * * *

Тикиламан яшил боғимга,
Тикиламан мағрур ва карахт.
Билолмайман қачон новдани,
Буткул гулга қўмганин дарахт.
Табиатнинг маҳоратидан,
Гўзаллигин жамлаган баҳор.
Қутилгану совук қоридан,
Бугун яна тўқмоқда виқор.
Ҳавас қилиб зумрад баҳорга,
Жимир-жимир яйрайди таним.
Кимга насиб қайта туғилиш,
Қайлардасан, баҳорим маним.
Ҳайрат билан ҳар гал чакнаган
Қувонч томган юзимдамисан?
Атак-чечак оёққа кирган,
Гўдагимнинг изидамисан?

Билолмадим, қайта туғилиш,
Дардларимдан фориғлигимми?
Булутлардан жилмайиб чиққан,
Кунларимнинг ёруғлигимми?
Яшиликка тикилиб хиёл,
Чекинмоқда ташвшлар-ғанам.
Қанот ёзиб учади хаёл.
Эзгуликка баҳорим манам.

* * * * *

Айланган заминдан кўзлайман,
Гоҳ чуқур, гоҳ баланд юлдузни.
Кундузи сокинлик истайман,
Тунлари қўмсайман кундузни.
Тақдиринг тарози палласи,
Топганча менсифат тошини.
Мевадек паллага ташлайман,
Қувончни, омадни шошилиб.
Тарозбон тўсатдан бўй бериб,
Мен томон қилар ёв мўралаш.
Ноинсоф бўлмагин, ол териб,
Ташвишу, ғамни ҳам аралаш.
Хўл, қуруқ баробар ташлайди,
Илтижо қилмагин, сўрама.
Паллага мевалар ёғилар.
Аччиғу чучуги қурама.
Насиба ризқингни тўкмагин,
Барисин барибир ортасан.
Хоҳласанг бир ўзинг, истасанг,
Кимнидир чақириб тортасан.
Тақдирим савдоси пишишга,
Шу муддат айникса соз девдим.
Қуёшнинг тафтидай меҳрли,
Беминнат, серҳикмат ёз девдим.
Ким билсин фасллар ичида,

Ё мезон ўлчови ўзгача.
Бошимдан тиллалар сочарми,
Кутай-чи, чидай-чи кузгача....

* * **

Табиат энг уста бичикчи,
Ҳаммага тақдирлар қияди.
Ўлчовим топарми менга ҳам,
Бир совут кийдириб кўяди.
Бировни бахмалга ўрайди,
Бировни чирмайди кимхобга.
Ўртангач, ўргангач юрагим,
Келади ташрифга, тавофга.
Сочимни силарми бетоқат.
Гўёки бўлади овутган.
Тақдирнинг бешафқат ўқлари
Ўтмайди, дейди у, совутдан.
Мен тақдир сўзларин шамолга,
Куриган барглардек учирдим.
Бировнинг энг заррин либосин,
Олдиму жуссамга кўчирдим.
Ойнага солдим сўнг ўзимни,
Кўзларим толиқди, чарчади.
Не ажаб кўзгуда учратдим,
Кесилган, безанган арчани...

Соғинчлар сочилган бекатда

Сипқориб яшайди кўзларим,
Ҳаётнинг энг турфа карамларини
Дунёдан бир умр изладим,
Ташвишнинг энг чуқур саманларини.
Онларим кунларга татиса,
Йилларим лаҳзадек кечади.
Баҳорда танаймай қолибман
Тун бўйи кўрмаган кўчамни.

Дунёда қай бахти аълога,
Излаган изларим насибдир.
Дилларим ташнами навога,
Не сабаб у ғунча очибди?
Навога айланса юрагим,
Оҳангин нурларга боғлардим.
Дунёнинг бедаво дарди ҳам,
Ишқ дарди бўлишин хоҳлардим.
Соғинчлар сочилган бекатда,
Юрагим бир нафас тўхтади.
Кўзларим жовдираб кидирди
Меҳрни жамлаган нуқтани.
Куёшнинг кўкдаги ларзони,
Ёнишга, куйишга чоғлайди.
Қадамлар, сўкмоқлар мезони,
Умримни шу ерга боғлайди.
Хаёлнинг тафтида ўхшайман,
Ўйини кидирган ўйчига.
Чоғланиб, боғланиб яшайман,
Меҳрнинг тортишиш кучига.

* * *

Дилимнинг сиёҳи адирда,
Ясабди савсан ранг кўланка.
Чучмома қалбимни танибди,
Кўк рангин улашиб ўланган.
Сесканманг, азизлар, кўкликдан,
Беғубор осмон ҳам зангори.
У хабар бермайди йўкликдан,
Йўқлиги-биргина ғубори.
Мен ўша беғубор осмонга
Дарахтнинг учини ботирдим.
«Топ» деди у беғам шамолга,
Баргимни йўқотган қотилни.
Томчининг синишин кўрди-ю,

Япроғи титради, ингради.
Сабонинг мусикий сеҳрини,
Мен каби чайқалиб тинглади.
Сезди у дардларнинг қўхнасин
Муҳаббат тўкмаган оҳорин.
Аёзнинг этагин тутганча,
Эмаклаб бўй берган баҳорин.
Тунда-чи кўзларин уқалаб,
Кетишин ўйламас уйқуга.
Сочларин сабога ёяру,
Чўмади энг масъум туйғуга.
Ўйламай воз кечиб бир нафас,
Оймомо- ой нурли болишдан.
Қўрқарми мен каби тонгдаги
Қуёшдан бебаҳра қолишдан.

Янги йил шеъри

Нурини юборар заминга само,
Дурини юборар нақшини солиб,
Кумуш қанотини ёзгандек Хумо,
Атроф жилваланар оппоқ ранг олиб.
Оқлик ва покликка чулғанар олам,
Йилнинг сарҳисоби, қишнинг эшиги,
Турфа ёпинчиғин ташлайди қай дам,
Кимнинг илк, кимнингдир сўнгги бешиги,
Бу дунё беланчак, бизни тебратган.
Бағри кенг, бағри тор, бағри порадир
Бу дунё хайинчак, бизни ўйнатган,
Баландроқ учишга ким оворадир.
Қорбобо, беҳосдан кел, этмай огоҳ,
Бизни ҳайратга сол кутилмаган пайт,
Қўрқоққа юрак бер, босмасин титроқ,
Фарзандсизга умид илинжини айт.
Оппоқ қорлар билан ювилиб кетсин,
Лоқайдлик тўфони қолдирган гардлар,

Истаган нажотга, имконга етсин,
Фориғ бўлсин диллар, йўқолгач дардлар.
Давосизга даво, ишқсизга бер дард,
Беватан ўзлигин топсин беармон,
Бахтсизга мўъжаздан кулиб боқсин бахт,
Яна улашиб чиқ ҳаммага иймон.
Балки шунда қорга илиқлик инар,
Хаста қалблар бир зум жонлана бошлар,
Фарёдлар узокқа чекиниб тинар,
Фақат қувончлардан тўкилар ёшлар.
Қорбобо ногоҳдан келса не ажаб,
Мўъжиза юз бериб очилгач эшик.
Қалблар поклигидан яшнаса Ватан,
Бизни улғайтирган муқаддас бешик.

* * *

(қизим Паризодга)

Ҳикоятлар ҳақиат сўзлар,
Мажозийми, мажозий эрмас.
Ҳар биттаси қиссадан ҳисса,
Ҳаётдан у узилган нафас.
Баҳс бойлашиб баланд парвозга,
Йиғилганмиш турли туман қуш.
Зағизғондан булбулигача,
Бургут, чумчук, чуғурчук, оққуш.
Чумчук билар бургут парвозин,
Ундан титрар қояда музлар,
Найдек қилиб майин овозин,
Бургут билан учишни кўзлар.
Кучлиларга бағрикенглик хос
Мардларга хос саҳоват, тортиқ,
Макр тўла ҳийлагарни ҳам,
Қўярлар гоҳ ўзидан ортиқ.
Чумчук юрар бургут кетидан
Дир-дир титрар, дир-дир қалтирар,

Бургут айтган ҳар бир буйрукни
Бажаришга бирдан отилар.
Мусобақа бошланган маҳал,
Бургут олиб кенг қанотига,
Чумчукчани айлади парвоз
Қояларнинг энг баландига.
Қушлар нигоҳ узмас қоядан,
Кўрсаларки бургут қошида
Чумчук турар савлатин тўкиб
Қоши эмас, бургут бошида.
Не дейишин билолмас улар,
Ҳайрон қолар катта-ю кичик,
Сўз тополмай ёқасин ушлар,
Мусобақа ғолиби-чумчук.
Гўё бир бор қояга чиқиш
Мангуликка мудом даҳлдор
Чумчук турар савлатин тўкиб,
Бургутдан у балки миннатдор.
Йўқ, кечаги кунлари унут,
Гўё ўзи чиққан қояга.
Қанотида кўтарган бургут
Ўтиб кетди энди сояга.
Қизим, сенга бу ҳикоятни
Сўзламадим шунчаки бекор,
Ҳаёт йўлинг ҳали олдинда
Унда қанча паст-баландлик бор,
Атрофингда парвона бўлган,
Кимлар улар, шоҳми, гадоми.
Минг тирилиб, минг бора ўлган
Ўша вужуд сенга фидоми?
Қарс чиқаркан иккала қўлдан,
Эзгулик ҳам биларкан меъёр
Сина дейман қанот остингга
Кираётган тўғрими, ағёр.
Юм-юм куз ёш тўкса ҳам гоҳо,

Юрса ҳамки ортингдан бўзлаб,
Қанотингни остига аммо,
Интилмасин қояни кўзлаб.

Халоскорлар

Оқ кийим, оқ қалпоқ, қалби ҳам нурдек оқ
Мен сизни халоскор атадим.
Ишониб ўзимни, тиладим тўзимни
Ва нажот кўзимни қададим.

Савобли бу дунё, жавобли бу дунё,
Азобли бу дунё гоҳида.
Қошимга келасиз ва нажот берасиз
Энг оғир, таҳлика чоғимда

Билолмай ўзимни, юмганда кўзимни
Мен шуни барибир биламан.
Югуриб- чопасиз, малҳамни топасиз
Қайтадан дунёга келаман.

Касаллик варағи, оғриқлар сўроғи,
Дардларнинг адоғи бор ахир
Уларни аритган, кўнгилни ёритган
Сизларга қасамёд ёр ахир.
Наф бериб дармонлар, қолмасин армонлар
Худойим қўлласин сизларни.
Оғриқлар ёзилсин, хуружлар босилсин
Дардлардан кутқаринг бизларни

Тўхтамай юраклар, ушалсин тилаклар
Шифокор орзуси соғлиқдир

Беморлар илинжи, сўзларда севинчи
Сиз чеккан захматга боглиқдир.

(Ирина Сержановадан)

Ҳаммаси ўнгланар, тикланар, жойланар,
Ёмғирнинг ғамзаси бизлардан нарида,
Турнанинг овози, оққушнинг парвози,
Олмоснинг сочқичи кўзларнинг қаърида.
Саробми афсуслар, чекади гоҳ кўзлар,
Нозик қалб торини безовта айлайди,
Бир ҳовуч сўз тўзар, мисрадан ип тизар,
Шарпали сукутга қиёфанг жойлайди.

(Ирина Сержановадан)

Осиёнинг кўзи-ғамузор ҳамроз,
Олтин чинорларда шахло кўз пинҳон,
Оҳанг оқиб келар сокин ва хушҳол,
Ёмғир куйин қайғу янгилар ҳар он,
Торларнинг жаранги кафтимга кўнар,
Титроқ соғинчидек томчилаб томиб,
Гўё сўлиган ўт ва тубсиз хазон
Кўйнига чопар дур кўлимдан қочиб.

Болаларнинг шифокори

Жужуқвойлар, миттивойлар, ширинтойлар,
Шу ҳаётга, бир нажотга умид бойлар.
Оналари пойгакларда бир сўз пойлар,
Келажакнинг, бўлажакнинг халоскори
Болаларнинг, болаларнинг шифокори

Хордиқдами, таътилдами, сафардами,

Кечасими, кундузими, сахардами,
Қахратонда, саратонда, наҳордами,
Сиз хаётни қўллагувчи мададкори,
Болаларнинг, болаларнинг шифокори

Гўдақларнинг, кўзлари тўрт, тиллари йўқдир,
Гоҳ безгақда, гоҳ чангақда, гоҳо чўғдир.
Оналари сизни кўрса кўнгли тўқдир,
Сиз уларнинг шу ердаги нажоткори
Болаларнинг, болаларнинг шифокори.

Не деб айтсак, не деб қайтсак бари оздир,
Сиз туфайли қахратон ҳам баҳор ёздир
Кўнглимиз ҳам хотиржамдир, хаёт создир
Ўз касбининг, ўз ишининг фидокори,
Болаларнинг, болаларнинг шифокори.

Тошкент мадҳияси

Тошкентим бош шаҳар,
Қадим Шош шаҳар.
Юртимизга ҳам кўз
Ҳамда қош шаҳар.
Қадимда кекса у
Бугун ёш шаҳар.
Юртим осмон бўлса
У қуёш шаҳар.
Шарқда чирой очиб,
Ростламоқда қад
Озод юртимизда
Муҳташам пойтахт.
Тошкент, Тошкент дедим
Тинч осмон шаҳрим,
Тошкент, Тошкент десам
Очилар баҳрим.

Етти иқлим танир,
Овозасидан,
Меҳмон узилмайди
Дарвозасидан.
Шарқда маъшал юртим,
Ўзингсан тенгсиз.
Тунда чироқларнинг
Ёғдули денгиз.
Агар олисласак
Сендан йироқлар,
Меҳр бўлиб порлар
Қалбда чироқлар.
Тошкент, Тошкент дедим
Қадим нон шаҳрим.
Тошкент, Тошкент десам
Очилар баҳрим.
Буюк ипак ўйи йўлагинг билан,
Оппоқ ойдин йўл тилагинг билан,
Кимга паноҳ бўлдинг,
Кимга дўст, оға
Қардошлар қалбида
Ўзинг ягона.
Жаҳон узук бўлса, безаги ўзинг,
Дунё қардошлигин ўзаги ўзинг.
Тошкент, Тошкент дедим.
Шараф-шон шаҳрим.
Тошкент, Тошкент десам
Очилар баҳрим.

Эшитдингми баҳор айтган эртақларни?

Нурларини сочди қуёш, сочди қуёш,
Дарахтларнинг шохларига бўлди сирдош,
Шивир-шивир уйғотди у куртақларни
Эшитдингми баҳор айтган эртақларни?

Нақорат:

Шивир, шивир уйғотди у куртакларни
Эшитдингми баҳор айтган эртақларни?

Эртақлардан куртакларга сўзладими?
Сўнг қирларда бойчечаклар изладими?
Қаҳратоннинг қаҳрин кулиб бузган баҳор
Дошқозонда сумалақлар сузган баҳор.

Нақорат:

Қаҳратоннинг қаҳрин кулиб бузган баҳор
Дошқозонда сумалақлар сузган баҳор.

Чуғур-чуғур кушчаларга бўлиб сирдош
Нурларин сочди қуёш, сочди қуёш.
Баҳоройнинг босган изи яшилликми?
Тилақлари эзгуликми, яхшиликми?

Нақорат:

Баҳоройнинг босган изи яшилликми?
Тилақлари эзгуликми, яхшиликми?

Келди баҳор

Секинми тезми ё? Айланар замин?
Қалбимни сездий, у тортди вазмин.
Еру-осмонидан тўкканча виқор,
Қишнинг томонидан кўринди баҳор.

Нақорат:

Туйғулар коришди,
Кўнгиллар ёришди
Чопқиллаб боришди
Бойчечакка

Баҳор бошлаб кетди,
Гуллар ташлаб кетди
Гўё ўхшаб кетди
Келинчакка.
Булок кўз очдими музликлар ичра?
Музликлар қочдими қуёшга учраб?
Қорли сўқмоқлардан ҳисларнинг бари
Чопди ирмоқлардан илиқлик сари

Нақорат:

Бўлақол тез энди,
Заминни кез энди,
Баҳорни сез энди,
Қалбинг ҳушла!
Кеча рўё эди,
Қорли дунё эди.
Бугун рўёб энди
Ширин тушлар.
Нозик ибo билан парилар мисол,
Хушрўй сабо билан келади баҳор.
Гул ҳайинчагидан яшнайти дил,
Нур беланчагида туғилар йил.

Нақорат:

Қувноқдир созимиз,
Яқиндир ёзимиз,
Чўмишга розимиз
Яшилликка.
Омад бизга кулсин,
Йил ҳам қутли бўлсин,
Қалблар буткул тўлсин
Яхшиликка!

Чархпалак

Ҳаёт худди тўтиқушдек

Айтганингни айтади.
Яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам
Ўз-ўзингга қайтади.

Бу дунёда хўп зиёда
Тўлиб кетган сўкмоқлар.
Эзгуликнинг нурли йўлин
Танлай қолинг, ўртоқлар.

Бахтимиз гоҳ ёгилади,
Гоҳо чак-чак томади,
Эҳ нечоғлик, кимга боғлик
Кимларнингдир омади.

Қандай яхши самоларнинг
Губорсиз-у кўклиги,
бахтимиздир ёмонлардан
Яхшиларнинг кўплиги.
Нималардир қидирамиз,
Қайларгадир чопамиз,
Кўнгилларни олдирамиз
Кўнгилларни топамиз.
Бу ҳаётнинг устуни ҳам
Яхшилардан иборат
Улар борми, бизга ёрми
Қуламайди иморат.

Тўхтаганлар яхшилар деб
Манзилига чопишар.
Қидирганлар, излаганлар
Имконини топишар.

Учдим, кучдим самоларни,
Кездим, юрдим пиёда.
Эзгуликдан яхши сўзни

Тополмадим дунёда.

Ватанга қайтиш

Пўлат куш қанот ёзар,
Учади учоқ.
Сафаринг қаридими,
Қайтдингми, сайёҳ?
Булутлар кўрпа тўшар,
Ой чизар гардиш.
Юракда хижрон жўшар,
Ватанга қайтиш.

Қаршилар нигоҳларни
Ҳилпираб байроқ.
Остонанг сўқмоқлари
Йўлингга мушток.
Вужудинг чорлар чунон
Меҳрли тортиш,
Туғилар қалбда туғён
Ватанга қайтиш.

Ҳатто гул япроқлари
Тилингда сўзлар.
Ийдирар нигоҳларни
Соғинган кўзлар.
Завқлидир меҳр тўла
Кўзларга ботиш.
Юракда урар туғён
Ватанга қайтиш.

Узоқдан сездинг Ватан-
Ўзлигинг гўё.
Сен қадрин ўлчолмаган
Бебаҳо дунё.
Ортиқча энди бирон-

Ўзга сўз айтиш
Энг бахтли дамдир шу он
Ватанга қайтиш.

Ғалаба битта-ку ҳаммага керак

Футбол - чаққонлик демак,
Ўтдек ёнади юрак.
Диккат, бошланар ўйин,
Ўйнаш ҳам, ишқибоз бўлиш ҳам қийин.

Гол, гол, гол-ғалабага йўл,
Гол, гол, гол, доим ғолиб бўл.

Атроф мухлисга гавжум
Ўйнар ҳимоя, хужум.
Кўзлар умидга тўла,
Худойим, сен ўзинг бизларни қўлла!

Хавфли вазият қолар.
Хакам жарима солар.
Бирдан қилганда таъқиб,
Коптокни узатинг, лол қолсин рақиб.

Гол, гол, гол-ғалабага йўл,
Гол, гол, гол, доим ғолиб бўл.

Шудир энг қайноқ майдон
Хислар мавж урар чунон.
Ютуқ энг катта тилак,
Ғалаба битта-ку ҳаммага керак.
Тўпдек думалоқ гўё,

Шошиб айланар дунё.
Сен ҳам марранг сари чоп,
Қувончу, бахтингни, омадингни топ.

Гол, гол, гол-ғалабага йўл,
Гол, гол, гол, доим ғолиб бўл.

Тошкентнинг қаноти эрур-Юнусобод

Ҳар кимга бир сўкмоқ атаган тақдир,
Кимни қаерларга олиб сочади.
Уруғ ҳам бир ерда кўкариб собир,
Куртаги ёзилиб ғунча очади.
Содиқ фарзандингиз бизлар, эй замин,
Шу тупроқ устида жисмимиз бунёд.
Тақдиримиз сенга қўшилган ахир,
Тошкентнинг энг сўлим жойи- Юнусобод.
Қуёшнинг парчаси сенда мужассам,
Унда Амир Темур тимсоли ҳайкал.
Не деб сўзлар энди ҳайкаллар ахир,
Бир фурсат забонга кирсалар агар.
Мустақил ўлкани кўрармиди ё,
Ўзбек беклигидан бўлармиди шод.
Гулшанни ким бу кун қилди деб зиё,
Амиринг сўрарди сендан Юнусобод.
Бугун кечагидан, бугундан эртанг,
Янада шуқуҳли кўринар ўлкам.
Пойтах узугига кўздек ярашган,
Унинг бу тумани кундан-кун кўркам.
Бино қад кўтарар, кўқарар боғлар,
Мактабу, боғчани очиш бир байрам.
Олой, Юнусобод, бозорлар обод
Кўприклар қурилар метин, мустакам.
Туркистон саройи қад ростлар ҳайхот,
Тошкентнинг юраги асли Юнусобод.
Юрак урмоқдадир, тўхтамайди ҳеч,

Оловқалб халқи бор унинг кафтида.
Бағрини тўлдириб, тинмай эрта-кеч,
Ёниб яшамоқда қуёш тафтида.
Бу қуёш меҳрдир, бу қуёш дарё
Гўё узоклардан тинмай жўшади,
Тоғлардан шахрингга кирган соф ҳаво
Бу меҳр аслида шунга ўхшайди.
Шаҳарга тоғлардан шамоллар шаддод
Сенинг дарвозангдан кирар Юнусобод.
Бекатлар қурилар гўзал, бетакрор
Сенинг кенг ва равон кўчаларингда,
Чироқлар шуъласин сочар мафтункор.
Осуда, оромбахш кечаларингда,
Маҳалла - мустаҳкам қалқонларингдан.
Ҳар гузар, ҳар кўча бир жону, бир тан
Фуломмаҳмуд каби ўғлонларингдан.
Яшнагай ватаним ичра бу Ватан.
Кундан-кун ҳар бурчи бўлмоқда обод,
Октепа, Отчопар, Дўстлик, Хуснобод,
«Ўртоқ» қандолати ёйилар бисёр,
«Юлдуз» юлдузлари кўкда порлайди.
«Асбобсоз» асбобин яратса такрор
«Чинобод» оромни дилга жойлайди.
Гарчи Чилонзор ҳам нурафшон маскан,
Гарчи Сирғали ҳам сирли гўшадир,
Вужудимни тортар юрт ичра ватан,
Менинг қалбим тортар манзил ўшадир.
Бунда ҳар қиз пари, ҳар йигит Фарҳод,
Тошкентнинг қаноти эрур Юнусобод.
Шоҳ бўлиб, тоғ бўлиб юксалгин кўкка,
Шод бўлиб, ёд бўлиб қалбларга кўчигин.
Сенинг парвозингга кўзларин тиккан,
Элнинг камолга жамолинг қўшгин.
Бизчи фарзандларинг эгарканмиз бош,
Ватан тимсолида сенинг пойингга.

Қалбдан оқар меҳр, бир парча қуёш,
Аждодлар руҳлари кезган жойига.
□ ар қутлуғ айёмда дилларимиз шод,
Орзуларинг рўёб бўлсин, Юнусобод.

* * **

Эриб оқар қумуш оқ тожлар
Қиш йил бўйи йиққан хирожлар
Шаршарадек оқмоқда бари
Илиқликка интиқлик сари.
Эритдими қалбингни баҳор?
Элитдими қалбингни баҳор?
Ё кўнглингни қай буржида қиш
Кўхна дардла чекмоқда ташвиш.
Яшилликдан олиб кучингни
Нурга кўмгил ўша буржингни.
Дилга солиб осмон парчасин
Қуёшга оч қалбинг дарчасин.
Қор тагида бойчечакни қут,
Қизғалдоқлар қўлларидан тут
Соғинч томон юравер нари
Илиқликка интиқлик сари.

Ҳар кечган фурсатлар

Ҳар кечган фурсатлар,
Биз топган ҳикматлар,
Бу дунё заридан ортиқми?
Шодликлар, кулфатлар,
Ғанимлар, улфатлар,
Ҳар қадам бизларга тортиқми?
Кўргин-чи кўз билан,
Топгин-чи сўз билан,
Қалбимни қуршаган ҳисларни.
Сотқинлар сотдилар,
Лоқайдлар отдилар,

Шамолга отдилар сўзларни.
Ташвишлар -юкимиз,
Хасратлар тўкибмиз,
Юракнинг қамали оғриқми?
қалбдаги чўғимиз
Қалбдаги қамакли оғриқли
Боримиз-йўғимиз,
Ҳаёт ҳам шу тафтга боғлиқми?
Чиғириқ чиқ дейди,
Кучингни йиғ дейди,
Қалбларни сол дейди ларзага.
Умримнинг ўзаги,
Ҳар куним безаги,
Айлантир ҳеч ўчмас лаҳзага.

Сифатлар

Карми ё кўрми?
Зорми ё зўрми?
Бизни куршайди сифатлар.
Нигоҳ кўзлар билан,
Турфа сўзлар билан,
Бизни ҳар қадам сифатлар.
Кўрлик кўрлардами?
Зўрлик зўрлардами?
Очиқ кўзлар ҳам бойланар.
Қашшоқ саҳийроқдир,
Фурсат боқийроқдир,
Дунё ҳамиша айланар.
Тийрақми, зийрақми,
Ёниқми, илҳақми,
Сезгир ва бедов дилимиз,
Қалбинг сифатини.
Унинг қимматини,
Шодлик, кулфатда билибмиз.
Юмшоқдир кўнглимиз,

Зорли гоҳ мунглимиз,
Томгач бу лоқайд томчилар.
Олов юрагимиз уйғоқ тилагимиз,
Қотган томчини қамчилар.

Ҳарфларидан узмасдан нигоҳ

Ҳарфларидан узмасдан нигоҳ,
Алифбедан ўргандим сабоқ.
Ажратолдим яхши, ёмонни,
Нур-тўғрилиқ, қора-ёлғонни.
Нечун ранглар мудом курашдир.
Ранглар биздан нажот сўрашар.
Қайга тушди қоп-қора қатим.
Чидадими шунга тоқатим.
Қай юракка ғамлар чўқдилар,
Кимлар унга сиёҳ тўқдилар?
Қўлга олиб оппоқ бўёқни,
Ўчирдимми дилдан сиёҳни.
Не чизяпман оппоқ сиёҳда
Дунё ёнар турфа бўёқда?

Устозларим

Нурли йўлдан, ушлаб қўлдан етаклаб сиз,
Эзгуликни сочмоқдасиз этаклаб сиз,
Кўкка элтган имконларсиз, парвозларсиз,
Нажот берган, ҳаёт берган устозларсиз.
Севимлисиз, ардоқлисиз, суюқлисиз,
Беғуборсиз, безаволсиз, буюқлисиз,
Ёзилмаган қанча шеър, баёзларсиз.
Устозларим, устозларим, устозларим.
Нигоҳингиз йўлимизга тикилгандир,
Кўз нурингиз шу йўлларда тўкилгандир,
Эзгуликка ҳамрозларсиз, сарбозларсиз,
Илм берган, билим берган устозларсиз.
Севимлисиз, ардоқлисиз, суюқлисиз,

Беғуборсиз, безаволсиз, буюклисиз,
Ёзилмаган қанча шеър, баёзларсиз.
Устозларим, устозларим, устозларим.

Устозлар

Сизгадир йўлдошлар,
Эзгулик, бардошлар.
Изингиз олқишлар эъозлар
Дафтарлар қатида,
Меҳрлар ёдида
Нур бўлиб яшайсиз, устозлар.
Сиз берган одобдан,
Гўёки офтобдан
Баҳорга айланар аёзлар,
Ҳар синф хонада
Меҳрибон онадай,
Бизларни қаршилар устозлар.
Кўтариб қаддимиз,
Ёздириб хатимиз
Қоралаб кўп дафтар, қоғозлар
Деб, митти даҳолар
Бизларни баҳолар.
Ҳар фурсат баҳолар устозлар.
Улғаяр ниҳоллар,
Ечилар саволлар.
Севинчлар топади қиёслар.
Ўтса ҳам аразлар,
Сизда йўқ ғаразлар.
Сизда кўп ҳаваслар, устозлар.
Фан деган ўлкага,
Билимни елкага,
Сиз ортгач, қиламиз парвозлар.
Ҳар кичик сарҳадда,
Кувониб албатта,
Бизларга қарайсиз, устозлар.

Бу кунлар туш бўлиб,
Учирма куш бўлиб,
Соғинчдан титраса овозлар,
Меҳрлар йўлкаси,
Маърифат ўлкаси
Сизларни эслатар, устозлар.

Устозсиз беклар ҳам, шоҳлар ҳам фақир...

Мухрдек юракда сиз айтган сўзлар,
Меҳр офтобидан бўғриққан юзлар,
Дафтар ёзувидан толиққан кўзлар,
Чопамиз кўрганда устозлар сизни.
Бошимиз силайсиз эъозлаб бизни.
Улғайдик поклигу кўҳликлар ичра,
Ўқидик одоб, гоҳ шўҳликлар ичра
Ноилож қолганда ҳақсизга учраб,
Излардик чунонам устозлаб сизни.
Эслаймиз ҳамонам эъозлаб сизни.
Устозсиз тоғлар ҳам, юлдуз ҳам сағир,
Устозсиз беклар ҳам, шоҳлар ҳам фақир.
Энг оғир дамларда суяйсиз, ахир,
Қалбимиз очамиз устозлаб сизни,
Меҳрлар сочасиз эъозлаб бизни.
Бизларни юксақда кўрмоқчисиз, сиз,
Бу учун жангга ҳам кирмоқчисиз, сиз,
Адолат мулкининг тилмочисиз сиз.
Нажот, деб борамиз устозлаб сизни
Қалбимиз кўрида эъозлаб сизни.
Авлодлар чўққиси сиз чеккан заҳмат,
Меҳрингиз ўлчовсиз, билмайди сарҳад,
Биз сизга умрмиз, сиз бизга давлат,
Юрайлик ҳамиша устозлаб сизни,
Қалбимиз кўрида эъозлаб сизни.

Сўнгги кўнғирок

Илк мактабга келган чоғ,
Устоздан олиб сабоқ.
Дарс тугашидан огоҳ,
 Этган кунги кўнғирок,
 Бугун сўнгги кунғирок.
Армон орзу қоришар,
қалб энтикиб ёришар,
Ҳисга хаяжон кўшар,
 кўшар сўнгги кўнғирок
 Ўша сўнгги кўнғирок
Устозларни битталаб,
Эсласанг энтикар қалб.
Юракларга ўт қалаб
 қолар сўнгги кўнғирок
 Чалар сўнгги кўнғирок
Ёздик, чиздик, ўқидик,
Оҳ, биз қандай шўҳ эдик,
Мактаб тугамас дердик,
 Чалдинг сўнгги кўнғирок
 Шодон, мунгли кўнғирок.
Нега азиз синфдош
Кўзларингдан қалқир ёш,
Айрилиққа бермай дош,
 Жўшар сўнгги кўнғирок
 Ўша сўнгги кўнғирок.
Дарров ўсиб қолибмиз,
Шунча билим олибмиз
Кўриб хайрон қолибмиз
 Бизлар сўнгги кўнғирок
 Сўзлар сўнгги кўнғирок
Мактаб даври ёдланар,
Гоҳ йиғлаб, гоҳ шодланар,
Ҳаёт сари отланар,
 Ёшлар сўнгги кўнғирок
 Бошла сўнгги кўнғирок.

Олдимизда йўллар мўл
Хайр дейди силкиб қўл
Тилаб ойдан ойдин йўл
 колар сўнгги қўнғирок
 Чалар сўнгги қўнғирок.

* * * * *

Узоқроқ тикилинг, соатнинг мили
Билинар, билинмай юриб турибди,
Аста кулоқ солинг, темир юраги
Ҳеч тинмай, ҳеч тинмай уриб турибди.

Ўрганиб кетганимиз унга шу қадар
Эътибор бермаймиз ҳаттоки унча
Қайрилиб қараймиз бонг урса агар,
Қадрини билмаймиз тўхтамагунча

Атрофингга назар ташлагин, инсон,
Ёнингда кимлардир юриб турибди.
Уларнинг қалби ҳам соат қалбидай,
Ҳеч тинмай, ҳеч тинмай уриб турибди.

Катта эътибордан ажрат учунча
Шу нозик жисмга аста кулоқ тут,
Қайрилиб қарагин бонг урмагунча
Тўхтаб қолгунича бўлмасин унут.

* * *

Қумдан катта қаср ясар болакай,
Ҳаммага ёқишин истайди.
Қадам товушлари келса қайрилиб,
Бегона нигоҳдан мақтов излайди.
Биров лоқайд, биров мақтаб қўл чўзар,
Севинчига тўлади кичкина ғурур.
Ҳаёт мурғак қалбга тинмайин чизар,

Қаср ва одамлар ҳақда тасаввур.

* * **

Қанча азоб уқубатга,
Учрадинг бечора соч.
Такдилинг модага боғлиқ,
Йўқми ўзга чора соч?
Аввал қирқ кокил эдинг,
Сўнг елкагача қирқилдинг
Сен туфайли таниб бўлмас,
Ким қизу, ким бола соч
Бошингдаги шпилкалар,
Приколкаларку, улама,
Ҳаммаси анча килоча
Чиқиб қолар зора соч
Бўялдинг, гажак ҳам бўлдинг,
Пешонадан қирқилдинг
Дам қизил рангга кирдинг,
Дам оқу, дам қора соч.
Рангларинг ҳам анча кўп хил,
Неча минг хил шаклларинг.
Дам қозон шаклига кирган.
Дам ажаб ноғора соч.
Сочга атаб шеър битдиму
Келажагин билмайман
Яна не тусларга сен
Киурсан бора-бора соч.

(дугонамга)

Сен оловга ўхшатдинг мени,
Ноўриндир ташбехинг бир оз,
Олов бўлсам, ёнганим қани,
Сўзлаганим, фақат эътироз.
Савол бўлиб ёғилган эдинг,
Жавоб бермай айландим тошга.

Кўзим ёши сирим бой берди,
Тилим эса айтгани бошқа.
Ёнган билан бормикан маъни,
Айри тушди дилим ва сўзим.
Олов бўлиб ёндириб сани,
Энди тошга айландим ўзим.

Баҳор

Бойчечагим бойлангунча,
Қиш баҳорга айлангунча,
Тахт равоққа жойлангунча
Эшит, дўстим, қулоқ сол.
Бойчечакка ўхшар дунё,
Қалин музни ёриб гўё,
Талпингани нурдир, зиё
Сен ҳам ундан ўрнак ол.
Тоғ бошида эрир тожлар-
Қаҳратон киш йиққан божлар,
Йиғиб терган бож хирожлар
Эриб мумдек оқади.
Қаҳратоннинг қасри қулар,
Дарёларнинг сабри тўлар.
Муз кишанин ёриб улар,
Барин ўтга ёқади.
Ватанини кўриб тушлар,
Қайта бошлар юртга қушлар
Ватанини барча хушлар
Унинг мехри тортади.
Элитдими қалбинг баҳор,
Илитдими қалбинг баҳор,
Эритдими қалбинг баҳор,
Бу кун ҳислар ортади.
Нур йўл очган сўқмоқлардан,
Ва уйғонган тупроқлардан.
Умидланган нигоҳлардан,

Биз Наврўзга қайтамыз.
У меҳрини тутқазганга,
Қалб ғуборин кетказганга,
Шу кунларга етказганга,
Шукроналар айтамыз.

Муҳаббат

Мен муҳаббат деган ҳисни
Ўхшатмасдим гулларга,
Бинафшадек хушбўйларга,
Лоладек сулувларга,
Токи гулдек бир хонага,
Безак бўлиб қолмасин,
Бир дақиқа ўтмасданок
Ранги сўлиб қолмасин.
Топтамасин уни ҳеч ким,
Койитмасдан зарра жон,
Ким учундир оёқ ости,
Бўлмасин у ҳеч қачон.
Мен муҳаббат деган ҳисни,
Сув остига қўярдим.
Поёни йўқ уммонларни,
Турфа рангга бўярдим.
Муҳаббат деб мухитларни,
Бошдан оёқ кезсинлар,
Уни асло кўрмасинлар,
Юрак билан сезсинлар.
Денгиз қаъри тортганида,
Ўнглай олмай ўзларин,
Эҳ ўшанда эшитсайдим,
Сўнгги айтган сўзларин.
Сўзларида нелар чакнар,
Кўрқинч, ўқинч ва даҳшат.
Ёки денгиз гавҳаридай,
Ёниб турган муҳаббат?
Мен муҳаббат деган сўзни,

Чуқур жарга қўярдим.
Атрофини кескир тошлар,
Олов билан ўрардим.
Ўтказардим қил қўприқдан,
Бор муҳаббат аҳлини,
Синар эдим садоқати,
Бардошини, ақлини.
Майли, жондан кечсалар ҳам,
Чидасинлар барига,
Фақатгина етсалар бас,
Муҳаббатнинг кадрига.
Мен муҳаббат деган ҳисни,
Жуда юксак қўярдим,
Мен муҳаббат деган ҳисни,
Чўққиларга ўярдим.

Табрик

Республика қўғирчоқ театрининг 60 йиллиги муносабати билан айтилган шеър

Бу ерда парда бор, сеҳрли бироқ,
Бизга очиб берар ҳаёт дарчасин.
Мурғак юракларга солгувчи титроқ,
Нечун сўзлар тинсин, қўллар чарчасин.
Осмон жуда узоқ, ер эса қаттиқ,
Саҳнада на чеку, на чегара йўк.
Фақат эзгулик бор олтиндан ортиқ,
Фақат муҳаббат бор сўнмайдиган чўғ.
Ҳаётни кўрсатар кўзмунчоқларим,
Бизларни кашф қилар қўғирчоқларим.
Сурхайлар чиқади яна ва яна,
Қайси бир сўқмоқда энгилар улар.
Адолат ҳар сафар қилар тантана.
Қабоҳат ҳар сафар барибир қулар.
Разиллик қалбларга сочса ҳам қутқу,
Қолдирай деса-да, оғриқ, чандиқлар.

Қимматни ҳар сафар четлаб ўтару,
Зумрадга аталар сепли сандиқлар.
Гоҳ тотув, гоҳида қирпичоқларим.
Бизга сабоқ берган кўғирчоқларим.
Юракларга тинмай солади титроқ,
бармоқлар ўйналар, қўллар ўйналар,
Ҳислар туғёнини ёритар чироқ,
Ўйнайди тахта-ю, латта, мўйналар.
Фалак кўғирчоқбоз, биз кўғирчоқмиз,
Ким кимдан аслида аслини излар.
Кўғирчоқлар биздан олқиш кутарми,
Уларда аксимиз кўрамиз бизлар.
Юракка гоҳо дўст, гоҳ олчоқларим,
Бизга танбех берган кўғирчоқларим.
Адолат қасрининг қоидаси шу,
Эртакнинг сўнггига, болажон, чопгин.
Ҳаётнинг мураккаб жумбоқларига,
Шу оддий саҳнада ҳақиқат топгин.
Саҳнага қадалган нигоҳларингда,
Севинч ҳам, қайғу ҳам майли порласин.
Бир кун нур излаган сўқмоқларингда,
Сен кўрган ҳақиқат ҳаққа чорласин
Бизчи, таъзимдамиз ушбу даргоҳга,
Баланд парвозига кўп ишонамиз.
Шундай жонкуярлар бор экан бунда,
Ярқираган экан нақд пешонамиз.
Олмишда олтмиш минг меҳрлар билан,
Олтмишта тилақдан ясаймиз даста.
Эзгулик уруғин қалбга сочишга,
Жамоа ҳар фурсат камару баста.

«Шайтон»нинг иши

Қадим юртда бир бойнинг гўзал
Жавзаи жонони бор эди.
Уйларида бир малай йигит

Ҳалоллиги кўп бисёр эди.
Ишки тушиб ўша йигитга
Бой хотини ёнарди зимдан,
Аммо ишқин қандай сўзласин,
Ё мактубин юборсин кимдан?
Бир кун қолгач уйида танҳо
Боласини белаб бешикка,
Хизматкорин уйга чорлабди.
Кулф солибди дарров эшикка.
Йигит ўта покиза экан.
Аёл макрин тушуниб етар,
Хонадондан қочмоқлик учун
У дарича томонга ўтар.
«Тўхта!» дебди шунда бой хотин
Ажаб эмас қолсанг тухматга,
шармандалиқ истамасанг сен
Кўнавергин мен айтган шартга
Гарчи зино истамас қалбинг,
Ҳаёлингни бир жойга тўпла!
Болта билан гўдакни ўлдир,
Ё шаробдан тўйгунча хўпла!
Йигит бирдан ўйланиб қолди:
Қотилликни ўйламас мутлоқ
Майли шароб ичсам ичай дер
Қотилликдан қочайин йирок
У шаробни хўплагани он
Боши бирдан айланиб кетди,
Ё ичига кирдимиз шайтон
Ҳаёллари бойланиб кетди.
Ўша шайтон бой хотин томон
Уни аста-аста бошлади
Идрок этмай ўзин шу замон,
Бой хотинга ўзин ташлади.
Ҳирси қонгач хизматкор йигит
Боши гангиб қарар эшикка

Шу пайт қонга тўлган кўзлари,
Бирдан, бирдан тушар бешикка.
Идрок этмас сира ўзини
Қўлларига олади болта,
Сўнг гўлакни чопиб ташлару,
Қотиб қолар худди шу ҳолда.
Келолмайин бир он ўзига.
Қилмишига пушаймон ва лол
Зинокору, қотиллигига
Ўзи энди ҳайрон эҳтимол.
Пок кишини йўлдан оздирган
У ҳайрондир шайтон ишига,
Жуда беайб кўрина олган
Шум арокнинг шум қилмишига.

Миллий кураш

Оллоҳ, ўзинг бергин қудрат!
Ватан, сенинг руҳинг қувват,
Оналарнинг дуолари
Бизга мадад, бизга мадад.

Нақорат:

Кураш, кураш
Миллий кураш,
Юртнинг ори учун
Кураш.
Кучинг бори
Билан кураш,
Аввал сўраш
Сўнгра беллаш.

Нақорат 2

Ҳалол, ёнбош, тўкилар тер,
Унга ватан шу она ер.
Ўзбекистон полвонлари-

Ҳақиқий эр, ҳақиқий шер.

Нақорат 3

Ватанимнинг сиз виждони
Сиз борсиз, тинч юрт осмони,
Номингиз ҳам буюк, қутлуғ
Ўзбекистон паҳлавони.

Нақорат:

Полвоннинг онаси

Полвоннинг доврӯғи оламга етди,
Кураги ҳеч ерга тегмади сира.
Қишлоқда у ҳақда миш-мишлар кетди,
Қандайин бақувват, кучини кўр-а!
Кўп-кўп полвонларни енгиб курашда
Паҳлавон деб элда чиқазди доврӯғ.
Номи тилдан-тилга бўларди дoston
Гўё ўйинчокдек келарди ютук.
Бақувват онанинг фарзанди эди
Ёлғиз ўғил, кўзи оқу-қораси.
Ким кўрса, онага бахтлисан, дерди
Мудом ғолиб ахир унинг боласи.
Олқишларди юрти, эли, қишлоғи,
Она мағрур эди, она эди шод.
Ким кўрса отанга минг раҳмат дерди,
Она кўнгли эса бўларди обод.
Бир кун она қалбин титратди хабар
Ўғлингиз ютқазди бугун курашда.
Қешни қишлоқданмиш ғолиб қахрамон
Шундан қишлоқдошлар юраги ғаш-да,
Қалби титраб кетди онанинг шу он.
Фарзанди томонга чопди, елди у,
Дарахтга суяниб йиғларди ўғлон,
Онаси ўғлини излаб келди-ку.

У қандай паҳлавон сени йиқитган,
Унинг онасини бир бор кўрайлик,
Хафа бўлма, йўлга тушамиз шу он,
Ўғлининг доврўгин, қани сўрайлик.
Кириб бора бошлар қўшни қишлоққа.
Савол қуршовида икков бирпасда.
Орадан бир тоғни айланиб ўтар
Ва паҳлавон уйин сўроқлар аста.
Кўрса, паҳлавоннинг ҳовлиси ичра
Бир аёл ўт ёқар эмиш тандирга
Басавлат, юзлари ширмойдан қизил,
Шунда тан берибди она тақдирга.
Энди ҳеч гинанинг фойдаси йўқдир,
Юр ўғлим, дебди у қайтайлик изга
Бўлган воқеадан кўнглим ҳам тўқдир,
Ишонмадим сўзга, ишондим кўзга.
Шундай она туққан бўлса полвонни,
Сени йиқитгани албатта ҳалол.
Фарзанди шунчалик бақувват бўлар,
Қанчалик саломат бўлса гар аёл!

Сариқ, қизил япроқлар

Сариқ, қизил япроқлар
Улар кузга ҳамроҳлар
Сариқ, қизил япроқлар
Ерларга тўшалар.
Ҳазонрезга айланиб
Оёқларга бойланиб
Юракларга жойланиб
Қолганлар ўшалар.
Бизнинг сўнги армонлар
қизил тусли ўрмонлар
Ҳазонрезги хирмонлар
Заминга тўшалар.
Улар бизга ўхшар деб

Армонларни тўшар деб
Диллар гўё бўшар деб
Кўзлар ҳам ёшланар.
Сарик, қизил япроқлар
Йил ғамидан огоҳлар
Сарик, қизил япроқлар
Айланар, айланар.
Бу сочилган чироқлар
Юракдаги бўёқлар
Ундан тушган сиёҳлар
Дилларга бойланар.
Уни асраб яшайлик
қадрлашга шошайлик
Эҳ, хозироқ бошлайлик
Уларни севишга
Япроқларни ўйлайман
қадамларни қўймапман
Одамларни қўймайлик
Уларни эзишга.

Сенсан буюк ипак йўли

Бу оламда кўпдир йўллар,
Эзгулигу, нурни йўллар
Кўхна тарих тасдиқ йўллар
Дўстлик томон чўзган қўллар
Шарқу-ғарбни бирлаштирган,
Юракларни сирлаштирган,
Давлатларни бирлаштирган
Сенсан буюк ипак йўли,
Сенсан суюк ипак йўли.
Чину Мочин, Кўхна Эрон
Ҳинд юртию, Мўғул, Афғон
қурияю, азим Турон
Ўтар карвон, ўтар карвон
Ипак бўлди бир баҳона

Юксалишга бир нишона
Дўстлар ўсди бир поғона
Шарафланган кўп замона.
Сенсан буюк ипак йўли,
Сенсан суюк ипак йўли.

Боту нидоси

Бу дунёда мақсади томон
Кимлар етар, кимлар етолмас.
Она юртни абадий ошён,
Кимлар этар, кимлар этолмас.
Бу дунёда ризқи-рўзини
Кимлар кўрар, кимлар кўролмас.
Сўнгги тавба - тазаррусини
Кимлар сўрар, кимлар сўролмас.
Умрим сўнди, тинди куз ёшим
Узоқ юртда, шимол томонда.
Ботиб борар ушбу замонда.
Мен ризолик сўрайман шу чоғ,
Назар ташлаб кетган умримга.
Дейман, қайдан тушди бу тузук
Ҳамда кишан менинг кўлимга?

* * *

Саволларга денгиз лабида-
Жавоб излаб мен буткул толдим.
Кўкнинг қора булутларида,
Қуёш каби йўқолиб қолдим.
Шуъла сочиш мақсадим эди,
Мени нега ёнмади, деманг,
Пўртанага дуч келиб чўкди,
Бизлар тушган ҳайбатли кема.
Тақдир-бўрон қайларга отди,
Болаларим тополмайди из.
Ёдгор бўлиб ортимда қолди

Битта ўғил, якка-ёлғиз қиз.

* * * * *

Йигирма беш ёшларда эдим,
Оғусини сочганда тақдир.
Онажоним куз ёшин кўрдим,
Тушларини қилганда таъбир.
Яна курдим катта ҳовлимиз,
Фала-ғовур, меҳмон, ҳаяжон...
Кўлингизда катта човли, сиз
Хизматдасиз, мунис онажон.
Супрангизда хамир ёясиз,
Оймомадек хамир бир парча.
Дўстларимга очикдир эшик,
Куёш томон қараган дарча.
Келажакка гўё термулиб,
Вужудимда қайнайди қудрат.
Эшигимдан киради кулиб,
Қодири-ю, Чўлпон ва Фитрат.
Устозларнинг сабоқларидан
Ёш авлодлар ростлар эди қад.
Хур Туркистон саболаридан,
Йигит-қизлар орзуси баланд.
Улар дилдан қасам ичарди,
Она юртни гуллатиш учун.
Хаёлимда юзин очарди
Келажакнинг гуллари гулгун:

* * *

Туркистоним, менинг онамсан,
Бизни кучиб тебратган бешик.
Мен туғилган уйим, хонамсан,
Мен тинглаган энг кўхна қўшиқ.
Кўп фарзандли оиламизда,
Шу бешикка бош қўйдим ўзим.

Онажоним хаёлларида
Орзу гулим отди илдинин.
Онажоним алла айтарди:
«Пахлавон бўл, бўлгин мард»...
Мен шундайин бўлмоғим керак,
Сочларимга кўнмасин ҳеч гард.
Онам эса тилак тиларди:
«Болагинам, ўқи, билим ол...»
Қайноқ ҳаёт сўқмоқларида,
Жавобини топарди савол.

Ортда қолди рус-тузем мактаб
Ва бошланди мутолаа, ўй.
Ижод билан ошуфта бу қалб,
Шу сеҳр-ла чўзар эди бй.
Навоийнинг ғазалин ўқиб,
Шоир кўнглим битарди назм.
Сўнг кўлимда намоён бўлди,
Навоийга ишланган расм.
Мен тикилиб шоирга бир дам,
Дедим: «Қандай улуғвор сиймо.
Навоийда буткул мужассам
Буюк илм, ижодкор зиё!».
Навоий - ҳазрат
Бу дунёга эзгулик сочган
Менинг учун у меҳр-шафқат.
Муруватнинг кўзини очган.
Навоийни ўқиган маҳал,
Энтикардим, жимирлаб юрак.
Навоийни ҳар соат, ҳар гал,
Қалб кўзи-ла ўқимоқ керак.
Фақат ғўрроқ эдим у замон,
Кейин келди бу фикр, ўйлар.
Не сабабдан яшайди ҳамон,

Навоийни ўйлатган ўйлар?!
Нечун уни безовта қилган,
Ўйлар бизга бермас ҳаловат?!
Нечун унинг юрагин тилган,
Меҳр тақчил, тақчил адолат?!
Нечун ҳасад йўқолмас шартта,
Ва ўрнини босмайди ҳайрат?!
Бу кун келар, келар албатта,
Навоийни тушунсак фақат!

* * **

Масков сари сўнг қанот ёзиб,
Билим олдик чанқоқ йилларда.
Онам эса Тошкентда қолиб,
Яратганда соғлиқ тиларди.
Жондан азиз укаларимга,
«Ибрат олинг», - дерди у такрор
Хатларимни ўқиб, ҳар кимга
Қилар эди мен-ла ифтихор.
Онажоним, сўз келганида,
«Ўхшатмасин, - денг, ёшларини».
Тухмат тошга учраганида,
«Омон сақла, - денг, -бошларини».
Мендек йиллаб панжара ичра,
Кутмасинлар адолат сўзин.
Мендек шайтон қавмига учраб,
Тутқазмасин уларга ўзин.
Қочоқларни халқ «душман» деган,
Мен халқим деб ёнган «душман» ман.
Қафасларда аввал бўғилган,
Сўнг отилган озод қушман ман.

* * *

Ўшанда ҳам озод қуш эдим,
Дердим, бизни танисин дунё.

Шу тупрокда ҳар ниҳол ўссин,
Билимидан олсин нур-зиё.
Қанот боғлаб учсин ҳар томон,
Билсин: ҳаёт парвоз ва сурур.
Курашлардан чиққач сен омон,
Кўкрагингни тўлдирсин ғурур.
Саттор, Марям, Хайри ёдимда,
Олмон сари отланди ёшлар.
Менинг мағрур ашъорларимда
Назм бўлиб ёдланди ёшлар.
Онажоним оқ орзусидек,
Шогирдларга тиладим тилак.
Қад ростласин навқирон ўзбек,
Ёшлар илдам кетиши керак.

* * * * *

Маҳмуд эдим. Сўнг бўлдим Боту,
Фитрат кўйди менга тахаллус.
Бу дегани қаҳрамон, ботир,
Шиддатли ва тезкор деган сўз.
Боту, Боту-қандай жарангдор!
«Боту» сўзин маъноси кўпрок.
Яна бошқа талкини ҳам бор,
«Йўқ бўлмоқлик» ҳамда «кўмилмоқ».
қизиқ кечди менинг тақдирим,
Ўз номимга умрим бўлди мос.
Шиддат билан бошланган умрим,
Кўмилди-ю, йўқ бўлди бехос.

* * * * *

Фитрат ёзди «Менинг кечам» деб,
Мен-чи истаб ёруғ юлдузим.
Ва кечани кўрмай ҳеч ҳам деб,

Жавоб ёздим: «Менинг кундузим».
Интилардим шу кундуз сари,
Ёришарди шунда диёрим.
Маърифатли бўлса ёш-қари,
Гул очарди юртим бахори.
Шу тилак-ла яшар эдим мен,
Халқим билан якдил, яктана.
Сокинликдан қочар эдим мен,
қалбим кўпчир гўё пўртана.

* * * * *

Мен ёнардим гўёки қуёш,
Мен юлдуздек кўкда порлардим.
Бирор ниҳол кўтардим бош,
Илм сари уни чорлардим.
Ҳалима-ю, Сорахонларнинг
Ёшлигида бўлганда кўмак,
Эслаганда шундай онларни,
Ҳали-ҳануз хапқирар юрак.
Навоийдек бобом бор, дея.
Ич-ичимдан ғурур тошарди.
Маърифатга кўнглим зор, дея,
Оловланиб юрак шошарди.
Оҳ, имкон йўқ айбим билмакка,
Айбим недир билмасдан кетдим.
Даҳлиздаги таниш илгакка
Чопонимни илмасдан кетдим.
Хур истикбол, порлоқ жамият,
Дарди ичра мудом ёнардим.
Дунёдаги энг катта иллат,
Номардлик деб мудом санардим
Шамол эсди қайси томондан
Шамол эсди -манфур бир шамол.
Сўз очилмай омон-омондан
Умримиз ҳам топмоқда завол.

Майли, бизлар кетамиз, албат,
Адолат ҳам қайрилар, майли.
Аросатда қолган адолат,
Эгилмоқда кимлар туфайли?
Эшитгандим яхшилик-эзгу,
Яхшиликка яхшилик қайтар.
Яхшиликка ундаган Боту,
Энди кимга дардини айтар?
Бир нарсани ўйламабман ман:
Орзуларга қуйсам ҳам ихлос.
Ҳеч ким бахтин топа олмаган,
Кишанлардан бўлмасдан халос.
Оҳ, устозлар, тунни кундуз деб,
Адашибман аслида ўзим.
Эркисиз юртда боряпти сўниб,
Мен ёндирган ўша юлдузим.

* * * * *

Олис юртда мен хонанишин
Гул ўстирдим икки тувакда.
Наима деб атасам бирин,
Бирин Эрки аташ керак-да.
Озод бўлсин, дедим гулларим,
Эркин бўлсин, деб қилдим ният.
Мен кўрмаган ёруғ кунларим,
Шу гулларим кўрсинлар албат.
Олдингизми ёзган мактубим,
Гулларимнинг ўсиши ҳақда?
Гуллар эмас, дил парчаларим,
Ўсмоқдалар, она, бу ёқда
Назар солсам ҳар кун эрталаб,
Бўйларига қўшилмоқда бўй.
Ўсаётган гулларга қараб,
Мени чорлар сиз ҳақдаги ўй.
Ҳамма ёқни қопласа ҳам қор,

Дарёларни ўраса ҳам муз,
Менинг митти хонамда баҳор,
Юрагимда гувурлайди куз.
Совуқ шамол, изғирин эзар,
Бутун борлиқ қоронғу зулмат.
Менинг митти хонамда эса,
Иккита гул ўсмоқда фақат.

* * **

Она, сизга ёмғирли бир хат,
Ёзмоқдаман олис ўлкадан.
Шу ёмғирнинг ғуссаси қат-қат.
Юкдек эзар мени елкамдан.
Ёмғирнинг бу майда ёзуви,
Юрагимни тирнаб, сиқади.
Куёшни ҳам ҳаттоки, қувиб,
Булутларни қўкка йиғади.
Шунча қат булутни кўтариш,
Осмонга, вожаб шартмикан.
Бизларга у ёзган ёзма иш,
Ёмғирли энг маҳзун хатмикан.
Мактубни тушуниб ўқиш ҳам,
Бизларга нақадар қийиндир.
Томчилар томчини қувган дам,
Манзара, ўйиндир, ўйиндир.
Кўз ёшли мактублар тўкилар,
Заминга тоғ оша, том оша.
Биз эса уйларга беркиниб,
Уларни қиламиз томоша.
Ёмғир ёғар-ёмғирли хатим,
Етиб борар сизга, онажон.
Мен-ла қолсин ғаму хасратим,
Сизга эса меҳрим бир жаҳон.

* * *

Онажоним, сизни соғиндим.
Жигарларим, болаларимни.
Ватанимнинг мовий осмонин,
Унинг тоғу далаларини.
Йўқ, соғинчлар кетмайди асло,
Узун кунлар ўтгани сайин.
Мен ўзимни чалғитиб, аммо,
Бирор эрмак топишим тайин.
Юрсам ҳам недандир овуниб,
Чалғишим, чалғишим шарт бўлиб,
Соғинчим жимгина ётади,
Қалбимнинг тўрида дард бўлиб.
Бошимга тўқмоқдек урилмас,
Тарсаки туширмас юзимга.
Бир куни кўпириб, дейди.-бас!
Итоат қилмайди ўзимга.
Тўсатдан қилар у ғалаён,
Қалбимни тилкалай бошлайди.
Кўзимдан қуйилар қонли ёш,
Юрагим нимталаб ташлайди.

* * *

Бу ҳаётмас, ўзга ҳаётда
Оиламиз бари эди жам.
Бу ҳаётмас, ўзга ҳаётда
Яшардингиз сизлар хотиржам.
Укаларим Сиддиқ ва Ҳомид,
Юнус ҳамда ҳамширам Хайри.
Десалар ҳам: йўқ энди умид,
Сиз бу сўзга ишонманг, майли.
Мен барибир бир кун қайтаман,
Бағрингизга жонсиз руҳ бўлиб.
Ҳеч бўлмаса, оқшом пайти ман,
Мўралайман кўкдан чўғ бўлиб.
Хотира ҳам моддий аслида,

Биз-ла яшар, билар ва сезар.
Аммо у ҳам ёгин фаслида
Юрагингни тинмасдан эзар.
Хотира-ла сўзлашмоқ мумкин,
Аразлашмоқ, бахслашмоқ, хатто.
Кўлларида ушлаб, сўнг... майин
Юзига юз қўймайсан аммо...

* * *

Мен кўрқмайман юрак бериб панд.
Сўнгги вақтлар тез уришидан.
Кимдир бирдан қараб беписанд,
Викор билан лаб буришидан.
Биров мени пастга урганда,
Оллоҳ ўзи қилар ҳимоя.
Жирканч оёқ босиб турганда,
-Кўтарил,- деб кўринар қоя.
Лекин, афсус. Бу жирканч оёқ,
Аждаҳонинг оёғимикан?
Кўкрагингдан эзиб турган чоғ,
Нафас олиш кўп мушкул экан.
Аммо, она, жон онагинам,
Яшанг ҳар вақт ишончга тўлиб.
Ҳеч ким мендан қилмасин гина,
Мен қайтаман самандар бўлиб.
Онажоним, ишонинг, мени,
«Шоир Боту», деб эслар элим.
Ва эъозлар юз йилдан кейин,
Буни яққол сезмоқда дилим.
Шу эмасми биз кутган нажот,
Ҳақиқатнинг яна қайтгани?!
«Бизни ўйлаб у қилган ижод»,
Дея халқнинг сизга айтгани.
Бу, онажон, орзуим эди,
Бу, онажон, юрагим саси.

«Ватан» дедим, «она юрт» дедим,
Чикқунича сўнгги нафасим.

Ҳеч бир нарса кечмайди осон,
Неки бўлса яхшилик учун.
Мен кўрқаман келгач сўнгги он,
Сўнмасин, деб, иродам кучи.
Йўқ, сўнгги он менга бир қаранг,
Панд бермайди эрку иродам.
Бахт мен учун энди ўзга ранг,
Ўзга сурат қилар ифода.
Фақат юртим эркин бўлган дам,
Эркин сўз-ла мени чорлайди.
Осмонида эса куёш ҳам,
Юлдузлар ҳам сўнмай порлайди.

* * *

Айрилганни дерлар, айиқ ер
Бўлинганни дерлар, ер бўри.
Инсон нима, бўлса ҳамки шер,
Тухмат тоши қуритар шўрин.
Халқ юрагин ёрган истибдод-
-Оч қатағон бўрими, айиқ?
Бўрон ичра йўқолиб қолган,
Ўша шарпа бизнингми қайиқ? -
Жавоб излаб бераман ҳар дам,
Бир саволни: Нега? Нимага?
Бизнинг тақдир тушганми экан,
Бўрон дуч келган кемага?
Чайқалади, ғарқ бўлар кема,
қулоқ тутинг келган садога.
Савол яна: Нимага? Нега?
Айланади ушбу нидога:
Ўзга эмас, ўзим элим, ўзим элим!
Ҳалол еган ўз нонию, тузин элим,
Армонинга энди берсин тўзим, элим!

Етар энди тўлаган бож, ўлпонларинг,
Осмонингда порлаб турсин Чўлпонларинг!

Фитналарда қолиб кетган елканмидинг
«Фарзандимни от» деб ўзинг берганмидинг.
Кўзи боғлик, қалби доғлик мерганмидинг
Келажакка мактуб гина-кудуратларинг
Заминингда яйраб юрсин Фитратларинг!

Кўлинг етмас эди совут, қалқонингга
Сиртмоқ бўлгач терган пахтаңг ўғлонингга
Қонли ёшлар тўкдинг эшган арқонингга.
Кечир, болам, дединг сочиб ёғдуларинг.
Ўз бахтига эга бўлсин Ботуларинг.

Замонлар бўлади унутилмайди,
Улар оқ қоғозда андухли хитоб.
Уларни эсласанг юрак йиғлайди,
Аламга тўлади қалбда изтироб.
Даврлар тинч, кунда момақалдиروق
Уларни керақдир мудом эсламоқ.
Гарчи чўнғ тарихда неки хато бор,
Асло келажакда бўлмасин такрор.

Президент фарзандлари

Камолот бу виждон, бу имон
Вақт кутмас, тўхтамас бегумон
бизлардан, сизлардан умидвор
Зафарли, шарафли истиқбол.

Нақорат:

Президент фарзандимиз
Сизу биз барчамиз

Биз билан бўлажак
Бахтиёр келажак

Камолот ҳар ишда етакчи,
У ишчи, талаба, у жангчи.
Камолот-камалак қаноти
Ардоқлар энг кенжа авлодни

Нақорат:

Президент фарзандимиз
Сизу биз барчамиз
Биз билан бўлажак
Бахтиёр келажак

Зулфия қизлари

Тўмарис момонинг авлодларимиз,
Юксакка талпинган қанотларимиз.
Шу Ватан ишқида ёниб яшаймиз,
қўллагай руҳи пок аждодларимиз.

Нақорат:
Зулфия қизларимиз,
Ёруғдир юзларимиз.
Япроқ яшнаб юрайлик,
Ватан фаҳри бўлайлик.

Нодираю Увайсий қалами
Бизга ёр буюклар оламга.
Муқаррамахонимнинг парвози
Халиманинг жўшқин овози.

Нақорат:

Малика илмининг нурлари,
Устозлар меҳрининг қўрлари

Нафосат, заковат овози,
Бунга хос замондош эъзози.

Нақорат:

Мўъжизалар бор экан

Ёзда қуёш, кузда ёмғир
қишда атроф қор экан.
Бу дунёда ҳар қадамда
Мўъжизалар бор экан.
Осмонни ҳам, уммони ҳам
Коинотни кезамиз.
Меҳр учун қалбни очсак
Мўъжизани сезамиз.

Нақорат:

Чарчамаймиз, толмаймиз
Асло қўрқиб қолмаймиз.
Хавф-хатарни енгамиз.
Катта кучга эгамиз.

Бўронлар ҳам, тўфонлар ҳам
Йўлимизни тўсолмас.
Ёмонлар ҳам, ёлғонлар ҳам
Аҳдимизни бузолмас.
Мақсадимиз меҳрларни
Жойлаш ҳар бир юракка.
Биз албатта эришамиз
Барча орзу-тилкка.

Нақорат:

Ғоз - хунаринг оз

Нега сени ҒОЗ-ҒОЗ
Дерлар хунаринг оз.
Ҳеч бўлмаса оз-МОЗ
Хунар ўрган ҒОЗ-ҒОЗ.
Ё кўйлақлар тиккин,
Ё сомсалар буккин,
Ёки бўлгин нонвой
Йўқса ҳолинг Вой! Вой!

Ишламаган тишламас
Ҳатто қишда қишламас.
Бўйнинг чўзиб тишлайсан
Айтгин, қачон ишлайсан?

Ёки уйлар қургин
Ёки ўтлар ўргин.
Ёки бўлгин боғбон
Йўқса ҳолинг ёмон.

Ёки ариқ кавла,
Ёки балиқ овла.
Ёки ўқи китоб,
Йўқса ҳолинг ҳароб.

Ёки китоб ўқи,
Ёки пайпоқ тўқи,
Фақат қилма оҳ-воҳ
Йўқса ҳолинг ҳароб.

Мана энди ҒОЗ-ҒОЗ
Ишляпти соз-соз.
У ўзига мос-мос

Иш топгани рост-рост.

У ариқлар кавлар,
У балиқлар овлар.
У машина ҳайдар
У кўшиқлар айтар:
Сизга айтсам рост-рост:
Ишлаш экан соз-соз,
Ҳамма дейди ғоз-ғоз,
канотингни ёз.

Ибн Ҳаттоб, ўқи китоб

Айтганим чин, тўсатдан жин
Кўзадан чиқиб қолди,
Ибн Ҳаттоб кулмас ҳатто,
Биз уни ўраб олдик.
Плеерми ё, ё компьютер
Яса дедик, илтимос
У-чи ҳадеб бу нима деб
Йиғлаб соларди уввос.

Нақорат:
Ибн Ҳаттоб, ўқи китоб
Шунда кучга тўласан
Агар китоб ўқимасанг
Саводсиз жин бўласан.

Энди қоп-қоп ташиб китоб
У кўзойнак тақади
Китобларни беҳисоб
Ўқиш унга ёқади.
Ўқигани ёрдам берар
қилганида мўъжиза.
У яратган мўъжизалар

Ортиб кетди минг хисса.

Ибн Ҳаттоб, ўқи китоб
Роса кучга тўласан,
Сехргарлар орасида
Энг машҳури бўласан.

Барча бола: оку-қора,
Ўйнаса ҳам чиллак, тўп,
қилишиб аҳд, топишиб вақт
Ўқисинлар китоб кўп,
Шунда улар кучга тўлар.
Ҳаётда кўп ютишар
Дунёда энг мўъжизакор
Сехргардан ўтишар.

Нақорат:

Азиз дўстлар, илм кўзлаб
Билим, кучга тўлинглар.
Юртимизнинг ифтихор
Даҳолари бўлинглар.

Хакалакам
(Халқ кўшиғи қайта ишланган)

Хакалакам ўйнасам,
Дукалакам ўйнасам.
Хакалакам ўйнасам
Дукалакам ўйнасам.

Воей-додей қошим ўсмадеккаина, белим
тасмадаккина
Воей-додей сахнада ўйнаса, раққоса
қиздаккина.

Воей-додей атлас кўйлак ярашар, қизлар менга
қарашар
Воей-додей сочни майда ўрашар, дўппи кийиб
юришар.

Нақорат:
Вой, додей сайли бозорга бораи тилла ип сотиб
олай,
Вой, додей оймлардан ўрганиб рўмолга кашта
тикай.
Вой, додей тиккан рўмолчаларим кўрсатиб
сўйласам,
Вой, додей ойм рухсат берсалар сахнада
ўйнасам.

Нақорат:

Хакала, дукала, хакала, дукала.

Вой-додей қошим ўсам мисоли, нозим кўкнинг
хилоли,
Вой-додей сахнада ўйнасама нозланиб ҳам
иболи.
Вой-додей атлас кўйлак ярашар, қизлар менга
қарашар
Вой-додей сочни майда ўрашар, дўппи кийиб
юришар

Нақорат:

Бувижон

I

Буви деган сари
Ҳайрон қолар бари.
Ахир бувижонлар

Бўлар жуда қари.

Нақорат:
Жоним бувижон,
қиламан ачом
Уйлар ёришар
Келсангиз қачон.

II

Мени кўп ўйлайсиз
Мен билан ўйлайсиз.
Ҳар келганда бир қучоқ
Келтирасиз ўйинчоқ.

Нақорат:
Жоним бувижон,
қиламан ачом
Уйлар ёришар
Келсангиз қачон.

Доим шундай ёш бўлинг
Ҳаммамизга бош бўлинг.
Дадамларга онасиз
Энг яхшисиз яна сиз.

Нақорат:
Жоним бувижон,
қиламан ачом
Уйлар ёришар
Келсангиз қачон.

Эртак - қўшиқ

Бир кун шоҳ, бир кун шоҳ,
Бир ишдан бўлди огоҳ.
Бошин чайқаб тушди дарров таҳликага,

Вазирлар, нозирлар унга жавоб ҳозирлар.
Не бўлганин билолмайман маликага,
Мунажжим, турмай жим.
Дер юлдузлар сўзларким,
Маликанинг орзу гули йўқолибди.
Тўполон бошланар, ҳамма дили ғашланар,
қани гулни, ким олибди, ким олибди?
Подшоҳ чекиб оҳ, дейди бу катта гуноҳ,
қани тезда отлиқларни чоптиринглар,
Уйларни бузинглар, турли режа тузинглар,
Маликанинг орзу гулин топтиринглар.
Малика, малика, юрагида таҳлика,
Дер, дадажон бу ишингиз оқламайман
Халойиқ, халойиқ бу жазога нолойиқ.
Гулни бундай топишларин хоҳламайман.
Ҳамма ҳам бўлиб жам орзу қилса чинакам,
Ҳар бир уйга нурли ёғду сочилади.
Шу нурдан арир ғам, кирар шодликлар бирдан,
Шунда яна орзу гулим очилади.
Подшоҳ, подшоҳ фармондан этар огоҳ,
Айтганимни дарров иэро этишсин дер.
Халойиқ, халойиқ мукофотгадир лойиқ,
Ҳамма, ҳамма орзусига етишсин дер.
Гулчалар, гулчалар, орзу ҳақда куй чалар,
Чор атрофлар нур гулзорга бойланди.
Бу эзгу орзудан ҳамма ёқ шодон кулар,
Ҳамманинг ҳам орзу гули очилади.

Чархпалак, айлан

I

Чархпалак айлан, айлан.
Энг ширин орзуга айлан,
Атроф тўлади нурларга, гулга,
Биз ҳам ўсамиз вақт билан бирга.

II

Сенинг изингдан гуллайди боғлар,
Яшнаб улғаяр даралар, тоғлар.
Зилол сувингга далалар ташна,
Бизни қувнатиб. Яйратиб яшна.

III

Чархпалак айлан, айлан.
Энг ширин орзуга айлан,
Эзгу ишингдан қувониб гўё,
Сендайин тинмай айланар дунё.

Меҳр қўшиғи

куёш, куёш меҳрибон куёш
Сочар, сочар ёғду нурина
Кўздан, кўздан қалқиб кетса ёш
Артар, артар чўзиб қўлини

Нақорат:

диллар, диллар, диллар, дилларга
Чироқ ёқса меҳрли зиё
Гуллар, гуллар, гуллар, гулларга
Тўлиб кетиб жилмаяр дунё.

Айлан, айлан, айлангин замин
Чопинг, чопинг йўллар, йўлаклар
қалблар қалбдан олади таскин
Эзгу-эзгу бўлса тилаклар.

Нақорат:

Юртим, бизга бердинг қанот
(«Катта ойи» бадий фильми учун)

Юртим, бизга бердинг қанот.
Бўлса элга лойиқ авлод.
Диллар дилга бўлса пайванд,
қувончларга тўлар ҳаёт.

Нақорат:
Униб ўсар лолаларинг,
Бағрингдаги болаларинг.
Эркаланиб қучоғингда
Тинглар ширин аллаларинг.

Элим бизга она бўлдинг,
Бизлар билан йиғлаб куйдинг.
Келажагинг, иқболингни
Фақат бизда, бизда кўрдинг.

Нақорат:
Униб ўсар лолаларинг,
Бағрингдаги болаларинг.
Эркаланиб қучоғингда
Тинглар ширин аллаларинг.

Сен ёлғиз эмассан

Осмонда ой ёлғиз,
Ёлғиздир қуёш
Сен ёлғиз эмассан,
Маъюс эгма бош.
Сен ёлғиз эмассан,
Ёлғизман демассан.
Сен бахтга ҳақлисан,
Шу учун бахтлисан.

Осмонда ой ёлғиз,
Ёлғиздир қуёш
Сиз ёлғиз эмассиз,
Маъюс эгманг бош.
Сиз бахтга ҳақлисиз
Сиз эзгу аҳдлисиз
Ахир бизлар бормиз,
Сиз ҳам бахтиёрсиз.

Шамол сенга савол

-Шамол, шамол, сенга савол,
Нимадир бу эртакмисол?
-Будир ҳаёт, будир ҳаёл.
-Шамол, шамол, яна савол.
Эзгуликка нима тимсол.
-Будир одам, будир ёрдам.
-Шамол, яна савол,
Нима қуёш, нимадир бол?
-Будир она, будир бола.
-Шамол, шамол, яна савол.
Нима асли мўъжизакор?
-Будир меҳр, будир сеҳр.
Бирлаштирар дилларни у
Ёритади дилларни у.

Эркатойлар қўшиғи

-Мен дадамнинг, эрка ўғли, эрка уғли
-Тўғри, тўғри, гапинг тўғри!
-Қизиқишим ўзимга жуда ҳам мос.
-Бу гапинг рост, отамерос.
-Ўз гапимга мен жавоб бера оламан,
Шундай боламан мен, шундай зўр боламан.
Кучимга, ақлимга доимо ишонаман.
-Биламан, биламан, шуни доим боламан.

-Жуда зўрсан шунақа, шунақа.
Қизиқининг қанақа, қанақа?
-Тингла ўтир, Гарри Поттер!
-Яна нима айт?
-Контр страйк
Рональдо, Зидан
Ўтолмас мендан.
Фотоаппарат
Оламан сурат.
-Мен ойимнинг эрка қизи, асал қизи
-Тўғри сўзинг, эрка ўзинг
-қизиқининг вақтинчи қилади чоғ
Қувлашмачоқ, бекинмачоқ.
Ҳамма ишни бирпасда қойил қиламан.
-Шуни биламан, мен шуни доим боламан.
Барби олишга ойимни кўндираман.
Яна сникерсни бирпасда ундираман.
-Жуда зўрсан шунақа
-Қизиқининг қанақа, қанақа?
-Эшитаман эртакни, қувноқ шеърни
Ёқтираман Сандрелла, қирол шерни
Ўқиганим «Бекинмачоқ», «Baby terra»
Ёқтираман Баунти ва Рафаэлла
Эркаликни, эркаликни ташласак биз
Яхши ишни кўпайтира бошласак биз
Бир илтимос бўларди соз айтдик ростаданам
Ҳамма айтса бу сўзларни бир овоздан.

Айлан, замин

Ҳеч қачон қайғурманг ғам-ташвиш ўтади
Бизларни ҳар куни мўъжиза кутади
Айланган заминда эзгулик кўп бўлса.
Ҳар онда ҳар ёнда яралар мўъжиза
Айлан, айлангин замин
Доим уриб турсин юраклар.

Қалблар қалбдан олади таскин.
Оппоқ ойдин бўлса тилаклар
Орзулар, тилаклар
Манзилга етаклар,
Эзгулик қалбларда
Очади куртаклар.

Қалб қўри сочилса юракка, дилларга
Бу замин тўлади нурларга, гулларга
Юраклар ёришса қувончлар қўпайиб.
Бахтиёр она ер айланар жилмайиб. (2 марта)

Сеҳрли ўлка

Агар юрсам, узоқ юрсам, юраверсам пиёда
Бир мўъжиза мамлаткатга бориб қолсам мабода
Атроф тўла ўйин-кулгу
Бўлса жажжи ҳамроҳлар
Қўшиқ айтса қуён-тулки
Хатто арик-булоқлар
Шунда барча уришганлар
Бир зумдаёқ ярашса
Қўзичоқлар, қўғирчоқлар
Ўйнаб-ўйнаб юрсайди
Ўйлаб топган сирли юртим
Эҳ, ростакам бўлсайди.
Учрашганлар бирбирини совға билан сийласа,
Жодугар ҳам сеҳргар ҳам яхшилиқлар ўйласа
Рўёб бўлса барча орзу унга кўйгач қадамлар
Касал бўлмай узоқ умр кўрса барча одамлар

Нақорат:
Сеҳрли, сеҳрли шундай ўлкам
У миттими ё жуда улкан
Номи юртми ёки мамлакат
Уни тинмай ўйлаймиз фақат

Унда Зумрад Қиммат билан
Аҳил ҳаёт кечирса
Мени ҳар куни учар гилам
Осмонларга учирса.
Булутлардан ёмғир эмас конфет ёғиб турсайди
Куёш эса қулин чўзиб ширинликлар улашса

Замонавий қизалоқ

Кимларга кун ўтмайди
Менинг вақтим етмайди
Дақиқалар кутмайди
Вақтим бекор кетмайди
Интернетга чиқаман
Маълумотлар йиғаман
Хатто вақтдан ўзаман
Югураман, сузаман.

Нақорат:

Замонавий, замонавий
Замонавий қизалоқ
Бўлгин яна, бўлгин яна
Бўлгин яна чаққонроқ.

Сўнг мактабга бораман
Қўшимча дарс оламан
Дўстларимга сўнгра тез
Юбораман СМС
Уйда ишлар бир талай
Улшураман ҳар қалай
Гўё вақтдан ўзаман
Йўлда режа тузаман.

Нақорат

Замонавий, замонавий

Замонавий қизалоқ
Бўлгин яна, бўлгин яна
Бўлгин яна чакқонрок.

Миттивойлар кўшиғи

Қаторлашиб, туриб саф
Сўнг юрамиз тап-тап-тап
Кичкина деманг бизни
Дарров енгамиз сизни
Ўхшаб буратинога
Савол берамиз «нега?»
Жавоб излаб толманглар
Уф-уф тортиб қолманглар

Нақорат

Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Ҳар биримиз одамча-одамча
Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Қадамимиз қадамча.

Қизикқонмиз яна биз
Ҳар нарсага тегамиз.
Ҳар томонга чопасиз
Бизни излаб топасиз
Ўзимизга яраша
Йиғимиз кўп, ҳархаша
Бизни ҳар кун, эрталаб
Доим юринг эркалаб.

Нақорат:

Митти-миттивоймиз,
Эрка-эркатоймиз
Митти-миттивоймиз,

Эрка-эркатоймиз
Ҳар биримиз одамча-одамча
Қадамимиз қадамча.

Яхши бола, ёмон бола

Болажонлар, болажонлар, болажонлар
Қалам қошли, ширмой юзли қизларжонлар
Гапимизга, гапимизга кулоқ солинг
Нима яхши, нима ёмон, билиб олинг.

Эшикларни арғимчоқлар деб ўйлаганлар
Уни ҳадеб учавериб ўйнаганлар
Қани бирров қарасинлар бизлар томон
Бу иш ёмон, жуда ёмон, жуда ёмон.

1-нақорат
Ёмон бола, ёмон бола
Сенга бу ном ярашмайди қара
Боргин яхшилиқ томон
Гап тамом.

Катта киши йўлдан келса, юки қўлда
Дарров ёрдам берса кимдир олиб қўлидан
Бу иш унинг одобию, хулқи нақши
Бундай бола жуда яхши, жуда яхши.

2-нақорат
Яхши бола, яхши бола
Бу ном қандай ярашади қара
Яхши бола бўлгин омон
Гап тамом.

Автобусда каттага жой бермаганлар
тургин деса дарровгина турмаганлар
Лоқайдгина бурилсалар ойна томон

Бундай қилган болажонлар жуда ёмон.

1-нақорат

Йиғиштириб, ялтиратган хоналарни
Хурсанд қилган оталару, оналарни.
Бундай бола оиланинг кўрки, нақши
Билиб қуйинг унинг иши жуда яхши.

2-нақорат

Бир-бирдан ёзма ишни кўчирганлар
Китоб йиртиб дафтар қилиб ўчирганлар
Хулқларини тузатмасдан юрса хамонъ
Билингларики, бундай бола жуда ёмон.

1-нақорат

Гуллар экиб, дарахтларни оклаганлар
табиатнинг гўзаллигин сақлаганлар
Жонзотларга кимда меҳр кучли, мўлдир
Билиб қуйинг бундай бола яхши, зўрдир.

2-нақорат

Бекорчидан безор бўлса кўчаси ҳам
Юраверса сандирақлаб кечаси ҳам
Бундай бола қинғир ишдан қолмас омон
Билиб қуйинг унинг иши жуда ёмон.

1-нақорат

Китоб ўқиб, дарс қилишни хушлаганлар,
Хунарларни ўрганай деб ишлаганлар
Ким илмга ва меҳнатга бўлса мойил
Бундай бола жуда яхши деймиз қойил.

2-нақорат

Мана сизга анча -бунча кўшиқ айтдик
Бу кўшиққа насиҳатни қўшиб айтдик

Энди эса тарқалсангиз турли томон
Билиб олинг нима яхши, нима ёмон

1,2 Нақорат

Болалик

Болалликка қайтинг бир он, одамлар,
Сехрли бу юртга қўйинг қадамлар
қалбингиз элитсин буғубор қўшиқ
Унга шу сўзларни айтинглар қўшиб

Нақорат

Болалик, болалик энг ширин эртак
Болалик десанг энтикар юрак
Болалик, болалик югурар чопар
Югуриб кетса уни ким топар.

Болалликка қайтган сеҳрли дамлар,
Чекинар ташвишлар, чекинар ғамлар.
Шодликка чулғанар атрофда олам
Қалбга куй қуюлар ёқимли бирам.

Нақорат

Болалик, болалик
Энг учкур варрак
Узун соч қўғирчоқ ва сирли тилак.

Тугамай қолган энг узун эртак
Болалик юракда адабий демак
Болалик, болалик тушдаги алла
Ҳаётинг ичра энг ширин палла
У яшаш учун беради кўмай
Болалик ҳар доим хаммага керак.

Болалик - пошшолик

Болалигим-пошшолигим,
Энг бахтиёр саналар
Бу заминнинг эгалари
Болалардир, болалар.

Айтинг сизга татигайми
Улкан шаҳар, далалар
Бир сония кўринмасак
Биз ширинтой болалар.

Бу дунёнинг бахти асли
Кулгумиздан яралар,
Бутун дунё жилмаяди
Агар кулса болалар.
Биз ўсяпмиз, улғаяпмиз
Эгаллаймиз марралар
Ўзбек номин тилда дoston
килар кимлар? Болалар!

Дунёда қанча болалар
Дунёда қанча, қанча, қанча болалар
Дунёда анча, анча, анча болалар
Уларда дук-дук-дук урар юраклар.
Уларда кўп-кўп, кўп -кўп орзу тилаклар.

Ранглари турли, турли, турли болалар
Йўллари нурли, нурли, нурли болалар
Орзуси мўлдир, мўлдир, мўлдир
Бирлашса зўрдир, зўрдир, зўрдир

Қувноқ шаҳарча

Қувноқ, қувноқ, қувноқ, қувноқ
Шаҳарча, шаҳарча

Ҳамма бола дўсту ўртоқ
Шаҳарча, шаҳарча,

Нақорат:

Келинлар ҳа-ҳа-ҳа
Кулинлар қаҳ-қаҳа!
Табассум кўчаси,
Ва кулгу бекати,
Лофчилар гузари
Ва қувонч ширкати
Тингларлар ўртоқлар
Янграйди овоза,
Марҳабо меҳмонлар
Ланг очик дарвоза.

Нақорат:

Келинлар ҳа-ҳа-ҳа
Кулинлар қаҳ-қаҳа!
Бу ерда кулгулар
Пулларга сотилмас,
Бу ерда эзгулик
Мисқоллаб тортилмас,
Меҳрга, дўстликка
Чорлайди овоза,
Марҳабо, меҳмонлар,
Ланг очик дарвоза.

Қорбобо

Доим сураман ҳаёл,
Сухбатлашсак эҳтимол,
Қорбобога кўп савол
Берсам, келмасми малол?
Нега доим вақти чоғ,
Қайдан олар ўйинчок?

Бўлса ҳамки ўзи муз
Қайдан топар илиқ сўз?

Қорбобо, қорбобо
Қайноқ қалби бор бобо
Уни кўраман албат,
Ухлаб қолмасам фақат.

Сеҳргарми у асли?
Келмасми баҳор фасли?
Яшамасми аёздай
Музлатгич ичра ёзда?
Унинг уйи шимолми?
Хабарчиси шамолми?
Мени ҳам эслармикан?
Хат ёзсам излармикан?

Қорбобо, қорбобо
Қайноқ қалби бор бобо
Уни кўраман албат,
Ухлаб қолмасам фақат.

Уч дугона

Уч дугона чикдик ариқ бўйига
Рақс тушайлик шаббоданинг уйига
Мен Наргизман, мен Райхонман, мен Лола
Завқлашамиз яйраб худди шалола.

Нақорат:

Бизлар учта дугона,
Қолганлари бегона,
Рақс тушамиз, айланамиз

Ўйнаб-ўйнаб қувона
Жуда гўзал Наргизанинг бўйлари
Ўта чуқур Райхонанинг ўйлари
Қандай қувноқ Лолахоннинг куйлари
Ўша куйга яйраб-яйраб ўйнадик.

Нақорат

Ўсиб-ўсиб улғайгач омон-омон,
Тарқаламиз ўқишга турли томон
Қалбимизда эзгу орзу ҳаёллар
Дўстиликимиз буза олмас ёмонлар

Нақорат:

Гул Ўзбекистон

Самарқанднинг нонлари,
Кирилади жонларни,
Бухоро зардўзлари
Ширин сўзлари
Марғилоннинг атласи
Келтиради ҳавасинг
Хорамзнинг лазгиси
Мўъжиза ўзи.

Нақорат:

Хило-хило, хилола
Ҳозирча шу ҳавола
Танишинг гўзал бўстон
Гул Ўзбекистон

Дашнободнинг анори
Энг шифобахшдир дори
Шаҳрисабзда кулоллар
Гулдан нақш солар

Андижон қилар кўз-кўз
Чиқариб Нексия, Донс
наманган - гуллар шаҳри
Очилур баҳринг.

Нақорат:

Меҳнаткаш ўзбек эли,
Бағрикенг саҳий дили.
Тошкент унинг бош шаҳри
Қадим ёш шаҳри.
Зомин, Баҳмал тоғлари
Нукуснинг гул боғлари
Зарлар кони Зарафшон
Гулистон-бўстон.

Нақорат:

Орзулар

Турсам дейман азонда,
Бўлсам дейман пазанда
Ҳаммани қилиб ҳайрон
Торт пиширсам каттакон
Бўлса у қават-қават
Одамлар туриб навбат
Қайта-қайта ейишса
Менга «раҳмат» дейишса

Нақорат:

Орзулар, орзулар
Рўёб бўлсин деб улар
Ҳаракат қил, ҳаракат
Ҳаракатда баракат.

Ўйинга ҳам йўқ вақтим

Дипломат бўлиш аҳдим
Ўрганияпман учта тил.
Учта тил ҳам турли тил
Япон, инглиз ва француз
Тез ва кўп ёдлайман сўз.
Метро, уйда, кўчада
Туриб ярим кечада.

Нақорат:

Мен мусиқа шайдоси
Эшитаман садосин,
Плеер менинг ҳамроҳим
Банддир икки қулоғим
Саҳнада айтсам қўшиқ
Рақс тушсам унга қўшиб
Тинмай чалишса қарсак
Шудир орзу ва тилак.

Нақорат:

Бобожон

-Ҳамма менга ҳамма менга
Бобосининг қизи дер.
Қошлари ҳам, кўзлари ҳам
Худди унинг ўзи дер.
-Ҳа, бобонгнинг қизисан
Худди унинг ўзисан
шуни билгин, унинг фахри
Умиди юлдузисан.

-Қайда юрсам, қайда бўлсам
Мен бобомни ўйлайман
Унинг айтган сўзларини
Бошқаларга сўйлайман.

-Ҳа, бобонгни ўйлайсан,
Насиҳатин сўйлайсан,
Ўзинг эса ширинлик деб
Бобожонинг қўймайсан.

-Мен бобомни кўриш учун
Боғчадан тез қайтаман
Шу кун нима ўрганганим
Мен уларга айтаман.

-Ҳа, бобонг деб қайтасан
Ўрганганинг айтасан
Сўнг шу заҳот эркалигинг
Бошлайсану қайтасан.

Биз бобомнинг ўзимиз
Биз бобомнинг юзимиз
Бобожоним яхши кўрган
Уч набира қизимиз.

Ҳаммомпиш

Кетманг, кетманг йирокқа
Сувлар кушиб тупроққа
Пишитамиз лойларни
Худди саримойларни.

Нақорат:

Акаланг, жакаланг
Тепкиланг, уқаланг
Аттаю, матта
Кимнинг лойи катта.

Ҳаммомпишни бошлаймиз

Лойлар ясаб ташлаймиз
Лойим, лойим, пиш, пиш
Бошланади ҳаммомпиш.

Нақорат:

Ватаним бор – бахтим бор

1.
Хизмат қилай элимга
Қувват бўлиб дилига,
Ҳар кун режа тузарман,
Ўқиб ишлаб ўсарман.

Нақорат:
Ватаним бор
Тахтим бор,
Истиқболим
Бахтим бор,
2200 ёш
Тошкентим-пойтахтим бор.

2.
Юртим менга чўзар қўл
Дейди: болам содиқ бўл.
Эл қудрати чин қудрат
Ватан тупроғи қиммат.

3.
Мен шу юртнинг бўлаги
Бордир унга керагим.
Ватанимни яшнатиш
Энг зўр орзу тилагим.

Бу Ватандир, бу ватан

Бўрон келса шимолдан
Бизни асрар шамолдан.
Офтобдан бўлар соя
Қилар доим ҳимоя.
Бизга жон у . бизга тан
Бу Ватандир, бу ватан.

У отадир, онадир
Фарзанди деб ёнадир
Боғинг, шаҳар қишлоғинг
Маҳаллангу, ўртоғинг
Бизга жон у . бизга тан
Бу Ватандир, бу ватан.

Яшаётган қўрғонинг
Етаклаган сарбонинг
Илдизидан пайдосан
Шу заминга шайдосан.
Бизга жон у . бизга тан
Бу Ватандир, бу ватан.

Чароғондир, чароғон
Адолатдир яроғи
Паноҳинг у, тиргагинг
Ураётган юрагинг.
Бизга жону, бизга тан
Бу ватандир, бу ватан.

Бу бизнинг Ўзбекистон

-Қайси ернинг нонлари
Кирилади жонларни?

Миноралари баланд,
-Бу сайқали Самарқанд!

-Қаернинг зардўзлари
Ширин-шакар сўзлари?
-Машхурдир дунё аро,
-Будир қадим Бухоро!

-Айтинг қайси наволар
Дилингиздан жой олар?
-Жавоби жуда оддий
Албатта олтин водий!

-Алпомишнинг ери у,
Чанқовузнинг эли у.
Тоғлари қалқон гўё
-Албатта Сурхондарё.

Нақорат:
Яло-яло, ялола
Бераверинг саволлар.
Бариси гўзал бўстон
Бу бизнинг Ўзбекистон.

2.
-Қайси ернинг лазгиси
Мўъжизанинг нақ ўзи?
Бу эл жуда ҳам азим
-Ҳамма билар Хоразм.

-Қайси ерда кулоллар
Гуллардан нақшлар солар?
Шаҳрисабз - яшил дунё
-Биламиз - Қашқадарё.

-Узум номи Қоракўз
Гуручнинг нави - Нукус
Орол, Мўйноқ ерида
-Қорақалпоқ элида!

Меҳмондўст, сахий эли
Эгилмас, мағрур дили
Қайси қадим ёш шаҳар
-Тошкент - бош шаҳар!

Нақорат: